

SPREKENDE NADAT HIJ GESTORVEN IS

8^e TIENTAL PREKEN

Achtste tiental preken

Door

Ds. Willem C. Lamain

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2003**

INHOUD

1^e preek. Het uitgaan van de Godvruchtige Izak tot een voorbeeld gesteld.
Rotterdam, 1941

En Izak was uitgegaan om te bidden in het veld tegen het nalen van den avond.
Genesis 24: 63a.

2^e preek. Jakob terug in Bethel. Biezellinge, 1966

Daarna zeide God tot Jakob: maak u op, trek op naar Bethel, en woon aldaar; en maak daar een altaar dien God, Die u verschenen is, toen gij vluchtet voor het aangezicht van uw broeder Ezau. Genesis 35:1

3^e preek. Jakob terug in Bethel. Biezellinge 1966

Daarna zeide God tot Jakob: maak u op, trek op naar Bethel, en woon aldaar; en maak daar een altaar dien God, Die u verschenen is, toen gij vluchtet voor het aangezicht van uw broeder Ezau. Genesis 35:1

4^e preek. Een wonderlijke belofte voor de laatste ure des levens. Ca. 1947

En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen. Genesis 46: 4b.

5^e preek. Het hoogte punt in Israëls leven. Utrecht 1946

"En daar heb ik Lea begraven." Genesis 49:31, laatste gedeelte.

6^e preek. Een weldaad voor de stam van Juda. Grand Rapids

De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt. Genesis 49:10a.

7^e preek. Een blijde oogst na een droevig zaaien, of: een troostvolle belofte.

De Schat des Woords, 6^e jaargang 1952

Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. Die het zaad draagt dat men zaaien zal, gaat al gaande en wenende, maar voorzeker hij zal met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven. Psalm 126:5-6.

8^e preek. Het teken van Gods eeuwig en soeverein welbehagen.

De Schat des Woords, 14^e jaargang 1960

Daarom zal de Heere Zelf ulieden een teken geven: ziet, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en Zijn Naam Immanuël heten. Jesaja 7:14.

9^e preek. Het leven van Jeftha en zijn dochter. I. Utrecht, 1949

Toen nu Jeftha te Mizpa bij zijn huis kwam, ziet, zo ging zijn dochter uit hem tegemoet, met trommelen en reiën. Zij nu was alleen, een enig kind; hij had uit zich anders geen zoon of dochter. Enz. Richteren 11:34-36.

10^e preek. Het leven van Jeftha en zijn dochter. II. Utrecht, 1949

Ach mijn dochter! gij hebt mij ganselijk nedergebogen, enz

Ds. W. C. Lamain, predikant van de Gereformeerde Gemeente. 1929 Leiden, 1932 Rotterdam-Zuid, 1943 Rijssen-Wal, 1947 Grand-Rapids, overleden aldaar 1984.

De bundels preken dragen de titel: *Sprekende nadat hij gestorven is*. De meeste preken in deze serie onveranderd overgenomen zijn van de bandrecorder.

1. Het uitgaan van de Godvruchtige Izak tot een voorbeeld gesteld

Predikatie voor boetedagen
 Uitgesproken in de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Zuid
 En door ds. Lamain persklaar gemaakt in 1941

Lezen Genesis 24

Zingen: Psalm 86:1

Psalm 66:10

Psalm 99: 2.

De historie, mijn geliefden, van de Emmaüsgangers blijft te allen tijde aantrekkelijk. Met een pijnlijk gemis en met een diepe droefheid in hun hart verlaten zij Jeruzalem. Een voor hen onbekend persoon komt bij hen en vergezelt hen op den weg naar het vlek waar zij heengingen. Zij kenden Christus wel als Profeet, want als zodanig had Hij Zichzelf in hun hart en leven geopenbaard. Hun ogen werden echter voor Hem gesloten toen Hij Zich bij hen voegde. Wonderlijk heeft Christus hun hart uitgehaald; en wat zijn zij Goddelijk bestraft en nochtans liefelijk onderwezen. Wat een Goddelijke kracht is er van Die opgestane en verheerlijkte Christus uitgegaan. Later hebben zij het gezegd: "En was ons hart niet brandende in ons toen Hij tot ons sprak op den weg."

Toen zij wandelend in de dichtste nabijheid van Emmaüs kwamen, heeft Christus hen beproefd. Hij hield Zich alsof Hij verder gaan zou. Heilige wijsheid blinkt in al Gods wegen en handelingen uit. Die Emmaüsgangers dwongen Christus om bij hen te blijven. Wat het was, zij konden het zelf niet verklaren, maar nochtans zij konden buiten Die Persoon niet meer leven. Zij hadden aan zichzelf niet genoeg, ja het was alsof hun gemis bijna opgelost was. Zij dwongen Christus. Wat een dierbaar werk.

Het geloof verenigt met Christus, gaat tot Hem uit, ja verwaardigt ons om in die Silo, in die Rustaanbrenger rust voor ons hart te vinden.

"Blijf met ons." Zij konden zonder Die Persoon niet thuis komen. "Niemand komt tot den Vader dan door Mij."

En de drangrede die zij er aan toevoegden? "Want het is bij den avond en de dag is gedaald." In het Oosten was men zeer gastvrij, doch dit had een diepere oorzaak en betekenis. Ook wij moeten thans wel zeggen: *Het is bij den avond en de dag is gedaald*. De tekenen der tijden, die ons oog thans aanschouwen en die wij moeten beleven, prediken het ons zo duidelijk, dat de toekomst van den zoon des Mensen genaakt. Hij komt, Hij komt om de aarde te richten. Zeker, het zou dwaas zijn een datum en een jaar te noemen waarop dat plaats zal hebben, want van die dag en die ure weet niemand dan de Vader alleen, zo sprak immers Christus.

Toch wijst dit alles ons op grond van Gods Woord naar die toekomst, naar die gewichtige en doorluchte dag dat Christus zichtbaar zal komen op de wolken des hemels, om te oordelen de levenden en de doden.

Het is bij den avond en de dag is gedaald. O, dat de ernst en het gewicht daarvan op onze harten werd gebonden! Wat zal de toekomst ons baren? Het einde aller dingen is nabij. Dat onze ziel bewaard werd om niet zonder grond te profiteren, waarmede wij, als het niet van God is, zeker bedrogen uitkomen, doch wat het ergste is, Gods Naam wordt gelasterd. Wij moeten, waar het op, allerlei gebied aan de avond is en de dag

gedaald, aan God, aan de Levende God, gebonden worden en van die oefening iets kennen, waarvan onze tekst spreekt in Genesis 24: 63a:

En Izak was uitgegaan om te bidden in het veld tegen het naken van den avond.

In onze dagen is uitgaan een 'mode' geworden onder de mensen. Helaas weinigen hebben behoefte en kennis aan dat "uitgaan" waarvan onze tekst spreekt. Kom, staan wij er nader bij stil. Die voorgelezen tekstwoorden spreken over:

Het uitgaan van den Godvruchtige Izak.

1. De plaats waarheen hij uitging.
2. De tijd wanneer hij uitging.
3. Het doel waartoe hij uitging.

De Heere leide ons door Zijn Geest in de Waarheid en schenke ons uit genade iets van dat uitgaan, dat strekt tot Zijn eer en ons heil.

1. De plaats waarheen hij uitging.

Al hadden wij in geheel de Bijbel geen ander bewijs, dan dit, dat zou ons met alle vrijmoedigheid doen besluiten dat Izak een man geweest is, vervuld en bezet met de vreze Gods. Zoals ons allen overbekend is, was hij de zoon van Abraham en Sara. De zoon die aan hen beloofd was door de Heere en uit wie ook, zoveel het vlees aangaat, de Christus zou geboren worden. Gods belofte is vervuld door een weg van totale onmogelijkheid, zoals Gods Woord en de zielservaring van Gods volk daar vol van is. Izak is een type geweest van Christus in zijn geboorte, lijden, dood en opstanding. Wie zou er aan kunnen en durven twijfelen dat zo iemand vreemdeling zou kunnen zijn van de genade? Zeg dat anders maar niet te hard, want de tijd die wij thans beleven kenmerkt zich door afwijken van Gods getuigenis. Enerzijds door het niet te achten als "Gods Woord" door een brede schare, die van God en gebod niet meer weten wil, maar ook anderzijds door eigen meningen en ideeën te stellen boven de Waarheid Gods. Nog niet zolang geleden hoorde ik ergens met mijn eigen oren beweren over een bijbelheilige, wiens naam genoemd wordt in Hebréeën 11, dat daar geen grond voor was om vast te stellen dat hij in de hemel was. Droevige dingen, die ons maar prediken waar men terecht komt wanneer men de eenvoudigheid van Gods Woord los laat en geen bekommering kent voor zijn eigen ziel op reis naar de grote eeuwigheid. Op allerlei wijze tracht de duivel een mens maar mee te slepen.

Het verband waarin deze tekst voorkomt is ons, bekend. Abraham had aan zijn trouwe knecht Eliëzer last gegeven een vrouw te gaan zoeken voor Izak. Hoe Eliëzer dat bevel aanvaard heeft en de reis heeft ondernomen is in de Waarheid ons opgetekend, evenals de wonderlijke ontmoeting met Rebekka en hoe haar hart voor Izak is ingewonnen voor zij de persoon van Izak als zodanig kende. Het zijn allemaal zaken die een geestelijke betekenis hebben. Dat kapittel van 67 verzen is ons niet alleen gegeven om daaruit te vernemen hoe Izak aan een vrouw gekomen is, maar wel in het bijzonder hoe Christus, naar het welbehagen Zijns Vaders door de werking des Heiligen Geestes met Zijn Bruid, de Kerk, in geestelijke ondertrouw komt en de bevestiging van dat huwelijk plaats heeft. Wat onze aandacht niet ontgaan mag is wel dit in deze gewichtige historie, dat Izak, terwijl Eliëzer uitgaat om een vrouw voor hem te zoeken, als zodanig geheel buiten blijft. Wij lezen niet dat Izak er één woord in gesproken heeft. Dat is wat een grote genade om er met onze handen uit te blijven en God te laten regeren.

Toch is Izak niet lijdelijk blijven zitten. Onze tekst getuigt daarvan. Lees zelf maar wat er van geschreven staat: *En Izak was uitgegaan in het veld om te bidden tegen het naken van den avond.*

Izaks doel is geweest in het eenzame met God gemeenzaam te mogen zijn. In die Izak is wel openbaar geworden dat het Koninkrijk Gods niet bestaat in uiterlijk gelaat, maar *het is binnen in u* en dat *die zich afzondert, tracht naar wat begeerlijks, hij vermengt zich in alle bestendige wijsheid*, Spr. 18: 1. Dat zoeken van de eenzaamheid was voor Izak geen vreemd werk, dat zocht hij met zijn ganse hart. Ons leven van nature is zonder God en buiten God. En wat moet zelfs een kind van God tot zijn smart hier uitleven wat de Heere in Zijn Woord getuigt, dat het den mens niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden. Dat volk leert zich zelf kennen als een verlater en vergeter van God en door een bovennatuurlijke kracht moeten zij maar getrokken worden naar den Heere en Zijne volzalige gemeenschap.

Wat wordt dat van stonde aan openbaar als, God een mens zaligmakend overtuigt door Zijn Geest. Die ziel gaat verborgene plaatsen opzoeken. O, wat snakken zij daarnaar. Ze willen maar niet anders dan alleen zijn. Zij hebben tegen God gezondigd en zij zijn God kwijt. O, wat is hun ziel bedroefd en welk een behoefte hebben zij om het alleen voor God uit te wenen. Zij zitten alleen op een zolder of in een kelder en zoeken plaatsen waar niemand hen ziet dan God alleen. De dood achtervolgt hen; het oordeel is in hun ziel verklaard en zij erkennen voor Gods aangezicht dat het eeuwig recht is wanneer Hij hen voor Zijn aangezicht verdelgt. Maar ook wat hartelijk schreeuwen zij God achteraan om genade. O, dat lamenteren of zij nog bekeerd zouden kunnen worden, of God nog in genade en ontferming op hen, zou willen neerzien. Nee, zij weten daar niet of het nog kan en of er nog een middel is waardoor zij in de gemeenschap met God hersteld kunnen worden. Dat alles is voor hen verborgen, maar hun ziel schreeuwt tot God. Het gemis van God is in hun hart ontdekt en uit dat gemis roept hun ziel tot de Allerhoogste. In zichzelf zijn zij ongelukkig, maar toch wat is voor hun ziel dat erkennen van Zijn Goddelijk recht en dat smeken om genade zoet. Veel meer, ja oneindig veel meer dan dat zij ooit in de wereld hebben gevonden, ligt eer in het achteraanleven van de Heere. Er gaat iets vanuit in een ziel, wat zij onder geen woorden kunnen brengen. Dat is al iets van dat lokken uit Hosea 2: 13.

God komt met Zijn recht in de ziel, maar trekt ze toch door de liefde en wint ze door de liefde in. Het zijn zoete tranen die in die verborgen plaatsen worden geschreid. Wat is daar alles in die tijden, wanneer zij alles een scheidbrief geven en aan God gebonden worden, welmenend en oprecht. Wat denken zij later menigmaal aan die tijden terug en dat met heimwee: *Och wierd ik derwaarts weer geleid.* Daar was het goed en daar was het zoet. Nee, zij kunnen naar niet blijven, want de Heere getuigt Zelf: *Zegt den kinderen Israëls dat zij voorttrekken.* Maar wat bejammeren zij het gedurig dat zij dat aanklevende leven zo kwijt zijn. En dan in die tijden: hoe feller bekamping en scherper bestrijding er in hun hart was, hoe meer zij tot God gedreven werden, al was die God hun nog zo onbekend. Wat de eigenschap betreft kennen ze er toch allen iets van wat Petrus eenmaal sprak tot den Heere Jezus: *Heere, tot Wien zullen wij anders henegaan, Gij hebt de woorden des eeuwigens levens.* Dat volk kent toch geen andere toevlucht dan tot God. En zo, was het ook door genade bij Izak. Hij zocht Gods aangezicht gedurig, want in de ervaring en genieting van die gemeenschap lag zijn leven.

Izak ging uit. Hij verliet zijn tent, zijn bezigheden, de mensen die hem omringden, het gewoel en de beslommeringen van de wereld waarin hij zich bevond. Het grootste echter was dat hij uit mocht gaan door genade uit alle aards gedruis, uit mocht gaan uit zichzelf. Wat is dat een Goddelijk werk. Gods kind kan zich zo menigmaal afzonderen, zich in de eenzaamheid terugtrekken, maar dat zij zichzelf meenemen. En dat is het juist waar het over gaat bij dat volk, om zichzelf eens kwijt te mogen raken, alles eens onder aan de berg te laten, zoals weleer Abraham, en dan met het kind der belofte Moria te mogen beklimmen. Ze zouden soms er alles wel eens voor over hebben als zij daar eens toe verwaardigd werden. Maar och, dat volk moet maar leren dat het alles van God afhangt. Vandaar dat wij dan ook moeten roemen de genade die aan Izak werd geschonken en het voorrecht waartoe hij verwaardigd werd.

Hij ging uit naar het veld. Dat was ook de zielszucht van de Bruid tot haar Bruidegom in Hooglied 7: 11: *Kom, mijn liefste, laat ons uitgaan in het veld.* In het veld is men veel vrijer; daar is niet zo veel wat onze aandacht aftrekt als in een woelige stad; daar is niet zoveel verstoring als elders. Voor al degenen die altijd in het drukke stadsleven zich bevinden, is het een verademing om eens buiten te zijn. Jaar aan jaar trekken duizenden de stad uit om in het vrije veld hun vakantie door te brengen. En gelijk het met alle dingen is, zo is het ook daarmee: *ontberen doet waardenen.*

Izak ging echter niet uit naar het veld om daar zijn tijd nutteloos door te brengen of tot verzadiging van zijn vlees, maar om in die eenzaamheid met God gemeenzaam te mogen zijn. Om zijn hart voor God uit te storten en zonder gehoord of gestoord te worden zijn begeerten met biddingen, smekingen en dankzeggingen bij God bekend te mogen maken.

Wat zijn die eenzame plaatsen Gods volk dierbaar. Veel voorbeelden geeft de Heere ook daarvan in Zijn Woord. Denk maar aan Mozes die op den berg was, aan David, die veel in de klachten zijn ziel voor God uitstortte, alsook Asaf, die daarvan getuigenis gaf in Psalm 77. Daniël trok zich daartoe terug in zijn huis en bad met open vensters naar Jeruzalem gekeerd tot zijn God. Johannes de Doper was vaak in de woestijn en Petrus klom op het dak om tot God te bidden. Ja, wat heeft ook Christus, het Hoofd der Kerk, ons een exempel nagelaten, waar van Hem geschreven staat, *dat Hij des nachts op den berg was, om te bidden.*

Izak ging in het veld om daar van alles wat van de wereld was afgetrokken te worden en opgeleid tot de God van zijn vader Abraham, Die ook doorgenade zijn God was geworden. In dat vrije veld roept alles ons op tot de aanbidding en verheerlijking, Gods. De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk. De bergen en de dalen, de bossen en de landerijen verkondigen Gods macht, Zijn grootheid, trouw en goedheid, gelijk de dichter dat zong in Psalm 65: 9:

*Zij juichen, elk op zijne wijze,
Uw eer klimt uit het stof,
Zij zingen, Uwen Naam ten prijze,
Uw grootheid en Uw lof.*

Geheel de natuur predikt de heerlijkheid van Gods werken, maar ook leidt op tot de heerlijkheid Zijner genade in Christus Jezus. En nu is het waar dat een dwaas het niet verstaat en een onvernuftig man er niet van weet, maar als onze ziel verlicht wordt door Gods Geest, dan worden we gewaar dat het aardrijk vol is van Gods goederen, en wat wordt dan Gods volk door het natuurlijke opgeleid tot het geestelijke. De natuur is vol predikaties van het Goddelijk genadewerk.

Gelukkige ziel, die maar veel met Izak uit zichzelf gezet wordt om in dat vrije veld van Gods eeuwig welbehagen te mogen vertoeven en daar te mogen weiden met een verwonderend oog, Psalm 27: 3. In de natuur zijn er velen die, wanneer zij van hun reis terugkeren, nog vermoeider zijn dan toen zij weggingen, maar hier is dat anders. In dat vrije veld van Gods eeuwige liefde rust dat volk eens uit van al de vermoeidheid, allermeeft van zichzelf. Want in Christus ligt toch alleen de rust van een vermoeide en belaste ziel. Ja, God Zelf is het rustpunt van het hart. Dat is voor Gods volk geen vreemde zaak, want daar wordt dat amechtige volk wel eens toe verwaardigd in de woestijn van dit leven. En wat snakt daar bij ogenblikken dat waarlijk bekommerde volk naar met het ganse hart om onder Elims palmen eens te mogen rusten en uit die fontein des heils te worden gedrenkt en gelaafd en daar te mogen zakken en zinken in dat volmaakte Borgwerk van Christus, dat alleen maar volkomen is. Christus is toch het einde der wet tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft.

2. Maar komt laat ons in de tweede plaats overdenken: ***Wanneer die Godvruchtige Izak uitging.***

Het was tegen het naken van de avond. Er moeten toch wel bijzondere redenen aan ten grondslag liggen waarom de juiste tijd aangewezen wordt waarop Izak uitging. Zeer zeker door de inspiratie des Heiligen Geestes is de waarheid beschreven en elk woord heeft zijn bijzondere betekenis en strekking. Het wild gedierte gaat ook bij voorkeur des nachts uit om zijn prooi te bemachtigen en de werkers van het kwaad zoeken toch de duisternis boven het licht tot uitoefening van hun goddeloze praktijken. Ja, zelfs Gideon dorste in oorlogstijd 's nachts, omdat dan de gevaren van overvallen te worden minder waren dan op de dag.

Wanneer nu echter in onze tekst vermeld wordt dat Izak uitging tegen het naken van de avond, dan was dat met een bijzonder doel. Het was die tijd dat naar den loop der natuur de zon, dat grote licht, onderging en de avondschatuven neigden, waar straks de nacht op volgen zou, waarin alles zich ter ruste zou leggen om uit te rusten van de arbeid er nieuwe kracht te ontvangen voor de komende dag.

Waarom Izak dan uitging tegen het naken van den avond?

1. Omdat dan zijn dagelijks werk geëindigd was. God heeft op de wereld aan elk schepsel zijn plaats en arbeid, gegeven. En elk mens heeft te doen wat God op zijn hand gezet heeft. *De luiaard zal verscheurde klederen dragen*, zegt Gods Woord. En de apostel beveelt: *Die niet werkt, dat hij ook niet zal eten*. Ledigheid is des duivels oorkussen. David was er beter aan toe toen hij in de strijd was dan dat hij op het dak wandelde. Laten Gods kinderen maar altijd bedenken dat er een rust overblijft voor het volk van God, Hebr. 4: 9, en dat wij het als een voorrecht beschouwen dat God in ons dagelijks leven ons arbeid geeft, maar bovenal dat wij altijd bezig mogen zijn in de dingen des Heeren, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren.

Izak was dus geen dagdief, maar vervulde in de vreze Gods hetgeen waartoe de Heere hem geroepen had. Aan het einde van zijn arbeid trok hij zich terug in het veld, opdat zijn ziel zich opheffen mocht tot God in de hemel. Ja, opdat hij ontdaan van alle aardse zorg en lichamelijke bezigheden, zijn ziel voor God mocht uitstorten en gemeenschap met die God mocht oefenen, Die voor hem niet vreemd was, maar Die hij door genade mocht kennen als zijn God. En met Wie te verkeren zijn lust en zijn leven was. Dat alles predikt ons de noodzakelijkheid om aan het einde van al ons eigen wenk gebracht te worden en uit ons werk te worden uitgezet,

om in het volmaakte werk van Christus te worden ingezet; het werk dat alleen maar volkomen is voor het aangezicht van de Vader. Ja, alleen op grond van dat Borgtochtelijk werk kan God maar gemeenschap met ons, maar ook wij met de Heere oefenen.

2. Izak ging uit tegen het naken van de avond, omdat dat de geschiktste tijd was om zich voor Gods aangezicht af te zonderen. Inderdaad, het kan 's avonds ook wel stormen, en rumoerig wezen, maar toch wat heerst er in het algemeen in het veld 's avonds een rust en stilte. Wat liggen de landouwen dan als verlaten. Geen gewoel van mensen die hun arbeid verrichten; het gesnuif van de paarden wordt dan niet meer vernomen. In de avond is er dan niets meer wat ons aftrekt. Een weldadige stilte heerst er dan op de velden. En zie, die stilte verkoos Izak om door het geloof te rusten in God door Christus en zijn ziel toe te roepen met David in Psalm 116: 7: *Mijn ziel keer weder tot uw rust, want de Heere heeft aan u welgedaan.* Wat een geschikte tijd en gelegenheid was, het om 's avonds terug te mogen zien op de trouwe zorgen Gods hem betoond. Om bedaard zijn wegen na te gaan en verzoening van al zijn zonden, zonden van bedrijf en nalatigheid, te zoeken in dat dierbaar bloed van Christus. Ons zielsleven bij het naderen van de nacht Gode te bevelen en de zorg van Die trouwe Wachter Israëls, Die nooit slaapt en nimmer sluimert, Psalm 121: 4. Het ware leven Gods wenst niet anders dan bij dagen en nachten bij God te mogen zijn, aan Hem gebonden en verbonden voor tijd en eeuwigheid. Wat een kostelijk leven, waarin meer zaligheid gesmaakt wordt dan dat er in duizenden werelden ligt.
3. Ook ging Izak uit tegen het naken van den avond om hem van al het tijdelijke en vergankelijke af te trekken en op te leiden tot het geestelijke en hemelse. Toen de discipelen op de Olijfberg stonden in Handelingen 1, staarden zij naar de hemel. En daar toch trekt de Heere de ogen Zijns volks heen. Het is toch de vrucht van de oefening des geloofs om van alles wat buiten God en Christus is af te zien, inzonderheid van zichzelf en te beleven wat de dichter zong in Psalm 123: 1:

*Tot U, Heer', mijn ogen hef ik altijd,
Die in den hemel zijt.
Zo de ogen eens knechts in zijn benauwen
Zijnen meester aanschouwen,
Zo de maagd ziet op harer vrouwen handen,
Wij ook, in kruis en schanden,
Zien zo op U, Heer' en wachten in nood
Uw hulp en goedheid groot.*

De hemelen vertellen Gods eer en het uitspannel verkondigt Zijner handen werk. Wat had Izak daar in die avond veel aanleiding om de grootheid Gods te aanschouwen en daartegenover zijn eigen nietigheid te beleven. Dat die grote God aan zulk een nietige aardworm wil denken, bemoeienissen met hen maken wil. In ontferming en genade in Christus er op neer wil zien, hem kronend met goedertierenheid en barmhartigheden. Ja, dat die God uit de diepten van de hel optrekt en door de ladder Jakobs op doet klimmen tot in de troonzalen des hemels, ja tot in het verzoende Vaderhart Gods. *Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn. Ik zal mij in den Heere verblijden.*

Die ziel wordt daar gewaar dat er geen doorgronden van Zijn verstand is. Wat schittert en blinkt de heerlijkheid Gods voor zulk een ziel. Wat wordt zijn hart

met die heerlijkheid vervuld. Welk een verlossing om dan uit al dat aards gedruis, waar zij hun ziel nooit uit los krijgen kunnen, eens een ogenblik uitgehaald te worden en wandelingen te krijgen voor de troon Gods. Dan door het geloof eens, te blikken in de stad die fundamenten heeft en welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. De straten van die stad zijn toch van goud en die stad behoeft toch geen zon en maan. God is ze toch tot eeuwig licht en daar gaat de zon toch nooit meer onder. O, mijn geliefden, daar is, in dat gelovig beschouwen geen einde. Wat er overblijft? Gemis, verlangen, heimwee. Gelukkige ziel die er maar veel van heeft, want helaas het is zo menigmaal anders.

4. Izak ging uit tegen het naken van den avond tenslotte omdat in den avond de sterren zich aan den hemel vertonen. Bij de oprichting van het Verbond der Genade persoonlijk met Abraham in Gen. 15: 5 had de Heere betuigd: *Ziet op naar den hemel en telt de sterren; indien gij ze tellen kunt alzo zal uw zaad zijn.* En dat wij in dit verband moeten opmerken is wel dit, dat al wat God beloofd heeft, Hij er Zelf op terug komt, maar ook dat Gods volk er zich op verlaten mag. Wat uit Gods mond gaat blijft vast en onverbroken. Daar zal geen woord van op de aarde vallen. Maar er ligt ook dit in opgesloten, dat er naar Gods vrijmacht een tijdperk ligt tussen het ontvangen van de beloften en de vervulling van de belofte. Een belovend God te kennen is groot, maar een vervullend God is groter. Och, dat daar te allen tijde het hart op gezet was. Het zou meer levendige bekommernis veroorzaken om in kinderlijke onderwerping aan de wille Gods, de vervulling van wat God beloofd heeft gelovig tegemoet te zien. Gods beloften zijn als fonkelende sterren aan de donkere hemel. En nu is dit het kenmerkende, dat de beloften gaan schreeuwen als de tijd der vervulling nadert. Sara was gestorven. Abraham was oud en wat oud is, is nabij de verdwijning. Izak stond daar nu als het ware alleen voor het volle leven. Zouden dan Gods beloftenissen verder haar vervulling missen? Abraham ging weleer in tot Hagar en verwekte Ismaël. Jakob kan later niet nalaten zelf mee te werken aan de vervulling der beloften. Bij Izak vinden wij een geheel andere gestalte. Zijn zielsoog is op God gericht.

Eliëzer is uitgegaan om een vrouw voor Izak te zoeken op bevel van Abraham en terwijl de getrouwe knecht van Abraham zijn last volvoert, gaat Izak uit in het veld tegen het naken van den avond. O, dat verlaten op de Goddelijke beloften. Dat vastklemmen aan den God der beloften. Dat manen op Gods eigen Woord, terwijl zijn oog de sterren aanschouwt.

Wat een zoetheid, welk een vertroosting ligt daar al in voor de ziel die er toe verwaardigd wordt om dat te mogen doen. Het is toch alles een vrije gift van de hemel uit soevereine genade aan zijn gunstgenoten geschonken. Wat geeft God daarin in die gelovige werkzaamheid al veel te genieten. Wat is er dan een heilig geweld plegen op de onveranderlijke verbondstrouw en verbondsliefde van den eeuwige God, Die Zijn woord toch kwijt is aan Zijn volk. Ja, het is een eenzijdig werk, waar niets van zichzelf bij is, maar dat alles vloeit uit de ingewanden van Gods eeuwige liefde.

Gods volk is een volk dat zichzelf niet helpen kan, maar dat geholpen moet worden. Het kan niet één belofte aanvaarden of toe-eigenen zonder de bediening van de Heilige Geest. Geheel anders en verschillend is het met hen dan met het oppervlakkig Christendom onzer dagen. Dat Christendom pakt de beloften zelf maar. En zij hebben in één dag meer beloften dan een arm kind van God in zijn gehele leven. Helaas, dezulken zijn er nimmer het onderwerp van geworden en het heeft in het allerminste grond. De huichelaars worden er rijk mee, Gods volk arm.

Wat een verschil. En wat zo wonderlijk is? Gods arme volk wordt op zulke rijke mensen nooit jaloers. Zij houden met al hun gemis er niet graag mee oversteken. Het mag hun ziel wel eens gebeuren met Mordechai op het paard te zitten en rond gereden te worden. Maar straks komen zij op hun zelfde plaats weer terug aan de poort des Konings, totdat het edict van den Koning wordt uitgeroepen. Gods weg met Zijn volk is door onmogelijkheden, ja door de dood heen, maar voert tot de vervulling van Zijn beloften. En die vervulling is tot lof en eer en heerlijkheid van de Enige en Drie-enige God, ja doet hen zingen met de dichter:

*Die eed en zal niet zijn verloren,
Dien Hij Israël heeft gezworen,
En -ook Jakob; maar hij zal fijn
Eeuwiglijk vast en zeker zijn.
In Israël zal dit verbond*

Vast blijven staan tot aller stond. Psalm 165: 6.

Wat een gezegend en profijtelijk uitgaan van die Godvruchtige Izak tegen het naken van den avond. Wie zou er niet jaloers op worden?

3. Doch komt laat ons in de derde plaats nog overdenken: **Waar toe Izak uitging.**

Het was om te bidden. De Farizeeër in Lukas 18 had niet anders dan te danken. Hij kwam er bijna niet mee aan het eind. Lees het zelf maar. En helaas, zulke mensen zijn er in onze dagen zoveel. Als zij hun mond maar open doen, dan kunt u het al vernemen dat het verkeerd is. Het is niet uit de diepte, maar uit de hoogte. Het zijn maar woorden en klanken, maar geen zaken. Er is geen gewicht aan de klok. Het is alles wonderlijk tegenwoordig. In de meeste huizen gaan de klokken thans zonder gewicht er aan en het is maar een zeldzaamheid als u nog een klok met zulke zware gewichten aantreft. O, wat verzinkt alles in vormdienst en oppervlakkigheid! God brengt Zijn volk in de diepte. Christus roept Zijn Bruid toe: *Bij Mij van den Libanon af*, Hooglied 4: 8. En de Heilige Geest is een Geest des oordeels en der uitbranding, die in het, dadelijk gemis brengt en in dat gemis doet uitzien naar de vervulling.

Zo was het ook hier bij Izak, Het gebed is een aandachtige verheffing van een gelovige ziel tot God. Het is spreken tot en met God. Het is het middel waardoor wij uitwonende van de Heere, nochtans naderen tot de Heere in de Naam van Christus. Bidden is bedelen. En nu zijn wij te arm om onze armoede recht voor God neer te leggen. Maar tot dat rechte bedelen verwaardigt God Zijn volk. God leert het Zijn volk. Zie het in Saulus van Tarsen in de straat genaamd *De Rechte* te Damaskus. "*Want zie, hij bidt*", zo, getuigde de Hartenkenner, Alwetende en Overalontegenwoordige, van hem tot Ananias, Hand. 9:11. En zulk een ziel die dat van God geleerd heeft, wordt in de oefeningen van het leven gewaar met dezelfde Paulus in Rom. 8: 26: "*Want wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.*"

Wanneer hier in deze tenten Kedars dat volk tot God mag spreken, dan heeft dat gebed een stem, die door lucht en wolken dringt en komt in de oren van de Heere Zebaoth. Dat volk van God heeft in diepe moedeloosheid wel eens voorgenomen nooit meer van en tot God te spreken, maar zij hebben het niet lang kunnen uithouden. Het gebed is de ademtocht van de levendgemaakte ziel. Het gebed is als een bode des harten, die onze begeerten naar de Heere brengt. Een snelle en trouwe bode. Een snelle bode, die sneller loopt dan Ahimaaz tot de koning David, 2 Sam. 18: 23. Want het behoeft niet enige jaren, maanden, weken of dagen te duren eer dat het gebed bij de Heere komt. Maar zodra het uit het hart gaat en nog vóór het op de lippen komt is het al voor de Heere. Het is een getrouwe bode, want het laat zich niet één ding ontvallen dat hem

toevertrouwd werd, maar stelt het allemaal voor de Heere, zonder zich één enig woord te laten ontvallen, en zij rust niet voor en aleeer dat God Zelf vervuld heeft hetgeen waarom men bidt.

Het is de sleutel waarmede geopend wordt niet de schatkamer van de koning Hiskia, maar de hemel zelf, gelijk dat zo klaar is te zien in het gebed van Elia. Het is het krachtigste wapen waardoor onze vijanden worden overwonnen. Mozes overwon door dat wapen de Amelekieten. Ex. 7: 11; Hiskia de Assyriërs, 2 Kon. 19; Asa de Moren, 2 Kron. 19; Jósafat de Moabieten en de Amoriëten. En David zegt in Psalm 57 vers 4: *Ik zal roepen tot God den Allerhoogste, tot God Die het aan mij voleinden zal. Hij zal van den hemel zenden en mij verlossen, te schande makende dengene die mij zoekt op te slokken.*

Ja, daarenboven is het gebed Christus' sterkste wapen geweest in Zijn bange worsteling in Gethsémané. *En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger*, Lukas 22: 44. Het gebed is Gode een aangename offerande en zijn de varren onzer lippen. Maar het is ook een zweep en roede van de duivel, want: *Dit geslacht vaart niet uit dan door bidden en vasten.* Matth. 17: 21. Het gebed is zo'n heerlijke zaak dat daaronder menigmaal begrepen wordt de ganse godsdienst. *Want het zal geschieden dat al wie den Naam des Heeren zal aanroepen, zal behouden worden*, Joël 2: 32.

Het gebed kan nimmermeer nagelaten worden zonder zonde. Mozes bad op den berg; Hiskia op zijn ziekbed; Daniël in de leeuwenkuil; de drie jongelingen Sadrách, Mesach en Abednego in de gloeiende oven; Jona in de buik van de walvis; Petrus, Paulus en Silas in de gevangenis; de blinden langs de weg. Gods Woord roept het ons toe: *"Bidt zonder ophouden,"* Rom. 12: 12. *De Heere is nabij allen die Hem aanroepen, die Hem aanroepen in der waarheid*, Psalm 145: 18.

Het gebed is dus wat anders dan enkele schone gekozen woorden te prevelen. Bidden is hartewerk. Vandaar dat de Heere ook van Israël getuigde tot hun bestraffing en ontdekking: *Dit volk nadert tot Mij met de lippen, maar met het hart blijft het verre van Mij.* God Zelf is zat van zulke brandoffers en is moede geworden die te dragen, Jesaja 1. Maar ook Gods volk kent de tijden dat zij zat en moe worden van hun praten en bidden. Het valt wel niet mee het te beleven maar het is toch gelukkiger en profijtelijker dan dat zij er in opgaan. Dat is zeker een gruwel voor God.

Och nee, het was Izak maar niet te doen om in dat open veld woorden te prevelen en op te gaan in zichzelf, integendeel om zichzelf in God te verliezen en kwijt te worden. Geen blote bespiegelingen, maar verwarmd en ontvonkt door de Heilige Geest, in gelovige en vurige gebeden en ootmoedige smekingen voor Gods aangezicht te mogen verschijnen.

Izak was daar in het gebed om een gebed en zuchtte om een zucht, want elke levendige zucht is van die Geest een vrucht. O, wat was zijn gemis groot! Hoe meer dat lieve licht van Gods heerlijkheid zijn ziel bestraalde, hoe groter zijn gemis werd. Hoe meer heerlijkheid en liefelijkheid dat hij ook in God zag, hoe meer verlangen er in zijn hart ontvlamde om met dat beeld versierd en verzadigd te mogen worden, naar hetwelk God Zijn volk vernieuwt van heerlijkheid tot heerlijkheid, 2 Kor. 3: 18.

Izak wenste in het gebed God eer en heerlijkheid te geven, op Zijn almacht en getrouwheid te pleiten in betrekking de vervulling van de geschonken belofte. En zo als aan zijn beste Vriend zijn nood te klagen en zijn klachten uit te storten, opdat zijn hart verruimd en zijn ziel verlichting zou ontvangen van al de last die de Heere Zelf daarop gebonden had. Dat is het toch alleen maar. Wat wij opbinden drukt niet, maar wat God oplegt wordt een last te zwaar om te dragen, waarin wij God nodig krijgen.

En die ziel, die nu zo met Izak mag bidden, is beweldadigd. Gods volk kent tijden dat zij niet kunnen bidden. Alles even gesloten en donker. Het kan soms zijn alsof zij voor een muur staan. En telkens moeten zij maar beleven dat zij de deur niet open kunnen doen. Wat zijn zij toch stijl en diep van God afhankelijk en van de bediening van de Heilige Geest. Dat volk doorleeft het ook dat zij niet willen bidden. Ja, inderdaad, daar blijven zij geen vreemdeling van. Ik denk dat Asaf in het eerste gedeelte van Psalm 73 ook niet veel te bidden had. O, dat onverenigde met Gods wegen en handelingen. Die opstand, tegenstand en vijandschap wanneer zij in ons hart roepen: *De weg des Heeren is niet recht*. Wanneer het ons toeschijnt dat alles ons tegen is en wij onder God niet kunnen bukken. Ja, dat is zulk een bang leven. Een leven echter waar Gods arme volk innerlijk niet mee verenigd is. Vandaar dat het als zulk een grote genade erkend wordt wanneer zij ruimte krijgen in Christus om tot God te gaan.

Inderdaad, dan geraakt men in Davids toren, die gebouwd is tot ophanging van het wapentuig en in het geestelijk ammunitiehuis om allerlei voorraad en oorlogsgereedschap daaruit te halen tegen zijn geestelijke vijanden en daardoor wordt de ziel zodanig gedekt en geharnast, dat zij met de Leviathan belacht de trilling der lans. Daardoor (zo merkte een onzer Godzalige oud-vaders op) komt men van het bitter Mara tot het zoetvloeiend Elim; daardoor wordt men krachtig gemaakt in de Heere en in de sterkte Zijner macht. Ja, zo wordt door het gebed de kracht Christi, in Gods strijdbare volk uitgestort, geopenbaard.

Paulus was op de hoogste kust van godsdienst geland, te weten: vergenoeging; want de Geest was zijn Piloot, en Christus zijn kracht, en die kracht was door een heilig gebed ingehaald. Het gebed is een krachtig redenaar; het is een voorbidder bij God en een bestrijder van de zonde en al het boze; het schikt het hart en brengt het weer in orde en houdt alle onstuimige hartstochten in toom. Ja, het is de ladder Jakobs, om van de aarde naar de hemel op te klimmen. Het is het beste middel om in een samenspraak te komen met de Koning der koningen, waarvan ook de kerkvader Chrysostomus eens schreef: *Die bidt, houdt samenspraak met God*.

En dat is nu, mijn geliefden, hetgeen gezocht wordt door al degenen, die de Goddelijke natuur deelachtig zijn geworden. Het is *mij goed nabij God te zijn*. Naar die volzalige hartvervullende en zielvervrolijkende gemeenschap Gods ziet Gods volk uit wanneer de Geest in de raderen is. Dan behoort het tot een van hun grootste voorrechten om in het gebed gemeenschap met God te mogen oefenen op grond van Christus' verdiensten.

Ja, onze vaders verklaarden naar de uitspraak van Gods Woord, dat het gebed het voornaamste stuk der dankbaarheid is en dat ook daardoor God verheerlijkt wordt. Het zijn de slechtste tijden niet voor Gods kinderen wanneer er vele uitgangen der ziel zijn, om met de Heere te mogen spreken. Ja, wij zouden het wel 'hoogtijden' kunnen noemen wanneer zij verwaardigd worden om door de ladder Jakobs op te klimmen tot God en met ootmoedige vrijmoedigheid in te mogen gaan in het binnenste heiligdom door het bloed des Lams.

Neen, nimmer krijgen wij dáár ruimte, zo wij onszelf daarin zoeken, eigen eer en eigen voordeed beogen. Wat wordt dan alles afgesneden en toegesloten. Maar daartegenover staat ook dat wij altijd ruimte krijgen wanneer wij de eer, roem en lof des Allerhoogsten zoeken, de verheerlijking van Zijn volmaakte deugden, de komst, uitbreiding en bevestiging van Gods Koninkrijk, ook voor onze eigen ziel. Hoe meer innerlijke nood en behoefte, hoe aangenamer het voor de Heere is. Hij staat te allen

tijde gereed om nieten en nullen uit Zijne eeuwige volheid te vervullen. *Doe uwen mond maar wijd open en Ik zal hem vervullen*, Psalm 81: 11.

Daartoe werd ook Christus opgenomen in de hoogte om Zijn verworven gaven uit te delen. Wat is het dan toch een weldaad veel met armmakende genade bedeed te mogen worden, om met Izak gedurig uit te mogen gaan om te bidden.

En gelijk er voor dien Godvruchtige Izak ruime stof was om in het gebed zijn noden de Heere bekend te maken, zo blijft dat voor al Gods gunstgenoten. Gedurige ontdekking des Geestes geeft altijd maar meer behoefte. Immers dat wordt zo vaak in ons leven gemist. Was er meer bediening van Gods lieve Geest, wij waren meer onbekeerd in onszelf dan dat wij nu zo bekeerd zijn en er zou meer behoefte zijn om voor Gods aangezicht te verschijnen en de verborgen plaatsen op te zoeken. Wat een ernstig zoeken zou er zijn van de vergeving der zonden, van de heiligmaking des levens, de verzekering van zijn genadestaat en van de vergeving zijner ongerechtigheden; versterking in de genade, alsook aanwas en vermeerdering in kennis, geloof, liefde en Godzaligheid. Daarenboven het troostrijk gevoel van Gods gunst, waar wij hier toch nooit genoeg van kunnen krijgen, ja doet hen uitzien naar de volle verzadiging daarvan, die zal geschonken worden, wanneer het geloof verwisseld zal worden in zalig aanschouwen en het gebed in eeuwige dankzegging.

De noden van het tijdelijke leven waren bij Izak ook niet uitgesloten en zo blijft het voor Gods kinderen ook zolang zij nog uitwonen van de Heere. Zij zijn in het leven en zij moeten er door. Izak kon er ook niet alleen doorheen. Ook dat bond hem aan de hemel. De Godzaligheid heeft de belofte zowel van het tegenwoordige als van het toekomstige leven. Naar het lichaam zijn wij zowel van God afhankelijk als naar de ziel. Agur bad ook voor dit tijdelijk leven. Ja, de Heere Jezus heeft het Zijn discipelen zelf geleend in het allervolmaaktste gebed, Matth. 6. En wat een sterkte is het menigmaal voor Gods volk, dat Christus, hun medelijdende Hogepriester, in alle dingen, verzocht is geweest, opdat Hij dengenen die verzocht worden te hulp zou komen. Christus is in alle benauwdheden met Zijn volk benauwd en Hij verstaat al hun klachten en smarten. Zij mogen ze vrijmoedig aan Zijn voeten neerleggen en in Zijn schoot werpen. Hij vervult al hun nooddrift in heerlijkheid. Hij kocht hen naar ziel en lichaam met Zijn bloed en zal hen nimmer om doen komen in dure tijd en hongersnood.

God is een God voor den tijd en voor de eeuwigheid en met Hem kunnen wij het leven in, het leven door en straks het leven uit. Wat is er dan meer te verkiezen in dit leven dan die God tot ons Deel te hebben en met Izak aan Die God gebonden te mogen zijn? Ja, verenigd door het geloof met Die Meerdere Izak, Die in Zijn omwandeling op aarde 's nachts uitging op de berg om te bidden en ook aan de rechterhand Zijns Vaders altijd leeft om voor Zijn volk te bidden. Hij eist de verlossing op grond van Zijn verdiensten en alleen uit kracht daarvan en als vrucht daaruit mag dan ook de Kerk met alle vrijmoedigheid zingen:

*God zij altoos op het hoogst geprezen,
Lof zij Gods goedertierenheid,
Die nimmer mij heeft afgewezen,
Noch mijn gebed gehoor ontzeid.* Psalm 66: 10.

Toepassing

Enkele ogenblikken mochten wij nu stilstaan bij het uitgaan van de Godvruchtige Izak. Dat wij de verhandelde waarheid aan ieders hart en consciëntie mochten neerleggen, opdat een ieder er mee inkeren mocht tot zichzelf.

Groot is de genade om tot zulk een "uitgaan" bewerkt te worden, maar daarbij wat onmisbaar is dat voor elk schepsel. Met Martha bekommeren en verontrusten wij ons over vele dingen, maar dat éne ding is nodig, namelijk om hier God te leren kennen en gemeenschap met Die God in Christus te oefenen, opdat wij al onze noden uit- en inwendig, lichamenlijk en geestelijk met biddingen en smekingen en dankzeggingen bij God bekend mogen maken.

Dina ging uit om de dochteren des lands te bezien, maar met welke droeve gevolgen! O mens, bedenk toch dat het oog nimmer verzadigd wordt van het zien. Een ronde wereld kan ons driehoekig hart niet vervullen. Wij zijn God kwijt en Die God alleen kan ons hart maar vervullen. Dat daar toch het hart eens op gezet werd! De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden. En de Waarheid roept het ons allen met zoveel ernst toe: Verblijdt u, o jongeling in uw jeugd en laat uw hart zich vermaken in de aanschouwing uwer ogen, maar weet dat God u om al deze dingen zal doen komen voor Zijn gericht, Pred. 11: 9.

Vraag het uzelf dan toch eens af, mijn medereiziger naar de eeuwigheid, of u iets kent van de afzondering van Izak, van de verborgen omgang met God. Het was Izaks leven, gelijk ook uit andere voorbeelden van zijn leven blijkt. Schaamte mocht uw aangezicht wel bedekken wanneer u daar nog geheel en al vreemdeling van bent. Wat is er snoder en ondankbaarder voor een mens dan God niet in erkentenis te houden. Die God, Die u het aanzijn gaf en Die God die u dag aan dag overlaadt met Zijn gunstbewijzen. In Zijn hand is toch ons leven en bij Hem Zijn al onze paden? De Godsontkenning en -verlating neemt hand over hand toe. Een geslacht groeit op dat niet meer "bidt en dankt." Alles spant samen om het laatste greintje Godserkenning uit de consciëntie uit te halen. De onverschilligheid neemt toe en de verharding wordt al maar meer. Ja, zelfs onder de zware oordelen die God zendt over landen en volken. Wij moeten met David wel zeggen: "Uw oordeel Heere, kan niet dan vreselijk wezen." En als wij dan de sleurdienst en vormdienst van de oppervlakkige godsdienst opmerken, waarin men opgaat in zichzelf, waarin gemist wordt kennis van zijn verloren en rampzalige toestand, - maar ook de kennis van de enige en waarachtige God en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt, - o wat blijft er dan toch weinig over. Nee, niet alleen op het terrein van de Godverlaten wereld, maar ook op het erf van Gods Kerk, wat wordt dan Gods Naam toch misbruikt. God wordt gelasterd door de duizenden die dag en nacht Gods Naam vloeken en hun verdoemenis over zichzelf inroepen, maar ook wordt die Naam onteerd door al degenen die daar roepen: "Heere, Heere", maar die dat doen met een onherboren, huichelachtig en geveinsd hart. Het gebed van dezulken is den Heere een gruwel. God ziet naar waarheid in het binnenste en waar geen verlaten en vlieden van de zonde is, daar is al onze godsdienst niets anders dan leugen en bedrog. Dat Gods Geest er u nog aan ontdekke eer de tijd zal aanbreken dat het te laat, voor eeuwig te laat zal zijn. Wanneer u met de dwaze maagden tevergeefs zult kloppen en roepen: "*Doe ons open; doe ons open.*" Geen ander antwoord zult u krijgen dan: "Gaat weg, Ik heb u nooit gekend." In de hel zal er eenmaal een bidstond zijn van al de verdoemden: "Bergen valt op ons en heuvelen bedekt ons", maar een gebed waar nimmer verhooring op volgen zal.

O zondaar en zondares, dat God u nog neervellen mocht en u in het stof voor God terecht mocht komen, Hem recht en gerechtigheid toeschrijven, maar ook met de Kanaänese vrouw aan Jezus' voeten mocht komen, om als een dieprampzalige en alles verbeurd hebbende te smeken om een kruimeltje van 's Heeren tafel. De weg is nog open; de deur nog niet gesloten. De Heere staat nog en wacht nog om u genadig te zijn. Daar is nog mogelijkheid voor den grootste en snoodste der zondaren. Het zou

niet anders dan meevallen. De verborgen plaatsen mochten u dierbaar worden en door u gezocht. Daar zult gij ervaren dat de ziel die God zoekt, al van God gevonden is. En bij die God is een eeuwige volheid om al uw ledigheid en gebrek te vervullen met Zichzelf. O, dat gelovig zuchten en kermen is als muziek in de oren Gods. *Gij hoort het gebed; tot u zal alle vlees komen*, Psalm 65: 5. Dat die Geest der genade en der gebeden over u en in u worde uitgestort. Die Geest leert alleen maar bidden in waarheid en oprechtheid des harten. Die Geest bidt overeenkomstig en naar de wille Gods. Die Geest doet Gods volk alleen maar bidden, als een ontblote bidder, die met afzien van alle waardigheid en verdienste zijnerzijds steunt en leunt op Christus, en Zijn verdiensten, als de enige rechtsgrond waarop verhooring kan worden verwacht.

En nu, volk des Heeren, menigeen uwer zal onder de verhandeling van de waarheid wel verlegen neergezeten hebben, wanneer gij uw eigen leven neerlegt naast dat van de Godvruchtige Izak. Izak ging uit om alleen met God te zijn en zijn hart voor dat Goddelijk aangezicht te ontlasten. Izak had dat ook van zichzelf niet; uit soevereine genade werd hij daartoe verwaardigd. Toch is het anderzijds onze schuld dat wij het moeten missen. Nooit kunnen wij als met veroordeling van onszelf op zulk een exempel staren. Wij zijn in den val onszelf toegevallen en kunnen nu nooit meer uit onszelf uitgaan, tenzij dat de Heere Zelf ons genade verleent om onszelf te verliezen, om al de knechten en de ezels onderaan den berg te laten. En hadden wij nu altijd maar recht last van onszelf; innerlijke behoefte om van onszelf verlost te mogen worden; maar och, hoe vaak is dat anders. Wat is er gedurig Goddelijke kracht nodig om te verstaan: *Laat af en weet dat Ik God ben!* Wij moeten maar ontcroond en onttroond worden; gedurig een walg aan onszelf te hebben, ons voor God te verootmoedigen en onze reinigmaking en zaligheid buiten onszelf te zoeken in Christus Jezus.

Wat een blijdschap zou het zijn, volk des Heeren, als uw ziel nog eens uitgaan mocht en dan alles wat van uzelf is achterlaten. Het leven dat uit God is, verlangt en ziet wel uit naar zo'n reisje. Zeker, dat is hier altijd maar ten dele. Paulus klaagde in Rom. 7: 24: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam der zonde en des doods? De koningin van Scheba keerde in haar eigen land terug. Eenmaal zal dat veranderen en nooit meer plaats hebben.

Wat moest onze ziel er meer naar verlangen en uitzien naar die volkomen verlossing in Christus bereid en die toch eenmaal zeker het deel zal zijn van die gekochten en verlost door het bloed des Lams. Straks gaan zij door de poorten in de stad en zullen zij uit- en ingaan voor het aangezicht des Vaders, maar dan eeuwig ontdaan van zichzelf. Boven de poort van den hemel staat geschreven: "En daar zal niet inkomen iets dat verontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt, maar alleen wier namen geschreven zijn in het Boek des levens des Lams."

En is hier dat uitgaan uit onszelf en uit alles wat van de wereld is en dat ingaan in een Drie-enig God, in de binnenkamer des Konings, zo volheerlijk en dierbaar dat zij zeggen: "*Hier weidt mijn ziel met een verwonderend oog*", wat zal het, dan eenmaal in die volmaaktheid zijn? Geen oog heeft het gezien en geen oor gehoord en het is in het hart van geen mens opgeklommen wat God bereid heeft, dien die Hem liefhebben.

Izak was uitgegaan in het veld. O ziel, die nog maar steeds zoekt in uzelf en in een verbroken Werkverbond, de tijd mocht eens aanbreken dat God u met medeweten van u zelf eens afsneed uit al wat waar gij uw leven nog in zoekt maar nimmer in vinden zult, en u overzetten en overnemen in dat dierbaar Genadeverbond, waarvan Christus de Middelaar, Borg, Hoofd en Inhoud is.

Die wandelingen in dat veld van Gods eeuwig welbehagen en in dat Immanuëls land, ... wat moest het toch meer begeerd en gezocht worden. Ja, daar al houdt de drijver op en wordt de stem van de honer, van een vloekende wet, niet meer gehoord. Daar is het:

*Wat vreê heeft elk die Uwe wet bemint,
Zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten.*

Izak ging uit tegen het naken van de avond. Ja, ook wij mogen wel zeggen dat het bij de avond is en de dag is gedaald. De avondschatuven neigen zich over een Godvergetend en Godverlatend land en volk. Ja, over een wereld die zich rijp maakt voor het eindgericht. De tekenen wijzen er ons opdat wij staan aan den vooravond van de toekomst van de Zoon des Mensen, Die komt om te oordelen de levenden en de doden. Dat wij dan toch niet zullen slapen gelijk de dwaze maagden, maar wakende bevonden worden en onze lampen brandende mogen zijn, opdat die komst van Christus ons niet zal overvallen, maar dat wij die gelovig zullen verbeiden. Gods lieve Geest mocht ons daartoe opwekken en verlevendigen.

En eindelijk: *Izak ging uit om te bidden.* O volk, wat zijn er hier in ons leven veel gedachteloze gebeden, onoprechte gebeden, vluchtige gebeden, lippengebeden, sleurgebeden, vormelijke gebeden, zelfzuchtige gebeden, zondige gebeden. Wat moet Die grote Hogepriester gedurig verzoening doen over de onheiligheid en onreinheid onzer heiligste verrichtingen. Dat wasvat van Zijn dierbaar bloed kan niet één ogenblik gemist worden, opdat al onze zuchtigen gereinigd en geheiligd zullen worden en op dat gouden wierookaltaar van Christus' verdiensten aangenaam gemaakt voor het aangezicht des Vaders.

Wij zijn zo vaak harteloos, werkeloos, biddeloos en moedeloos; wij moeten onszelf als een biddeloze bidder leren kennen, opdat wij in de voorbede van Christus, Die altijd leeft om voor Zijn volk te bidden, onze sterkte zullen vinden, maar ook onze levenskracht, om gedurig uit onszelf gedreven te worden tot den troon der genade om barmhartigheid te verkrijgen en genade te vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd. Een biddend leven is een dankbaar leven, is een zonedodend en wereldkruisigend leven, is een vruchtbaar leven, is een Godverheerlijkend leven.

O zielen, veracht de dag der kleine dingen niet. Het gebed van den Farizeeër is voor God een walg, maar het zuchten van de tollenaar is Zijn welgevallen. Ja, die zuchten en die tranen van Hanna, maar ook die gelovige worstelingen van Izak zijn de Heere aangenaam. Het komt maar aan op waarheid en klaarheid.

Volk, God hoort uw stem zo graag en het kirren van Zijn tortelduiven. God schenke maar schuld, gemis en behoefte om aan Zijn troon te liggen en door het geloof vrij tot God te gaan door de poort der gerechtigheid, om hier al in de strijdende Kerk er iets van te mogen beleven: *De gebeden van David, de Zoon van Isai, hebben een einde.*

De Heere, storte daartoe Zijn Geest uit, tot Zijn eer en heerlijkheid. Amen.

Slotzang: Psalm 99: 2.

2. JAKOB TERUG IN BETHEL (1ste preek)

Gereformeerde Gemeente te (Kapelle-)Biezeling, 1966

Zingen Psalm 122:1 (Datheen)

Lezen: Genesis 35

Zingen: Psalm 146:3, 4

Psalm 42:1

Psalm 84:5

De voorzang is van Psalm 122 vers 1

*Zo haast als ik hore spreken;
Welaan, laat ons allen zeer zaan
In dat huis onzes Heeren gaan;
Met vrucht is mijn hart ontsteken.
Dat onz' voeten zullen hiernaar
Staan binnen de poorten eerbaar
Van Jeruzalem wel gestichtet.
Jeruzalem is gebouwd vast
En door vrede t' samen gepast
En tot in stad Gods fijn gerichtet.*

Wij wensen u voor te lezen een gedeelte uit Gods Woord wat u beschreven kunt vinden in het eerste boek van Mozes genaamd Genesis en daarvan nader het 35e hoofdstuk.

Doch vooraf lezen wij de wet des Heeren.

Onze hulp is in de Naam des HEEREN, die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den HEERE, in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu tezamen het aangezicht des Heeren.

Aanbiddelijk, grootmachtig, onveranderlijk, onbegrijpelijk, en ondoorgrondeijk Wezen aller wezens. O God is groot en wij begrijpen het niet. Maar och, dat het ons gegeven mocht worden uit vrije ontferming om het bloed en om de gerechtigheid van die allergezegende en allerdierbaarste Middelaar, Die met Zijn Eigen bloed is in gegaan in het binnenste heiligdom, een eeuwige verzoening door Zijn offer teweeggebracht hebbende. Dat we aan de morgen van deze sabbatdag een toegang mochten krijgen, een ingang en een doorgang tot Uw gezegende troon. Wat is een mens. En wat is in hem te prijzen? Om zijn onreine lippen nog te openen en tot de aanspraakplaats van Uw Goddelijke heiligheid nog te naderen! O, vervrijmoedig ons door die eeuwige Geest Die van de Vader en de Zoon uitgaat en op grond van dat gezegend bloed. Want anders dan hebben wij geen bestaan voor U. Wij hebben in het paradijs alles verloren, we hebben alles verzondigd, we hebben alles verbeurd. En bij al de genade die Gij verheerlijkt hebt, blijven we verwerpeijk en verdoemelijk in

onszelf. En dat blijft, dat zal nooit veranderen. Maar verleen ons in Christus in dit morgenuur en in deze dag een toegenegen oor. Och, zie nog eens in gunst en in ontferming van Uw hoge hemelse troon op ons neer, in dit benauwen. 'Gij Jakobs God, mij toch verhoort, verneem ons smeken naar Uw woord.' En wil uit loutere genade in ons midden en in onze harten afdalen met de gezegende werking en bediening van God de Heilige Geest.

Wij zijn gebracht op deze plaats, in deze dag om nog een enkel woord te mogen spreken in het midden van dit volk. Dat het in Uw gunst zijn mocht, niet tot een oordeel, maar dat Gij Uw Goddelijke goedkeuring er over mocht geven. Want we hebben het uit Uw woord al gehoord in dit morgenuur: 'gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. En gij zult u geen gesneden beeld maken.' Och, wat een schuld, wat een schuld! Maar Christus is het einde der Wet, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft. Och, wil in deze dag Uzelf toch niet onbetuigd laten tot troost voor onze ziel. Sterk onze harten en dat er nog eens wat gebeuren mocht in deze dag, dat de eeuwigheid zal kunnen verduren. Och, dat het eens was, in uw Goddelijke raad en in Uw eeuwig voornemen, dat er hier en daar nog eens een mens geraakt en getrokken mocht worden. Want we moeten toch allemaal tot God bekeerd worden en door God bekeerd, zal het wel zijn voor de eeuwigheid. Wil in deze dag hier en allerwege nog werken, onder jong en oud, onder klein en groot, en de wonderen van Uw almacht en Uw vrijmacht nog verheerlijken, opdat er voor een doorn nog een dennenboom en voor een distel een mirtenboom mocht opgaan en het voor U de HEERE zij tot een naam en tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden.

Uw arm is toch niet verkort en Uw macht niet verminderd. O, wil Uzelf nog eens verheerlijken in deze dag, in de ontdekking van alle droggronden opdat wij straks toch niet met een leugen in onze rechterhand voor U zullen moeten verschijnen. En dat Uw eigen werk nog eens bevestigd mocht worden en geoefend worden. Geef er nog eens licht over. Dat het gemis nog eens ontdekt mochten worden en dat het niet langer een belijden, maar een levend gemis mocht wezen. Dat het onze ziel uit mogen drijven tot de volheid die in God is; en wij nog uit de volheid van Christus genade voor genade mogen ontvangen. Bevestig uw werk in de harten van uw gunstgenoten.

HEERE, u mocht allerwege Uw knechten gedenken, die Uw Woord hebben te preken in de verschillende gemeenten. Wil de zalving van Uw Geest nog schenken. En ook die gemeente die we achter moesten laten, Gij mocht ze ook in het lezen van uw Woord in deze dag nog gedenken. Met al degenen die ons lief en dierbaar zijn die wij achtergelaten hebben. Gij kent al de zorgen, al de moeite, maar geef dat het uit onze hand genomen mocht worden en dat God het zelf eens alles overnam.

Wil ook ons nog gedenken in dit morgenuur en in deze dag. Gij hebt ons toch in het oude vaderland nog teruggebracht. En ook in de provincie waar we het levenslicht hebben mogen aanschouwen en waar Gij Uzelf hebt willen verheerlijken in de dagen van onze jeugd en jonkheid. Verootmoedig onze harten en verneder ons onder Uw krachtige hand en geef ons dat we in deze dag de ere Gods eens mochten bedoelen en het heil van Sion; en dat we de waarheid recht snijden, zoals die in Christus Jezus is.

Gedenk aan alle zieken en zieken, ook de koster in het ziekenhuis. Gedenk hem in al zijn noden, uit- en inwendig, met al de anderen. Gedenk weduwen en wezen en weduwnaars. Gedenk de regering, gedenk de koningin die een jaar tot haar jaren werd toegevoegd. Och, dat door uw genade haar deelachtig mocht worden. Gedenk land en volk; dat zij ons samen terug mochten roepen tot de wet en de getuigenis. En dat we samen buigen mochten, met onze kinderen onder uw krachtige hand. 'Ik zal

weder keren tot mijn vorige man, want toen was mij beter dan nu.' Och, dat het maar een persoonlijke zaak mocht worden, tussen God en onze ziel.

Gedenk ons samen in spreken en horen, wij zijn stijl en diep afhankelijk. Van onszelf hebben we niets dan ellende, zonde en vijandschap; onverenigd met God en Zijn wegen. Maar och, wil ons verwaardigen dat we eens niets meer te zeggen hadden, maar dat we beleven mochten ook in deze dag: 'De Heere regeert, Hij is met hoogheid bekleed.' Dat de liefde Gods onze harten eens vervullen mag en de blijdschap des HEEREN onze sterkte moge zijn. Verzoen onze zonden, reinig en heilig ons door Uw bloed en Geest en wees ons gedachtig, vriendelijk en goed. En dat uit loutere genade, om Christus' wil. Amen.

De zingen nu met elkander uit de 146^e Psalm het derde en het vierde vers.

*Met hem vergaan zijn raden al
En worden haast'lijk tot niet.
Wel hem dien God ten allen tijd zal,
Zijn hulp aanbieden met vliet.
Die tot God heeft zijn toevlucht;
In nood en een kwaad gerucht.*

Geliefden.

Wij lezen in psalm 146: *'Welgelukzalig is hij, die de God van Jakob tot zijn hulp heeft.'*

- Er staat niet: welgelukzalig die de God van Abraham, de God van Izak tot zijn hulp heeft; maar: *de God van Jakob*. Zouden we de God van Abraham kunnen missen? Zouden we het kunnen stellen buiten de God van Izak? In geen geval. Toch staat er zo opmerkelijk: de God van Jakob. Er zijn verschillende redenen voor. Want, wie zal in Gods kerk zichzelf durven plaatsen bij Abraham, bij de vader der gelovigen? Wij hebben nooit in een andere plaats in Gods Woord kunnen lezen van een man die geroepen werd tot zulk een grote zaak als Abraham; dat hij zijn eigen kind moest offeren. En ... dat geloof is in het leven van die man, ik zal vanmorgen wel willen zeggen, op het allerzwaarst beproefd. Maar ook op het allerkostelijkst gekroond en bevestigd. Maar genoeg daarvan.
- Er staat ook niet de God van Izak. Want Izak was en bidder. Je leest van die man dat hij uitging in het veld tegen het nalen van de avond om te bidden. Om te bidden; wat betekent dat? Om gemeenschap in Christus met God te zoeken. Om persoonlijk met God te spreken. En die man heeft de vreze Gods in zijn leven niet alleen beleefd maar ook uit geleefd. Wie zal er zijn eigen bij kunnen plaatsen?
- Maar nu staat er: *de God van Jakob*. Jakob, een bedrieger, een hielenlichter; een verdoemelijk zondaar. Och, een man die zoveel heeft beleefd, ook uitwendig, zoals een Abraham en Izak dat niet beleefd hebben. Hij had twaalf jongens en één meisje. En je weten allen mensen, wat is er toch in het leven van die man naar voren is gekomen. Verschrikkelijk. Wat een diepte! Je hebt er straks iets van horen lezen, wat een diepte is die man doorgegaan. Ik zal het allemaal niet opnoemen, het zou ons te ver voeren in een kort bestek. Maar we weten er genoeg van: *mijn grauwe haren met droefenis in het graf doen neder dalen!* Al deze dingen zijn tegen mij! Het was de ene afgrond na de andere, mensen, waarin die man kwam.

Maar, ... die God, Die mij verschenen is, die God, Die mij bewaard heeft, die God, Die mij verlost heeft...

Welgelukzalig is hij, die de God van Jakob tot zijn hulp heeft. Van God verkoren; ik heb God niet verkoren. Van God gekend; ik heb God niet gekend. Door God getrokken; ik heb niet anders dan tegengestaan. Door God geleid; ik heb mezelf geleid, ik wil mijn eigen weg en mijn eigen pad; nooit willen wat God wil. Alles ertegenin. Maar God blijft erboven! En God, Die overwint.

Wij hebben gedacht, geliefden, met de hulpe Gods uw aandacht vanmorgen te bepalen bij hetgeen u opgetekend kunt vinden in Genesis 35, het eerste vers. Genesis 35 vers 1:

Daarna zeide God tot Jakob: maak u op, trek op naar Bethel, en woon aldaar; en maak daar een altaar dien God, Die u verschenen is, toen gij vluchtet voor het aangezicht van uw broeder Ezau. Tot dusver.

Jakob terug in Bethel.

1. De plaats waar God Zich aan hem geopenbaard had.
2. De plaats waar hij een belofte voor het aangezicht Gods gedaan had.
3. De plaats waar hij nooit meer dacht terug te keren.
4. De plaats waar God hem naartoe geslagen heeft.
5. Tenslotte. De plaats waar God Zijn werk aan hem bevestigd heeft.

1. Jakob terug in Bethel.

En weet je hoe lang dat geduurd heeft, mensen? Daar heeft die man dertig jaar over gedaan. Dertig jaar. En nu is het niet mijn doel mensen om de geschiedenis breed uit te gaan meten, want die kennen jullie allemaal. Maar de apostel Paulus die zegt in Romeinen 8: *Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd; en die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen. En die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd. En die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.* En dat is de gang die we vanmorgen en vandaag met u wensen na te gaan. "Het staat op recht en waarheid pal, als op een onwrikb're steunpilaren."

We kennen allemaal Jakob. Onze kinderen hebben altijd over hem gehoord. En als je tegen die kindertjes zou zeggen: *wie is Jakob?* Dan zeggen ze allemaal: *dat was een zoon van Izak en Rebekka.* En ook dat God van die jongen heeft gezegd: *Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb ik gehaat.* Gods wegen, mijn hoorders, in de uitwerking van Zijn raad en van Zijn eeuwig Goddelijke welbehagen, die zijn onbegrijpelijk, die zijn ondoorgrondelijk, die liggen ver boven het bereik van ons menselijk verstand.

We gaan een ogenblik terug, geliefden, en dan zegt de apostel Paulus in Hebreen 11: handelende over Abraham: *toen hij nog alleen was.* Ja, toen hij nog *alleen* was. In Genesis 12 lezen voor het eerst van Abraham. En in Genesis 11 lees je al van Sara dat ze onvruchtbaar was. Je zal zeggen: wat heeft dat er nu mee te maken, hé? Wat hebben wij daar nu mee te doen, of die vrouw onvruchtbaar was, ja of nee? Maar dat heeft God in Zijn Woord door Zijn Geest laten beschrijven, opdat we goed zouden weten, mensen, dat er in de waarachtige bekering en in de bevestiging van Gods kerk, dat er van Gods kinderen niets van de wereld bij komt, maar dat het een eenzijdig en een vrij werk Gods is, waar de mens geheel en al buiten valt. Waar een mens niet in aanmerking komt. In het minste niet. Het wordt wel in dat volk uitgewerkt, maar een mens ligt er totaal, en totaal buiten. Er staat in Psalm 44: *hun zwaard deed hen dit*

land niet erven. En in Jesaja 33: *dat de lammeren de buit zullen uitdelen.* Een vrij en soeverein werk Gods. Een mens valt er totaal buiten.

Sara was onvruchtbaar. En toen Abraham *alleen* was; daar moet je eens overdenken. Alleen! Toen heeft God hem op de sterren gewezen. En zoals nu die sterren aan de hemel niet te tellen zijn, zo zal nu je zaad wezen. Toen hij *alleen* was. Het was niet zoals bij Jakob toen hij twaalf kinders had. Dan zou je zeggen: *de ene of de ander zal wel eens wat op de wereld brengen.* Maar toen hij *alleen* was. Heb je er wel eens bij stilgestaan? Hoe dat God werkt om Zijn eeuwige raad te volvoeren en om Zijn eeuwige Goddelijke deugden te verheerlijken. Toen hij *alleen* was. En toen Abraham bijna honderd was en Sara 90 toen is Izak geboren. Het was onmogelijk, *want de moeder was in Sara verstorven*, zegt de apostel. Verstorven. En tussen de belofte en tussen de vervulling van de belofte daar lag 25 jaar tussen. 25 jaar. Want God brengt Zijn volk allemaal aan een eind, mensen.

En ik zou vandaag in uw midden wel willen zeggen: *God die heeft geduld.* Wij niet. En God die springt met Zijn volk niet overal overheen. En het is geen zaakje van een mens, maar een Goddelijk werk, wat Hij verheerlijkt. Abraham heeft gelachen, en Sara heeft ook gelachen. *Want ik zal de blinden leiden door de weg die zij niet geweten en door paden die zij niet bewandeld hebben.* Och mensen, ik hoop dat je het allemaal vatten mag. Als het niet meer kán, dan gebeurt het. Als het niet meer kan. En nu binnen (zijn) er zoveel mensen die maken maar sprongen en stappen en vliegen overal overheen, maar .... Maar, ten eerste, de ware vrijheid wordt gemist. Ten tweede, de wezenlijke zielsarmoe des Geestes is er ook niet. En ten derde, de levendige behoefte dat God het eens zal vervullen, wordt niet gevonden. Dat is omdat een mens zichzelf helpt, omdat hij zijn eigen verrijkt.

Het is een tijd geliefden, dat het zo noodzakelijk is dat de gangen Gods klaar en duidelijk naar voren gebracht worden en omdat de onkunde zo groot is. En och, het is allemaal evangelie en beginnen met Christus. Maar, het is allemaal verkeerd, mensen. Het is allemaal verkeerd. De Heere Jezus is niet met zijn Eigen begonnen. Er staat in Lucas 24, je moet het maar eens lezen als je thuis komt, want ik vertel geen leugens. Er staat in Lucas 24 van die Emmaüsgangers: "en begonnen hebbende van Mozes en de profeten." Daar moet je eens overdenken. En dat deed de Heere Jezus. En dat was de volmaaktste Predikant Die er ooit op de wereld geweest is. *En Hij begon van Mozes en van de profeten.*¹ En waar is Mozes mee begonnen? Waar is Mozes mee begonnen? *In den beginne schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig en duisternis op de afgrond en de Geest Gods zweefde op de wateren.* Mozes is begonnen met de schepping. Mozes is begonnen met het werkverbond. Mozes heeft de val beschreven en hij heeft de openbaring van het verbond der genade beschreven in Genesis 3 vers 15. Maar dat is allemaal nadat Adam het verbond verbroken had. En dr. Owen zegt, *dat onmiddellijk, dadelijk, toen Adam het Verbond der werken verbroken had, dat God het verbond der genade bekend gemaakt heeft.* Want, zegt hij, *als er één minuutje tussen gelegen had, dan was de gehele schepping voor eeuwig weggezonden!* Voor eeuwig. Er lag geen tijd tussen, mensen. En als nu in ons hart en in ons leven het verbond der werken wegvalt, dan gaat God het verbond der genade

---

¹ De tekst uit Lukas 24:27 wordt buiten z'n verband geciteerd. Er staat: *En begonnen hebbende van Mozes en al de profeten, legde Hij hen uit in al de Schriften hetgeen van Hem geschreven was.* Mozes, wil in dit verband zeggen: *de leer van Mozes omtrent de Messias;* en niet de verbroken wet of het werkverbond. Wij moeten hier verschil maken tussen de uitwendige roeping en de innerlijke overtuiging van zonde en schuld; tussen de Wet als Tuchtmeester tot Christus en de prediking van Christus, de enige Zaligmaker. Zie Smytegelt, *Een woord op Zijn tijd*, 18^e preek over Lukas 16:29.

bekend maken. Het is hier van binnen, precies eender, mensen, als hetgeen we in Gods getuigenis lezen van al de wegen en gangen die God met Zijn kerk hier op aarde gehouden heeft. En als wij het anders gaan vertellen dan zijn we abuis, dan zijn we mis. En dan bedriegen we onszelf en we verleiden onszelf voor die ontzaglijke eeuwigheid.

Een klein stapje verder. Izak is geboren en Izak is getrouwd. En had hij binnen het jaar een kind? De voortzetting van het verbond en de belofte? Nee! Die Izak heeft twintig jaar, geen twee jaar, maar twintig jaar in de tegenwoordigheid van zijn vrouw gebeden om de vervulling van de beloften. Dan kun je zien mensen, dat God geen haast heeft. God doet dat in de regel maar zeer kalm aan. Er is een Engelse schrijver die zegt: *God zou een mens in één dag wel alles kunnen geven, maar, zegt hij, dat is Zijn gewone weg niet.* Dat gebeurt wel eens. Want we hebben God geen paal en perk te stellen. Maar het is Zijn gewone weg niet, mensen. En het is gelukkig als wij wat van de Heere krijgen, maar het is ook gelukkig als we er niets bij pakken. Twintig jaar heeft Izak moeten wachten. En toen heeft God de vervulling niet aan Izak geopenbaard, maar God heeft dat aan zijn vrouw, aan Rebekka geopenbaard. Want die vrouw wist ook niet meer wat zij ervan denken moest. Want die is in zo'n toestand gekomen, dat mens; het was verschrikkelijk voordat die kinders geboren werden. En die vrouw is niet naar Izak gegaan om te zeggen: *kun jij eens geen oplossing geven?* Nee, nee, die is rechtstreeks naar God gegaan. En toen heeft God gezegd: *twee volkeren zijn in uw buik en twee naties zullen zich uit uw ingewand vaneen scheiden.* En dan heeft God een openbaring gegeven van de verkiezing en de verwerping. *De meerdere zal de mindere dienen. En Jakob heb Ik liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat.* God heeft het aan dat mens bekend gemaakt. En dat is nu in de vrucht van het leven openbaar geworden. Want we hebben veel meer te letten op de vrucht dan op de belijdenis. We gaan de belijdenis niet verachten.

Hier in dat psalmboekje achterin staan de belijdenissen. En daar kunnen wij verblijd mee zijn en daar kunnen we beide onze voeten op gronden. Maar, wat zal dat nu mijn arme ziel voor de eeuwigheid baten, als we er hier inwendig niets van leren. Wat zal het ons baten? Het moet praktisch worden in ons hart en in ons leven. En dat is hier bij Jakob in zijn leven openbaar geworden. Maar er is ook openbaar geworden, dat als God begint een mens ook begint.

En laat ik dat maar heel eenvoudig zeggen, mensen, nu is het Gods doel met Zijn volk om hen in een rechte weg te herstellen in Zijn gemeenschap. En wat is nu die rechte weg? Johannes 14: *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven; niemand komt tot den Vader dan door Mij.* Daar heb je het. Dat is een koninklijke weg. En dat ligt verklaard in Christus, in Zijn Persoon en in Zijn bediening. Ik ga ook werken. Ik ga werken om het bij God goed te maken. Maar buiten het recht en buiten Christus. Tegenwoordig zeggen ze: 'och man, je moet geloven. De Heere Jezus is voor zondaars gekomen. En het is zo'n lieve Heere Jezus; en Hij is zo zachtmoedig! En Hij is zó goed, het valt alles mee als je er zo naar toegaat. Je moet niet zolang in de put zitten, mensen. O nee, je moet je hoofd een beetje omhoog heffen. Je moet een beetje opgewekt worden.'

Wat zullen we er van zeggen? Och, wat we er is van zeggen kunnen is, dat het heel verkeerd is. Het is heel verkeerd. Als God begint dan stort Hij in het hart van dat volk Zijn liefde uit. Dat is de wortel der zaak, Job 19 vers 28. De wortel der zaak. En dan krijgt een ziel zoveel liefde in zijn hart voor die God, dat die voor tijd en eeuwigheid aan die God verbonden wordt. Dat hij er nooit meer vanaf kan, omdat vanzelf God er niet meer van af kan. Maar hij kan niet meer van die God af. En in die eerste tijd, o

dan zijn ze zo ijverig! En het is bij al die mensen: *wees lankmoedig en ik zal U alles betalen!* Dag en nacht op hun knieën, dag en nacht beloven. Later komt er een tijd dat we niks meer durven beloven. Maar dat moet ook allemaal geleerd worden, mensen. En al staat dat nu in Gods Woord en al lezen we dat nu in de geschriften van onze vaders, of van anderen die nog leven, dat baat mij totaal niks. Want ik weet er totaal niks vanaf hoe ik bekeerd moet worden en hoe ik met God verzoend moet worden.

Ja maar, zo erg is het toch niet, zeggen ze tegenwoordig. Je weet toch wel wat er in de bijbel staat?

Och ja, hier, (hier wijzend op zijn hoofd) met mijn verstand. Maar hier, (wijzend op zijn hart) hier weet ik er niks van. Daarom zegt de Heere in Jesaja 54: *En al mijn kinderen zullen van den Heere geleerd zijn.* We moeten van God geleerd worden, mensen. En nu zegt die eerste man in een gelijkenis: *ik zal u alles betalen.* Maar die tweede man in de bijbel, die ook zoveel schuld en ellende heeft, die zegt: *graven kan ik niet, en bedelen daar schaam ik me voor.* Die raakt aan het einde, mensen. Die kan niet bij de val van Adam komen. En die kan niet als een zondaar voor God komen. Dat is de betekenis van dat graven. En niet durven bedelen. Maar dan is er nog een derde man in de waarheid, en wat zegt die derde? Wat staat er van die derde? Er staat van die derde man geschreven: *en toen hij niets meer had om te betalen, toen schold hij hem alles kwijt.* Dat is het zuivere Evangelie, mensen! Dat is het geheim van het Evangelie. En met eerbied gesproken, och, een mens moet naar de hel, maar ik werk dag en nacht om naar de hemel te komen. Want ik kan niet naar de hel, en ik wil niet naar de hel. En ik probeer maar om op te bouwen, maar God doet niet anders dan afbreken. En voor de leer van vrije genade om het alles uit genade te krijgen, daar moet God Zelf mij voor inwinnen en overwinnen en anders dan blijf ik een vijand ervan. Het gaat niet zo gemakkelijk, mensen. Het gaat niet zo makkelijk.

En weet je waar de grootste ellende is? Weet je wat hier, (wijzend op zichzelf) de grootste ellende is? Bij dagen en bij nachten: *dat ik voor God niet in de schuld kan komen en worden wat ik ben.* Ik wil voor God niet worden wat ik ben. En wat moet ik voor God worden? Och, de apostel Paulus zegt in Romeinen 5: *vijanden worden met God verzoend; en goddelozen gerechtvaardigd.* En dat wil ik niet. Ik wil bekeerd worden, och ik wil een bijzonder mens wezen. Ik wil een mens wezen waar niks meer op aan te merken is. Maar een verdoemelijk mens voor God, dat wil ik niet. Daar vecht ik tegen, daar brul ik tegen.

Maar ik ga er nog wat bij zeggen. Dat je toch geen verkeerde conclusie gaat trekken uit wat dat ik zeg vanmorgen. Er is een verschil of een mens de zonde kent om dat hij ze doet, of omdat ze ontdekt wordt. Want er zijn mensen, die de zonde kennen omdat ze die doen.

Ja, maar wij doen toch niet anders van zonde?

Ja, wacht nog eens even. Dat bedoel ik niet vanmorgen. Dat bedoel ik niet. Wij zijn overal schuldig aan, aan alles. Och, als God komt dan is het eerst: schuldig aan de tweede tafel van de wet. Er is een tijd bij dat volk dan komen ze bij de tweede tafel. *Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben. Gij zult u geen gesneden beeld maken.* Die geboden van de eerste tafel, ze denken: dat gaat nog wel. Nog nooit gevloekt, altijd daarvoor bewaard. Drie keer op zondag naar de kerk. Ze denken dat gaat nog wel. Maar het tweede gebod. Ja, ik heb tegen vader ook wel eens wat gezegd. Ja, die arme man, of dat hij er bedroefd onder was! En ik heb tegen mijn moeder ook wel eens wat gezegd, dat er een traan in haar ogen kwam. Kon ik nu nog maar eens vragen om vergeving. Kon ik het nu nog maar eens vragen. Want och mensen, het

komt allemaal een keer terug, hoor. Het wordt allemaal nog een keer op je boterham gesmeerd, hoor. *Sla de zonde nimmer ga, die mijn jonkheid heeft bedreven.* Maar als God doorgaat met de ontdekking, daar komt er een tijd dat het eerste gebod beleden wordt; en dan gaan we beseffen wat een schuld of we tegen Hem hebben, en dan komt het eerste gebod erbij, dat wij niet anders doen dan andere goden dienen. In het eerst weten we daar niets van, mensen, het moet ons van stuk tot stuk geleerd worden en van stap tot stap. Dan kunnen we niet overal overheen vliegen, zoals tegenwoordig. Zo gauw bekeerd en zo gauw gelukkig en zo gauw geholpen. Nee, mensen nee, in Amerika zeggen ze: *God die is niet in de hurrie.* Dat is daar een gewone uitdrukking. Hier zouden we zeggen: *God heeft niet zo'n haast.* En dat is inderdaad waar, hoor. Weet je wat God zegt? Ik zal het je ordentelijk voor ogen stellen. En dan wordt de zonde een last op je ziel en een last op je schouders, te zwaar om te dragen.

Want je moet rekenen, er zijn twee punten, mensen. Twee punten: dat is ten eerste, *een mens heeft tegen God gezondigd.* Tegen de allerhoogste Majesteit Gods gezondigd! Maar een mens heeft zichzelf óók van die God los gescheurd; hij heeft afscheid van God genomen. En nu ligt hij daar zonder God op de wereld. En nu kan je getrouwd wezen en je kunt kinders hebben en je kunt een huis hebben en je kunt dit hebben en je kunt dat hebben, - och waardeer maar wat God je nog geeft - maar aan de andere kant: *alleen op de wereld.* Geen God voor mijn hart, geen Borg voor mijn schuld, alleen. Alleen. En als het wáár is, ja als het wáár is, - want er komt van alles op af, daar komt het op aan voor u en voor mij, als het waar is - o, dan praat een mens veel meer tot God dan tot enig schepsel op de wereld. En tegen God vertellen ze alles ook. En zij hebben nooit ongerust te wezen dat het oververteld wordt. David de man naar Gods hart zegt: *ik leg voor U oog mijn weg en mijn handel bloot.* Dat is een levensteken. Mens, als je geen verborgen leven tussen God en je ziel kent, dan ben je totaal een vreemdeling van het werk Gods. Ik zal het maar klaar en duidelijk zeggen waar het over gaat en waar het op staat. Want uw bloed zal van mijn hand straks worden afgeëist. En het is heus geen kleinigheid! Nee, het is heus geen kleinigheid.

Veertien dagen geleden, op een zondag lagen we op bed. En toen zeiden ze van binnen: *heb je wel eens ooit in waarheid en uit liefde een mens gewaarschuwd?* Ik kon niets zeggen. Want als het op de weegschaal van Gods heiligdom komt, mensen, dan komt het er wel op aan! Want God denkt er anders over dan dat ik er over denk. En als we dan denken dat we nog zulke goede dominees zijn of dat we zulke goede predikers zijn, en als we dit toch zo goed doen, en dát nog zo goed kunnen, och mensen, God Die walgt daar van! God walgt daarvan. God walgt ervan. Ik stond vroeger eens met dominee Fraanje aan het sterfbed van dominee Minderman. In het jaar 1933. De laatste dag van zijn leven. En toen lag die dominee te schreeuwen. Die zei: *ik heb in mijn leven ongeveer zeven duizend maal mogen preken, maar, hij zei, ik heb nog nooit één preek tot eer van God gedaan.* En toen zei dominee Fraanje: *dat is zeker voor het eerst vandaag dat je dat zegt!* Een je weet en kent die man, die kon dat zo zeggen. Hij zei: *dat is vandaag zeker voor het eerst dat je dat zegt!* Ja.

Want och, geliefden, als hij voor de poorten van de dood en van de eeuwigheid komt, dan wordt hij een beetje waar. Dan kan hij niet anders dan waar worden. Jakob zei op zijn sterfbed tegen die jongen: *je hebt mijn bed beklommen.* Dat had hij nog nooit zó gezegd. Maar op zijn sterfbed daar heeft hij het gezegd. Dan maakt God hem waar. Want bij mij is er geen waarheid.

*Bedrog en onrecht spreekt zijn mond.
En het verstand laat na de ware grond
Van het weldoen op te merken.*

Ja, Jakob kreeg met bedrog van zijn vader de zegen. Dat was het eerstgeboorterecht. Ik zal maar één puntje noemen, in het eerstgeboorterecht lag Christus verklaard en gegrond. Dat was de hele zaak. Paulus zegt dat Ezaü het eerstgeboorterecht verachtte. Ezaü was, ... och ja ik kan het in het Hollands niet zeggen, Paulus zegt het in Hebreëën 12, ik zal maar zeggen: Ezaü was een goddeloos mens, die om een spijsje zijn eerstgeboorterecht verkocht. Ezaü was ... o ja, een *onheilige* staat er in de Hollandse Bijbels. Ja, een onheilig man. En waarom wordt die man *een onheilige* genoemd? Omdat hij de heilige Christus verachte, daarom was hij een onheilige. En Jakob heeft het eerstgeboorterecht gekocht voor een schotel linzenmoes. Maar Jakob zat het er zelf tussen, dat weet je wel. En later, och later met die zegen te verkrijgen, wat hebben ze dan met elkander gesjacherd en wat heeft hij met zijn moeder klaargemaakt! Almaar zelf werken, al maar God helpen.

En als een mens nu toch eens mag geloven dat God almachtig is alles uit te werken...! Ja, vanmiddag wordt dat weer voorgelezen uit de twaalf artikelen: "Ik geloof in God de Vader, de *Almachtige*." Ja, *geloven*, hier! (Wijzend op zijn hart.) Dat is wat anders dan weten. Want och, natuurlijk, het is in het geestelijke precies eender als in het natuurlijke. Precies als in het natuurlijke. We zijn rijkelijk bevoorrecht en grotelijks verblijd, dat ik nog een paar weken in Nederland wezen mag. Och, als je dan in dat land komt, dan zeg je weer: *dan ben ik weer thuis*. Werkelijk. Ik zal er maar niks meer van zeggen, maar dan zeggen ze wel in Holland: *waarom?* Och, je kunt wel begrijpen mensen, een mens wil zijn eigen pad en hij wil zijn eigen weg klaarmaken. God een handje helpen. Die kan het aan God maar niet toevertrouwen. Er staat: *laat u zaligen!* Ja maar, hij kan dat niet. Hij kan dat niet. Er staat een tekst in de Hollandse Bijbel, in het Engels is hij daar zo niet. In het Hollands staat er: *laat los, en gij zult losgelaten worden*. En ik heb wel eens gedacht vroeger, jaren geleden, dat is toch gemakkelijk: *Laat los en gij zult losgelaten worden*. Maar als het op de praktijk aan komt, mensen, dan gaat de mens inleven dat God het uit zijn handen nemen moet zal hij het ooit los laten. Want wie heeft ooit zijn eigen vlees gehaat? Hij voedt het en onderhoudt het. En nu moet je denken, zolang als hij onder de wet ligt en onder de wet leeft, dan zijn al zijn gebedjes eigenliefde. Het is allemaal eigenliefde en het is eigenbehoud. Maar daar heeft een mens geen erg in. Nee, die heeft er helemaal geen erg in.

Ik hoorde eens een man in Amerika uitdrukken - jaren geleden een eenvoudige, arme, bekeerde man. Die man zei in zijn gebed: *och Heere, Je verwacht toch niks meer van me. Je verwacht niks meer*. En toen die man amen zei, zei ik: *heb je dat ook van God geleerd?* Hij zei: *ja*. Ik zei: ja dat dacht ik al. Dat heb je pas geleerd, want vorig jaar dan bidde je anders. Ja, als je dat van Boven leert dan kun je het merken. Och ja mensen, een mens zit zomaar opgepropt met zijn eigen. Het is allemaal eigen, totdat hij eens aan de kant van God mag vallen. En totdat hij een welgevallen krijgt in de straffen van zijn ongerechtigheid. Totdat hij het niet meer kan.

Maar wat ik u zeggen wou, want mijn gedachten worden ook een beetje kort, maar als ik nu straks weer terug mag komen, en ik zou aan die kerkenraad in Grand Rapids vragen: *of ze me toch alsjeblijft emeritaat willen geven?* Ik denk dat ze zouden zeggen: *nee jongen. Want je kan nog reizen en je kan nog alles doen. Je krijgt geen emeritaat. Daar gaan we niet aan beginnen*. Maar als ik nu eens ziek zou worden en zó ziek dat ik niet meer lopen kan en dat ik niet meer zien en staan kan, dat ik invalide zal worden en ik ga dan om emeritaat vragen, dan zouden ze zeggen: *ja man, we kunnen er niks tegen zeggen. Want je kan niet meer anders, hé?* Voel je? Kun je het

beseffen wat ik bedoel? Och mensen, als het niet meer kan. Als je er dood bij neervalt. Als ik niet meer bidden kan als je niet meer zuchten kan als je niet meer kermen kan, dan doet God het. En doe je oren maar open, luister maar goed onder het woord, ook onder de preken: *het moet afgesneden worden, in de hoop en in de verwachting, het moet alles afgesneden worden*. En als je dan weggezakt, in het verderf, en de heb niets meer te zeggen en niks meer te vragen, dan komt God. Dan staat God op.

Kan ik mijn eigen daar brengen, vrouw? Je eigen er brengen? Nee nooit. Nooit mensen. Dat is veel verder van ons af dan het oosten van het westen en het noorden van het zuiden. Daar moet God ze brengen. Daar moet God je brengen. Opdat Hij alleen de eer van al Zijn werk zal ontvangen. En opdat Hij alleen verhoogd zal worden.

Maar toch geliefden, nu kom ik een klein beetje terug over Jakob om dan tot die tekst te geraken; want er heeft wat onder gelegen. Ledeboer kreeg van een oude Jakob onderwijs. Hij zei: o jongen, onder dat wonder ligt nóg wat! Onder dat wonder ligt nog wat. En wat zou dat zijn, hé? Wat denk je? Och kindertjes, weten jullie het?

We gaan er eerst maar van zingen en dan gaan we nog een beetje verder. Psalm 42:1

Als een hert gejaagd o Heere.

Toepassing

En zoals het nu bij Jakob was, zo is het bij al het volk dat van God verkoren is dat door God gekend en door God bewerkt is en dat door God bearbeid wordt. Die krijgen een tijd in hun leven, mensen, dat het om God te doen is. Ja ze moeten God missen en ze kunnen Hem niet missen. Och, ik zal het allemaal maar niet zeggen, mensen, wat soms in dat veroordeelde en in dat moedeloze hart hier (wijzend op z'n hart) opkomt. Ik durf het haast niet te noemen. Maar ik zal er alleen dit van zeggen. Het leven heeft buiten God geen waarde meer voor hem. Totaal niets. Dat heeft geen waarde. En dan zeggen ze wel eens: *och Heere, och ik ben nog overladen met Je zegeningen*. Ja. Zo goed en veel; ik kan het ook niet begrijpen. Ook in het natuurlijk leven, dat ik dit en dat nog heb. Och dat ik nog niet in de gevangenis zit. Dat ik nog niet in een gesticht zit, beroofd van mijn verstand. *O ja, God Je bent toch zo goed voor mij. Maar ik sta zonder U op de wereld. En ik mis U*. En God missen, mensen, dat is alles te missen. Dat is alles te missen. En dat volk, dat is het in hun leven om God te doen. En als je nu nooit een verborgen plaatsen kent en geen verborgen leven kent, dan ben je een vreemdeling van God. Och dat volk dat ligt zo vaak te zuchten, dat volk kermt zo vaak, dat stort hun hart zo vaak voor God uit. Maar je moet rekenen, voor hem kan het niet. Voor hem kan het niet. Want er is geen mens op de wereld zó ellendig, zó schuldig, zó zondig, zó verdoemelijk, zó rampzalig als dat zij zijn. Ach dan zeggen ze, wat is het toch gelukkig dat een ander het niet weet. Want als zij het toch eens wisten, dan zou geen mens meer één oogopslag op mij doen. Wat er hier (wijzend op z'n hart) allemaal onder de zit...! Lodensteijn zei eens:

Schoon ik dieper poogt te delven

Schoon ik meer verderf ontmoet.

Ach ik wandel aan mijzelfen....

En de zonde is de ergste slavernij. En dan slaan ze daar hun oog op en zeggen wat zal het einde wezen? Van binnen schreeuwen ze: *je hebt geen heil bij God!* Want als je genade hebt, mensen, dan wordt je dag en nacht doodgeslagen.

Ja, dat is nogal wat! Zal iemand zeggen.

Ja dat is zeker wat, het is naar Gods eigen woord. *Om uwentwil worden wij den gansen dag gedood, we zijn geacht als schapen ter slachting.*

En dan zit je onder de waarheid en dan zal je zeggen: och, ja wat die man nu allemaal naar voren brengt..., wat in de binnenkamer geschied, dat wordt op de daken gepredikt. Dat is de rechte bediening, hoor. Dat is de rechte bediening. En dan krijgen ze daar wel eens een beetje moed onder. Een beetje moed. En dan denk ik, als het zo licht wordt en als het zo gaat: *o God, dan krijg ik nog een beetje moed.* Maar dan staat er iemand achter hen, die zegt: *dat is alleen voor Gods volk.* Voor Gods volk, blijf er met je handen af! En dan ziet men er tegenop om op gezelschap te komen, om elkaar te ontmoeten. Want ze leven onder zo'n zwaar oordeel. Ze leven onder een oordeel van verlaten en van verberging. Maar als ze dan hier of daar op een gezelschap zo'n arm mens horen praten die de zaken van God geleerd heeft, dan wordt er een wel eens wat opgenoemd en wordt opgelost. Dan worden ze van binnen blij dat ze zeggen: *Heere, och mijn Getuige is in de hemel.* Daar weet ik ook wat van. Al kan ik niet zover met die man of die vrouw mee, maar van die beginselen ligt toch ook wat in mijn hart. En van dat leven ligt ook wat in mijn ziel.

Maar dan ga je naar bed 's avonds, - ik zal het maar vertellen zoals dat gaat, want wat zal ik anders zeggen? - Dan ga ik naar bed en lig ik soms in bed en dan komt de ene psalm na de andere in mijn hart. En dat is zo zoet. Heb je dat ook wel eens? Ken je het ook? Dat is zo zoet en dat is zo goed. Och,

*Gods vriend'lijk aangezicht
Geeft vrolijkheid en licht.*

Och mensen, als God nog eens naar een mens omziet... Als God nog eens om een mens denkt... Als God om hem denkt... Dat brengt een mens in de laagte, in het stof. Och ja, ik zal het maar precies vertellen zoals het is, als ik dan God nog eens mag aanspreken en ik krijg nog eens een beetje respect voor Hem en ik krijg er nog eens gevoel van; och dan zeg ik: *bedankt, bedankt ... dat Je dat nog aan mij geeft!*

En dat is allemaal geen grond voor de eeuwigheid, hoor. O nee, maar och het is toch zo zoet en zo goed. David zegt in een van de Psalmen:

*Schoon 'k arm ben en ellendig
Denkt God aan mij bestendig.*

Het is dan zo zoet, zo goed. Maar ja, dan wordt je 's morgens weer wakker, of midden in de nacht en dan zeggen ze vanbinnen: och ja maar, jongen, het is bij die man of bij die vrouw anders dan bij jouw. En dan rol ik er weer uit. Dan rol ik er weer uit. En soms, mensen, och soms geliefden, komen de ellendigste gedachten in je op. De goddelooste gedachten! Ik wil het niet. Ik wil het niet! Maar het gebeurt. Het gebeurt. Maar ja tegenwoordig, het is net alsof het niet meer gekend wordt, want het is allemaal anders geworden. Dan gaat een ziel gedrukt heen, en het is maar voor een half uur en dan krijgen ze tegenwoordig weer teksten uit de bijbel. En dan zijn zij er weer bovenop.

Nee, mensen maar bij dat volk duurt het soms weken en soms maanden, en dan leven ze in wat er staat in Psalm 22: *Mijn God ik roep des daags en Gij antwoord mij niet en des nachts en ik vind geen stilte.* O dan zeggen ze soms wel eens: *o God, leef Je nog? O God, ben Je er nog? O God, zeg toch nog eens wat tegen me! Heere, ik kan niet meer. Ik kan niet meer. Laat mij toch niet van druk verkwijnen.* O God, ze zeggen van binnen: *maak er maar een einde aan. Je bent toch maar een farizeeër het is toch niet recht.* Och mensen, soms, soms zeggen ze van binnen: *man, het is allemaal huichelarij! Het is alles huichelarij. En straks, straks als de dood komt, dan zal je de*

kalk nog uit de muren krauwen, zo benauwd zal je het hebben. Dan zal je God nog vloeken, dan zal je God nog lasteren. Je zult als een atheïst nog sterven. Want het is niet om te zeggen mensen, wat er omgaat.

Och, ik ben blij dat ik vandaag hier nog een ogenblik staan mag, om het nog eens te zeggen hoe of het is. En hoe of het inwendig beleefd wordt. Och, misschien zit er nog wel een arm schepsel hier vandaag, die zegt: och man, ik kan je nog een hand geven ook. Ik kan nog met je mee. Want dat leven dat ken ik ook. Och, het is niet om te zeggen, want het ene ogenblik in de hel en het andere in de hemel. Maar ook omgekeerd, mensen. Het ene ogenblik in de hemel en het andere ogenblik in de hel. Dat is het leven, dat is het leven van het volk van God hier op de wereld. Och, de Heere kent de kerk en Hij weet het. Maar dat volk weet het ook, hoe hebt er allemaal van binnen naartoe gaat. Och, bij dagen en bij nacht. *'k Zal tot God mijn steenrots spreken. Waarom HEERE, waarom verstoot Gij mij toch? Waarom ga ik in het zwaard door rouw bezwelen?* En dan weet je niet of Hij nog terugkomt, mensen, want wat er elke keer wel terugkomt dat zijn de beschuldigingen. Want ik heb mijn eigen in het paradijs van God losgescheurd.

Ach, zal ik het je eens vertellen mensen, zal ik het eens eerlijk zeggen? We hebben tegen God gezegd: *vaarwel! Vaarwel!* Ik heb afscheid van God genomen; ik heb God losgelaten; en nu moet ik de vruchten plukken in mijn leven. En och, ik hoop dat je het allemaal verstaan mag, daar zou ik nu zo graag vanonder komen. Och, ik zou zo graag willen dat die vruchten nooit meer terugkwamen. Maar het komt elke dag terug. Het komt elke dag weer terug. En dat maakt me toch zo verdrietig. Ja, maar aan de andere kant, och dan zeg ik: o God, straks zal daar toch een einde aan komen. *Straks dan zal Je toch mijn tranen van mijn ogen afdrogen. Daar waar eeuwige blijdschap op hun hoofd zal wezen en waar treuring en zuchting voor eeuwig weg zullen ulieden...* Och straks, straks, als die deur dicht zal gaan, zal de vijand er buiten blijven.

Die vijand hier zoveel verwoest heeft. Want als je hun hart uit hun lijf kon halen, dan zou je het zien. Als je hun hart eruit kon halen, dan zou je geen plekje zien wat niet doorstoken werd. Ja, doorstoken is. Werkelijk, want die vijand werkt dag en nacht. O, die heeft nooit geen behoefte aan rust. Nooit! Dat volk heeft wel eens gezegd: *o God, moet die vijand mij nu altijd hebben? Moet die nu mij altijd kwellen? Moet die altijd maar op mij aanvallen?* Ja mensen, om aan de grond te blijven! Om God nodig te hebben. En Christus als Koning in Zijn bediening, heerst in het midden van Zijn vijanden. Waar David van gezongen heeft:

*O Heer' alleen Gij, zijt
Verwinnaar in den strijd
En geeft Uw volk den zegen.*

En dat zie je in het leven van Jakob. Maar de tijd is om, we moeten gaan eindigen. Wij hopen vanavond zo de Heere wil verder te vervolgen. Het is maar **een inleiding**, vanmorgen. We hopen vanavond te zien dat die man terug gebracht is. Teruggebracht naar Bethel om daar zijn belofte aan God te betalen.

Och, het is maar de vraag, jong en oud, klein en groot of we er wat van kennen tussen God en onze ziel. Het gaat op een eeuwigheid aan. Och, ik hoop geliefden, dat ons samenzijn in deze dag in de gunste Gods mag wezen. En dat er nog spijze in Zijn huis mag wezen voor een hongerige en een dorstige ziel. Dat ze zeggen: *o God, ik ben nog blij dat we het krijgen. Ik ben toch blij dat U het nog geeft. Och, dat Je Je eigen toch*

niet ganselijk komt te verbergen. En dat Je Je aangezicht nog een beetje laat lichten over mijn arme ziel. Want och, als ze op hun eigen kijken, dan zeggen ze: Heere, och ik zal de ban wel wezen. En ik zal de man wel wezen waarom dat die man niet verder kan. O ja, och ja, je moet rekenen het is allemaal ellende hier van binnen, allemaal ellende. Maar,

*Hun geeft hij moed en krachten,
Die hoopvol op Hem wachten.*

Och, de Heere mocht ons samen gedenken op weg en reis naar die ontzaglijke eeuwigheid.

Mensen, kennen we er wat van? Kennen we er wat van? Kunnen we God tot getuige roepen? Kunnen we zeggen: *Heere, Je weet het, Je weet het. Ik heb wel eens gezegd: o God, kijk er Zelf maar in, ik kan het niet bekijken. Kijk er Zelf maar in, waar het mij om te doen is. Och Je weet, dat ik telkens tegen de grond wordt geslagen.*

Maar er zijn ook wel eens ogenblikken dat ze blij zijn dat God alles weet. Petrus zei: *Heere, Je weet alle dingen.* En al zou die kerk vol met duivels zitten, dan kunnen ze toch zeggen: *Heere kijk er eens in. Kijk er eens in.* Want er is toch wel eens een ogenblik gekomen dat het om God te doen is, niet dat ik dat gedaan heb. Maar omdat God Zijn liefde in mijn hart uitgestort heeft. En er zijn wel eens van die momenten geweest: och, dat ze zeiden, zoals David in Psalm 18: *Hartelijk zal ik U liefhebben, Heere mijn Sterkte.* En al zouden dan die duivels hun tanden laten zien, - en dat doen ze zij laten soms hun tanden aan je zien, - om je helemaal te verwoesten en te verderven, maar dan zeggen ze: *Heere, ik durf het niet te ontkennen dat er toch wel eens een betrekking op Je geweest is.* En dan is er wel eens een heimwee naar God. Och ja. Dat er 's nachts op het kussen, waar mijn hoofd lag, toch wel eens tranen gevallen zijn. Liefdetranen van heimwee en van betrekking. Och, we hebben straks gezongen:

*O HEER' wanneer komt die dag,
Dat ik toch bij U zal wezen.*

En dan zeggen ze: *Heere, dat weet Je toch.* Ja, het is niet elke dag. Ja, het is niet elke dag, maar er zijn wel ogenblikken voor dat volk, geliefden, dat er geen steen in heel Biezeling en geen steen in Goes en in Middelburg waar ik enige betrekking op heb. Maar:

*Tot de bergen hef ik op mijn
Ogen, ende vandaar
Verwacht ik hulp eenpaar.*

O, dat het om God te doen is. En dat ze zeggen: o God, als Je nu maar één keer in mijn leven wat wil zeggen. Een keer, dat U van mij afweet. O, dan zou ik toch zo blij wezen. Wat zou ik dan blij zijn! Want dan kan ik toch zeggen:

*Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord.
Geen sterveling zal mij schenden.*

En als ik nu ga vragen aan zulke zielen die dat kennen: man, vrouw, kind, nu moest je eens tegen me vertellen hoe vaak je dat gebedje tot God op gezonden heb... wat zou je dan zeggen? Weet je het? Wat zou je zeggen? Dan zou je zeggen: nee man, dat kan ik niet. Nee, want dat is vanaf dat God met me begonnen is, dat is dag en nacht mijn worstelen, mijn uitgaan, mijn begeerte, mijn verlangen.

Och mensen, nog een paar woordjes en dan eindig ik. Want er kan toch geen einde aan komen. Och, je zou wel eens zeggen: *laten we dan maar blijven zitten.* Het was van

de week dat een vrouw tegen me zei: *och, ik wou dat je maar tot de volgende morgen gepreekt had.* O ja, dat kun je begrijpen, want als het een beetje gaat, als het een beetje gaan mag... ja, want de meeste keer gaat het niet. Maar als het een beetje gaan mag en als het leven naar voren gebracht wordt, dan zegt hij net als Hizkia: *Bij deze dingen leeft men, en in alle dezen is het leven van mijn geest.* Want daar leven ze allemaal. Daar kunnen ze mekaar allemaal een hand geven. Ja.

Want toen God begonnen is, toen is dat al begonnen, om met God te spreken en God aan te roepen. Op het land, in hun werk, op hun bed, och die uitgangen van hun hart naar God.... Niet dat ik bidden kan, niet dat ik kermen kan, och nee. Ik heb in Grand Rapids wel eens door mijn huis gelopen dat ik zei: *o God, leer mij nog eens bidden. Leren mijn nog eens kermen. Leer mij nog eens roepen naar Uw welbehagen.* Ja. Als het nog eens waar mag worden! Als je zou zeggen: op welke dag was dat? Dan zou ik kunnen zeggen: *op een zaterdagavond.* Toen, op een zaterdagavond. Want je leert wel onderscheid kennen of het je verstand of je hart is. En of het waar is en of het geen waar bij je is. En of het maar belijdenis is, of dat het praktisch is. Ja. Dat volk is om God verlegen. En nu hebben ze nergens recht op. Och nee. Als God mij voorbij zou gaan, als God me voorbij zou gaan....

Want je moet rekenen mensen, ik kan niet geloven dat er voor mij een plaats in de hemel is. Kun je het volgen? Ik kan wel geloven dat mijn plaats is op de bodem van de hel. Want dat heb ik duizendmaal, duizendmaal verdiend. Niet anders. Maar daar blijft één puntje zitten van binnen. Er blijft één puntje zitten. En wat is nu dat ene puntje, jong en oud, klein en groot? Wat is nu dat ene puntje? Dat ik er nooit doorheen zou kunnen komen om eeuwig van God gescheiden te zijn en zonder God eeuwig zou moeten leven. God die weet het! Je vrouw, je kinderen, je man weet het niet, maar God weet het, Hij weet de plaatsen waar ze hun knieën voor God buigen. Waar ze God aanroepen in de nood, waar ze tot God schreeuwen. Ken je het ook mensen? Ken je het? En daar kan dat volk nooit doorheen kijken. En nu gaat het niet, mensen, over de hemel en het gaat niet over de hel, maar het is om God te doen.

Is dat bij ja ook zo? Of is het om je eigen te doen? Is het om je eigen te doen? Of is het om God te doen? God zegene en heilige de enkele woorden die we vanmorgen hier nog spreken mochten, tot lering en tot bekering. De tijd is voorts kort, geliefden.

Och jongens, meisjes, kinderen, zoek de Heere nog terwijl Hij te vinden is en roep Hem aan, terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate Zijn weg en de ongerechte man Zijn gedachten en Hij bekere zich tot de Heere; zo zal Hij zich zijner ontfermen. Want onze God vergeeft menigvuldiglijk. Je kan nog bekeerd worden. Je kan bekeerd worden. God die leeft nog. God is er nog; misschien is het morgen te laat. Misschien is het vanavond te laat. Nu kan het nog. *Verhardt uw hart niet. Maar laat u leiden.*

En arm volk van God, ik hoop dat je vanochtend nog een klein beetje moed gekregen heb, want God is er nog. En al kunnen wij niet meer terug, GóD brengt Zijn volk terug. Jakob moest naar Bethel waar hij dertig jaar niet meer geweest was. Maar God heeft hem teruggebracht. God mocht ons ook nog eens terug brengen.

Och ik kreeg vanmorgen bij het wakker worden deze woorden: *Ik ben de God van Bethel.* En dan hopen we vanavond verder te gaan om daar nogmaals een woord over te spreken. De Heere mocht de waarheid zegenen, om Christus' wil. Amen.

Slotzang Psalm 84:5

3. JAKOB TERUG IN BETHEL (Vervolg)

Gereformeerde Gemeente te (Kapelle-)Biezeling, 1966

Zingen: Psalm 122:3 (Datheen)

Lezen: Genesis 28

Zingen: Psalm 77:7, 8

Psalm 105:5

Psalm 68:17

Psalm 122:3 (Datheen)

*Binnen uw muren wonen zal
Liefde, vrede met enigheid.
De huizen en paleizen breidt
Zijn vol van Gods zegening al.
Om den wil der broederen mijn,
En der vrienden, die binnen zijn,
Wens ik u vreêd in alle hoeken.
Omdat ook Gods tempel zeer rein
Staat binnen uw muren niet klein,
Wil ik steeds uwens voorspoed zoeken.*

Verder zal worden voorgelezen een gedeelte uit Gods woord, het welk u kunt opgetekend vinden in het eerste boek van Mozes, Genesis genaamd, en daarvan nader het 28e hoofdstuk.

Onze hulpe is in de naam des HEEREN die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van Hem Die is, en Die was, en Die komen zal.

***En van de zeven Geesten die voor Zijn troon zijn; en van Jezus Christus,
Die de getrouwe Getuige is; de Eerstgeborene uit de doden
en de Overste van de koningen der aarde. Amen.***

Zoeken we nu samen het aangezicht des Heeren.

Aanbiddeijk, volzalig en hoog verheven Majesteit in de hemel. Voor Wie de heilige engelen hun aangezichten bedekken onder de gestadig uitroep: heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen. De ganse aarde worde vervuld met Zijn heerlijkheid. Wij met alle volkeren der aarde samen genomen, zijn nog minder dan een druppel in een emmer en een stofje aan de weegschaal. Niet anders in onszelf dan verdoemelijk, verwerpelijk, schuldig, ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt.

Maar dat het ons in de avondstond gegeven mocht worden, daar we voor de derde maal op deze sabbatdag en voor de laatste maal op de dag des Heeren aan deze plaats zijn samengebracht, onder Uw Woord en onder Uw getuigenis. En och, aanbiddelijke Jehovah, dat we in deze laatste ure uit genade eens een plaatsje kregen onder de waarheid. Want we kunnen wel in de kerk zitten maar dat we toch niet onder

de waarheid komen. En dat wij er niet onder kunnen bukken en dat wij er niet mee verenigd zijn. Maar dat we met ons ganse hart er eens onder buigen mochten in dit avonduur. En dat door de bediening van uw Goddelijke Geest het ons gegeven mocht worden dat het niet tevergeefs was dat we met dit volk in deze dag zijn samen vergaderd.

Er zijn wel eens ogenblikken in ons leven geweest, dat we mochten geloven: dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in den Heere. Dat ook in deze ure niet alleen de waarheid geopend mocht worden, maar dat Gij eens voorspoedig rijden mocht op het woord Uwer waarheid, in rechtvaardige zachtmoedigheid. En dat in deze ure het gehoord mocht worden: draag mij uit het leger, want ik ben zeer gewond.

O God, Gij staat op de drempel om te vertrekken. En de tijd die kan wel aanbreken en kort bij zijn dat de waarheid van ons zal worden weggenomen. En dat we uren en uren, jaar en dag zullen moeten reizen om nog eens een levendige bediening van het Woord te kunnen horen. Een honger en een dorst, niet naar brood, noch naar water maar naar de woorden des levens. Och ontferm U over deze grote schare! Dat het toch niet alles sleur en gewoonte mocht wezen, of een mens achterna lopen. Want wij zijn ook niets. We zullen wel leger zijn dan dat er één mens hier zit. Blind en dwaas en een ellendige. Want wie is er blind als Mijn knecht? En doof als Mijn bode dien Ik zenden zal? Maar dat er eens een innerlijke behoefte was: zeg Gij tot mijn ziel: Ik ben uw heil!

Laat Uzelf in dit avonduur toch niet onbetuigd, Heere. Maar dat u Zelf in ons midden mocht komen met die dierbare Goddelijke, onmisbare Heilige Geest. En dat er eens kracht van U uit mocht gaan, tot opbouw van Uw kerk en Sion en dat ten spijt van alle machten van de hel. En dat er vele paarlen gehecht mochten worden aan de Middelaarskroon van die gezegende Immanuël. Och, gedenk ons in deze ure. Naar het welbehagen tot Uw volk. Stort Uw Geest over ons uit. Wil alle droggronden ontdekken, opdat alles eens weg mocht vallen wat geen grond is om God te ontmoeten. Opdat we straks toch niet staan zullen met een leugen in onze rechterhand, voor Uw aangezicht en het te laat zal zijn, voor eeuwig te laat!

O Heere, gij mocht Uw ellendig en arm volk, dat zucht en zwerft en dat kermt en dat in banden en gevangenissen zit, dat volk dat het niet meer weet en dat overal mee vastloopt en dat in zware strijd over de wereld gaat: zou God het wel weten? Zal er wetenschap zijn bij den Allerhoogste? Gij mocht de stenen nog eens sierlijk leggen en op saffieren grond bevestigen en de ganse landpale van aangename stenen maken. Wilt Uw volk bevestigen in de staat der genade. En geef dat onderpand des Geestes in hun harten en die aanneming tot kinderen, door welke ze roepen zullen: Abba Vader!

Wil al Uw knechten gedenken en overal waar Uw Woord gelezen of gepreekt zal worden. Ook onder de Joden en onder de heidenen. We mochten het alles aan U bevelen en opdragen.

Wil ook aan hem gedenken die voor de laatste maal in deze dag onder dit volk Uw Woord zal brengen. U hebt hem in dit morgen en namiddaguur ondersteund, maar och, we staan er maar weer voor. En zelf hebben we niets. En wij weten niet naar de stad te gaan. Maar Gij hebt het toch gezegd tot ons toen we nog maar een jongen waren: Hij die u roept is getrouw; Die het ook doen zal. En dat hebt u nu al zoveel jaren bevestigd. Och, bevestig het ook nog in deze ure. Geef nog Aärons en Hurs in ons midden om onze zwakke armen nog op te richten. Maar bovenal dat we gesterkt worden door de armen van de machtige God Jakobs. En dat we nog staan mochten als

een gezant van de hemel, om leven en dood, zegen en vloek, wet en evangelie te mogen verkondigen; tot beschaming van de hel, tot verheerlijking van Uw Naam.

Wil de zieken en kranken, de wettig verhinderden, wil de wezen en de weduwnaars sterken; en ondersteun de weduwen. En ook die vader in het ziekenhuis, gedenk hem nog maar de grootheid Uwer genade. En dat alle wegen van druk en kruis en moeite en teleurstelling nog geheiligd mochten worden, ook aan zijn hart. Gedenk aan de gemeente die we achterlieten. En mocht U hen daar onder het lezen van Uw Woord in deze avond nog gedenken. En ons tezamen nog verblijden met Uw daden. Er is bij ons geen waardigheid te vinden. Het ligt alles verzonddigd en het ligt alles verbeurd. Maar gedenk ons naar het vrije van Uw welbehagen. Verzoen onze misdaden in het bloed des Lams. En dat de uitgangen van deze dag en avond juichen mochten tot de roem van vrije genade. Om Christus' wil. Amen

We zingen van de 77^e Psalm en daarvan het zevende en 8^e vers.
En inmiddels ...? of niet?

*Daarna werd ik ook indachtig
Der wonderdaden Gods krachtig.
Die hij voormaals heeft gedaan
Deze deed ik ook vermaan.
Maar als ik zo ging aanmerken
Zijn heerlijke wonderwerken
En al Zijn doen groot en klein
Dan sprak ik bij mij alleen:*

*O God, heilig zijn Uw wegen
Niemand kan U spreken tegen.
Waar is er breed ofte wijd
Een alzulk God als Gij zijt?
Gij laat Uwe daden blijken
Door macht niet om vergelijken.
Gij doet de heidenen vol pracht
Ondervinden Uwe kracht.*

Het is uit Psalm 77 het 7^e en het 8^e vers.

Het woord van onze overdenking dat kunt u bij vernieuwing vinden in Genesis 35 en daarvan het 1ste vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Daarna zeide God tot Jakob: maak u op, trek op naar Bethel, en woon aldaar; en maak daar een altaar dien God, Die u verschenen is, toen gij vluchtte voor het aangezicht van uw broeder Ezau.

Tot dusver

Wij hebben vanmorgen stilgestaan bij *de grote genade en bij het grote voorrecht dat God aan Jakob in zijn leven had verleend.* Wij hebben gehoord vanmorgen:

1. Door God gekend.
2. Door God verkoren.
3. Door God geroepen.
4. Door God geleid.

En nu in deze tekst, die ik u bij vernieuwing voorlas, daarin heeft God tot Jakob gesproken. Gesproken en bevel gegeven dat hij moest terugkeren naar Bethel. Naar die plaats, geliefden, waar dertig jaar geleden God voor het eerst in zijn leven aan hem verschenen was en tot hem gesproken had. Want een mens kan wel van God geroepen zijn en door God bearbeid worden in zijn leven, maar, dat God tot hem gaat spreken en dat God Zichzelf aan hem gaat openbaren ... dat is wat anders. Ik zal maar kort iets daarvan zeggen om tot mijn tekst te komen.

We kunnen door God veranderd, en we kunnen door God vernieuwd zijn in ons leven; ja, wij kunnen wel eens opening gehad hebben in ons leven dat wij geproefd en gesmaakt hebben dat God goed is, maar dat God Persoonlijk tegen ons gesproken heeft en dat God Persoonlijk Zichzelf aan ons heeft geopenbaard, dat is nog wat anders! Vanzelf, mensen, als God in ons leven ons aanraakt, van dat moment en vanaf dat ogenblik wordt het in ons leven anders. En dan blijft het in ons leven anders. Het is onmogelijk dat we terugvallen in de wereld en in de zonde. Want er is geen afval der heiligen. Maar wanneer nu een mens door God levend gemaakt is, levend gemaakt door Zijn Geest, dan wordt dat in de vrucht openbaar. De apostel Petrus schreef: *Als nieuwgeboren kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke, onvervalste melk van Gods Woord, opdat gij door dezelve moogt opwassen.* Laat ik er maar kort iets van zeggen, er is veel van te zeggen, maar laat ik kort iets aanstippen.

Als God waarachtig iemand bekeert dan wordt de kerk zijn huis. Niet alle kerken en niet alle gebouwen maar waar de waarheid Gods wordt verkondigd. En waar wordt de waarheid recht verkondigd? Waar God op het hoogst verheerlijkt en een zondaar op het diepste wordt vernederd! En daar valt voor dat volk gedurig wat. *Want er zal spijze zijn in Mijn huis,* zegt de Heere. En hoe meer nood en hoe meer behoefte er maar is in ons hart, hoe meer dat je krijgt. Dat zie je bij die vrouw, bij die arme weduwe met die vaten en die olie. Die olie vloeide maar. En wanneer stopte die olie? Die olie stopte toen er geen vaten meer waren. Toen er geen *lege* vaten meer waren. Gods huis wordt dus zijn huis. Gods volk worden zijn vrienden. En het is een eigenaardig iets, mensen, in de wereld zijn er zoveel dingen die wij zat raken en waarvan we zeggen: *o ja, dat weet ik wel. Dat weet ik.* Maar dát wordt je nooit zat. Nooit.

*Mijn ziel verlangt met allen zeer
En zucht naar Uwen tempel HEER'.
Mijn ziel en lijf in dezen state
Zijn in den waren God verblijd
En zeer verheugd, tot dezen tijd.*

Die God bekeerd heeft, waarachtig bekeerd heeft - waar het toch op aankomt, mensen - als God je waarachtig bekeerd heeft dan kun je met jezelf nooit meer blij wezen. Nooit! Want de Heere zegt: *Ik zal maken dat ze een walg aan zichzelf zullen krijgen.* En als je ze dan eens aan de deur van hun binnenkamer kon beluisteren, wat ze allemaal tegen God vertellen en hoe ze d'r eigen bij God aanklagen, ... als je er geen kennis aan hebt, dan zou je zeggen: och, och, wat is dat een getob met die man. Wat is dat toch een getob! Ja. En nog een ander ding. Soms durven ze tegen de mensen niet praten, maar wel praten ze tegen God. En soms dan kunnen ze op de knieën liggen en daar hun hart voor God uitstorten ... maar dan kon er een bij hen, en die zegt: huichelaar, hoe durf je nog op je knieën te komen! Je bent niet anders dan een hypocriet, een farizeeër. Je man, je vrouw, die weet wel wat voor persoon dat je bent.

Er waren eens mensen in Ontario, die kwamen uit Barneveld, en die moest ik trouwen. Ik zei tegen die mensen: ik hoop dat je het beste huwelijk van de wereld krijgt. Dat hoop ik van ganser harte. Maar er zullen toch wel eens ogenblik komen dat je elkander tegen zult vallen. Dat kan niet anders, hé? Ja. Ja, want we zijn zo ellendig. Maar als je God tot je Deel krijgt mensen, Die valt nooit tegen! God valt nooit tegen. God valt altijd mee. En al is er nu nog zoveel strijd van binnen en al zijn er nog zoveel beroeringen.... Want dat houdt niet op, mensen, dag en nacht. Want als je iets van God kent dan is God bij je, maar de duivel is ook bij je. Die gaat met je naar bed en die staat met je op. Die gaat overal met je mee. Naar de kerk en naar de preekstoel. Die staat hier ook, hoor. Dat is altijd zo. En dan zei David: *die rusteloos mijn val, heet en wrevelmoedig zoeken.*

Maar dat spreken tot God gaat dag en nacht maar door. Dat is een wonderlijke zaak, mensen. Je hebt God nog nooit gezien. De apostel zegt: niemand heeft ooit God gezien. En toch weten ze dat God er is. En ze zijn bij ogenblikken zo blij, dat er een God is. Daar zijn ze zo blij mee. Want als er eens geen God was? O, dan zou ik liever sterven vanavond. Wat zou dan het leven, wat zou het leven betekenen? Als er geen God was? Ken je dat ook, jongens? Ken je dat? Dat volk dat zo ligt te tobben op hun knieën. Om daar hun hart voor God uit te storten, bij dagen en mijn nachten. *Ken Mij in al uw wegen, en Ik zal uw paden recht maken.*

Maar nu komt het. Nu komt er een ogenblik in het leven van dat volk dat ze wéér stil gezet worden. En dan komt er een stem in hun hart en die zegt: je was 12 jaar, of je was 14 jaar, of je was 16 of 18 of twintig of 25 toen het anders geworden is in je leven. En als iemand nu met een mes op hun keel zou komen en zeggen: hoe vaak heb je God alle aangeropen in je leven? Dan zal er niet één van dat volk een antwoord op kunnen geven. Niet één.

*'k Liet niet af mijn hart en oog
Op te heffen naar omhoog.*

Maar ... heeft God nu al eens wat teruggezegd? En dan verschrikken ze. Heeft God wel eens wat terug gezegd? Je moet rekenen, deze teksten zijn zomaar niet op straat op te pakken. Er zijn mensen die hebben elke dag wat. Maar, daar moet je nooit geen geloof aan geven. Want God geeft ons alleen wat in de uiterste nood. En in de grootste zielen nood van ons leven. Onthoudt dat nu goed. God verspeelt Zijn genade niet. Nooit! Er moet plaats voor zijn. En anders gebeurt er niks, mensen. Maar dat arme volk, ... ik hoop dat er vanavond hier nog velen zijn, ik hoop het van harte, want daar is het gemakkelijk tegen te praten ook. Want als je tegen de dood moet praten dan is het net alsof je tegen die muur moet praten. En Luther zou zeggen: dan is preken buffelwerk. En dat is inderdaad, hoor. Dan kun je beter met een schop op het land staan.

Maar, ... heeft God nu al eens wat gezegd in uw leven, waar je op leunen en steunen kan? Want als God wat tegen een mens gaat zeggen, dat heeft tweeërlei vrucht. Ten eerste, daar komt God op terug en in de tweede plaats daar komt dat volk op terug. David zegt in Psalm 119: *Gedenk aan het woord, gesproken tot Uw knecht, waarop Gij mij hebt doen hopen.* Als je een kind wat belooft, dan komt dat kind terug. En dan zegt dat kind tegen zijn vader: *ga nu toch eens met mij mee naar de winkel, want je hebt beloofd dat ik dat krijgen zal.* Soms zegt die man: *och, ik heb geen tijd; hou toch op.* Dat zal wel eens gebeuren. Maar dat kind houdt niet op. Je wilt hebben wat je beloofd bent. Is nietwaar? Ja, het is waar. Dat is waar. En dat is nu bij Gods volk ook

zo. Och mensen, als God eenmaal tot je gesproken heeft, dat is vandaag nog waar en dat is waar tot in alle eeuwen eeuwigheid. En daar komt God op terug in ons leven. Ik dacht zo straks er nog om, in dat enkel woordje wat ik zuchtte. Toen ik negentien jaar oud was heeft God eens tegen mij gezegd: *Hij die u roept is getrouw, Die het ook doen zal.* En als je nu vanavond zou zeggen: *heeft God nu al eens gefaald?* Nee, nooit. Maar nu moet ik zelf weer eens aan het eind gebracht worden en weer eens afgesneden woorden, dat je er weer op gaat pleiten. Kunnen we dat altijd? Och nee, soms dan denk ik er heel niet om. Maar als ik het niet meer kan, als alles in de dood ligt, en als het bestreden wordt, en als het van alle kanten benauwd wordt, dan wordt het weer anders.

En nu die Jakob, dat was een jongen met genade, geen twijfel aan. Maar die is vast geraakt in zijn leven. Wij hebben daar vanmorgen een paar woorden van gezegd. En wij zullen dat niet meer herhalen vanzelf. Maar je weet de geschiedenis, hij had die zegen van zijn vader gekregen en toen kwam Ezau thuis. En die werd zó boos, die zei: *als ik hem vindt, dan sla ik hem dood!* En Rebekka die ging hem roepen. Die zei: *kind, nu moet je maar gaan vertrekken, want je kan niet meer thuisblijven.* En nu moet je niet denken dat zijn vader hem weggestuurd heeft, beladen met goud en zilver en met eten en drinken. Nee, hij is weg moeten gaan met alleen een staf in zijn hand. Dat was het enigste wat hij had. En Izak had hem zó gezegend; dat heb je gehoord. Maar uitwendig had hij totaal niks bij zich. En natuurlijk, als je genade hebt, dan loop je vast. Als je genade hebt dan een loop je met alles vast. Als je een huichelaar bent dan kun je blijven leven. Die blijven overeind. Dan kom je niet gauw in de war. Maar als er iets van God in je hart en in de leven ligt, dan zal een mens in de ellende komen! En hij zal in de dood komen! En God laat het vast lopen.

Dat zie je bij Hiskia ook, hé? Ja. Jesaja zei: *geef bevel aan je huis, want je zult sterven.* En toen is die man op bed terechtgekomen met zijn aangezicht naar de muur, kirrend als een duif en piepend als een zwaluw: *ik word onderdrukt; wees Gij mijn Borg.* Hij had 's nachts nog nooit zo ellendig op zijn bed gelegen, als die nacht. Maar toen hij genezen was en 's morgens in de kerk kwam toen was het heel anders. Die man was beter op bed dan op de straat. Ja, mensen. Want toen hij uit de kerk kwam was hij het weer kwijt. En wat gebeurde? Een tijdje later kwamen de vorsten van Babel. En die kwamen de schatten bekijken.

Och mensen, het is gedurig weer in de schuld. Het is maar een ogenblikje dat hij eens buiten zichzelf is. En het is maar een ogenblik dat God aan Zijn eer komt. Och, een mens die verknoeid en verbeurd zomaar alles. En dat gaat je hele leven zomaar door, mensen. En die het anders zou zeggen, die is verkeerd. Die is verkeerd, geliefden. Van alle kanten. Want wij moeten niet alleen als een zondaar naar de hemel, maar we moeten als een *arme* zondaar naar de hemel. En aan het einde blijft er nog niets anders over dan een *ellendig zondaar*. Een ellendig zondaar. Als je genade hebt mensen, dan moet je gedurig naar de hel. En alles wat zij hebben dat breekt God af. Is dat de weg naar de hemel? Ja, mensen dat is de weg naar de hemel. En dat is een weg waar de dwaze niet op zal dwalen maar waar de Heere naar het woord van Zijn belofte, Zijn liefhebbers doet beërven wat bestendig is. En Hij zal al hun schatkamers vervullen.

Jakob is in de ellende gekomen. En dan is hij 's nachts daar zomaar in het land gaan liggen, met zijn hoofd op een steen. Geen huis, geen bed, niks. Daar ligt hij. En dat was nog zo erg niet geweest, maar ál zijn schuld en zonde kwamen op hem af. Want hij was de schuld van alles. Hij was de oorzaak van alles. En toen die Jakob daar neergezakt is op die stenen, toen je dan aan die man gevraagd had: *man, zie je nog*

uitkomst? Zie je nog een weg, kun je nog wat bekijken? Dan had hij gezegd: stik donker; stik donker; en benauwd van alle zijden. Ik denk dat ik vannacht de laatste nacht van mijn leven heb.

Maar in die nacht, mensen, in die nacht heeft hij een Ladder gezien. En die Ladder was Christus. En toen heeft God tegen hem gesproken: *dit land, waar gij op ligt te slapen, dat zal Ik u geven, en aan uw zaad.* En God heeft hem beloofd: *waar dat gij ook gaan zult, Ik zal met u zijn, Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten.*

Dus er zijn drie dingen gebeurd in Bethel. Goed onthouden.

- Ten eerste is Christus geopenbaard.
- Ten tweede heeft God tegen hem gesproken.
- En ten derde heeft God hem wat beloofd. Deze drie dingen.

Maar, toen heeft Jakob ook wat gedaan. Eerst heeft God wat gedaan. Houd dat maar vast, mensen. Want tegenwoordig moet een mens eerst wat doen. Maar geloof dat nu maar niet. Dat zal nooit gebeuren ook. Maar toen God wat gedaan heeft, toen heeft Jakob ook wat gedaan. Toen heeft Jakob een gelofte gedaan. Een gelofte. Als God hem ooit in het land terug zou brengen, dan zou hij daar op diezelfde plaats waar hij die steen opgericht had en daar olie op gegoten had, dan zou hij op diezelfde plaats terugkomen en dan zou hij daar God de eer geven; als ooit die beloften zullen worden vervuld.

En nu ga ik maar grote stappen doen. Als ik in de buurt woonde zou ik zeggen, dan zullen we die andere puntjes maar een andere keer afhandelen. Maar vanzelf, dat kan niet, dat is afgedaan. Of God moet ons nog eens terug willen brengen. Want daar ben ik ook geen baas van. Maar er is twintig jaar overheen gegaan. Twintig jaar en toen heeft God Jakob teruggebracht. Ik ben nu negentien jaar weg. En misschien moet ik nóg een jaar wachten. En misschien gebeurt het in het geheel niet. Ik weet het ook niet, hoor. Maar na twintig jaar heeft God hem teruggebracht in dat land. Maar voordat God hem terugbracht, is Jakob met alles t' ondersteboven geraakt.

Och, mensen, ik kan maar een enkel woord tegen je zeggen, vanavond. Maar God gaat met Zijn volk door wegen waarvan zij het einde niet kunnen bezien. En de Heere zegt in Zijn Woord in Jesaja 42: *dat Hij de blinde zal leiden door een weg die zij niet geweten en door paden die zij niet bewandeld hebben. En dan zal Ik de duisternis tot licht en het kromme tot recht maken. Ik de Heere doe al deze dingen.* Ze moeten er helemaal uitvallen. Eerst heeft Jakob 14 jaar gewerkt om Rachel en Lea te krijgen. het Was om Rachel te doen. want om Lea heeft hij eigenlijk maar één dag gewerkt. En toen hij eindelijk die Rachel had, toen heeft hij nóg zes jaar gewerkt om nog een beetje bezit bij elkaar te scharrelen.

Je moet rekenen, mensen, een mens wil graag wat hebben. Och, een mens wil altijd wat hebben. Werkelijk. Als je dat toch eens in mag zien! Als je eens in mag zien dat het altijd om jezelf te doen is. Je wilt je eigen verzekeren, op allerlei gebied. Hij wil altijd voorland hebben. Maar je moet rekenen, het is voor Jakob allemaal zo bitter tegengevallen. Want die Laban die heeft Jakob zo dikwijls bedrogen. Hij heeft tienmaal zijn loon veranderd. Dat was ook zo'n ellendig schepsel. Ja, die was ook zó gierig. En die gunde en ander mens ook niks. En Jakob, die werd almaar afgebroken. En op de duur is hij op bed terechtgekomen. En zo moedeloos. En dan met twee vrouwen ... en met al die kinders! Hij kon er niks meer van bekijken. Hij kon niet meer bekijken wat er bij Bethel gebeurd was.

Er was eens een bekeerde vrouw die bij een oude geofende man kwam. Die vrouw vertelde wat zij genoten had. De oude man zei: *dat moet je maar vasthouden.*

Zij zei: *dat zal ik wel doen ook!* Dat zal ik wel doen.

Maar ze is het kwijtgeraakt, hoor; o ja, niks overhouden. Niks overhouden dan een arm en ellendig schepsel. Ja. Och, een mens weet helemaal niet wat hij zegt, in zijn leven. Welnee, hij weet heel niet wat hij zegt.

Jakob kon het niet meer vasthouden. Och, zitten er hier vanavond nog mensen die het ook los moeten laten? Moet je het ook wel eens loslaten? Of niet? Of heb je niets? Want om los te laten moet je wat hebben ook. Of niet soms? Ja, om los te laten moet je toch wat hebben. Jakob heeft het los moeten laten. En toen Jakob losliet en hij niets meer had, wat is er toen gebeurd? Och, wat er toen gebeurd is, ... toen heeft God gesproken en Die zei: *Jakob*. O, er komt een tijd in ons leven dat je zegt: *o God, zou Je me nog kennen? Zou Je mij nog weten te wonen? O God, zou Je mijn adres nog weten? O God, zou Je nog wel eens ooit terugkomen?* ... O ja; dat volk komt in de diepte maar de betrekking op die God blijft in hun hart liggen. Dat ligt zo in het leven van dat volk dat ze zeggen: *als ik verloren zal moeten gaan, dan zal ik God niet kunnen vloeken*. Dan zal ik moeten zeggen: *"God is recht. God is recht in al Zijn weg en werk*. Want ik heb het gezondigd en God heeft nooit anders dan goed voor mij geweest en goed gedaan. Ik heb het verzondigd. Ik heb gedaan dat kwaad is in Zijn heilig oog.

Ik ben de God van Beth-El! Och, je kunt wel geloven mensen, een leven uit de dood! Een leven uit te doden. Och ja, ik zal je er eens wat van vertellen. Hoe dat hij het van binnen allemaal toegaat in het leven van dat volk, mensen. Och, er komt een tijd dat ze nergens meer op durven rekenen. Zitten er hier ook nog van dat volk? Die nergens meer op durven rekenen. Diegenen voor wie het niet meer tegenvallen kan? Die helemaal aan het eind gekomen zijn met zichzelf. Och, ik durf het allemaal niet zeggen, mensen, wat er soms in die toestand in hun hart opkomt. Ik durf het allemaal niet zeggen. Maar het is verschrikkelijk. Ik zal nog één woordje zeggen, en dat is genoeg, dan kun je het wel begrijpen.

Och, het kan wel eens gebeuren mensen, dat ik op mijn knieën aan God moet gaan vragen, of Hij het wilt vergeven wat er gezegd is. En of hij het wilt vergeven wat ik allemaal aan Hem gevraagd heb. Ja. Misschien zijn er die zeggen: *zo'n domenie² [dominee] moeten we op de preekstoel niet meer hebben*. Maar het is rechtuit gezegd, hoor. Want zo is het, en niet anders, mensen. Wij moeten terughalen bij God wat we wel eens gezegd hebben. En wat de ziel wel eens uitgedrukt heeft.

O, het is wat voor Jakob geweest toen God terug gekomen is! Na twintig jaar, na twintig jaar. Maar, er is nog wat méér gebeurd. Hij zag in Mahanaïm een leger van engelen die hem beschutten zouden en die hem beschermen zouden op de weg. Och, dan moet je toch nooit meer aan God twijfelen. En nu moet je nooit meer aan de zaligheid twijfelen. Als je dat ondervindt en een God hebt, Die zó goed voor je is; Die zó goed is ...!

Maar er komt een boodschap: *Ezau trekt je tegemoet met vierhonderd mannen*. Ezau, ja, dat is je dood Jakob. Dat is je dood. En dan staat er: *Een Man worstelde met hem*. Och mensen, ik heb wel eens willen worstelen met God, dat ik wel eens naar een kamertje ging om daar te liggen voor God; en dat met kracht in mijn ziel kwam: *en een Man worstelde met hem*. Ik wou met God worstelen, zonder dat God met mij worstelde. En dat zal nooit gelukken, nee. Maar God moet eerst gaan worstelen. Eerst met ons en dan wij met Hem. Dán met God worstelen. Dat is de weg, anders niet. Ja,

---

² Zeeuws voor dominee

en dan moet je denken, mensen, - och de gedachten die vermenigvuldigen zich, - want ál wat een mens heeft, zal hij geven voor zijn leven. Jakob had een beetje bij elkaar gescharreld. Ja. Hoe? Dat zullen we allemaal maar niet zeggen. Daar zullen vanavond maar over heenstappen. Maar voordat hij bij de Jabbok kwam, ging hij alles in twee hopen verdelen. En dan zegt hij: *als nu Ezau komt, ... slaat hij dan het één, dan kan het ander nog ontvluchten*. Hij wil toch wat overhouden. En dat is hier ook zó. Een mens wil wat overhouden en hij moet alles verliezen. Een mens moet alles kwijt worden. Er zijn er die der eigen afsnijden, mensen. Maar als God je niet afsnijdt, dan wordt je nooit overgenomen en nooit opgenomen. Nooit.

En toen is God met die man afgaan rekenen. En wat is er toen gebeurd? Ja, wat is er gebeurd? Jakob is aan het kermen en aan het schreeuwen gegaan. *Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent*. Want zoals we vanmorgen met twee woorden gezegd hebben, een mens *wil* niet naar de hel. Een mens *kan* niet naar de hel. Och, mijn geliefden zolang als ik niet naar de hel kon in mijn leven, moest ik er naartoe. Maar toen het ogenblik kwam, dat het *kon* en dat het *mocht*, en dat ik *wilde*, toen was het niet meer nodig. Maar dat is een geheim. O, dat is zo'n geheim. Als je dat nu eens van tevoren wist, mensen.... Ja, maar daar krijg je geen briefje van, hoor. Daar heb je niks geen briefje van. Van alle kanten donker en van alle kan ellendig en van alle kanten rampzalig en van alle kanten omkomen; verloren gaan. En o, dat is zo'n donkere hoek, om verloren te gaan! En Jakob was aan het worstelen gebleven. Want we blijven vechten voor ons leven en voor ons eigen, maar God heeft zijn heupen verwrongen. Toen was zijn gebed ook afgesneden. En toen heeft God alleen maar één woordje gezegd: *wat is je naam?* Zou God het niet geweten hebben dat hij Jakob heette?? Zou God dat niet geweten hebben? Waarom zou God dan aan Jakob gevraagd hebben: *hoe is je naam?* Och, David zegt in Psalm 32:

*'k Bekent o HEER' aan U oprecht mijn zonden;
Verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden.*

Och, die het vatten kan, die vatte het, mensen. Wij hebben al zoveel in ons leven achtergehouden. Maar als er nu eens een ogenblik komt dat wij niets meer achter kunnen houden.... Die vrouw in Johannes 4 zegt: *Kom en zie, een Mens Die mij gezegd heeft ál wat ik gedaan heb*. Ál wat ik gedaan heb. Niet alleen vijf keer getrouwd geweest, maar ál wat ik gedaan heb. En wat moet er dan gebeuren, mensen? Dan moet ik verloren gaan. En dan moet God me afsnijden. Maar, ... daar raapt God Zijn arme kerk op. Want Sion zal door recht verlost worden en haar wederkerenden door gerechtigheid. Och, mijn hoorders, dat volk wordt zalig omdat God het wil. En dat volk wordt zalig met behoud, ja niet alleen met behoud, maar met verheerlijking van Gods eeuwige gerechtigheid.

*Door al Uw deugden aangespoord
Hebt Gij Uw woord
En trouw verheven.*

En nu is Jakobs ziel gered geweest. Want als hij door Pniël ging, dan ging de zon over hem op. Maar hij zegt: *mijn ziel is gered geweest*. Moest het dan nóg eens gebeuren? Of niet? Zeg nu eens wat. Moest het nog gebeuren of niet meer? Nee! Maar wat ligt er dan in: *mijn ziel is gered geweest?* Och, dan komt God het gevoel er uit wegnemen en het leven er uit wegnemen en dat hij als een arm mens op de wereld komt te staan. Dat is het.

Maar nu gaan we eens stapje verder. Nu zou je verwacht hebben na die weldaad van de rechtvaardigmaking, als de ziel gered is, dat hij eerst zijn gelofte ging betalen. En

dat hij nu terug ging naar Bethel. Want dat had hij beloofd: *Als Gij mij weder brengen zult in dit land, dan zal ik daar een altaar oprichten.* Maar, ... Jakob is het vergeten. Jakob heeft het vergeten. En hij is niet teruggegaan. Hij heeft in Sukkoth een huisje gebouwd. En hij is daar gebleven. En hij heeft een altaar in Sukkoth gebouwd, maar dat was allemaal eigenwillige godsdienst. Hij had tegen de Heere gezegd dat hij terug zou komen in Bethel! En niet in Sukkoth. Nee. Maar hij wou in Sukkoth blijven. En hij is daar in de diepste ellende gekomen met zijn gezin. Als hij, - ja het is allemaal menselijk gesproken vanzelf, het was allemaal in de Raad Gods en God volvoert Zijn raad - maar als hij van Laban dadelijk naar Bethel had terug gaan om zijn gelofte te betalen dan was hij voor zoveel ellende gespaard gebleven. Jakob heeft zijn eigen weg willen gaan. Zijn eigen weg. En toen is al die ellende, al die ellende gekomen.

Eerst met Dina die verkracht is geworden. En dan hebben die jongens, Simeon en Levi, die hebben Sichem uitgemoord. En dan is Jakob met zijn rechtvaardigmaking over de kop geslagen. Die is met zijn rechtvaardigmaking in de dood terechtgekomen. En hij zei: *je hebt me stinkende gemaakt in de ogen van dat volk. Ze zullen ons nog doden.* Ja, uitwendig mensen, hield hij geen kruimeltje geloof op God meer over. En dat met de rechtvaardigmaking. Hij ging God wantrouwen, aan de almacht Gods wantrouwen. Want het is o zo makkelijk om te belijden dat God almachtig is, maar om dat eens te beleven.

Och, laat ik je eens wat vertellen. Er zijn tijden in het leven van Gods kinderen dan geloven ze wel volgens hun belijdenis dat God almachtig is, maar voor hun eigen geloven ze niet meer dat God almachtig is. Voor mezelf geloof ik dat dan niet meer. Ken je daar ook wat van? Och, wat zou het gelukkige wezen als je kon zeggen vanavond: *ja en amen.* Wat zou je gelukkig wezen, hé?

Waarom ben je nu vanavond hier gekomen? Mm? Om de woorden des eeuwigen levens te horen, mensen? Of ben je vanavond gekomen met raadsels, met problemen; dat je zei: *o God, gebruik toch die man eens; gebruik die man nog eens, want ik heb geen moed meer om de maandag weer in te gaan. En om de week weer te beginnen.* Maar dan,

*Die arm zijn naar den geest,
Denwelken hongert meest,
Verzaâd de Heer' geprezen.*

O Jakob, Jakob! Ben jij nou die man waar God tegen gezegd heeft: *je naam zal voortaan niet meer Jakob maar Israël wezen?*

Heb je wel eens ooit geweten, mensen, hoelang dat Jakob gewalkt heeft tussen Pniël en Bethel? Dat heeft tien jaar geduurd. Tussen Bethel en Pniël ligt twintig jaar bij Laban, maar tussen Pniël en Bethel tien jaar. En nu kon hij er niets meer van bekijken, totaal niks meer.

Die jongens zeiden tegen Jakob, toen hij zo aan het kermen was: *zou hij dan met onze zuster als met een hoer doen?* Zij wilden zeggen: *wat konden we anders doen, dan heel die boel daar op ruimen.* Dat was het antwoord wat zijn kinders gaven. Daar moet je eens over denken.

Maar dán staat er: *daarna zeide God tot Jakob: maak u op, trek op naar Bethel en woon aldaar.* Zou hij het hebben durven en kunnen denken dat God nog ooit tegen hem zou spreken? Zou hij het nog ooit hebben kunnen denken? Nee, mensen. Die man lag zo diep in de schuld voor God en onder de zelfveroordeling, dat het nooit meer zou kunnen gebeuren. Och, misschien zitten er nog zielen hier vanavond, die zeggen: *o God, ik denk dat U nooit meer tot mij spreken zult. En dat Je Jezelf nooit met mij zal*

willen bemoeien. Ja, want het komt er op aan, mensen. En dan denken ze, ... tenslotte erbuiten vallen en eruit vallen, dat is het einde. En niks meer kunnen bekijken. Maar ... God komt terug! Och, we zullen eerst even tot verpozing zingen:

*Want God gedenkt altijd genadig
Aan Zijn verbond, dat blijft gestadig;
En aan dat woord dat Hij heeft klaar
Toegezeid, en wilt houden waar
In duizendste geslacht dat leeft,
Zo hij Abraham beloofd heeft.*

Het is het 5^e vers van de 105^e Psalm.

Toepassing

Daarná zeide God tot Jakob. Daarna, daarna. Ná al die ellende die achter hem lag. O, God kan van Zijn volk niet loskomen, nooit. Nooit. Want die God komt terug. God komt terug. O bedrukte zielen in mijn midden, al schreeuwen ze van binnen en al brullen ze dat God nooit meer terug zal komen, *hoopt volkomen op de genade die u toegebracht zal worden in de openbaring van Jezus Christus.* God komt terug! God Die komt terug! Daarna ...! En dan over aan die bergen van schuld en van zonden en van al die vijandschap en van al die opstand en van al die tegenstand.

Och mensen, ik hoop dat je het niet verkeerd opvat. En dat je het mag verstaan. Ik zou soms wel in de hemel willen zitten. Ik zou soms wel alles willen regeren, in plekke (in plaats) van God. Als ik het toch maar eens een dagje uit Zijn handen kon nemen .... Ken je daar ook wat van? Of niet? Het gaat allemaal verkeerd bij mij. Ik heb nergens geen zin meer in. Nergens.

Daarna, zeide God tot Jakob. En die man die had geen moed meer, die had geen kracht meer, die had geen lust meer. Die man was niet anders dan aan het wegzinken. Maar dan zegt God: *maak u op, trekt op naar Bethel en woon aldaar.* Je moet bij Sukkoth vandaan, man. Je moet weg bij Sukkoth. Je moet terug naar Bethel. Dat heeft tien jaar geduurd.

En woon aldaar. En maak daar een altaar, dien God, Die u verschenen is toen gij vluchtte voor het aangezicht van uw broeder Ezau. "Maak daar een altaar. Och ja man, de schuld die moet weggenomen worden. Het moet vlak gemaakt worden tussen U en mij en tussen mij en U."

Een altaar, want dat altaar wat opgericht werd daarop moest een offer geslacht worden, er moest bloed vloeien. God kon zonder dat bloed der verzoening Jakob niet terugleiden en daar doen wonen. Och, gemeente, als er toch geen bloed was, als er toch geen bloed was ...! Heeft het wel eens geblonken voor je? Heeft het wel eens geschitterd in je ogen? O dat dierbaar, dat kostelijke, dat Goddelijk bloed van de Heere Jezus Christus! O, mijn tranen bewijzen mijn schuld, maar mijn tranen nemen mijn schuld niet weg. Dat is alleen dat reinigende bloed en dat heiligende bloed.

Och, en dan dat volk, geliefden, dan zeggen ze wel eens in hun moedeloosheid: *o God, dat bloed is toch een oceaan, een oceaan.* O ja. Wij hebben in onze Engelse psalters die wij 's zondags zingen, een regeltje, en dat zegt: *His grace is so wide as the ocean.* Dat wil zeggen: *"Zijn genade is zo wijd als de oceaan."* En dat arme volk dat ligt daar en dan zeggen ze: *o God, o God, werp mij er toch eens in! Want ik ben net als die man die 38 jaar krank lag, ik kan vanhier nog niet naar dáár komen.*

Werkelijk, hoor. Als ik hier lig kan ik dáár niet komen. Ik kan geen centimeter verder komen. Zó machteloos, zó hulpbehoevend.

Och, vroeger toen ik een jongen was, heb ik wel eens gedacht, als die waarheid eens voor mijn aandacht kwam: *Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt*; dan dacht ik: *wat makkelijk toch; wat makkelijk*. Maar als God het gaat vervullen en bevestigen dan ligt hij als een krachteloze op de aarde. En weet je wat dan het einde van die belofte is? O, dan zegt David: *komt mij te hulp, mijn ziel die U verbeid*. In Psalm 81, die kinderen kennen het ook allemaal, in Psalm 81 staat er:

*Opent uwen mond
Zeer wijd onbeladen
Ik zal hem terstond
Met goede spijze
Naar Mijne wijze
Rijkelijk verzaden.*

En dan denkt een mens: *och, ik heb mijn mond maar open te doen*. Maar weet je waar we met Psalm 81 terechtkomen? Weet je waar? Bij Psalm 51. En daar zegt David: *Heere, open mijn lippen*. Dat is nu de uitleving van de inleving. Want och mensen, het gaat allemaal zo anders dan dat wij uitgerekend hebben. Och, al onze berekeningen vallen weg. En dan zeg je wel eens: *och Heere, is dat nu de liefde Gods?* Om mij nu van alles af te breken en om mij nu van alles af te scheiden, van mijn man, van mijn vrouw, van mijn kinderen? Och, dan komt er dit, dan komt er dat, kruis op kruis en druk op de druk. Is dat nu de liefde Gods? Ach ja. Want weet je wat de zaak is, mensen? God wil je ganse hart hebben; voor de HEERE alleen. En ik? Och, ik wil wel een klein stukje van hart aan Hem geven en inruilen. Maar niet geheel mijn hart. Nee, ik wil voor alles nog wel een plekje hebben vanbinnen. Maar de Heere zegt: *Mijn zoon, geef Mij uw hart!* En dan ..., o God spaart geen vlees, mensen. Nee.

Maar wij moeten een altaar gaan bouwen, want Christus moet er aan te pas komen. De Vader kan met dat volk niet handelen buiten Christus. En dat volk kan geen toegang krijgen tot de Vader en tot Zijn troon en tot Zijn hart dan alleen door die Middelaar. Alleen door die Hogepriester, die grote Hogepriester over het huis Gods. Dus, ja mijn hoorders, de Heere, - laat ik dat nu maar eens plat zeggen vanavond, de Heere gaf Jakob een kaartje om naar Bethel terug te gaan. God heeft hem er teruggebracht. En wat is daar in Bethel gebeurd, mensen? Daar heeft Jakob een weldaad gekregen. Welke weldaad heeft die man gekregen? *De verzegeling des Heiligen Geestes en de bevestiging van Gods werk*. Wij kunnen daar vanzelf niet meer dieper op in gaan, want de tijd die is weer voorbijgegaan.

Maar, och mijn hoorders, dan zie je in het verdere van dat kapittel, hoe dat de Heere terugkomt op Zijn Eigen weg. Dat zal God niet doen in Sukkoth, maar dat zal God doen in Bethel. En wat is nu God goed en vriendelijk en onveranderlijk in Zijn trouw, om Zijn volk terug te brengen, want zelf kunnen ze nooit meer terug. Als de Heere tegen Jakob niet gezegd had: *maak u op en ga terug naar Bethel*, was het nooit gebeurd. Hij had buiten de verzegeling des Geestes blijven zwerven tot zijn dood toe. Want, in Bethel, in Genesis 28 daar heb je de openbaring van Christus. In Genesis 32 daar heb je in Pniël de toepassing van Christus. En in Genesis 35 daar heb je de bevestiging van Christus door de Heilige Geest. Dat is nu de grondslag van de zaligheid.

Och, jong en oud, klein en groot, het is maar een enkel woord dat wij vandaag gestameld hebben. God heeft de begeerte van ons hart nog gegeven, dat we ook hier nog een dagje hebben mogen doorbrengen. Misschien is het wel voor het laatst, ik weet het niet. Wie zal het zeggen? Want ons leven is een damp, maar God heeft ons nog weer terug willen brengen.

Ja, er zei een man van de week, op een plaats, die zei: *het is bij mij al drie keer gebeurd, en nog ben ik het er niet eens mee....* Maar, de HEERE regeert en Hij is met hoogheid bekleed. God regeert. En nu zal er eenmaal een dag aanbreken dat al de duisternis tot licht en het kromme tot recht zal gemaakt worden.

Maar mijn geliefden, voor u en mij is het de vraag, de levensvraag; wat kennen wij nu van al die gangen en van al die wegen waar we vandaag over gesproken hebben? We hebben vanmiddag gesproken over: volbracht voltooid, hersteld, bevestigd; in verband met de Hemelvaart. En nu vanavond van Jakob. *Door God teruggebracht in Bethel, na dertig jaar.* Daar moet je eens overdenken; na dertig jaar!

Je zou zeggen: *waarom toch niet eerder? Waarom niet eerder?*

Nee, God volvoert Zijn raad. *Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna in heerlijkheid opnemen.* Maar welgelukzalig is hij, die de God van Jakob tot Zijn hulp heeft, en wiens verwachting is op de Heere zijn God. Met die God, gemeente met die God kunnen we het leven *in*; met die God kunnen we het leven *door*; en met die God kunnen wij het leven *uit*. Maar met niets minder, en dan ook met niets minder.

En als u straks in de ure des doods komt hoe zal het dan met ons zijn voor de grote eeuwigheid? Mensen, de rechte bediening van het Woord doet twee dingen: *het sluit een mens erin, of het sluit een mens eruit.* En zijn er nu vandaag ingesloten of zijn we erbuiten gesloten? Dat is de hoofdzaak voor u en voor mij. En als je nu straks naar huis gaat, jonge mensen, ga dan niet raggen met fietsen en karren langs alle dijken en wegen, maar ga maar rustig naar huis en ga maar eens in de eenzaamheid en vraag of het God behagen mocht - als je het nog niet kent, - om eens wat te mogen leren van hetgeen we uit Gods Woord u hebben voorgesteld. Want al is het van onze kant alles gebrek, en vol tekort, toch gemeente van Biezelinges, er zal toch een dag komen dat ook deze dag terug zal komen. En dat ook in dat grote oordeel mijn stem zal klinken in uw oren en dat het van uw hand zal worden afgeëist, wat je ermee gedaan hebt.

Ik durf niet zeggen dat ik vrij ben van je bloed. Dat durf ik niet zeggen, daar heb ik geen vrijmoedigheid voor. Bewust zijnde van mijn ellende en bewust van mijn armoe. Het is een wonder dat God me nog gebruiken wil, na zoveel jaar. Ik heb al zo vaak gedacht: *straks stuurt God mij weg.* Maar is nog niet gebeurd. Och, ik hoop dat het niet gebeuren zal ook. Maar dat we nog een poosje, - het gaat naar het einde vanzelf, - maar dat we nog een poosje dat Woord van God mogen brengen, als het in Zijn raad zal mogen bestaan. In de wetenschap, jongens, dat dát woord niet ledig zal wederkeren, maar dat het doen zal wat God behaagt; en dat het voorspoedig zal zijn in hetgeen waartoe God het komt te zenden.

Ben je vanavond hiernaar toegekomen dat je zei: *Heere, mocht het eens voor mij wezen?* Heb je dat gevraagd? Of ben je het vergeten? Ben je het vergeten? Het zal toch nodig wezen, hé? Dat we zeggen: *o God, ik ben toch zo ellendig; ik ben zo onbekeerd; ik ben zo rampzalig.* Maar *o God, zou Je het eens willen gebruiken? Zou Je het eens willen gebruiken, dat het niet tot een oordeel maar tot een eeuwige winst voor mijn ziel mocht wezen?* Want och, Biezelinges, en overal waar je vandaan komt, wees eens eerlijk: wat heeft je leven je totnogtoe gebracht? Wat heb je nu gevonden?

Wat heb je gevonden? Niets anders dan een lege wereld? Niets anders dan teleurstelling. Niets anders dan ellende. Daarom zegt Paulus: *indien wij alleen in dit leven op Christus zijn hopende, dan zijn we de ellendigste van alle mensen.* Want er is geen één waarvoor het hier zo meevalt. Geen één. Het uitnemendste dat is moeite en verdriet. Een mens grijpt naar hetgeen hij nooit te pakken krijgt. Maar Christus zegt in spreuken 8: *die Mij vindt, die vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere.* *Het is* nog de tijd om tot God bekeerd te worden. Het is nog de tijd om God te zoeken. Het is nog de tijd om tot God te roepen. Van der Groe zegt: het is nog roepens-, nog zoekens-, nog vindenstijd. En dat zeggen wij vanavond ook. Och, als het nu eens voor het laatste was, gemeente en dat wij elkander nooit meer zullen ontmoeten aan deze zijde van dood, graf en eeuwigheid, waar zullen we dan straks elkander ontmoeten? Aan de linkerkant of aan de rechterhand van die grote Koning? Och, dat de ernst en het gewicht op onze ziel gebonden mochten worden.

Gemeente, ik hoop dat je bewaard mag blijven bij de waarheid die naar de Godzaligheid is. Bij de vaste grondslagen van de waarheid. Schriftuurlijk, bevindelijk en praktisch. Er is wat te koop, mensen. Want o, die waarheid is zo dierbaar, die waarheid is zo kostelijk! Niet voor vlees en bloed, maar voor het leven wat uit God is. Och, de Heere ontferme Zich over uzelf, over uw gezin, over de raad der kerk. God mocht nog eens anderen geven, uit de gemeente, om de kerk te dienen. Want die ouden zullen wegvallen. Dat is maar een enkele dag meer, dat ze in uw midden zullen zijn. Het kan niet anders. Maar dat in plaats van de vaders de zonen door God verwekken mocht worden, uit de jonge mensen. Mensen met genade, die God vrezen en die hier Zijn kerk mogen dienen.

Och, jullie hebben hier vanzelf meer leraars dan dat wij hebben in Amerika. Maar menselijk gesproken, bij ons gaat het ook zomaar naar het einde toe. De ene is bijna 78, de andere ziek, en de derde zwak en de vierde, ook niet meer kunnen, zoals het anders kon. En zo gaat het maar, mensen. Dan zeg je wel eens als je die gemeenten ziet, - zoveel honderden mensen, ook in Grand Rapids, - *o God, sta er toch eens over op. Sta er toch eens over op. En ontferm Jezelf er toch eens over, want als er geen profeet is wordt het volk ontbloot.*

En wat zijn de wachters op Sions muren noodzakelijk om de wacht te betrekken voor de oude beproefde waarheid, die naar de Godzaligheid is. Want, wat een mens niet kent, dat kan hij niet liefhebben. Een mens moet het eerst kennen en dan zal hij het liefhebben.

En arm land en volk, het is allemaal zonder God en buiten God. Gods dag heeft geen betekenis meer. Wij ons niet meer en hier ook niet meer. Nee hoor. En het is allemaal wetten en ordinantiën maar allemaal tegen Gods waarheid in. Wat is er te wachten, mensen? God wordt niet meer erkend. En het wordt allemaal in broeddronkenheid en in zijn werelds leven doorgebracht. Totdat God komt.

En wij hebben de oorlog meegemaakt van 1940-45, hoe benauwd dat het was! Maar wat is de vrucht ervan? Zijn wij er door geleerd? Nee, niks, hoor. Maar verhard geworden, verhard in de zonde en verhard in het kwade. En Gods kerk die is daar overgelaten als een nachthutje in de komkommerhof en als een belegerde stad.

Och, de Heere mocht aan Sion gedenken, Zijn volk eens bezoeken en terugbrengen naar Bethel en Pniël en naar Bethel bij vernieuwing. Opdat de bevestiging van Gods werk in hun hart en ziel geschonken mocht worden, Gode tot lof en tot eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus.

Gemeente, de God aller genade zij en blijve met u allen. Amen.

Dankgebed

HEERE, Gij mocht de bediening van Uw getuigenis in deze dag, waartoe we nog verwaardigd zijn geworden, met Uw rijke en lieve gunst bekronen, om het bloed en om de gerechtigheid van de Zoon Uwer eeuwige liefde. Wil met dit volk zijn en blijven, ook met dit gewest, met deze provincie. Wij hopen nog twee dagen hier en daar voor te gaan, om Uw getuigenis te verkondigen. Och, wil nog sterken en schragen. Nog lichaamskrachten verlenen en nog innerlijke blijdschap in het Evangelie geven.

Gedenk de raad der kerk. Ook die oude broeder, bij het klimmen van de jaren, met zijn metgezel en met de andere diakenen. Wij dragen ze aan U op, aan het gerommel Uwer Goddelijke ingewanden. Gedenk al de noden en behoeften. Verzoen de zonden. Dat de waarheid heerschappij mocht hebben, voor jong en oud, voor klein en groot. Dat Uw genade verheerlijkt mocht worden. En dat we samen maar voor- en toebereid mochten worden om U te ontmoeten en om Uw aangezicht in gerechtigheid te aanschouwen en verzadigd te worden met Uw Goddelijk beeld.

We mochten Uw Naam erkennen dat Gij tot driemaal toe gesterkt en ondersteund hebt om dat eeuwige Woord nog uit te dragen. Och, dat het niet tegen ons zal getuigen! Maar dat het zijn mocht tot de eer van Uw Naam en tot zaligheid van vele zielen en tot bevestiging van Uw gunstgenoten. Heere, Gij mocht ons en de onzen gedenken en onze uitgang en onze ingang bewaren van nu aan tot in der eeuwigheid. Om Jezus' wil. Amen.

Het laatste vers van Psalm 68.

*Gij zijt o HEER' zeer wonderbaar
In alle plaatsen daar Gij klaar
Uw heerlijkheid toont krachtig.
Israëls toeverlaat Gij zijt
En Uwes volks kracht; dies altijd
Looft men, U Heer' almachtig.*

Het 17e vers van Psalm 68.

Ontvang nu de zegen des Heeren.

***De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods,
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij met u allen. Amen.***

4. EEN WONDERLIJKE BELOFTE VOOR DE LAATSTE URE DES LEVENS OF VOOR HET MOMENT VAN STERVEN

Uitgesproken en persklaar gemaakt te Grand-Rapids

Psalm 146: 3 en 4

Lezen Genesis 46

Psalm 37: 2 en 3

Psalm 61: 7

Psalm 17: 8

Geliefden,

God heeft Zijn volk liefgehad met een eeuwige liefde. Het is een liefde, die vrij en soeverein is; zij zal stand houden tot in alle eeuwigheid toe. Die liefde is groot. In Johannes 3:16 lezen wij: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Omdat God Zichzelf liefheeft, maar ook omdat Hij Zijn kerk liefheeft, gaf de Vader Zijn Zoon. Wij hebben geen mond en geen tong om die liefde naar waarheid te vermelden. Wat komt ook daarin onze armoede openbaar. Toch, om die grote liefde te bewonderen, roept de apostel Johannes ons toe: "Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden", 1 Joh. 3:1. De liefde van Christus gaat de kennis te boven. De Zoon was eenswezens met de Vader en met de Heilige Geest, waarachtig en eeuwig God. De Vader verordeneerde Hem tot Borg en Middelaar der uitverkorenen, en de Zoon gaf Zichzelf vrijwillig uit liefde tot Zijn Vader, maar ook uit liefde tot Zijn kerk. Immers omdat Hij Zijn Vader bemint en de eer Zijns Vaders het hoogste doel Zijns harten was en is en eeuwig zijn zal, verklaarde Hij: "Zie, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands." Maar met welk een tedere liefde bemint Hij ook Zijn volk.

De Vader heeft de kerk aan Hem gegeven, en Hij heeft die uitverkorenen met de hoogste blijdschap aanvaard. Hoort maar, wat die vernederde Middelaar er van getuigt in Psalm 16: "De snoeren zijn Mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja een schone erfenis is Mij geworden." Uit liefde tot de geschonden deugden Zijns Vaders, om die te verheerlijken, maar ook uit liefde tot Zijn volk, dat in Adam alle heerlijkheid, en eer verloren heeft, nam Hij onze menselijke natuur aan. Ja, uit liefde vernederde Hij Zich tot in de dood, ja tot in de dood des kruises, om Zijn Vader Zijn eer, maar ook om Zijn volk het leven weer terug te geven.

Wat onbegrijpelijk is de liefde des Heiligen Geestes, waar Hij Zichzelf in de eeuwige Vrederaad verbond om Christus te verheerlijken in de harten der uitverkorenen en Zijn volbracht borgwerk in hun zielen toe te passen! Hij woont in de harten van Zijn kinderen, verzegelt hen met de Geest der belofte en verzekert hen van hun aandeel.

De grondslag van de kerk Gods ligt dus geheel en al in de Drie-enige God. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. In zichzelf zijn Gods kinderen verdoemelijk, maar in Christus uitverkoren, dierbaar en volmaakt voor het aangezicht des Vaders. De Vader Zelf verklaarde: "*Mijn lust is aan haar.*" Hij roept hen toe in dit leven, dat vol moeite, droefenis en strijd is: "Werpt al uw bekommernissen op Mij, want Ik zorg voor u." De Vader zorgt voor hen, maar ook de Zoon en de Heilige Geest zorgen voor

hen. Dat volk ligt voor Gods rekening in nood en dood, voor tijd en eeuwigheid beide. Immers Christus kocht het met Zijn dierbaar bloed, beide naar ziel en lichaam.

O wat een weldaad, dat 's Heeren gunstgenoten een God hebben voor de tijd, maar ook voor de eeuwigheid. Is er nu iets met die rijkdom te vergelijken? Alle eer, schatten, hoogheid en rijkdommen van dit leven vallen ten enenmale weg, in tegenstelling met hetgeen God voor Zijn volk was, is en blijft. Wat moet het elk mens wel met jaloersheid vervullen en uitdrijven om dat grote heil, dat in Christus is, deelachtig te worden. Het is een goed, dat nimmermeer vergaat. Zeker, zelf kunnen wij het niet grijpen of nemen. Het moet ons uit genade om Christus' wil geschonken worden.

Zo is het ook met de Goddelijke beloften. Zij zijn vermaakt als bij testament aan Gods kinderen. Aan hen worden zij geschonken. In hun hart en leven wordt er plaats voor gemaakt, maar ook aan hen worden zij bevestigd. Alle beloften Gods, zo vele als er zijn, zijn in Christus ja en amen, Gode tot heerlijkheid. God verspilt Zijn genade niet, maar zo is het ook met Zijn beloften. Sommigen geven het voor alsof ze gedurig maar reeksen van beloften krijgen, maar bij Gods arme volk loopt dat niet zo druk. Er zijn wat beloftedieven, maar wees er maar niet jaloers op. Wat wij stelen of zelf nemen, moeten wij teruggeven en dat zal nooit gedijen, maar wat God ons uit genade schenkt, dat mogen wij houden en daar zullen wij profijt van hebben in leven en sterven.

Zo was het ook met de persoonlijke en troostvolle belofte, die de God van Abraham en Izak eenmaal aan Zijn kind Jakob schonk in de avond van zijn leven. Komt, laten wij in deze ure die belofte nader met de hulp des Heeren overdenken.

Genesis 46: 4b:

En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen.

Aan de hand van deze voorgelezen tekst wensen wij dan stil te staan bij een wonderlijke belofte voor de ure des doods.

1. Welke troost daarin lag voor Jakob.
2. Welk een sterkte er in de vervulling is voor het Israël Gods.

1. Welke troost daarin lag voor Jakob.

Veel meer dan bij Abraham en Izak was het leven van Jakob zeer afwisselend en vol van wederwaardigheden, zowel uit- als inwendig. Het is onmogelijk en het zou ons veel te ver afbrengen van onze tekst, wanneer wij thans van stuk tot stuk het leven van Jakob zouden nagaan. Bij andere gelegenheden stonden wij al stil bij verschillende gewichtige gebeurtenissen in het leven van die aartsvader. Ook in het gedeelte, dat thans onze aandacht vraagt; blijkt op zulk een klare en duidelijke wijze de bijzondere en onveranderlijke liefde en trouw van de God des verbonds aan Zijn dierbaar kind Jakob.

God had Jakob liefgehad, verkoren en gekend van vóór de grondlegging der wereld. Met het waarachtige leven Gods was hij bedeed in de tijd des welbehagens. De vreze Gods was in zijn hart geplant door de Heilige Geest. Met een duidelijke openbaring van de Middelaar des verbonds, Christus Jezus, was Jakob beweldadigd in het land van Luz, op de plaats, die hij daarna, naar Genesis 28, Bethel noemde.

Twintig jaar later werd Jakob afgesneden door Gods recht, maar mocht ook na die bange en donkere nacht de God van Abraham en Izak als zijn God omhelzen. Daar aan Pniël is zijn schuld verzoend, zijn gemis vervuld, en heeft hij rust voor zijn ziel gevonden. Zijn naam is daar veranderd van Jakob in Israël.

Toch is er op die bewuste staatsverwisseling zulk een weg van. zware strijd gevolgd. Waren de beproevingen vele voordat Jakob door God werd overgenomen, nog veel meer dan ooit tevoren ging de Heere de diepte met hem in. God heeft in Zijn eeuwige liefde er wel voor gezorgd, dat Jakob zijn pinnen niet te vast hier kon insteken, dat hij zijn thuis hier niet vinden kon, en dat ook voor hem de dag zijns doods beter was dan de dag toen hij geboren werd. Een veel bewogen leven heeft Jakob gehad van het begin tot het einde, en vooral na Pniël. Denkt maar aan wat plaats heeft gehad met zijn enige dochter Dina, en de droeve gevolgen daarvan. Ook het verlies van zijn liefste vrouw Rachel heeft Jakob vlees en bloed gekost.

Maar denkt in het bijzonder aan de lotgevallen van zijn zoon Jozef, die hij als een zoon van Rachel meer beminde dan zijn andere kinderen. Jozef werd verkocht naar Egypte en Jakob kon bij het zien van die gescheurde en bebloede rok niet anders besluiten dan dat zijn zoon door een wild dier verscheurd was. Lange jaren heeft Jakob in het duister verkeerd omtrent Jozef, doch op Gods tijd is de zaak voor hem opgelost. God laat Zijn volk niet beproefd worden boven vermogen. Er kwam ook voor Jakob een ogenblik, dat de Heere hem niet verder meer in het verdriet liet zitten. Het is een onvergetelijke dag voor Jakob geworden, toen het in zijn oren klonk: "Jozef leeft nog, en hij is een heerser in gans Egypteland." Geen wonder was het, dat zijn hart bezweek en dat hij het niet kon geloven. Zou dat nu waar kunnen zijn, zo dacht hij, dat mijn kind nog leeft? Het waren de vrijmacht en de wijsheid Gods geweest, om het zo lange jaren voor Jakob verborgen te houden, dat Jozef nog was in het land der levenden.

Ja, Gods wegen met Zijn volk zijn ondoorgrondelijk, en achteraf wordt het maar opgemerkt, maar ook gezongen (Psalm 77: 8):

*Heilig zijn, o God, Uw wegen,
Niemand spreek' Uw hoogheid tegen.*

Zo was het ook in het leven van Jakob. Toen hij hoorde al de woorden, die Jozef gesproken had, en toen hij de wagenen zag, die door Jozef gezonden waren om hem mede te nemen, zo werd zijn geest levendig. Toen was het Jakob niet meer, maar Israël zeide: "Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog; ik zal gaan en hem zien eer ik sterve "

Wij kunnen het ons een weinig indenken, hoe verlangend Israël naar Jozef was. Het was gelukkig voor hem, dat Jozef hem liet halen. Israël was zo beweldadigd, dat hij zelf niet meer van zijn plaats kon, maar Jozef had materiaal genoeg om zijn vader bij zich te krijgen. Israël verreisde met al wat hij had van Hebron, waar hij sinds zijn komst uit Mesopotámië gewoond had; en kwam te Berséba.

Dat Berséba was een gewijde grensplaats van het beloofde land, waaraan zo vele herinneringen uit Abrahams, Izaks, en zijn eigen leven verbonden waren. Het was een plaats, waar God meerdere malen Zichzelf geopenbaard had, en gesproken ook tot Izak. God had Zich hier geopenbaard als de God van Abraham, en de verzekering van Zijn tegenwoordigheid, maar ook van Zijn gunst hem daar geschonken.

In Genesis 28: 10 lezen wij: "Jakob dan toog uit van Berséba en ging naar Haran." Voor Jakob was Berséba ook een plaats, die hij nooit meer kon vergeten. O, het was geen wonder, dat Jakob daar een ogenblik wilde vertoeven. De plaatsen, waar wij God ontmoet hebben in ons leven, zijn van de grootste betekenis. Wij kunnen het dan zo goed begrijpen, dat Jakob daar een ogenblik wilde blijven. O, dat terugblikken en dat overdenken van hetgeen God gedaan heeft. Wat wij gedaan hebben, komt niet in

aanmerking, maar Gods werk krijgt steeds meer waarde voor onze ziel. Zo was het ook daar voor Jakob. Maar dat niet alleen. Israël had behoefte om, voordat hij de grens overging, te offeren. In dat offeren lag opgesloten de behoefte aan de vergeving der zonden. Jakob was zijn schuld kwijt, maar de smet der zonde kleefde hem ook gedurig aan. Och, wat lagen er een struikelingen, wat een twijfelingen, zonden van bedrijven, en zonden van nalatigheid. Gods volk komt het hier niet te boven om te smeken: "Vergeef ons onze schulden." Wat had Israël een behoefte, dat de Heere het alles vlak mocht maken tussen God en zijn ziel.

O, die gedurige verzoeningen en vereniging door het bloed des Lams heeft Gods kind van node om in zijn weg Gods vriendelijk aangezicht te mogen ontmoeten. Ja, het is wat een weldaad, wanneer een kind des Heeren maar gedurig moet blijven staan en moet blijven liggen, niet verder kan vóór en aleeer die grote Hogepriester weer verzoening voor hem gedaan heeft. Er komt toch gedurig zo veel tussen de Heere en onze ziel, wat scheiding veroorzaakt. Het is een zeer slecht teken, wanneer wij over maar overheen leven. Het is wel een bewijs, als we genade hebben ontvangen, dat wij in de stand van ons leven ver, ver van God afleven.

Israël had behoefte aan de vergeving der zonden, voor hem en voor zijn huis. Maar dat hij daar offerde, betekende ook, dat hij behoefte had om zijn God te erkennen.

*Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden,
Vergeet ze niet, het is God, Die z' u beweest.*

Israël had er niet op durven rekenen, dat God zulke bemoeienissen met hem zou maken. Hoeveel kinderen Gods gaan sterven met een onopgelost leven, maar ook met onopgeloste zaken. In de hemel zullen alle raadsels worden opgelost en het volle licht opgaan over de duistere wegen, langs welke de Heere Zijn volk voerde in dit tranendal. En nu dat wegblijven van Józef had zo vele jaren in het duister gelegen, maar het had God behaagd om het licht in de duisternis te doen opgaan.

Voor Jakob waren er geen woorden om dat wonder uit te drukken, maar des te meer leefde het in zijn hart om God van alles de eer te geven. Tot in het diepste van zijn ziel was Jakob ervan overreed, dat God het gedaan had, en die liefde noopt tot wederliefde. Het is inderdaad een hoogtijd in het leven van een kind des Heeren, wanneer hij door Christus met alles in God mag eindigen.

"Laat ons dan door Hem", zo roept Paulus ons toe in Hebreëen 13: 15, "altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is de vrucht der lippen, die Zijn Naam belijden." Er zijn zo veel tijden dat het een onmogelijke zaak is. De begeerte is er wel op de bodem van het hart, maar och, het volbrengen wordt niet gevonden, tenzij die lieve Geest hen daartoe opwekt, maar ook in staat stelt. En Paulus verklaarde: "Ik vermag alle dingen door Christus Die mij kracht geeft." O, daar wacht alles maar op in ons leven. Dat wordt Gods volk wel gewaar.

Toch lag er in dat offeren van Israël nog meer. Israël mocht met verlichte ogen des verstands in Jozefs wonderbare leiding duidelijk de hand des Heeren zien, en in de uitnodiging van Jozef een wenk van Boven. Maar toch had Israël nog meer nodig. Israël kon niet verder trekken, tenzij hij persoonlijk toestemming van de Heere kreeg. Hoe korter onze ziel bij God mag leven, hoe meer behoefte wij hebben aan Zijn leiding en onderwijzing. Dan is er een kennen van de Heere in al onze wegen. Zowel in het inwendige als in het uitwendige kunnen wij dan geen stap doen zonder de goedkeuring Gods. Hoe meer ons hart met de liefde Gods vervuld is, hoe meer wij aan de Heere gebonden zijn. O, dan beseffen wij pas hoe noodzakelijk Zijn gunst en

tegenwoordigheid zijn in ons leven. Dan kunnen wij niet optrekken, tenzij Gods aangezicht met ons meegaat om ons gerust te stellen.

Uit alles blijkt wel welk een nabij leven Israël hebben mocht in de avond van zijn leven. Een leven om er jaloers op te zijn. "Het is mij goed nabij God te zijn." En op zulk een leven geeft God Zijn goedkeuring. Dat kunnen wij hier wel duidelijk opmerken. Wij lezen in Psalm 85: 3: "Hij spreekt gewis tot elk, die voor Hem leeft." Vanzelf, dat Israël zulk een teer leven had, was geen vrucht van zijn eigen akker, maar een grote verwaardiging van de hemel.

Van onszelf kunnen wij maar niet anders dan afhoereren, dan weglopen, God vergeten en God verlaten. Dat worden wij in ons leven wel gewaar, maar daarom is het ook zo groot wanneer de Heere in Zijn bijzondere gunst het ons geeft, ver van de zonde, dicht bij Hem te mogen schuilen. God kroont Zijn eigen werk.

God sprak tot Israël in de nacht, die op de dag van het offeren volgde. Nee, het was niet voor de eerste maal, maar zo menigmaal had Jakob die stem mogen horen; de stem van Zijn God en Koning; die stem, die zo liefelijk is en waar zoveel kracht van uitgaat. Er ligt meer in dan de gehele wereld geven kan.

Dat weet elke ziel, die door genade die stem mag kennen. De bruid betuigde in Hooglied 2:8: "Dat is de stem mijns Liefsten." En toen de Heere Jezus na Zijn opstanding Maria Magdaléna aansprak, wat ging er toch een kracht van uit. Haar tranen waren spoedig gedroogd en haar ziel met blijdschap vervuld. En dat is ook zo bij allen, die door dat lieve Wezen aangesproken worden. Wanneer het plaats mag hebben in ons leven, dan zal geen leed dat ooit meer uit ons geheugen wissen. Het is toch zulk een onbegrijpelijke zaak, dat die grote God van hemel en aarde spreekt en spreken wil tegen een ellendig en arm, maar ook zondig en dwaas schepsel. Dat Hij spreken wil, niet in toorn, maar in liefde en in genade.

En nu is er zulk een groot verschil in het leven van een kind des Heeren, of de Heere tot ons spreekt door Zijn Woord, of dat Hij persoonlijk Zich tot ons richt. Dat wij met David mogen zeggen: "Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord." Het was in de nacht, dat God tot Israël sprak. En wat opmerkelijk, wanneer de Heere hem aanspreekt, dan is het: "*Jakob, Jakob.*"

Israël verreisde, maar als Jakob wordt hij door God aangesproken, en dan wel tweemaal met dezelfde naam. Jakob had wel een andere naam gekregen, een nieuwe naam, maar bij al de genade, die door hem ontvangen was, in zichzelf bleef hij Jakob. In zichzelf bleef hij verwerpelijk en verdoemelijk, maar ook zo zwak van moed en klein van krachten.

Wij moeten altijd maar weer naar de laagte, naar de diepte, om te blijven beseffen waar God ons vandaan gehaald heeft. Maar steeds moeten wij bepaald worden bij onze afkomst, opdat het telkens maar weer een wonder zal zijn, dat God nog aan ons denkt. Maar ook ligt er in opgesloten, dat de Heere op de volmaaktste wijze Zijn volk kent in hun strijd, noden, wederwaardigheden en bekommelingen.

Nee, Hij blijft Zich niet verbergen voor Zijn gunstgenoten, maar het is Zijn welgevallen om Zich aan de Zijnen te openbaren. O, dat Goddelijke verlangen naar Zijn volk! De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn, en het is Zijn lust om hen te ontmoeten, om tot hen te spreken, om hun antwoord te geven en hun ziel gerust te stellen. Hij weet het wel waar zij mee te worstelen hebben in dit moeitevolle leven. Hij kijkt zo diep in hun hart. Dat volk verlangt ook naar Hem. Zij zien naar Hem uit en daarom, wat een blijdschap is het, wanneer Hij dan zegt: "Zie, hier ben Ik." Alleen

Zijn komst kan hun heil maar volmaken. En nu zijn bemoedigingen wel groot, maar persoonlijke Godsontmoetingen zijn toch de beste verzekeringen.

Eigenaardig, dat de Heere tot Jakob daar sprak: "*Ik ben die God, uws vaders God.*" Ik ben die God, Die gij aangeroepen hebt; de levende God, de waarachtige God, de getrouwe God, Die u gehoord heeft in uw nood, in uw behoefte, in uw verlangen, in uw uitzien, in al uw begeerten.

"*Uws vaders God.*" In Psalm 22: 5 horen wij die lijdende Borg, de Man van smarten, uitroepen: "Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd en Gij hebt hen uitgeholpen" God heeft der vaderen vertrouwen niet beschaamd, maar hen uitgeholpen en uitgered. Met die vaderen had God Zijn verbond opgericht, maar ook de rijkste beloften aan hen geschonken.

Dat de Heere Zich nu noemde: "Uws vaders God", was met dat doel, dat Jakob eens terug zou blikken en overdenken het leven van zijn vader Izak. Dat leven, dat ook vol was van Gods trouw. De vaderen hadden nooit ontrouw in God gevonden. Nimmer was er één van de woorden, die God tot hen gesproken had, op de aarde gevallen.

Een sterke vertroosting lag er voor Jakob in, wat God voor zijn vader geweest was. Tot het einde was God ook voor Izak de Getrouwe gebleven, en dat zou Hij nu ook voor Jakob zijn. En nu verklaarde de Heere Jakob, dat hij niet bevreesd moest zijn om af te trekken naar Egypte. God nam daar al zijn bezwaren weg en verzekerde Jakob, dat Hij hem tot een groot volk zou zetten. Gods beloften zouden niet feilen. Als de sterren des hemels zou dat zaad worden. En daarbij, de Heere zou hem vergezellen. O, wat een grote zaak: God tot een Leidsman te hebben. Gods volk kan zich wel eens eenzaam gevoelen, maar toch zijn ze in werkelijkheid nooit alleen. God zou dat volk ook eenmaal weer uit Egypte doen optrekken, en het beloofde land schenken. Door welke diepe wegen het ook gaan zou, God zou Zijn belofte vervullen.

En tenslotte de persoonlijke verzekering: "*En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen.*" Jakob zou niet meer terugkeren naar Kanaän. Het was door de Heere bepaald, dat hij in Egypte zou sterven. Hij zou de vervulling van de Goddelijke belofte niet beleven. Nog enkele jaren zou hij leven in het land Gosen, en dan zou hij het tijdelijke met het eeuwige verwisselen. Het allergrootste voorrecht voor Jakob bestond daarin, dat hij sterven mócht; dat voor hem de dood geen vloek, maar een zegen was. Het zou ook van hem gezegd kunnen worden: "Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven." De God des eeds en des verbonds zou met Zijn dierbare tegenwoordigheid en zalige vrede zijn hart vervullen. Het sterven zou voor hem een eeuwige winst brengen, een verlossing van de zonde, ook van de smet der zonde; en een deelachtig worden van de volle gelukzaligheid.

Maar welk bijzonder voorrecht zou hem bij zijn sterven geschonken worden.

- Ten eerste, dat Jozef dan bij hem zou zijn;
- en ten tweede, dat Jozef zijn ogen zou toedrukken.

Jakob zou het persoonlijk voorrecht ten deel vallen, dat zijn zo lang doodgewaande zoon Jozef zijn oude vader de laatste liefdedienst zou mogen bewijzen. Ook bij andere volken in die dagen was het gebruikelijk, gelijk de overleveringen ons melden, dat één der dierbaarste betrekkingen, of iemand waar men zeer nauw en innig aan verbonden was, de liefdedienst bewees om de ogen toe te drukken. Al de zonen van Jakob zouden tegenwoordig zijn bij het sterven van hun geliefde vader, maar dat de Heere nu de belofte gaf, dat *Jozef* er bij zou zijn, en dat hij zijn hand op zijn ogen zou leggen, was wel een bijzondere belofte.

Zo lange jaren had Jakob Jozef moeten missen, zijn zoon, waaraan hij niet alleen door banden des bloeds, maar ook door de band des Geestes zo innig verbonden was. En die band is sterker dan alle band van de aardse min. Eenmaal zou hij met Jozef God verheerlijken, omdat zij beiden datzelfde leven deelachtig waren. Zij waren door dezelfde God verkoren, door hetzelfde bloed gekocht, en door dezelfde Geest geleid. Zij hadden hetzelfde geloof, dezelfde hoop, maar ook dezelfde verwachting. O, wij kunnen het een weinig ons indenken, welk een troost het nu voor die oude, weleer zo zwaar beproefde vader was, zulk een toezegging te ontvangen van die God, Die niet liegen kan. Jakob zou dus het verdriet niet moeten doorleven, dat zijn geliefde zoon eerst zou worden weggenomen, maar hij zou ook al die jaren, dat hij nog leven zou in Gosen, voor hem gespaard blijven, en ook in de laatste ure hem nabij zijn. Jozef zou de ogen van zijn vader sluiten wanneer hij de geest zou geven.

Jakob had *genade* ontvangen, maar de Heere zou hem ook *eer* geven. Een bijzondere eer in het laatste ogenblik van zijn leven hier op aarde. Voor Farao zou Jakob het straks getuigen, dat weinig en kwaad de dagen zijns levens geweest waren. Het levensleed was hem niet gespaard en onder vele verzuchtingen had hij zijn leven moeten doorbrengen. Maar nu in het einde zou God het alles zo wel maken. Jozef zou de laatste jaren, die Jakob nog leven zou, zijn vader onderhouden. Hij kreeg een gedeelte land om er met zijn familie in te wonen, en de schuren, de voorraadschuren, stonden voor Jakob open. Zijn leeftocht was door Jozef verzekerd, maar daarboven, Jakob zou zich in de persoonlijke tegenwoordigheid van Jozef verblijden in de ure van zijn sterven. En al wat God belooft, vervult Hij. Jakob had er niet aan te twifelen. Het was geen vrome wens, maar een zekere belofte.

Wat is God toch goed voor Zijn volk. Wat is Zijn liefde groot! Ja, God is in Christus voor Zijn volk een vergevend God, een vervullend God, maar ook een verrassend God; groot van goedertierenheid voor dat volk van Jakob, dat door genade naar God vraagt en Zijn aangezicht gedurig zoekt. *Gelijk een vader zich ontfermt over de kinderen, zo ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vrezen.* En wanneer dat dan plaats heeft in hun leven, vooral in bijzondere wegen en gangen, dan mogen zij wel eens zalig onder God wegzinken; dan prijzen zij Zijn Naam, en dan noopt die Goddelijke liefde tot wederliefde. Wat hebben ze dan de Heere hartelijk lief. Zij krijgen ook gedurig meer dan hetgeen zij hadden verwacht. God valt altijd mee, en Hij handelt toch zo Vaderlijk met de Zijnen. Ja, de Heere handelt niet naar de zonden en de dwaasheid van Zijn volk. Daarvan had Jakob wel ervaring in het leven, dat achter hem lag. Wij kunnen maar niet anders dan het verzoeken en bederven, maar het wordt steeds openbaar, dat God Zijn volk aanschouwt in Christus, en dat Hij in Zijn eeuwige liefde, Die onveranderlijk is, aan hen blijft denken.

God ziet de zonden van Zijn volk niet door de vingers. Nee, God haat en straft de zonde, en rekent met Zijn volk af aan deze zijde van het graf; maar toch valt het gedurig zo mee. Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden. En leidt God Zijn volk soms door zeer diepe wegen, Hij maakt het toch in het eind zo goed met Zichzelf.

Voor Jakob waren er jaren geweest, al onderhield de Heere hem, dat hij, ziende op de voor hem zo duistere wegen, uitriep: "Al deze dingen zijn tegen mij." Maar nu in de avond van zijn leven zag hij het zo geheel anders. Hij was tegen al die dingen, want al die dingen waren voor hem. En nu kreeg hij niet alleen Jozef terug, maar ook de belofte, dat Jozef zijn ogen zou sluiten. Ja, God vergoedt en verzoet in het leven van Zijn volk op een dubbele wijze al hun smart en droefheid. Er kunnen wel eens lange

tijden tussen liggen, eer God overkomt, maar het is toch zeker, dat Hij Zijn volk niet in het verdriet laat omkomen. Inderdaad, dan wordt het zo bevestigd, wat de dichter zong in Psalm 103: 3, en wat ook wel in het hart van Jakob geweest zal zijn:

*Treft iemand druk, Hij wil de druk verlichten,
En hart en mond vervullen met Zijn vreugd.*

2. Welk een sterkte er in de vervulling is voor het Israël Gods.

Wij hebben getracht met de hulp Gods enigszins toe te lichten, welk een troost er in de wonderlijke belofte lag, door God aan Jakob gegeven te Berséba, voordat hij over de grens ging om Egypte binnen te trekken. Laat ons nu een weinig nagaan welk een sterkte er in de vervulling van die belofte ligt voor het Israël Gods. Immers de gehele historie van Jakobs leven, ook dit voorval, staat ons beschreven tot lering en moedgeving van al dat volk, dat door genade geen vreemdeling is van Jakobs God. Voor al Gods kinderen is de dood verslonden tot eeuwige overwinning, maar toch zijn zij allen de dood onderworpen.

Wat hebben zij een groot, een uitnemend, en een onuitsprekelijk voorrecht. Zij zijn evenals Jakob door God uitverkoren, en dat alleen naar het vrije en soevereine van Zijn welbehagen in Christus Jezus. Zo min als er in Jakob uitnemendheid en voortreffelijkheid was boven Ezau, zo was er ook in dat volk niets, waar God hen heeft uitverkoren. Waar de genade valt, daar valt ze eeuwig vrij. Het is niet desgenen, die wil, noch desgenen, die loopt, maar het is alles des ontfermenden Gods. Dat Gods volk zalig wordt, is alleen omdat God het wil. Alles van de mens valt er ten enenmale buiten, en zijn zonden, maar ook zijn deugden komen niet in aanmerking. Het is alleen die vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog. God komt, Zijn volk daarin te onderwijzen, en hier wordt al iets van geleerd wat het inhoudt: "*Door U, door U alle om het eeuwig welbehagen* "

O, wat zijn zij driewerf gelukkig, die daarin begrepen zijn! Ze hebben het zelf niet gezocht, niet begeerd, en er nooit om gevraagd. Zij hebben in Adam zich van God losgescheurd, en liggen met dat gehele geslacht voor God verdoemelijk. Door de zonde zijn zij vijanden van God, en hebben een hart, dat vol van vijandschap is. Maar wat wordt het nu voor hen een eeuwig wonder, dat God hen vrijwillig heeft liefgehad. Zij zijn door de Vader aan Christus gegeven en door die Borg aanvaard. De Zone Gods heeft Zich vrijwillig gegeven, aannemend in de volheid des tijds onze menselijke natuur, om voor hen in hun plaats te lijden en te sterven, en zo te voldoen aan het Goddelijke recht. Hij is met Zijn hart Borg geworden om tot God te genaken. Christus nam hun schuld en zonde over. Hij werd een vloek voor hen en kwam onder het rechtvaardig oordeel Gods, om hen voor eeuwig ervan te verlossen. Christus heeft onder het oordeel Gods gebogen, en Hij heeft gelegen onder de vloek der wet. Hij was nimmer een voorwerp van Gods toorn maar heeft toch die toorn gedragen en gestild op Golgotha, door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid.

Wij hadden onszelf moed- en vrijwillig van God losgescheurd en nu is die Borg van God verlaten geweest, opdat Hij door kracht van Zijn bediening verlaters van God weer tot God terug zou brengen. Christus heeft in de staat Zijner diepe vernedering de kloof geheeld en de breuk hersteld, die er tussen God en ons lag. God kan van Zijn recht niet af, en wij hebben geen vermogen om maar iets bij te brengen, dat God voldoening kan geven. Al schreiden wij een zee vol met tranen, het heeft geen waardij voor een heilig en rechtvaardig God. Christus heeft Zijn ziel gesteld tot een rantsoen voor velen, en Zijn arbeid is de grondslag onzer eeuwige behoudenis.

Wij hadden onszelf verkocht aan de duivel en in zijn heerschappij onszelf overgegeven, maar Christus heeft Zijn gemeente met Zijn bloed gekocht. Hij heeft

satans kop vermorzeld, en verlost nu al de Zijnen uit het geweld der hel. Wij hadden door onze afval en ongehoorzaamheid het leven verbeurd, maar Christus heeft de wet vervuld, en door Zijn opstanding het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht.

Wij hadden de dood verkozen boven het leven, en onszelf de tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood waardig gemaakt, doch Christus heeft Zich vernederd tot in de dood, ja tot in de dood des kruises. Toen Hij de dood inging als de straf op de zonde, heeft Hij de dood de doodsteek gegeven, om van het oordeel des doods Zijn volk voor eeuwig te verlossen.

Als de grote Overwinnaar van de dood, verbrekend de kluisters van dezelve, stond Hij op in de morgen van de derde dag, Zijn volk toeroepend: "Ik leef en gij zult leven."

Christus heeft door Zijn voldoening de verzoening teweeg gebracht. Hij heeft van Zijn Vader in Zijn opstanding de kwitantie ontvangen, dat al de schuld Zijns volks was verzoend en uitgedelgd. Op grond van dat volbrachte werk van die gezegende Middelaar, is God nu met Zijn volk tevreden en maakt Hij de Zijnen vrij. Christus heeft voor al Zijn volk de hel gesloten en de hemel geopend. Met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden.

En nu op grond van die volmaakte Middelaarsbediening van Christus, treedt God de Heilige Geest in de tijd op om in de harten van allen, voor wie de zaligheid verdiend is, die verworven weldaden van Christus toe te passen. Door de onwederstandelijke en krachtadige werking des Heiligen Geestes worden de uitverkorenen geroepen uit de dood tot het leven.

Het is in het uur van Gods welbehagen, dat zij afgesneden worden van Adam en overgeplant worden in Christus. Gods werk wordt verheerlijkt in de ure der wedergeboorte. Dan worden zij uit de geestelijke dood opgewekt en begiftigd met dat leven, dat nooit meer sterft. Die in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis. Zij krijgen een droefheid naar God, die een onberouwlijke bekering werkt tot zaligheid. Zij gaan hun zonden betreuren en bewenen. Zij hebben een smart over hun afgelegde weg, dat zij God beledigd hebben en Zijn wetten geschonden. Zij krijgen betrekking op God en eerbied; maar ook liefde voor Zijn volmaakte deugden.

Zij beloven beterschap en zijn werkzaam om zichzelf te reformeren, en zien God te bewegen om in gunst op hen neer te zien. Maar och, wat komen ze met alles teleurgesteld uit. Al hun ernstige pogingen die zij ondernamen, mislukten. De diepte van Adams val wordt hen ontdekt, en alle hoop op beterschap ontvalt hun. Christus is hun onbekend, de vloek der wet drukt hen en Gods recht roept om voldoening. Zij hebben geen kwadrantpenning om te betalen. Het wordt van alle kanten hopeloos. Dan gevoelen zij dat ze zondaars zijn; gans en al verloren in hun verbondshoofd Adam; zichzelf overal buiten gezondigd, en het eeuwige leven onwaardig.

Maar het is als een leven uit de doden, wanneer in die hopeloze staat die gezegende Middelaar Christus Jezus ontdekt wordt in hun ziel. Dat was weleer voor Jakob ook een onvergetelijke nacht. Daar heeft hij een steen opgericht. O, wat een blijdschap, wanneer die Weg en het enige Middel der zaligheid geopenbaard is. Het wordt alles zo anders in hun leven. Ook hun werkzaamheden veranderen. Maar het is ook een weldaad, wanneer Gods Geest met ons blijft twisten en we een onderscheid leren kennen tussen een geopenbaarde en een geschonken Middelaar.

Wanneer Gods Geest ons leert de rechte wegen Gods, worden wij gewaar, dat na de openbaring van de Middelaar ons gemis groter is, maar ook bij ogenblikken de strijd zwaarder is dan ooit tevoren. Wij kunnen er wat mee aangevallen worden, dat het alles

maar beschouwende kennis is, of maar gemoedelijkheid, dat bij de dood alles zal wegvallen. Nee, daar hebben die verwaande, hooggevoelende, eigengerechtigde mensen geen last van. Die blijven wel doorpraten. Ook de huichelaars weten van die strijd niet af. Daarentegen dat arme volk van God wordt zo menigmaal geschud of hun werk wel in der waarheid is.

Zo lang we nog niet aan de Jabbok zijn gekomen, lopen we nog over de wereld met een openstaande schuld, met een ongeredde ziel; dan is voor ons persoonlijk met bewustzijn voor onszelf Gods recht nog niet voldaan. En vraagt het dan maar eens aan zulke zielen, die daar liggen, of ze kunnen sterven en God kunnen ontmoeten. O zeker, zij hebben wel eens ogenblikken, wanneer God eens overkwam in Zijn eeuwige liefde, dan was hun schuld bedekt, dan vielen voor een ogenblik de wereld en de zonde weg, ja dan moest satan ook bij hen vandaan blijven, en zo lang dan die vrucht aanwezig was, hadden ze wel kunnen sterven. Maar dat was maar één ogenblik. Het duurde niet zo lang en dan zonken zij in zichzelf weer terug, en dan was sterven niet zo gemakkelijk. Vele mensen springen over de sloot en helpen zichzelf. Maar een oude, nu al lang ontslapen leraar zei wel eens op de preekstoel: *Het is gelukkig als een mens probeert om over de sloot te springen, dat dan zijn stok maar breekt en hij er midden invalt. Het is zulk een groot verschil of wij onszelf er brengen, of dat God ons op die plaats bracht, waar wij verloren gaan onder Gods recht, en wij behouden worden door het recht.* Elke ziel, die door Gods Geest zaligmakend wordt bearbeid, krijgt betrekking op de deugden Gods, maar er is zulk een groot verschil of we vóór Gods recht leren vallen, of dat wij er onder mogen vallen. In het eerste geval behouden wij ons leven, maar in het tweede geval verliezen wij het, en dan kan God met ons doen wat Hem behaagt. Dan komt de ere Gods op de voorgrond en geven wij onszelf in de hand Gods over.

In de bewuste rechtvaardigmaking ontvangen Gods kinderen vrijspraak van schuld en straf en een recht op het eeuwige leven. Dan zal de ongerechtigheid van Efraïm gezocht, maar niet gevonden worden. Dan wordt de vloek weggenomen en het hart vervuld met de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat. Maar nog groter weldaad, wanneer wij met de verloren zoon thuisgebracht worden. Wij zijn de Heere Jezus niet kwijt, maar wij zijn God kwijt, en in dat hart des Vaders teruggebracht door de Zoon, wordt de rust geschonken en het vette van Gods huis gesmaakt. En dan die Geest der aanneming tot kinderen te mogen ontvangen, door welke wij roepen: *Abba Vader!* Dan worden wij verzekerd van ons aandeel aan God en Christus. Dan is Gods beeld in ons aanvankelijk weer hersteld en mogen wij iets ontvangen en genieten van het leven in de staat der rechtheid. O, wat een zaligheid, wat een vrijheid, wat een blijheid. Wij, die geloofd hebben, gaan in de rust.

Dan worden de voorsmaken der eeuwige zaligheid geproefd. O, wat zal ik er meer van zeggen? Onze mond is te arm, en onze tong is te kort om het in woorden uit te drukken. Het is groot om door de ontsluiting daarvan in het hart er eens in te mogen blikken, maar nog groter daar persoonlijk deel aan te mogen hebben; het van verre of van nabij eens te mogen zien, of er door God Zelf midden ingezet te zijn en er in te mogen leven en delen. Die bewuste zekerheid der zaligheid door de toepassing des Heiligen Geestes, en als vrucht daarvan de persoonlijke en dadelijke omhelzing ervan voor onze eigen ziel. Wij zouden met de dichter wel uit mogen roepen: "Welgelukzalig is hij, die de God Jakobs tot zijn hulp heeft, en wiens verwachting is op de Heere, zijn God", Psalm 146: 5.

En toch, hoe groot de weldaden zijn uit het eeuwig verbond der genade, de weldaden zijn geen grond om uit te leven. Dat heeft Jakob ook ondervonden in zijn leven. God had hem wel verzekerd, dat zijn werk in der waarheid was. De Heere had het hem bevestigd in Genesis 35, maar och, toen Jozef weg was, kon hij met dat alles zichzelf niet helpen. Zijn geest werd levendig toen hij hoorde, dat Jozef leefde en heerser was in gans Egypteland. Hij leefde toen wel in Kanaän maar de Egyptische donkerheid was in zijn hart.

Toen hij de wagens zag, geloofde hij. Het is toch zo waar; dat God heeft overgelaten een ellendig en arm volk. Zij zijn wel rijk in God door Christus, maar in zichzelf zo arm en blind. Zij hebben in het eerste van hun leven juist het tegenovergestelde gedacht. Zij meenden inderdaad, hoe verder zij op de weg des levens zouden komen, hoe gemakkelijker het zou worden. Steeds meer ervaringen en bevindingen, meer los van de wereld, meer hemelsgezind, meer wapenen om de vijand af te keren; meer geloof, meer liefde, meer vertrouwen enz. Maar och, wat leert de praktijk van het leven het hun anders geleerd. De waarheid wordt vervuld: "Uitgeteerd zullen zij ter aarde nederzitten."

Hun gebeden worden korter, hun krachten worden minder. Het is precies als met een mens in de natuur: hoe ouder hij wordt hoe meer gebreken er openbaar komen, en hoe meer hij wordt afgetakeld. O, wat een tekort en wat een schuld wordt geopenbaard in de weg van heiligmaking. En om er maar niet verder over uit te weiden, zij worden steeds meer gewaar, dat in hen geen kracht is tegen die grote menigte.

Zij worden niet met rust gelaten. Vergeven zonden zijn geen gedode zonden. Wat kunnen lang doodgewaande zonden hun kop soms opsteken en de overgebleven verdorvenheden zich openbaren. Meer dan ooit tevoren worden de ambten van Christus noodzakelijker en dierbaarder voor hun ziel. Ze moeten maar afgebroken worden in zichzelf, om gebouwd te worden in Christus, en bevestigd in dat allerheiligst geloof. Christus moet wassen, en zij minder worden. Maar het heeft plaats in een gans andere weg dan zij gedacht hadden. Ze worden steeds meer gewaar, dat de weg niet is bij een man, noch bij een mens, die zijn gangen richten zal, maar dat God de Zijnen leidt door wegen, die zij niet gekend en door paden, die zij niet geweten hebben. Wat worden ze vaak door de wereld in beslag genomen en overrompeld. Het is alles niet om te noemen, waar zij mee aangevallen worden.

En dan, wat worden ze verontrust door de aanvallen van satan die mensenmoordenaar van den beginne. De gruwelijkste gedachten en woorden worden soms in hen ingestort. Het gebeurt wel eens, dat zij zeggen: *Mij is bange; van verdriet is doorknaagd mijn vlees*. Wat kunnen ze nog verontrust worden met betrekking tot het einde van hun leven, en allerlei schrikbeelden hun voorgesteld ten opzichte van de dood. Zeker, er is wel onderscheid in het leven van de één van Gods kinderen met de ander. O ja, dat is niet te ontkennen, maar dat is zeker, dat wij niet alles horen, wat er inwendig afgeworsteld wordt. Paulus spreekt van zielen, die al hun leven de dienstbaarheid onderworpen zijn, en bezet zijn met de vreze des doods.

Daarentegen zijn er anderen, die niet zo gekweld en benauwd worden, waar u op kunt merken een vertrouwend, gelovig, berustend leven. De één wordt meer, geschud dan de ander, doch dat is zeker, dat Gods volk genade nodig heeft om te leven, maar ook genade om te sterven. Er zijn er soms onder Gods kinderen, die lange jaren gemakkelijk geleefd hebben uit de vrucht, of in de verzekering des geloofs, en soms aan het einde nog een zware strijd te strijden hebben. Het komt ook voor, dat zielen, die jaren geslingerd werden en aangevallen met de dood, dat God dat in het einde van hun leven wegneemt, en dat zij op hun sterfbed zeggen: *Ik heb nooit geweten, dat het*

sterven zo gemakkelijk was. Het is wel gebeurd, dat zij lagen te zwemmen in de liefde Gods en dat zij zeiden: Is dat nu sterven? O, had ik dertig of veertig jaar geleden maar geweten, dat het zo gaan zou, dan was mijn strijd niet zo zwaar geweest. Maar ja, hadden zij dat toen geweten, dan waren zij hun bekommering kwijt geweest en hadden ze God niet zo veel nodig gehad. Of zij waren grote christenen geworden in zichzelf, met een onvruchtbaar en zorgeloos leven. Het wordt zo openbaar, dat wij maar rustzoekers en grondzoekers zijn, maar geen Godzoekers. Ons vlees wil aan geen nauwe banden, maar toch is het zo nuttig en profijtelijk, dat we maar gedurig wat hebben en krijgen uit- of inwendig, om aan de grond te blijven. Wij liggen er zo voor open om ons te verheffen en met de genade wat te worden.

De wijsheid Gods blinkt zo duidelijk uit in al de wegen, die Hij houdt met Zijn volk. Het is een voorrecht, wanneer *een bekommerde* bevestigd mag worden, *en een bevestigde* bekommerd mag blijven. Dicht bij God, dat is ver van de zonde, en kort bij God, dat is dicht bij de hemel.

Maar wat is het dan een grote genade, om die belofte te krijgen, die Jakob eenmaal kreeg voor de ure des doods: "En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen." Jozef was in vele opzichten een type van Christus. Denkt maar aan zijn vernedering en zijn verhoging. Het zou ons veel te ver voeren om dat alles uit te gaan breiden, en het is ook niet noodzakelijk, daar we spreken voor belijders der waarheid, die, naar wij mogen hopen, toch enig mate met dat alles op de hoogte zijn. Wat een veelbetekenende en rijke belofte is het dan voor het Israël Gods, dat de Heere Jezus ons zal omringen in de ure van sterven. Het is de overgang uit de tijd naar de eeuwigheid. Het is de overgang uit de woestijn van dit leven naar het Kanaän der eeuwige vrijheid; uit deze huilende wildernis in het huis des Vaders met zijn vele woningen. En het is evenals met het oude Israël: tussen de woestijn en Kanaän lag de Jordaan nog. De laatste vijand, die tenietgedaan moet worden, is de dood. Wat is het dan een weldaad, wanneer die grote Koning aan onze zijde is, wanneer wij op ons sterfbed liggen, voor de poorten der eeuwigheid. Het is de getrouwe Jehovah, Die Zijn volk nooit begeeft en nimmer verlaat. Hij omringt hen met vrolijke gezangen van bevrijding in dit moeitevolle leven. Hij is hen nabij in al hun benauwdheid en in al de lotgevallen, die hen treffen. Hij onderwijst hen, ondersteunt hen en bewaart hen op al hun wegen. Steeds meer behoefte krijgen zij daaraan, naar die mate, dat zij hun machteloosheid en krachteloosheid gaan gevoelen. Wanneer de Heere Jezus hen niet nabij was, zij zouden door de vijand verslonden worden en door de kracht van het inwonend verderf vervallen van de genade.

Maar inzonderheid in de laatste ure van het leven, wanneer hun alles ontvalt en zij alles moeten loslaten, dat dan die meerdere Jozef hen omringt; wat is dat een grote weldaad. Zo menigmaal in hun leven, als bij Jakob, gebeurt het dat zij zelfs de stem van de Heere Jezus niet meer horen. Het kan wel zó donker zijn en alles onder vertwijfeling liggen, zij niet meer kunnen bekijken of ze de Heere Jezus nog ooit ontmoeten zullen. Het wordt toch hun zielservaring, zij niet weten waar zij Hem vinden zullen, en al mogen zij weten waar Hij Zich bevindt, zij zijn zo hulpeloos, dat zij zelf niet meer tot Hem gaan kunnen. Wat worden zij steeds meer gewaar dat zij gehaald moeten worden.

Het wonder wordt dan te groter wanneer zij verwaardigd zullen worden, dat die meerdere Zafnath Paänéah, die Redder en Behouder des levens, in de laatste ure bij hen zijn zal. *Dat Hij Zijn hand op hun ogen zal leggen.* Dat zij Zijn tegenwoordigheid

gewaar zullen worden, maar dat Hij Zijn Goddelijke en onveranderlijke liefde zal betonen en de ziel doen gevoelen. Dan bevestigt Hij wel wat Hij eens sprak tot Zijn discipelen, dat Hij de Zijnen liefheeft tot het einde toe; verzoening doende over al de liefdeloosheid van hun leven. O, wat een eeuwig wonder, dat Hij de Getrouwe blijft en nooit laat varen de werken Zijner handen! De betoningen van Christus' liefde maken het sterven gemakkelijk.

Hij zal dan voor eeuwig hun ogen sluiten voor al het verdriet, voor al de moeite, voor al de zonde, ook voor de wereld en voor alles, wat hun hier een oorzaak van droefheid en smart was. En waar de rijke man bij zijn sterven zijn ogen opendeed in de hel, zijnde de pijn, daar zullen zij hun ogen openen in de eeuwige heerlijkheid, om een Drie-enig God te aanschouwen, volmaakt en volkomen, Die hier toch was het hoogste van hun blijdschap. Zij zullen daar zien hetgeen op aarde geen oog gezien heeft, geen oor gehoord heeft, en in het hart van geen mens opgeklommen is, hetgeen God bereid die, die Hem liefhebben, 1 Korinthe 2:9. Ja, dan zal in vervulling gaan op de volmaaktste wijze, dat God Zijn liefhebbers zal doen beërven wat bestendig is, en al hun schatkamers zal vervullen. Maar dan zal ook aan de zijde van de kerk, van het Israël Gods bevestigd worden, wat wij nu eerst nog zingen uit Psalm 61: 7:

*'k Zal dan door mijn blijde galmen,
Door mijn psalmen,
Loven Uwe majesteit;
Mijn geloften U betalen,
Menigmalen
Plechtig aan U toegezeid.*

Toepassing.

Laat ons nu nog een ogenblik met de overdachte waarheid inkeren tot onszelf. Inderdaad een gelukkige Jakob, en een gelukkig volk, die zulk een belofte voor de ure van het sterven mogen ontvangen. Al wat God aan Zijn volk belooft, zal Hij ook zeker bevestigen. Daar is bij Hem geen verandering, noch schaduw van omkering. God zal het niet vergeten, noch intrekken, en het zal Hem ook nooit ontbreken aan kracht of vermogen om het te bevestigen. Maar laten wij wel bedenken, dat het voor elk een persoonlijke zaak is.

Veel mensen in onze dagen grijpen de beloften maar vast en eigenen ze zichzelf maar toe, maar zij zullen zich zeker bedriegen voor die grote eeuwigheid. Velen bespreken het leven Gods, leven gerust voort en leggen zich gerust neer op hun sterfbed, hopen op de eeuwige zaligheid. Zij zijn voor zichzelf er zó verzekerd van, dat niets of niemand hen kan doen twijfelen. Duizenden bij duizenden zijn door satan in slaap gewiegd en zij onderzoeken nooit of hun werk wel recht is.

Anderen kunnen zich wel bedriegen, maar die gedachte, dat het ook met hen zo zijn kan, komt in hen nimmer op. Het wee wordt door God uitgesproken over de gerustere te Sion, en de zekeren op de berg van Samaria. En daar hebt u nu weer het onderscheid tussen het ware volk en degenen, die zichzelf gerust stellen met een aangenomen geloof. De laatsten schrikken nergens voor, maar de eersten gaan veelal vrezend hun weg. Hun strijd is vaak zwaar, maar de anderen kennen geen banden.

O, wat een ontwaken zal het toch eenmaal zijn in de ure des doods, en in de dag der eeuwigheid. Altijd gemeend dat het goed met hen was, en dan gewaar te moeten worden, dat zij zich voor eeuwig bedrogen hebben. Zij hebben gehaat degenen, die

hen eerlijk behandelden, en bedekt of openlijk hun vijandschap betoond tegen de zuivere, ontdekkende bediening van het eeuwig Evangelie.

Geliefden, dat wij toch eerlijk met onze zielen mochten handelen. Het gaat toch op zulk een grote eeuwigheid aan en het zal toch wat zijn, menen zeker in te gaan, en niet te zullen kunnen. Bedenk toch wel, dat de beloften van de God des verbonds alleen maar zijn voor de ware bondelingen, die van eeuwigheid begrepen zijn in de Verbondsmiddelaar Jezus Christus.

Neemt Gods Woord maar ter hand en oordeelt dan zelf maar over de zaken. Die belofte, die wij nu een ogenblik met alle gebrek en zwakheid behandelden, gaf God die nu aan Ezau of aan Jakob? Het is toch niet moeilijk om die vraag te beantwoorden. Wanneer wij het in deze ure vroegen aan de kinderen in het midden van ons, dan zouden zij niet aarzelen om dadelijk het rechte antwoord te geven. Is Christus dan in de wereld gekomen voor alle mensen? De Vader gaf Hem alleen voor degenen, die Hij van eeuwigheid heeft liefgehad en verkoren. Bidt Christus voor alle mensen? Nee, Hij zegt het zelf in Johannes 17: 9: "Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt." Stierf Christus op Golgotha voor alle mensen? Nee, alleen voor Zijn schapen, voor Zijn gemeente, voor Zijn volk.

Zo is het ook met de Goddelijke beloften. Zij zijn vermaakt aan Gods gunstgenoten, aan die Jakobs, die door genade naar God leerden vragen.

En nu is het maar de vraag voor u en mij: behoren wij daaronder? Voor al dat volk is het in de tijd eeuwigheid geworden. Zij kwamen met God in aanraking. Zij hebben hun schuld en zonde leren kennen; zij hebben in de spiegel van Gods wet gezien, dat zij tegen alle geboden Gods zwaar gezondigd hebben, en niet anders waardig zijn dan om eeuwig van God verstoten te worden. De val van Adam is hun niet onbekend gebleven. Zij hebben hun verloren staat leren kennen. Zij zijn voor Gods recht geplaatst. Zij moesten sterven en God ontmoeten, en dat zonder hoop en zonder God in de wereld. Aan hun zijde werd alles afgesneden. Het is nacht geworden; maar in de nachten van het oordeel wordt Christus hun ontdekt, Die voor al de Zijnen het oordeel heeft weggenomen. Zij hebben een hoop in hun hart gekregen, die niet beschaamt, omdat de liefde Gods in hun hart is uitgestort door de Heilige Geest, Die hen is gegeven. Zij ontvangen de beloften voor dit en voor het toekomstige leven. O, wat een weldaad, wanneer een belovend God een vervullend God voor ons mag worden in Christus Jezus. Dan mogen wij zeggen: "Deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot de dood toe", Psalm 48: 15. In Hem ligt de grondslag van ons leven, maar ook de kracht, de blijdschap en de sterkte van ons leven.

Mijn onbekeerde medereiziger, mocht u uit genade die zaken nog leren zoeken, terwijl gij nog leeft in de mogelijkheid om met God verzoend en bevredigd te worden. O, bedenk toch, dat er in het graf geen verzinning, noch wetenschap meer zijn zal. Elk ogenblik kan uw leven worden afgesneden. Het kan de laatste predikatie wel zijn, die u nu hoort in deze dag, en dan er onder verloren te moeten gaan, dan zal het uw oordeel dubbel verzwaren. De Heere is nog zo lankmoedig over u, dat Hij u nog nodigt om het naar Hem te wenden.

Er is toch aan Gods kant zulk een ruimte om zalig te worden voor een in zichzelf verdoemelijk en schuldig zondaar. Onder de verkondiging van het dierbare Evangelie moogt u nog leven, kinderen, jongelingen, jongedochters, mannen en vrouwen, ouden van dagen. Wij hebben alle wegen afgesneden en alle bronnen toegestopt in onze diepe val in Adam, en wij doen het elke dag in ons leven. Wat een wonder is het dan, dat God Zelf uit het vrije van Zijn welbehagen een weg geopend heeft tot ontkoming

en verlossing in de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen. Ja, de dichter van Psalm 36 zegt: "Bij U is de fontein des levens en in Uw licht zien wij het licht." Dat het God behagen moge in deze ure de bediening van Zijn Woord nog te zegenen tot waarachtige bekering. Het kan nog; het kan nog. Het is nog niet te laat. Dat God nog een ruime bediening van Zijn Geest schonk in ons hart en midden, om tot de gezegende kennis van die weg der zaligheid en van de Bron des levens gebracht te worden. Het zal toch zo vreselijk zijn om daar vreemdeling van te blijven en dan straks zonder Borg de eeuwigheid in te moeten. O, wij bidden u van Christus' wege: *Laat u nog met God verzoenen!*

Jonge mensen in ons midden, de wereld stelt teleur en de duivel bedriegt ons. Het waarachtige leven is alleen in God door Christus.

Bedrukte zielen, God mocht met u doorwerken. Rust toch niet op uw bekering en op uw bevinding; u kunt er God niet mee ontmoeten. De openbaring van die meerdere Jozef is u nodig, maar bedenkt: dan moet u uw schuld en het oordeel in waarheid overnemen. Gods recht moge ons van alles afsnijden, opdat we alles schade en drek leren achten om de uitnemendheid van de kennis van Christus, om in Hem gevonden te worden. Bethel mocht door ons gekend worden, en een Pniël ons door God gegeven worden in ons leven. Dat er toch geen rust zij vóór en aler wij door Christus rust in God gevonden hebben.

Maar heeft dat door genade plaats gevonden in ons hart en leven, dat wij dan ook van Hebron naar Berséba verreizen mochten, om aan die plaats, voor wij met bewustzijn uit Jozefs schuren gaan eten, verzekerd te worden door de Goddelijke beloften.

Verzoend te worden met de dood en de belofte te ontvangen, dat Jozef Zijn hand op onze ogen zal leggen. Alles als grond verliezen en God alleen overhouden; bemoedigd door God Zelf, dat Christus ons nabij zal zijn in de laatste ure onzes levens.

Wanneer ons leven Christi is, dan zal ook ons sterven gewin zijn. Geen Egyptenaren aan ons sterfbed, maar Jozef, Die ons zo innig bemint en Die ook de grootste plaats in ons hart en leven heeft. Jakob kon niet optrekken zonder de verzekering van Gods gunst in leven en sterven. Zo menigeen reist verder zonder die dadelijke nood, en dan is soms het sterven nog bang, al zal God voleindigen wat Hij heeft begonnen.

O zielen, dat wij toch niet zo ondoordacht mochten voortreizen, maar aan de hemel gebonden werden, om dezelfde belofte, die Jakob kreeg, te mogen ontvangen. Acht de strijd toch niet te licht, maar bedenkt, dat de strijd zal blijven tot het einde. En worden wij met dezelfde genade begiftigd als Jakob in Berséba, dan zullen wij in vrede ontslapen. Sterven in het geloof, sterven in de ervaring van Gods liefde, in de bevestiging van Gods trouw, in de tegenwoordigheid van Christus, dat zal zalig zijn.

De Heere breide door Zijn Geest de waarheid uit en Hij make de woorden voor ons tot zaken. En dat tot Zijn heerlijkheid en eer van Christus en tot blijdschap van onze zo vaak bevreesde en geslingerde ziel. Dat wij door de kracht des geloofs, in alle strijd blijmoedig mogen getuigen: *Jozef zal Zijn hand op mijn ogen leggen, en dan, dan zal alles eeuwig wel zijn. Amen.*

5. HET HOOGTEPUNT IN ISRAËLS LEVEN

Lezen Genesis 49
 Zingen Psalm 73:9.
     Psalm 89:8
     Psalm 146:3

"Totdat ik in Gods heiligdommen inging", zo betuigde, mijn geliefden, Asaf in Psalm 73: 17. De oude dichter was geen vreemdeling van God en Christus. Grote genade had God aan hem en in hem verheerlijkt. Niemand zal daaraan twijfelen. Toch was hij in het begin van deze Psalm niet op zijn plaats. Asaf kon zich niet met de Godsregering verenigen. Als Asaf zelf de teugels van het bewind in handen had, dan was het wel anders op de wereld. In wat droeve verwoesting bracht hij zichzelf. Wat is er vreselijker in ons leven, dan het niet met God eens te zijn, ja, tegen Zijn handelingen op te staan, er ons aan te stoten. De onderwerping geeft alleen maar rust. Zou, Asaf dat niet geweten hebben? Zeer zeker, maar ook hij moest, zoals al Gods volk beleven, dat hij daar zichzelf niet brengen kon. Wij zijn in de diepe val van Adam alles kwijt. Wij kunnen onszelf wel overal uitzondigen, maar nergens in terugbrengen. Daartoe moet de Heere er Zelf aan te pas komen. Asaf kende het heiligdom wel, was er al zo menigmaal in geweest, zoals David getuigde in Psalm 63:2.

Doch al zwierf hij rondom dat heiligdom en al kende hij de deur, toch kon hij er door eigen kracht en vermogen niet inkomen. Hij moest er ingebracht, ingeleid worden. En dat is de zielservaring van al Gods gunstgenoten. Daar in dat heiligdom was Asafs nijd spoedig weggenomen. Daar werd hij een groot beest bij God. Daar werd zijn grootste voorrecht niet dat hij bekeerd en gerechtvaardigd was, maar: "Gij hebt mijn rechterhand gevat". Daar is hij het met God eens geworden, aanvaard en bewonderd de hoge Godsregering.

Een plaats, mijn geliefden, om jaloers op te worden. In dat heiligdom worden alle raadsels opgelost en wat knopen ontbonden. Mij dunkt, dat Jakob vóór zijn sterven in het heiligdom geweest is. Waaruit dat blijkt? Uit het veelbetekenend getuigenis dat hij geeft in Genesis 49:31, het laatste gedeelte en dat thans onze aandacht vraagt:

"En daar heb ik Lea begraven."

Altijd weer is het leven van den aartsvader Jakob aantrekkelijk. Het is altijd een historie, die jong en oud boeit en niet nalaat in meerdere of mindere mate het hart in te nemen. Veel meer, dan dat is het een voorrecht, wanneer, het God behaagt door Zijn Heilige Geest de waarheid aan onze zielen te verzegelen en profijt te trekken uit de praktikale en gewichtvolle lessen verborgen ook in de geschiedenis van Jakob. Daartoe mocht de God aller genade de overdenking van deze waarheid aan onze zielen heiligen, waartoe wij thans zijn samengekomen.

In spreken en horen verlene de Heere ons daartoe Zijn onmisbare Geest om Christus' wil tot de heerlijkheid van Zijn Naam.

De voorgelezen tekstwoorden geven, ons stof om te spreken over:

HET HOOGTEPUNT IN ISRAËLS LEVEN

of

JACOB BUIGEND ONDER HET WELBEHAGEN GODS

1. De strijd daartegen

2. De inwinning daarvoor
3. De zalige verlustiging daaronder.

1. *De strijd daartegen*

Wie Jakob was, weet een ieder onzer wel. Abraham was op zijn vijf en zeventigste jaar door God krachtadig geroepen met een heilige roeping uit Ur der Chaldeeën. Grote genade had de Heere hem bewezen. Het verbond der genade was niet alleen persoonlijk voor zijn ziel geopend. Maar God Zelf had hem in dat verbond overgenomen en Abraham het als vrucht daarvan mogen inwilligen. God Zelf had hem beloofd, dat zijn zaad zou zijn als de sterren des hemels en als het zand, dat aan den oever der zee is, wat niet is te tellen. Langs diepe wegen, ja door de dood heen bevestigde God Zijn beloften. Vijf en twintig jaar nadat God de belofte gedaan had, ging zij pas in vervulling. Toen het niet meer kon, gebeurde het. Abraham was oud geworden en de moeder in Sara al verstorven, gelijk het Woord van God ons zegt, maar toen gaf God het beloofde zaad in Izak.

Voordat Izak tot man was opgegroeid, werd Abrahams geloof nogmaals beproefd in Genesis 22, doch, niet zonder vrucht. Izak trouwt na Sara's dood met Rebekka, de dochter van Bethuël; en na twintig jaar wachten worden Ezau en Jakob geboren. Toen Rebekka het niet meer wist en met al de raadsels van haar hart de toevlucht tot God nam, heeft de Heere Zelf haar de oplossing gegeven. *Twee volkeren zijn in uw buik en twee natiën zullen zich uit uw ingewand vanéén scheiden; en het éne volk zal sterker zijn dan het andere volk en de meerdere zal den mindere dienen*, zo was het Goddelijke antwoord aan haar gegeven. De apostel Paulus verklaart het nader in Romeinen 9: 11-13: *Want als de kinderen nog niet geboren waren noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit den roepende, zo werd tot haar gezegd: De meerdere zal den mindere dienen; gelijk geschreven is: Jakob heb ik lief gehad en Ezau heb Ik gehaat.*

Ziet daar de grondslag van Jakobs leven. Hij was de verkorene des Heeren, niet omdat hij beter of waardiger was dan Ezau, of omdat zijn broeder zoveel goddelozer was dan hij. Dat alles komt bij God niet in aanmerking, maar de grondslag, waar alles uit voortvloeit is Gods vrij en soeverein welbehagen. Hij is de grote Pottenbakker, Die het ene vat maakt ter ere en het andere vat ter onere. God heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil dat is tot Zijn heerlijkheid, ja ook de goddeloze tot de dag des kwaads (Spreuken 16: 4). En niemand kan Gods Hand afslaan en zeggen: *Wat doet Gij?*

Naar dat vrijmachtig welbehagen is Jakob in de tijd, op grond van Christus' verdiensten, begiftigd met het leven dat uit God is. Hij is wedergeboren tot een levende hope door de opstanding van Christus uit de doden. De toeleidende wegen mogen verschillen, gelijk de bladeren aan de bomen, wat ook gelukkig is, opdat wij elkander niet zouden napraten en opdat ook daarin Gods soevereine genade mogen blijken; toch wat de genade betreft, is die bij allen dezelfde. Wij moeten van dood levend gemaakt, als vijanden met God verzoend door den dood Zijns Zoons en als goddelozen gerechtvaardigd, op grond van Zijn offerande.

De blijken van de vreze Gods waren al vroeg in Jakobs leven te zien. De weg, die Jakob bewandelde om de zegen van het eerstgeboorterecht te verkrijgen, doet ons enerzijds zien dat Jakob zelf er nog middenin zat, maar anderzijds opmerken de betrekking in zijn ziel op dat goed, dat nimmermeer vergaat. Het was niet de dorst naar het goed van de wereld, naar goud en zilver, dat hem daartoe dreef, maar de bekommring om God tot zijn deel te krijgen en de dadelijke geloofsgemeenschap met

Christus die zijn ziel miste en welk gemis in zijn hart ontdekt was door de Heilige Geest. Immers in die zegen van het eerstgeboorterecht lag Christus duidelijk in verklaard. Denk maar aan Psalm 89:28, waar de Vader Zelf betuigt van Zijn Zoon: "Ook zal Ik Hem ten eerstgeboren zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde." En om niet meer bewijsplaatsen hij te brengen, lees dan Hebr. 1: 6: "En als Hij wederom den Eerstgeborene inbrengt in de wereld, zegt Hij: en dat alle engelen Gods Hem aanbidden."

Het ging dus in Jakobs leven om Christus. Dat is toch het zuiverste kenmerk in ons leven als een verlorene de zaligheid te zoeken en te vinden in Christus, als de Gegevene van de Vader, door Wie wij alleen de verzoening met God en de herstelling in die gemeenschap kunnen verkrijgen. Uit de handeling van Rebekka, toen Izak bevel had gegeven aan Ezau om een wildbraad te jagen en tot een smakelijke spijs klaar te maken om dan de zegen aan hem te geven, blijkt duidelijk, dat voor dat ogenblik Rebekka ook niet beoefende het geloof, dat God regeert. Met alles wat in haar was heeft zij getracht het te verhinderen en Jakob de zegen te doen ontvangen. Och, wat is de mens! Rebekka en Jakob, het waren beiden van God bekeerde mensen, maar om alles in Gods handen over te geven en Hem te laten regeren, dat konden zij daar op dat ogenblik niet. Zij hebben gemeend, dat zij er zelf ook nog wat aan doen moesten.

Twee zaken leert hier God Zijn volk, ten eerste, dat zij aan hun zaligheid niets *kunnen* doen, maar ook ten tweede dat zij aan hun zaligheid niet *moeten* doen en toch beoefenen: "Werkt Uws zelfs zaligheid met vreze en beven, want het is God die in u werkt, beide het willen en het werken welbehagen." (Filip. 2: 12-13).

Jakob heeft die zegen gekregen, doch zoals wij uit Gods Woord weten heeft dat alles bij Ezau zulk een vijandschap geopenbaard, dat Jakob moest vluchten. Enerzijds gelukkig en profijtelijk voor zijn arme ziel. Want daar in het land van Luz heeft hij Christus leren kennen "in de ladder Jakobs". Van achteren moet Gods kind maar gedurig betuigen:

*Heilig zijn o God Uw wegen
Niemand kan U spreken tegen
Waar is er breed ofte wijt
Een alzulk God als Gij zijt?* (Psalm 77: 8).

Nadat daar aan Bethel Christus geopenbaard is aan de vluchtende Jakob en de belofte geschonken van het land Kanaän, maar ook de toezegging ontvangen, dat de Heere Zelf hem overal vergezellen zou, is hij gekomen in Paddan-Aram. Daar is hij eerst in aanraking gekomen met de herders van Laban en in het bijzonder met zijn dochter Rachel. Hoe die eerste ontmoeting geweest is, wordt ons beschreven in Genesis 29: 1-12. Al spoedig kreeg Jakob zijn thuis bij Laban en het duurde niet lang, of er zou een akkoord gemaakt worden over het loon, dat hij zou ontvangen.

Twee dochters had Laban, Lea en Rachel. Maar omdat Jakobs oog van stonde aan op Rachel gevallen was, stelde hij voor, zeven jaar voor haar te dienen en haar dan als vrouw te mogen ontvangen. Die zeven jaren waren in Jakobs ogen als enige dagen, omdat hij haar lief had, zegt de Waarheid. O, wat een mens graag wil, wat offert hij er toch alles gewillig voorop! Jakob had er zeven jaar voor over, als hij zijn zin maar kreeg. Met innerlijk verlangen zag hij naar het ogenblik uit, dat Rachel zijn vrouw zou worden en zie, waar hij in het geheel niet aan gedacht had, dat heeft daar plaats gehad: Jakob werd door Laban bedrogen. De zonde wordt met zonde gestraft. Weleer had Jakob zijn oude blinde vader bedrogen, nu wordt hij zelf bedrogen. Hij krijgt Lea in plaats van Rachel.

Lea had tedere ogen, zegt de Waarheid. Haar naam betekent: smachtend, verlangend." En de kanttekening verklaart die tedere ogen als zwakke, doffe, matte ogen. Welk een teleurstelling is dat geweest. Op Lea had Jakob geen betrekking en dat niet alleen, maar nog veel erger; hij haatte Lea. Ja, hoe is het mogelijk? Lea was een vrouw, die lag in het welbehagen Gods besloten. Uit Lea zou Christus geboren worden en zie, tegen Lea verzette zich alles wat in Jakob was. Heeft Jakob er zich bij neergelegd en gezegd, dat heeft God nu zo over mij besloten en dat zal ik nu aanvaarden?

O nee, mijn geliefden. Jakob kon Lea niet terugsturen, het huwelijk kon niet ontbonden worden. In onze ontwrichte tijden gaan degenen, die ontbinding van hun huwelijk willen dadelijk naar een advocaat en naar de rechtbank, omdat er geen vreze Gods voor hun ogen is. Jakob heeft Lea wel aanvaard, maar toch het er niet bij laten zitten. Nog zeven jaren zal hij dienen en dan krijgt hij ook Rachel. Ja; al had Jakob er nóg zeven jaar langer voor moeten werken, dan had hij het gedaan.

In de grond van de zaak dus heeft Jakob veertien jaar gewerkt voor Rachel en niet één uur voor Lea. Dat was ook niet nodig en dat kan ook niet. Al wat wij uit het vrije welbehagen Gods krijgen, daar werken wij geen minuut voor; dat is alles vrije, soevereine genade. Maar dat zijn geheimen, waar de Heere onszelf achter brengen moet. Wat zijn wij blind in 's Hemels wegen. Nee, laat maar niet één van Gods kinderen denken, dat hij het te boven is, wat Christus schreef aan Laodicéa: *En gij weet niet, dat gij zijt ellendig, arm, jammerlijk, blind én naakt*. De verst gevorderde in de genade maakt er kennis mee en zal bij toenemende ontdekking gedurig aan de weet komen, dat hij veel te wijs is om een rechte dwaas voor God te zijn en veel te rijk, om in rechte armoede voor God te komen, tenzij dat de Heere Zelf hen er toe verwaardigt door Zijn Geest.

Lea lag in het welbehagen Gods en zie, God Zelf heft haar uit het stof en zij, de verachte, is bestemd om de moeder van de Christus Gods te zijn. Wat is Lea's leven zwaar geweest. Zij is door de baatzuchtigheid van haar vader tot een huwelijk gedwongen, waarin zij weinig genoeglijke dagen heeft beleefd. Zij heeft het dag aan dag moeten beleven dat zij op de achtergrond gezet werd, geen liefde ontving en door Jakob in de grond van de zaak veracht.

Maar eeuwig wonder, *God nam het voor Lea op*; zegt Calvijn zo terecht. O, wij zien in haar die ootmoedige onderwerping onder alles, wat zij te dragen heeft; dat bukken onder God; geen schelden op Jakob, geen vervloeken van Rachel. Wat is Gods genade dierbaar en beminnelijk in zijn oefeningen!

Een zachtmoedige en stille geest is kostelijk voor God. In haar loven is wel bevestigd, dat de Heere de twistzaak van Zijn ellendigen twist. O, wat zijn wij gelukkig als wij door Gods genade in de vereniging met Christus, het met Gods doen eens worden en al onze zaken in Zijn hand mogen kwijt worden. Die liefde Gods en die trouwe Gods over Zijn gunstgenoten! Over dat volk, dat vaak als afgekeurd over de wereld gaat en zichzelf vanwege hun onwaardigheid afkeuren moet, in stilte haar weg gaat, maar betrouwend op de Heere en steunend op hun God.

God gaf Lea kinderen en kinderen versterken toch in het rechte huwelijk de huwelijksband. Wat ook bij Jakob heeft plaats gehad met meerdere vrouwen, is door God wel toegelaten en het is niet buiten Gods raad geweest, maar Gods gunst heeft er nooit op gerust. Zie ook bij Elkana met Hanna en Peninna.

Iedereen kan wel begrijpen, toen Lea in blijde verwachting was, met welk verlangen zij niet alleen dat kind verwachtte, maar ook de hoop, die haar hart vervulde, dat het leven met haar man eens anders zou worden. Met nadruk staat er in Genesis 29:31-32: *Toen nu de Heere zag dat Lea gehaat was, opende Hij haar baarmoeder. En Lea werd*

bevrucht en baarde een zoon en noemde zijn naam Ruben, want zij zeide: Omdat de Heere mijn verdrukking heeft aangezien, daarom zal mijn man mij nu liefhebben. Zijn Jakobs ogen geopend en is zijn hart ingewonnen voor het welbehagen Gods? O nee, het is zelfs niet geschied bij de geboorte van Simeon, Lea's tweede zoon.

En zie, Lea gaf de moed nog niet op, doch hoopte nog steeds dat het eens anders worden zou. Dat blijkt uit hetgeen zij sprak bij de geboorte van haar derde zoon: "Nu zal zich ditmaal mijn man bij mij voegen, dewijl ik hem drie zonen gebaar heb." Zelfs de naamgeving zag daarop, want Levi betekent: *aansluiting of samenvoeging*. Helaas, ook die hoop vervloog. Het was een weldaad voor Lea, toen zij weer een zoon ter wereld bracht, dat zij haar zaak in God kwijt raakte en niet één woord repte over haar man. Van alles zag zij door genade af en sprak: *Ditmaal zal ik den Heere loven, daarom noemde zij zijn naam: Juda*. Uit die Juda zou de Messias geboren worden. Die al Zijn volk, dus ook Lea, zijn zou een Oorzaak van eeuwige zaligheid.

Wat een dierbare stand had daar Lea. Het kost vlees en bloed, doch wat zijn het Godverheerlijkende en zielzaligende wegen om van alles afgebracht te worden en in God onze blijdschap en sterkte te vinden. Lea was daar gelukkiger dan Jakob. Jakob streed maar tegen het welbehagen Gods: hij kon het maar niet gewonnen geven.

Dat Jakob Rachel voortrok boven Lea, blijkt ook uit Gen. 33: 2, waar de ontmoeting beschreven wordt met Ezau. Hij stelde de dienstmaagden en haar kinderen vooraan en Lea en haar kinderen meer achterwaarts, maar Rachel en Jozef de achterste. Wat komt in alles de mens openbaar; en indien wij de eer en de zaak Gods moesten beschermen op de aarde, dan was het zeker een afgesneden zaak. Maar wat blijkt ook in dit voorval, dat God altijd zorgt en dat ook niettegenstaande de dwaasheid van Zijn kinderen, Zijn raad bestaat en Zijn plannen ten uitvoer worden gebracht.

En nu ten slotte in Genesis 48:7 spreekt Jakob tot Jozef ook nog van Rachel. Een duidelijk bewijs dat hij haar toen nog niet kwijt was, al was ze al lang dood. Nog lag Rachel boven en was er innerlijk een strijd tegen het welbehagen Gods. Toch onder al die openbaringen van onverenigdheid met Gods wil en weg, heeft de Heere Jakob door verschillende wegen voor Zijn welbehagen ingewonnen.

2. Laat ons nu in de tweede plaats daar een ogenblik op gaan letten.

Boven allen twijfel staat het vast, dat Jakob een gekende Gods van eeuwigheid was en over dat volk gaat een bijzondere zorg des Heeren. Die getrouwe God is zo neerbuigend goed, dat Hij dat volk niet hulpeloos laat varen. Ja Hij stelt Zich in Zijn eeuwige liefde tegen al dat innerlijk en uiterlijk verzet dat zich in het hart en leven van dat volk openbaart tegen Gods wegen en handelingen. O, wat een voorrecht is het voor dat erfdeel des Heeren, dat God sterker is dan de zonde, sterker dan de satan, sterker dan de wereld en sterker is dan alles wat in hen is. Hij is de Almachtige en doet buigen alle krachten. *O, eeuwig God, zeer sterk, wie is U gelijk te achten?* (Psalm 89: 9, Datheen). In welke strikken of gevangenissen dat volk ook mag verkeren en al weet niemand op de wereld een oplossing, God weet er wel raad voor. In Jakobs leven is dat duidelijk te zien, al geschiedt dat altijd niet in één ogenblik. God is niet na te rekenen en Hij geeft geen rekenschap van Zijn daden. Toch is Jakob door de diepste wegen heen voor dat welbehagen Gods ingewonnen.

1. Dat Jakob Lea kreeg, was wel bedrog van Laban, doch het was niet buiten Gods raad. In de hemel worden de huwelijken gesloten. Wij krijgen niet altijd degene, die wij gedacht hebben, maar wel degene, die wij hebben moeten. Zo was het ook hier. Lea wordt beweldadigd met kinderen, maar Rachel is onvruchtbaar. Sprak de

Heere daar niet in? God heeft toch met alles wat te zeggen. Maar wij moeten een oor ontvangen om te horen en een hart om op te merken. Wij zijn toch in Adams val alles kwijt geworden. En een ziend oog en een horend oor zijn beide van de Heere. Keer na keer werd Lea bewelddadig met de kinderzegen en Rachel moest het missen.

2. Daarbij kwam de gesteldheid van Rachel onder dat alles. Er was in haar ziel geen onderwerping aan Gods wil, geen ootmoedig gelovig toevlucht, nemen tot God, geen worstelen gelijk bij Hanna en geen uitzien zoals bij Micha in kapittel 7: 7. Bitterheid vervulde haar hart en als uiting daarvan sprak zij dan ook tot haar man: *Geef mij kinderen of indien niet, zo ben ik dood*. Als een scherpe pijl werd dat in de ziel van Jakob geschoten. Gods oogmerk was om zijn ogen te openen voor 's Heeren vrijmachtige handelingen en soeverein welbehagen.
3. Nog een andere zaak is er in dit verband, waarop wij moeten wijzen, waarin duidelijk bleek het bijgelovige dat Rachel aankleeft. Ruben, toen een knaap van vier jaren, had in het veld in de dagen van den tarweoogst *dudaïm* in het veld gevonden, die hij bracht tot zijn moeder Lea. *Dudaïm* houden de oude overzetters voor de *mandragora*. Die plant had een sterke witachtige wortel en bladeren van langwerpige, ronde vorm ter lengte van één voet bij een breedte van vier of vijf duim, die verder gerimpeld, getand en gewelfd zijn. De stengels van die plant schieten onmiddellijk uit de wortel en dragen lichtgroene vijfvoudige bloesems. In de tijd van de tarweoogst draagt zij ronde, gladde appels van vaalgele kleur, die geheel vol zijn met zaadkorrels met een enigszins bedwelmende, maar niet onaangename geur. Deze appels werden van de vroegste tijden tot nu toe in het Oosten gebruikt om er minnedranken van te maken en het was zonder twijfel het doel van Rachel, om zich door dat middel kinderen te verschaffen. Nog een bewijs te meer van haar verkeerde, zondige aard, die met geweld wilde bezitten, wat God haar onthield. Tot straf daarvan moest zij het zien, dat Lea vóór haar een zoon baarde. Rachel verwachtte het van tovermiddelen, van afgodische, bijgelovige minnedranken.
4. Wat is Jakobs ziel beroerd, toen het openbaar werd, dat Rachel de terafim gestolen en meegenomen had uit het huis van haar vader. Rachel 's hart was niet los van de afgoden. Terafim waren huis- of familiegoden van menselijke gedaanten, men beschouwde ze als uitdelers van huiselijk geluk en vroegde hen in moeilijke gevallen om raad (Richt. 18: 25, 1 Sam. 19: 13, Zach. 10: 27). Volgens sommige Godegeleerden nam Rachel de terafim mee, om naar haar mening Laban onmogelijk te maken den weg te vernemen, langs welke zij gevlucht waren, en deels om zich van de bijstand van de huisgoden harer familie, zich te verzekeren. Droeve openbaring was dit in Rachels leven, waardoor Jakobs hart van haar afgetrokken zou moeten worden, daar het toch in Jakobs hart was: Wat heb ik met de afgoden te doen?
5. God neemt Rachel weg onder de droevigste omstandigheden. Haar sterven wordt ons in Genesis 35 beschreven. En wat nog droeviger en pijnlijker was voor Jakob, dat was wel dit, dat Rachel nog een smaad wilde werpen op Jakob en zijn huis, eer dat zij heenging in de naamgeving van het tweede kind, dat zij ter wereld bracht. Zij noemde dat kind Benoni: *zoon der smart of ongelukskind*. Ze wilde eigenlijk zeggen, dat is de oorzaak van mijn dood. Maar wat zien wij dan in dat alles bij Jakob? Niets anders dan een inwinning voor het welbehagen Gods, waarin Lea opgesloten lag. Rachel is ook niet begraven in het graf van de vaders, doch aan de weg naar Efratha. Kennelijke zaken, die tot Jakob zoveel hadden te zeggen.

6. En was het nu met het sterven en begraven van Rachel uit? Och nee, Jakob ging nu met Jozef pronken, ook al omdat hij de eerste zoon van zijn geliefde Rachel was. Jakob had weleer al de vreemde goden en oorsiersels begraven onder de eikenboom van Sichem. Maar de afgoderij die in zijn hart was, daar kon Jakob zich niet van ontdoen. Daar zou God Zelf aan te pas moeten komen en dat door zulke diepe en ingrijpende wegen, waar ons vlees zich nimmer mee verenigen kan. Jozef, die altijd zo dicht onder het oog van zijn vader vertoefde, werd uitgezonden, om naar de welstand van zijn broeders te vernemen. Die voorliefde van Jakob tot Jozef had hen al zo menigmaal gekweld. En daarbij de openbaring van de dromen, waarin God zo kennelijk had gesproken en die niet uit hoogmoed of zelfverheffing, maar als een Goddelijke profetie door Jozef waren bekend gemaakt, hadden een zekere haat verwekt tegen de lieveling van zijn vader. En nu hij daar weer komt en nu met een veelvervige rok aan, nu is bij de broeders de maat vol. Eerst willen zij hem doden, dan is het met hem uit. Maar zóver mag het niet komen. God zou Zijn daad volvoeren met Jozef tot behoud van hun leven, wat zij later, van achteren zien zullen Gen. 50: 2. Na overleg wordt hij verkocht aan Midianitische kooplieden. De rok nemen de broeders mee, gedoopt in het bloed van een geitenbok en brengen hem zo bij hun vader. O, verschrikkelijk voor die oude vader. Het was hier een kastijding Gods allereerst. Had Jakob zijn vader Izak daarmede bedrogen, dat hij zich het vel van een geitenbokje om hals en handen gebonden had, zo werd hij thans weder bedrogen, daar men de rok van Jozef met geitenbloed bevlekt had. Jakob kwam in diepe rouw te zitten. Voor Jakob was Jozef dood. In waarheid was het zo niet, want was dat zo geweest; dan was Jakob ook niet in het leven gebleven. Maar Gods doel met dat alles was, Jakob nog van Rachel af te brengen.
7. En nog was het niet aan een eind. Was Jozef weg, Benjamin was nog overgebleven. Die jongste zoon van Rachel, door hem genoemd: *de zoon zijner rechterhand of zoon der vertroosting*. Maar ook die Benjamin moest weg. De gedachtenis van Rachel moest uit zijn hart. Zonder Benjamin mochten die broeders niet bij Jozef komen en Jakob heeft het zolang tegengehouden als het maar kon. Doch de honger is zo zwaar geworden en de drang van de broeders zo groot, dat het niet anders meer kon. O, wie zal beschrijven dat afscheid, dat vader Jakob nam van die jongste zoon! Hadden de broeders maar nooit over die jongste zoon gesproken .... Maar, het was geschied. *En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd*. Zijn vlees schreeuwde er tegen, maar Gods raad moest volvoerd worden.

En Geliefden, dat zijn nu allemaal zaken en wegen, waardoor God Jakob heeft willen inwinnen voor Zijn welbehagen; maar wat er ook gebeurde, tot in het laatst van zijn leven heeft hij zich er tegen verzet. De Heere had het in één ogenblik wel kunnen doen, dat hij onder het welbehagen des Heeren had gebogen, maar dat is pas op zijn sterfbed volkomen geschied. Daar in die laatste ure heeft Gods genade getriomfeerd over alles, wat in Jakob was. Op dat sterfbed was Jakob ook niet meer aan het woord. Daar is het: *Komt samen en hoort, gij zonen van Jakob en hoort naar Israël uw vader* (Genesis 49: 2). Wat een predikstoel is dat sterfbed geweest! De dood is het begin der overwinning, maar ook het einde van de strijd. Jakob zag met blijmoedigheid de dood tegemoet en gaf getuigenis van de zalige, gegronde hoop in Christus, die zijn hart vervulde. Het was geen vertoon voor de mensen, toen hij bevel gaf aangaande zijn begrafenis, maar een duidelijk bewijs, dat Jakob met alles aan een einde gekomen was. Hij was al zijn wapenen nu kwijt en deed niets anders dan rusten in God.

"Begraaf mij bij mijn vaders, in de spelonk, die is in de akker van Efron, den Hethiet. Aldaar hebben zij Abraham begraven en Sara zijn huisvrouw, daar hebben zij Izak begraven en Rebekka zijn huisvrouw, *en daar heb ik Lea begraven.*"

Zie, geen andere begeerte heeft Israël dan in hetzelfde graf te liggen. Maar veel méér dan een begeerte is het, wat Jakob hier uitspreekt; het is een bevel, dat hij geeft en dat ook uitgevoerd moet worden. Zo weet ook de eeuwige wijsheid Gods wegen voor zijn volk te openen, om af te zien van alles, waar zij zoveel mee op hebben in hun leven buiten Christus. Hij is die Sterke God, die Almachtige, Die Zijn doel bereikt, om alles schade en drek te leren achten, om Christus te gewinnen, en niets anders te willen weten dan Jezus Christus en Dien gekruist.

3. Inderdaad, dat is nu het hoogtepunt geweest in Israëls leven. Daar heeft Jakob mogen buigen onder het welbehagen Gods. Wij zagen:

- Zijn strijd daartegen,
- De inwinning daarvoor. Maar kom, laat ons nu ten slotte nog letten op:
- **De zalige verlustiging voor zijn ziel daaronder.**

Voor God moet elk mens het verspelen. En wat het wonderlijkste is, is wel dit, dat degenen die het verspelen, juist winnen. Dat is bij de aanvang zo, wanneer het God behaagt uit vrije genade een zondaar neer te vellen en die uit kracht van de overwinning van Christus, de wapenen van vijandschap mag inleveren. *Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht in heilige sieradiën.* Dat blijft bij de voortgang ook waarachtig. Ons leven is vol van raadsels en de verst gevorderde in de genade is het niet te boven met Jakob uit te roepen: *Al die dingen zijn tegen mij.* Ons vlees onderwerpt zich der wet Gods niet en het kan ook niet.

Maar denk nu maar eens, wat al die opstand, tegenstand en verzet tegen Gods wegen en handelingen baart? De wereld komt er soms door in de wanhoop. Denk aan Saul, Achitofel en Judas. En het volk van God? Hoor David in Psalm 39: 3: *Ik was verstomd door stilzwijgen, ik zweeg van het goede, maar mijn smart werd verzwaaard.* Asaf in Psalm 77: 4: *Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar, peinsde ik, zo werd mijn ziel overstelpt.* En ga zo maar door van de één naar de ander, doch blijf maar bij de aartsvader Jakob zelf.

Wat is hij zelfs, na de dierbare genade aan Pniël hem geschonken, diep weggezonden in een poel van moedeloosheid. Hij moest gaan leren, dat hij uit alles buiten Christus het leven verloor en om dan alleen en geheel uit Christus te leven, maar moest ook van alles wat zijn hart innam buiten Christus afgebracht worden. En daar heeft Jakob nu zijn gehele leven voor nodig gehad, om daarin geoefend te worden. En dat leven gaat op-en-neer.

Maar ook moeten wij de opmerking maken in dit verband, dat het een groot verschil is, of een ziel in een zaak neergezet wordt, dan wel of hij het kwijt wordt en het in Gods handen mag overgeven. Er kunnen omstandigheden zijn in ons leven, die ons zó drukken en tegenvallen, dat ze ons sap doen veranderen in zomerdroogte. Met andere woorden, dat een mens er onder zou bezwijken. Nu kan de Heere het wel geven, dat wij er enige verademing in krijgen, dat wij enigermate stil worden, maar toch dat wij de zaak, waarover het gaat, nog niet kwijt zijn. Dat is Gods werk en dat alleen geeft bestendige rust en blijdschap.

En zie, mijn geliefden, nu heeft Jakob in zijn leven wel eens ogenblikken gehad, dat hij zwijgen moest en voor een ogenblik God mocht toevallen, maar hij is Rachel nooit

kwijt geweest. Dat heeft als een worm altijd maar geknaagd aan zijn innerlijk zielsleven en hem zoveel in het zwart doen gaan.

Het moet toch een vlakke weg zijn tussen den Heere en onze ziel, alles uit de weg geruimd, zullen wij ons hoofd van vreugde kunnen opsteken in Christus. Hij is het, Die door vlakke velden rijdt. En nu zit daar die ziel. O, zij gevoelt, zij kan de struikelblokken wel vermeerderen, maar er niet één van wegruimen. Zij kan wel tegen God opstaan, maar niet onder God buigen. Laat een ieder het maar bedenken, dat er altijd wat aan voorafgaat, eer we op die plaats komen, dat wij God recht en gerechtigheid toeschrijven en het met God eens worden. Het kan alleen maar in de dadelijke vereniging met Christus, Die in de diepte van Zijne vernedering in Gethsémané betuigde: *Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede*. Zijn spijze was te doen den wil Desgenen die Hem gezonden had. Die gezegende Christus heeft van eeuwigheid dat welbehagen aanvaard en overgenomen Psalm 40: 8. Hij heeft gehaast in de volheid des tijds om dit welbehagen te volbrengen, en volvoert het nog tot de laatste dag met blijdschap en vreugde. Het is Zijn verlustiging en vermaak geweest. Hij heeft er Zich in verheugd. Matth. 11: 27.

En zie, daar is vader Jakob nu toe verwaardigd geworden op het eind van zijn leven door de kracht van de Heilige Geest. Hij verzoekt en beveelt niet begraven te worden straks bij Rachel aan de weg naar Efrath, maar in het gezegende graf van zijn vaderen, in het graf waar hij Lea begraven heeft. Een ogenblik heeft Jakob zich mogen verlustigen in het vrije welbehagen Gods. Daar heeft zijn ziel vrij kunnen ademen. Daar is Rachel voor altijd weggefallen; daar heeft hij licht over al Gods wegen en handelingen gekregen en daardoor zijn al de duisternissen en nevelen weggevaagd. Daar geen bedillen en opstaan meer tegen Gods wegen, maar een heilig aanbidden van dezelve. En zie, waar dat plaats heeft, wordt het in ons hart al maar ruimer. Daar zullen zij zich aan geen hinderpaal meer stoten.

Nu Jakob daartoe verwaardigd is om zich in Gods welbehagen te verlustigen, nu wil hij niet anders, dan dat straks zijn ontzield lichaam gelegd zal worden bij dat van Lea, als een bewijs, dat hij het volkomen met God eens is. En daar sprak ook het geloof in uit, dat hij eenmaal met die Lea, met *de smachtende*, met *die verlangende* opgewekt zou worden in heerlijkheid en dan eeuwig verzadigd met Gods beeld. Ja, wat gaf hem dat alles een vree en innerlijke ruste. God kroont Zijn eigen werk.

Er staat geschreven: *Als Jakob voleindigd had aan zijn zonen bevelen te geven, zo leidde hij zijn voeten samen op het bed en hij gaf den geest*. Wat is hij gemakkelijk gestorven. Inderdaad, van hem kon gezegd worden, dat hij in volle vrede ontslapen was. het Was een effen pad, een ruime baan. Er was geen leeuw en geen beer meer op die weg. Dat is de heilige weg waar alleen de verlost en wandelen. De wereld kent daar niets van, en de uitwendige belijder blijft daar vreemd van. Geen vijand kan hem daar meer kwellen, en geen satan daar meer beroeren of benauwen. O, dat gezegend rusten in het Welbehagen des Vaders! Dat rusten in het Welbehagen des Vaders, geopenbaard in Christus Jezus. Hij de zoon van Gods Welbehagen. Matth. 3: 17. Buiten Hem is nooit verzoening en vrede met God. Naar Hem moeten wij horen. Matth. 17: 3. Daar vallen al onze Rachels weg en daar is de volkomen vereniging met God om zalig te worden gelijk God het wil. Wat is God voor Zijn volk goed, alle strijd en moeite om dan met Jakob straks eeuwig in het welbehagen rusten, en zonder storing zich altijd te verlustigen, gelijk wij daarvan zingen met Psalm 89: 8:

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht;*

*Wij steken het hoofd omhoog en zullen d 'eerkroon dragen,
Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in t strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Isrels God gegeven.*

Toepassing

En nu tenslotte, welk een kostelijke genade werd aan Jakob op zijn sterfbed geschonken. Jakob heeft er zijn leven over moeten doen, om onder welbehagen te mogen bukken. Ik zou het echter liever maar met Jakob houden dan met al degenen, die het zo spoedig gevonden hebben. 's Heeren goedheid kent geen palen en wij hebben Gods wegen niet te bedillen, want Hij is soeverein en vrij in al Zijn handelingen. Maar wat leren wij uit Jakobs leven, dat God Zijn volk van stap tot stap en van trap tot trap leert. Maar ook, dat er tussen elke weldaad, die God geeft, een weg van gemis, van onmogelijkheid, van strijd en vijandschap ligt en dat wij geen el tot onze lengte kunnen toedoen, geen haar kunnen wit of zwart maken. De oude dichter zong in Psalm 3 vers 4:

*Van U is het o Heer' goed
Dat men verwachten moet
Hulp en troost, vroeg en spade.*

Gods weg ligt in het heiligdom en Zijn voetstappen worden niet bekend. Gelukkig echter zijn degenen, die tussen de wieg en het graf er iets van mogen leren kennen en in wier hart gebaande wegen zijn.

Jakob lag in dat welbehagen Gods opgesloten, evenals Lea; die hier als een verachte fakkel op de wereld was, maar bij God uitverkoren en dierbaar. Lag de oorzaak daarvan in hen? Immers nee, de oorzaak van al dat volk ligt in God Drie-enig En dat gaat de Heere hier Zijn volk leren. Zij met al hun doen en laten vallen er voor eeuwig buiten en dat zal niet anders dan eeuwige verwondering baren. Het wordt voor dat volk al maar onbegrijpelijker aan hun zijde, naar die mate, dat God hen ontdekt aan de diepte van hun val en de heiligheid des Heeren Heeren. Maar waar hun oog ook voor geopend wordt, is voor Christus, in Wie dat Goddelijke welbehagen is gevallen en door Wiens hand dat welbehagen gelukkig zal voortgaan. De Vader heeft dat van de hemel meerdere malen openlijk betuigd en uitgeroepen voor engelen, mensen en duivelen. En de Apostel Paulus verklaart in Kol. 1: 19: *Het is des Vaders welbehagen dat in Hem, in Christus, al de volheid wonen zou.*

Diep rampzalig zijn wij, wanneer wij daar geheel en al vreemdeling van zijn en ons oog daarvoor nog gesloten is. O, mijn arme medereiziger naar die grote eeuwigheid dat uw oog toch eens geopend werd voor uw jammerlijke toestand. Nu slaapt u als in het opperste van de mast en gaat u als een os naar de slachtbank, als God het niet verhoedt. U bent nog in het heden der genade; de deur is nog niet op het nachtslot geschoven, maar de Heere staat nog aan de deur van uw hart te kloppen: *Doe Mij open, doe Mij open, want waarom zoudt gij sterven?*

O, mens, wie u ook bent, vroom of goddeloos, u zult tot God bekeerd en met God verzoend moeten worden, in en door de Zoon van Gods eeuwig welbehagen. Er is geen andere weg, geen andere naam onder de hemel gegeven, door welke wij moeten zalig worden. Christus heeft aan het Goddelijk recht voldaan, de toorn gestild, de gramschap geblust, de vloek der wet voor eeuwig weggenomen, maar ook door het doen van de wet het leven verworven. *In Hem, in Christus, zegt de Kerk, is een schat*

van zegeningen ons ten erfdeel geworden. Rijkdom en eer is bij Hem, duurzaam goed en gerechtigheid. En Hij doet wandelen op den weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts. Och, of uw ziel er iets van leerde kennen, terwijl het nog *het heden* genaamd wordt. Straks zal het niet meer kunnen en dan zal het u eeuwig veroordelen en aanklagen, het bloed des Nieuwen Testaments onrein te hebben geacht.

O, voor een mens, die zich buiten God gezondigd heeft, is er nog een middel om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen. Zondaar, u kunt nog zalig worden met behoud van Gods recht. Nee, niet in de hemel gesmokkeld, of door een achterdeur er in te komen, maar door een weg van recht en gerechtigheid. Die hogen en aanbiddelijke weg heeft God Zelf ontsloten tot grootmaking van Zijn deugden in de Zoon van Zijn welbehagen. Vandaar dat de engelen in Bethlehems velden bij de geboorte van Christus gezongen hebben: *In mensen een welbehagen*. En wat daar door de hemelse zangers gezongen is, is waar, maar het moet waar worden in ons, voor ons persoonlijk, zal God aan Zijn eer komen en wij aan de zaligheid, die naar Gods Woord en naar de zielservaring van Gods lievelingen, God Zelf is. (Psalm 68: 10).

Wat heeft Jakob lang gewerkt om Rachel, de hitte des daags en de koude des nachts er voor gedragen. Wat zat hij er zelf tussen; en voor Lea, in wie Gods welbehagen gevallen was, had hij geen oog. Door diepe wegen heen is hij er toe gebracht geworden.

Zo moeten wij uit al het onze gezet en getrokken worden. Wij hebben meer met onszelf, dan met God op; meer met onze bewegingen dan met Christus. O, wat zijn wij er blind voor en staan er als een vijand tegen gekant met alles wat in ons is. Gods genade mocht eens triomferen zoals bij Jakob.

Toen hij ging sterven, sprak hij van Lea en gewaagde van haar, die door hem zo miskend was in haar leven, maar met wie hij zou rusten in de dood. Wat is Jakob toen de Heere hem losmaakte van Rachel en, onder Zijn welbehagen deed vallen, toch van een grote last verlost. Tot kort voor zijn dood heeft hij er gebukt onder gegaan en toen nog een kort ogenblikje in dat vrije welbehagen mogen ademen. Dat zullen zijn zaligste ogenblikken geweest zijn. De onderwerping geeft alleen maar rust.

En zo is het wat betreft Christus als de vrucht van des Vaders welbehagen, maar ook zoveel wegen in ons leven, waar wij het God niet gewonen kunnen geven, tenzij dat wij door de Heere overwonnen worden. O volk, dat niet anders willen, als dat God wil; dat kinderlijk verenigd met al Zijn doen! Dat blij worden en zijn als God ons en al wat van ons is, uit de weg ruimt en als die enige Middelaar en Borg in al Zijn graveerselen in ons verheerlijkt wordt.

1. Dat verlustigen in Gods welbehagen leren wij alleen kennen als het werk Gods. Het leven, dat uit God is, heeft er wel betrekking op om er te komen maar wat staat er innerlijk veel tegenover. Ontdekkende genade leert zich zelf als een vijand kennen en in vijandschap tegen God. Wanneer zij dan daar gebracht mogen worden, dan zegt hun ziel, *dat heeft God gedaan*. Ja veel sterker is het in hun hart, als dat zij het in woorden kunnen uitdrukken. De diepte er van kan toch alleen maar gevoeld worden door degenen, die er bevindelijk kennis van dragen.
2. Maar waar dat verlustigen dan ook gevonden mag worden, daar word satans macht verbroken. O, toen zij onverenigd waren met Gods doen, toen zij maar niet konden bukken, wat zijn er toen veel pijlen in het hart geschoten! Toen hebben zij er kennis meegemaakt, vermoeid te zijn van de doodslager. Maar eeuwig wonder, nu

- kan de duivel hun geen kwaad meer doen. Dat is een plaats, waar de drijver ophoudt en de stem van de honer niet meer wordt gehoord.
3. Ja, daar wordt Christus en Zijn werk verhoogd. Nu woont Christus door het geloof in hun hart en zijn ze in de liefde geworteld en gegrond. Nu is er een volkomen omhelzen van Christus, in Wie al des Vaders welbehagen is. Hij heeft wel Gods toorn gedragen, maar is Zelf nooit een voorwerp van Gods toorn geweest. Zijn leven, lijden, strijden, sterven en gehoorzaamheid schittert als boven alles noodzakelijk en dierbaar in hun zielsoog. Ja, dan is het: *Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog*. Dat Immanuëlsland is niet te meten. Dat is een land, wijd van begrip. De eeuwigheid zullen zij er voor nodig hebben. En dan in die Christus begrepen geliefd, bemind en overgenomen; hoe zou het anders kunnen of dat volk, dat in Hem begrepen is, verheft Hem als het hoogste van hun blijdschap. En naar die mate, dat die Jakobs hun Rachels kwijt raken en met Lea verenigd worden, naar die mate is er ook een doorgang in de bewuste levensgemeenschap met Hem, maar ook een ingaan en uitgaan en weide vinden in de Gegevene van de Vader en in Zijn borgtochtelijk werk.
  4. Dat rusten en verlustigen in het welbehagen des Vaders brengt ook met zich mee een roemen van de Persoon des Heiligen Geestes en van Zijn gezegende bediening. Daar op die plaats en in die legering valt het licht ook op de Derde Persoon in het aanbiddelijk wezen Gods, als de Verzegelaar van Christus, als de blijvende en eeuwige Trooster van de bedroefden als de trouwe Kinderleider van Gods gunstgenoten. Die Geest maakt hen van dood levend, want de Geest is het Die levend maakt (Joh. 6:63). Die Geest heeft Christus verheerlijkt en hen voor dat welbehagen Gods dat in Christus is, ingewonnen. Zijn bediening is daarom zo gezegend, omdat Hij alle hoogten slecht en alle dalen vult. Het is toch een Geest des oordeels en der uitbranding. Alleen door die Geest kon Jakob maar zeggen: *En daar heb ik Lea begraven*.
  5. En die verlustiging is een onderpand van de rust des hemels. Wat is het menigmaal in die strijd door Jakob gestreden, een hel geweest in zijn binnenste, maar daartegenover ook, toen dat alles aan een eind was een zalig rusten. Het zou toen niet lang duren, of Jakob was voor eeuwig thuis, en daar zou geen twist en wrok meer zijn; daar alles door de vrede bloeien. Daar zijn geen angels meer die steken en geen doornen of distelen, die pijn doen. Op die weg is geen leeuw of verscheurend gedierte meer, waar hier dat arme volk van God door gekweld wordt en zo menigmaal in het zwart gaat vanwege al haar tegenpartijders. Doch gelijk Israëls volk de vruchten van Kanaän mocht proeven, terwijl zij nog in de woestijn waren, zo is het hier ook met het volk van God. Zij krijgen hier de voorsmaken van hetgeen straks eeuwig hun deel zal zijn. Daar is geen opstand meer, maar een eeuwig rusten in God.
  6. En ten slotte, op die plaats, waar Jakob voor zijn sterven mocht komen, komt God aan Zijn eer. *Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid*. Daar valt de mens en al het menselijke weg, daar komt God aan Zijn eer. Ja daar is dat volk weer teruggebracht tot zijn oorspronkelijke bestemming. Daar ligt het einddoel van al Gods wegen; maar daar ook alleen is dat volk in zijn element. Daar zijn de verheffingen Godes in hun keel, om straks nimmermeer te zwijgen, maar eeuwig met nieuwe monden en tongen de lof van die eeuwige, vrijmachtige en soevereine God te vermelden.

Ziedaar nu het hoogtepunt in Israëls leven. Een genade, volk des Heeren, om er jaloers en verliefd op te worden. Diezelfde God leeft nog, o zielen die onder innerlijke strijd

en vele beroeringen over de wereld gaat, houdt moed. Op Gods tijd wordt alles vlak en effen gemaakt. Dat mocht u troosten in al uw zielsverdriet en u sterken in dit Mesech, waar gij den grootste strijd hebt tegen uzelf tegen alles, wat zich tegen God verheft in uw binnenste. Eenmaal zal uw grootste verwondering zijn dat aanbiddelijk welbehagen, waar uw ziel in opgesloten was van eeuwigheid. Anderen, ja zovele duizenden en tienduizenden liet God liggen en u raapte Hij op, ja bracht u in die volzalige gemeenschap Gods in en door Christus, waar u nu nooit meer uitvallen kunt.

Dat voorrecht betreft ook de minste en van verrestaanden van Gods gunstgenoten, maar met dit onderscheid, dat het bij dat volk een beweeglijk koninkrijk is en gedurig nog wordt geslingerd. Maar waar de ziel verzegeld is met *de Heilige Geest der belofte*, daar ligt het vast met bewustheid voor hun eigen ziel. Daar is het bevindelijk doorleefd op dat welbehagen te mogen zakken en zinken. Daar blijft het in zichzelf een nauwelijks zalig worden, maar tevens een zeker zalig worden. Gods eer is ermee gemoeid. En zo ruim als eenmaal, uitverkorenen Gods, de hemel geopend werd voor den Zoon van Gods welbehagen, zo ruim zal dat nieuwe Jeruzalem ook voor u ontsloten worden, omdat u van eeuwigheid in Christus in dat welbehagen opgesloten lag. De wereld leeft te hoog en het volk van God te laag. Doch zo zal de strijd en de bekommering blijven tot het einde toe:

*Een Christen is hier op de reis
Naar het Koninklijk paleis
Door veel diepten en veel dalen
Door bossen dicht en volbegroeid,
Zo menigmaal gesloten voor zonnestralen.*

Maar eenmaal, uitziend, hopen en verlangend volk, dan is dat alles aan een eind en dan blijft geen klacht meer over. Wij staan hier gedurig onszelf maar in de weg en dat zal groter verlossing zijn straks, dan dat wij met woorden hier kunnen uitdrukken. De Heere geve uit genade om Christus wil, dat wij al maar lager en dieper in onszelf mochten wegzinken en in het eeuwig wonder ons mochten verliezen, dat God naar ons omzag en Zichzelf en Zijn deugden in ons, aan ons en door ons wilde verhogen, waar eenmaal hart en mond eeuwig van vervuld zullen zijn. En dan hebt u niet te vrezen, dat u alleen zult zijn, maar als om strijd zal het in de hemel zijn bij al de verlostten: "Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen."

De God van Abraham, Izak en Jakob verzegele de overdachte waarheid aan ons aller hart, om Christus' wil, door de Heilige Geest. Amen.

Slotzang Psalm 146: 3.

6. Een weldaad voor de stam van Juda

Zingen: Psalm 68:13
 Lezen: 2 Samuël 23:1-23
 Zingen: Psalm 78:34, 35
         Psalm 89:10
         Psalm 97:1

Vangen we onze godsdienstoefening aan door met elkander te zingen uit Psalm 68 en daarvan het 13^e vers.

Verder wensen u uit Gods heilig Woord voor te lezen een gedeelte van 2 Samuël 23.

Onze hulp zij in de naam des HEEREN, die hemel en aarde gemaakt heeft.

***Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk vermenigvuldigd
 en geschonken van God den Vader en Christus Jezus den HEERE
 in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.***

Zoeken we tezamen het aangezicht des Heeren.

HEERE, Gij bracht ons in Uw grote lankmoedigheid en in Uw verdraagzaamheid en in Uw taai geduld samen aan plaats des gebeds. We mochten in diepe verootmoediging, gewerkt door Uw geest en als een vrucht van de verootmoediging van Christus, genade van U ontvangen om U te erkennen, ook voor het opkomen naar deze plaats, maar ook voor het aanhoren van zulk een kostelijk eeuwig getuigenis. Wat ons opleidt tot de heerlijkheid gegeven aan de zoon van Isai, een type van Christus, omringd van zulke helden die door en in Christus zulke roemrijke daden verrichten. Och, dat onze ziel er eens iets van mocht ontvangen ook in dit avonduur. Want het is alles voortvloeiend uit die sterke Held, Die door God Zelf is verkoren uit het volk en Die alle macht en alle kracht bezit in de hemel en op de aarde. En nu in de vereniging door het geloof met Hem kan dat volk ook kloeke daden doen. Zodat wederpartijders moeten vluchten, en dat ze de overwinning behalen mogen. Wat hier opgetekend staat, dat die strijd doorgaat in heel hun leven, totdat ze uit alle strijd en moeite, uit alle banden en gevangenissen voor eeuwig verlost zullen worden. En dan zullen ze trappen op de nek van hun vijanden omdat Christus, hun gezegend Hoofd de volkomen overwinning op Golgotha behaald heeft.

Wij mochten in deze avond een gedeelte van Uw woord horen, wat we met elkander hopen te overdenken. Gij mocht het eens ontsluiten. Gij mocht verborgenheden nog eens openleggen en de heilgeheimen ontsluiten opdat wij ze aanschouwen mochten. Maar ook, dat onze ziel er nog wat van meegedeeld mocht worden. O, laat het ons toch niet voorbijgaan, maar dat het onze arme harten raken mocht. Dat we nog een kruimeltje van de tafel mochten ontvangen en verwaardigd werden om de heerlijkheid van die Messias, van die Koning der koningen en HEERE der heren door het geloof te mogen aanschouwen. Dat de waarheid geopend mocht worden, maar ook gezegend en geheiligd tot waarachtige bekering. We zijn allen op weg naar de grote eeuwigheid.

Wil nog in ontferming op ons en op ons geslacht neerzien. Op Joden en heidenen, over de lengte en breedte der aarde. Doe wèl bij Sion, bouw de muren van Jeruzalem op, tot eer en de verheerlijking van Uw doorluchtige en driemaal heilige Naam.

Wat met ons niet vergaderen kan, door ouderdom en door ziekte en door zoveel andere omstandigheden, waar het leven vol van is, wij bevelen hen aan U op. En die geen lust meer hebben, dat zij het nog eens krijgen mochten, zoals eenmaal David lust kreeg om water te drinken uit Bethlehems bornput. We mochten Uw naam erkennen voor die moeder die gisteren uit het ziekenhuis weer thuis mocht komen. Wil het verder wèl maken naar ziel en lichaam beide. Ook die diaken, die gisteren geopereerd is en erdoor heeft mogen komen. We mochten ook Uw naam voor hem erkennen. Wil hem verder sterken in zijn zwakheden en ondersteunen en laat het tot een zegen voor zijn ziel mogen zijn. Wil alle weduwen en wezen en weduwnaars in ons midden en in de gemeente ondersteunen. Gedenk sommigen die al zolang met ons niet meer vergaderen kunnen; wij dragen ze op aan Uw troon. Breng ze nog terug onder de waarheid, als het in Uw raad bestaan kan. En heilig alle wegen tot lering en bekering. Wil al Uw knechten sterken en zalven, deze avond. Doe hen Uw hulp niet ontbreken, maar wil nog woorden en zaken verlenen tot de heerlijkheid Gods, tot welzijn en versterking van Uw kerk, in de verzoening van al onze ongerechtigheden, om Christus' wil. Amen.

Psalm 78 en daarvan het 34^e en 35^e vers.

Het woord van onze overdenking voor deze ure kunt u opgetekend vinden, bij vernieuwing in Genesis 49 het 10^e vers, waar Gods woord aldus luidt:

De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt.

Tot dusver.

Wij hebben, geliefden, de vorige week gehoord, dat Juda bij een leeuwenwelp vergeleken werd en bij een jonge leeuw die zich neerlegt. Maar ook bij een oude leeuw waarvoor elk bevreesd is om die te verontrusten, opdat hij niet opstaan zal. Vanavond gaat het over *de scepter en over de wetgever die er zal zijn totdat Silo komt*. Jacob heeft op zijn sterfbed in alle duidelijkheid gesproken over het welbehagen Gods. En dat Juda in dat welbehagen Gods van eeuwigheid opgesloten lag. Dat het Gods wil geweest is en Gods besluit dat uit Juda de Messias zal geboren worden, door de Heilige Geest. En dat de Zaligmaker zou wonen in het geslacht van Juda. En dat het leven Gods in Juda, maar ook in die stam zou geopenbaard worden. Nu staat er hier in deze tekst, *dat de scepter van Juda niet zal wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten*.

- En vanzelf, het is noodzakelijk, willen wij die tekst een weinig vatten, om ten eerste iets te zeggen over de letterlijke betekenis van een scepter en een wetgever. Een scepter dat is iets wat elke koning in zijn hand had. Een bewijs dat die man geroepen en verkoren was om een volk te regeren. We lezen in Gods woord in verschillende plaatsen over een scepter. We lezen bijvoorbeeld in Ezechiël 19 in het tiende en het veertiende vers over *een scepter van koningen*. We lezen daar ook van in Zacharia 10 vers 11 *dat de Heere de scepter van Egypte zal wegnemen*. Een scepter zag op autoriteit, op gezag en op macht en waardigheid.
- Er wordt hier ook gesproken over *een wetgever*. En als je nu leest over een wetgever, dan zou je denken aan een persoon. Maar dat is niet zo. Een wetgever dat was ook een staf, die een koning in zijn hand hield wanneer hij neerzat op zijn troon. En die wetgeversstaf die reikte tot aan de grond. Die wetgeversstaf zag op

de persoon die zo'n staf in zijn hand had, dat hij iemand was die macht had om wetten te maken en uit te vaardigen. En nu staat er hier, *dat de scepter van Juda niet zal wijken noch de wetgever van tussen zijn voeten.*

- Wat is nu de letterlijke betekenis van *tussen zijn voeten*? Dat ziet op de bestendigheid van de regering en de wetgeving. Die scepter en die staf waren geplaatst tussen de voeten van de regeerder en toonde de waardigheid die hij bezat. Die regeerder droeg zorg dat niemand van buitenaf die scepter en die staf kon wegnemen. Daarom zette hij die staf bij zich; *tussen zijn voeten*, zoals er in de tekst staat.
- Het is natuurlijk allemaal symboliek. Dat wil zeggen, er is hier iets dat zinnebeeldig wordt voorgesteld.
  - Ten eerste ziet het vanzelf op Juda en op de stam van Juda.
  - Maar ten tweede ziet het uiteindelijk op Christus. Daar gaat de hele zaak over.

Er zijn vanavond drie dingen die bijzonder onze aandacht trekken ten opzichte van het eerste gedeelte van deze tekst. *Dat de scepter van Juda niet wijken zal, noch de wetgever van tussen zijn voeten.* Dat wijst erop:

1. Dat Christus het opneemt.
2. Dat Christus het overneemt.
3. Dat Christus het nooit uit Zijn handen geeft.

De scepter zal van Juda niet wijken. Juda was de van God verkoren stam. Wij hebben er bij het begin vanavond van gezongen uit Psalm 68 en we hebben gezongen uit psalm 78. Dat zijn Psalmverzen waar over de heerlijkheid van Juda en van die stam gesproken wordt. Dit is de grote plaats, maar ook de enige plaats die Juda van God had gekregen en wat ook voortgegaan en doorgegaan is in de *stam* van Juda.

Het is opmerkelijk, geliefden, dat Juda vanaf het begin op de voorgrond heeft gestaan. Dat Juda altijd ook in de veertig jaar dat Israël in de woestijn was, altijd in de voorste gelederen stond. Dat was het ook wanneer ze door de Rode Zee zijn gegaan. Een bewijs, geliefden, dat het volk zowel in de Rode Zee en ook in de Jordaan nooit verdrinken kon. Zij konden ook niet omkomen. En het geheim daarvan was, dat in de lendenen van de stam van Juda de Messias, de Christus lag. Wat er ook zou gebeuren, en welke vijand zich tegen hem stelde, er is er toch niet één geweest die ooit de overwinning zou krijgen. Want de overwinning ligt voor de kerk in de meerdere Juda, in Christus.

We hebben een gedeelte voorgelezen uit 2 Samuël 23. En ik hoop, ik hoop dat u met aandacht er naar geluisterd hebt tot welk een grote staat en heerlijkheid de Heere Zelf David had gebracht, als koning over Israël. Het is in zijn hele leven openbaar geworden, dat hij de gezalfde des HEEREN was. En u hebt in de Waarheid nooit kunnen lezen dat er ooit in Israël een koning is geweest die met zoveel macht bekleed is geweest dan de zoon van Isai. U hebt zojuist horen lezen, welke heldendaden die helden van David hebben verricht. De éne slaat er zomaar 800 doodt en de ander slaat er weer zoveel andere dood. Er is er één die twee leeuwen verslaat. Er is er zelfs een die naar het hol van een leeuw gaat in de sneeuwtijd, als er geen eten is; wanneer een leeuw op het felst is. Dat kun je wel begrijpen. Dus je kunt toch wel geloven mensen, wat een helden dat geweest zijn! Ja, toen ik het las vanavond, bij vernieuwing, dan moet een mens zeggen: o God, wat heb Je met Je volk toch gepronkt in de dagen vanouds. Wat hebt u dat toch getoond in het leven van David, die man naar Uw hart. En wat is de regering van die man toch gezegend geweest van alle kanten. Er zijn in

dat huis van David in het geheel 19 koningen geweest die geregeerd hebben. Negentien. En er zijn er geweest waar de Heere grote wonderen ingedaan en waar God grote wonderen door gedaan en gewrocht heeft. Wonderlijk, zodat een mens niet anders kan zeggen dan: *het is Goddelijk*. En vanzelf, het heeft allemaal een geestelijke achtergrond. Het heeft allemaal een geestelijke betekenis.

Wanneer wij beginnen vanavond met die woorden *dat de scepter van Juda niet wijken zal, noch de wetgever van tussen zijn voeten*, dan moeten we er aandacht aan geven dat het rijk der Tien Stammen naar Assyrië is gevoerd. Maar nadien heeft het koninkrijk van het huis van David nog honderden jaren geregeerd. De Heere heeft dat huis van David al werd het afgebroken, en al kwamen er in het laatst koningen die van de vreze Gods vreemd waren, die het er slecht afgebracht hebben. Maar het heeft je aandacht misschien wel eens getrokken, mensen, - we hebben er ook wel eens bij stilgestaan in ons leven - er staat gedurig: *om David Zijns knechts wil*. Wat heeft God van die man toch veel gehouden, hé?

Wat heeft God die man toch liefgehad! Wat hij dat een lieveling van God geweest, mensen! Ja, een lieveling. En er was ook genoeg in het leven gebeurd van die man. u weet het. Maar, maar toch mensen, hij was een bijzondere lieveling des Heeren. Er staat in Psalm 4, toen David vluchtte voor Absalom, - zoals je leest in de historie, dat hij geen huis en geen bed meer had, niks meer; alles was weg - maar dan zegt hij tegen die vijanden: *weet gij niet dat God Zich een gunstgenoot heeft afgezonderd?*

Dat heeft bij die man nooit gewankeld. Nee! Nee, dát heeft nooit gewankeld. Daar moet je eens over denken. Er gaan zovelen met wankelende gangen over de wereld. *Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen*; dat heeft David ook wel gezegd, maar dat zag op de stand van zijn leven. Dat zag op zijn dagelijks leven, dat zag niet op zijn staat voor de eeuwigheid. Zijn staat lag vast in het eeuwig welbehagen des Vaders. En de Heere heeft op wonderlijke wijze met die man willen handelen. Wonderlijk.

De scepter zal van Juda niet wijken. Het koninklijk huis van David is in ballingschap gevoerd naar Babel. En de Heere heeft aan sommigen uit Davids huis bijzondere weldaden geschonken. Er was er een, koning Jojachin, die heeft denk ik, 37 of 38 jaar in de gevangenis gezeten, maar hij is eruit gebracht. En die man had geen kind toen hij in de gevangenis zat, want er was geen nageslacht meer. Maar God heeft hem door de koning van Babel eruit gehaald en weer in een eigen huis gebracht. Hij mocht weer trouwen. En toen heeft hij weer een kind op de wereld mogen brengen, Sealtiël; en uit die Sealtiël is de Christus geboren. O, als Gods volk eens houvast in God krijgt, als ze eens houvast krijgen in de beloften Gods, die in Christus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid, dan moet u zeggen: *er is nooit en nooit voor dat volk van God reden, enige reden om te twijfelen; maar wel om zich op de Heere te verlaten*. En het is zo waar, mensen, wat Justus Vermeer eens uitgedrukt heeft in een van zijn preken: als er in de hemel schaamte kon wezen, dan zou Gods volk eeuwig beschaamd zijn vanwege hun kleine gedachten die ze hier menigmaal in hun leven van God gehad hebben. Dat ze Hem zo mistrouwd hebben, en zoveel wantrouwen gehad. En dat ze gedurig, - wat in hun leven zo vaak voorkomt, geliefden, - dat het volk gedurig leeft alsof er geen God in de hemel is!

Maar je ziet het hier in het geslacht van Juda en David: *de scepter zal van Juda niet wijken*. En door heel de ballingschap heen, mensen, zorgt God voor het huis van David, die uit de stam van Juda voortkwam. En als ze straks onder de vergunning van Kores of Cyrus, terugkomen, dan is er weer een Zerubbabel, een man uit het huis van David, die de regering weer over mag nemen.

En daarna komen er 400 jaar dat er geen profeet meer over is gebleven. Psalm 74 zegt het immers: *niet één profeet is ons tot troost gebleven*. Maar toen heeft God in die 400 jaar toch Zijn volk gehad. Judas, de Makkabeeër, een geloofsheld - en zijn vader en zijn broers, waar God Zich in verheerlijkt heeft, - waren allen uit het huis en het geslacht van David.

En nog een enkele dag en week, geliefden als we nog leven mogen, dan worden we weer naar onze gedachten naar Nazareth gebracht. Naar dat verachte plekje in de wereld. Naar dat dorpje waarvan Nathanaël zei: *kan uit Nazareth iets goeds voortkomen?* Maar daar ergens in een hutje, in de diepste armoe en in de grootste ellende daar zit een Jozef en daar zit ook nog een Maria. De wereld heeft ze niet meer als koningskinderen herkend, mensen. Want die schoonheid is vergaan. De troon ligt neergestort, Psalm 89. Maar God kende ze. En den Heere Die eit (ja, je zou nog Zeeuws gaan praten ook) de Heere heeft, in Zijn eeuwig voornemen, - daar moet je eens overdenken, - de Heere heeft heel de wereld op zijn kop laten zetten. Heel de wereld zette Hij op z'n kop, om die twee mensen in Bethlehem te krijgen. Ja, daar moet je eens over denken! Wat geloof je van de voorzienigheid Gods, mensen? Ja, wat geloof je ervan? Een arme bloed moet zeggen: o God, ik geloof er niets van, tenzij dat ik een kruimeltje geloof van Boven krijg. Want geloof is niet om van de straat op te rapen, hoor. En je kan het niet uit je vestjeszak pakken. Dat moet je niet denken. O nee, het is en blijft een gave van de hemel. Dat blijft het, hoor.

De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten. En als nu Christus geboren wordt, dan zit er een Edomiet op de troon. Herodes. Eén van de grootste vijanden van Gods kerk en een van de grootste vijanden van Christus. Maar, dan is er toch nog een Sanhedrin dat nog oordeelt over de verschillende godsdienstige zaken. De burgerlijke zaken liggen in de handen van de Romeinen. Want in die tijd, dat weet je van Pilatus, dan moesten ze naar Pilatus om Christus te laten kruisigen, omdat ze zelf de macht niet hadden om de doodstraf uit te voeren. Maar zij hebben hem toch eerst ter dood veroordeeld. En die Joden hebben gezegd: wij hebben geen koning, dan alleen de keizer. Dat hebben ze moeten belijden. Dat was vanzelf hun eigen schuld en zonden. Maar toch hadden ze nog autoriteit en toch hadden ze nog macht, want de scepter is nooit geheel en al, noch de wetgever van tussen zijn voeten weggegaan. Want dat Sanhedrin was een wetgevende macht in de dagen, toen Christus geboren werd in Bethlehem. Dus, door al de donkerheid en door al de strijd en door al de beroering, is vervuld wat vader Jakob hier op zijn sterfbed gezegd heeft. *De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat, zegt de waarheid, totdat de Silo komt.*

En natuurlijk, wij moeten veel verder zien, wij moeten niet meer op Juda zien en we moeten ook niet op de *stam* van Juda zien en op de koningen die daar geregeerd hebben, maar we moeten hogerop zien; we moeten opzien naar de hemel. *Want de scepter zal van Juda niet wijken*, omdat Christus erin lag! In de rol van het oude verbond, en in de bediening van de profeten, en van de priesters en van de koningen; die in de dagen vanouds allemaal typen van de Heere Jezus waren. Daar werd van geschreven bij de profeet Zacharia: *Hij zal de tempel des HEEREN bouwen, ja Hij zal de tempel des HEEREN bouwen.* En natuurlijk, dat komt allemaal terug op die scepter en die wetgever. Want de grote betekenis vanzelf is, dat de kerk nooit van de wereld uitgeroeid kan worden. We hebben gezongen van Psalm 78 dat God in Juda wilde wonen. En in Psalm 69 staat dat Hij Juda's stenen zal herbouwen uit het stof. En als je nu eens denkt mensen, dat het al begon bij de val van Adam. Wat is de duivel bezig

geweest, en wat is de wereld bezig geweest en wat een mens nog zélf bezig om alles te vernietigen en om alles tot de grond toe af te breken! En dat zal blijven totdat er geen tijd meer zijn zal. Het is er alles om te doen dat er geen volk van God meer zijn zal; dat er geen waarheid zelfs meer te vinden is, dat alles tot een einde komt.

Farao is ook al bezig geweest om de kerk te laten verdrinken. Want al de knechtjes moesten geworpen worden in de Nijl. En dat wijf, die goddeloze Athália die dochter van Achab, die heeft al het koninklijke zaad omgebracht. Eén hebben ze er nog gauw vastgepakt, zo'n klein kind en dat hebben ze in een slaapkamer verborgen. Voor jaren hebben ze dat kind verborgen gehouden. Wie heeft dat schaapje, dat kind bewaart? Dat heeft God bewaard. Dat heeft God bewaard. *Want de scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten!*

En als je dan denkt aan de dagen van de ballingschap, zeventig jaren in Babel, ... Nebukadnézar zijn doel is geweest om het volk van God onder te laten gaan in dat heidens koninkrijk, zodat hun naam en de gedachtenis van de aarde zou worden uitgeroeid. Heeft hij zijn doel bereikt? Nee, mensen, nee, verspeeld! En waarom verspeeld? *Omdat de scepter van Juda niet zal wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten.* En nu heeft God hem gegeven, mensen, dat die scepter en die wetgever tussen de voeten van Juda gebleven zijn. En tussen de voeten van die stam gebleven is. Zij hebben wel alles gedaan om Juda te vernietigen en het te verderven, maar het is nooit gelukt. *En het zal zolang als de wereld er staat, het zal ook nooit gelukken. Er staat in Jesaja 54: "Alle instrument, dat tegen u bereid wordt dat zal niet gelukken; en alle tong die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen. Dit is de erve van de knechten des HEEREN, en hun gerechtigheid is uit mij, spreekt de Heere."*

En wat nu in het algemeen voor de kerke Gods geldt, dat is ook persoonlijk in het leven van Gods kinderen. De wereld die weet er niet vanaf en de godsdienst die heeft er geen besef van. Want die leven net zo makkelijk op de wereld, die weten niet dat er een duivel is, en dat de zonde er is en dat er een wereld is die in het boze ligt. Welnee, ze weten er niks van. Een makkelijk leven. En als ze sterven gaan ze allemaal naar de hemel toe. Is het met Gods volk ook zo? Nee, mensen. Als je bij dat volk behoort, - onthoudt het je leven lang maar, - dan moet je de meeste tijd naar de hel toe. Zo is het de meeste tijd bij het volk, hoor!! Veel meer dan ik vanavond je kan vertellen, mensen. Want er is in de hele wereld al wat afgespeeld, hé? Er is al wat bloed gevloeid in die wereld. De Eerste Wereldoorlog, de Tweede Wereldoorlog, miljoenen zijn er gevallen. Maar er is nooit een slagveld geweest waren zoveel doden vallen dan hier vanbinnen; hier, hier. Dat gaat, als het recht ligt in je leven, dat gaat je hele leven lang door. Van de ene dag in de ander.

Zou God dan Zijn volk nooit eens een ogenblikje rust geven? O ja!

*Gij verkwikt Uw volk goedertier;
En maar dat een iegelijk dier,
Daar woont, zonder verderven.*

Hij sterk Zijn erfenis als ze moede en mat geworden is. O ja, hoor. En de Heere komt het juk van de kinnebakken op te lichten en hen voeder toe te reiken. Dat doet God. Maar in het algemeen, mensen dan is het een strijd, een strijd tot de einde toe. En dat volk, dat schreeuwt van binnen veel meer dan ze ooit uitwendig kunnen doen. *Ik word onderdrukt*, zei Hizkia, *ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg.* Soms denk je, dat je dood getrapt zal worden, mensen. Net als een worm, net als een worm. Soms dan denk je: het is aan eind. Het is aan het einde. *Maar de scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten.* En dat is nu die autoriteit, dat is het gezag,

dat is de regering van die gezegende des Vaders, Die Zijn kerk vergadert en Die Zijn kerk brengt onder Zijn heerschappij. Maar Die Zijn volk ook brengt onder de wet. *Want de scepter over Juda zal niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten.* Dat wil zeggen, dat volk krijgt als ze door God neergeveld worden, en aan Zijn voeten gebracht worden met smekingen en geweent, dan krijgt dat volk met de wet te doen. Ze krijgen met Mozes te doen, die u veroordeelt en die u aanklacht; dat is Mozes. En Mozes kent geen pardon. De wet veroordeelt en de wet verdoemt. Daar krijgen ze allemaal wat van te kennen, mensen. Ze proberen wel om die wet te voldoen, maar het loopt allemaal in de dood uit.

Totdat de Heere in hun leven verschijnt en dat Hij het eens duidelijk gaat maken voor een ziel, dat die in één gebod struikelt, die is schuldig aan allen. *Dus de scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten.* Ze moeten zichzelf leren kennen als een vervloekt mens voor God. En als een vervloekt en veroordeeld mens gaat dat volk hier over de wereld. Er staat, en dat is het behoud voor de kerke Gods, er staat in Galaten 3 dat Christus een vloek geworden is voor Zijn volk om ze van de vloek te verlossen en om ze door Zijn Geest te bewerken. En dat eenmaal, wanneer ze gaan sterven, *dat er geen vervloeking meer tegen iemand wezen zal, maar dat de troon Gods en des Lams daarin zal wezen.*

En nu heeft Christus als een vervloekte over de wereld gegaan, voor Zijn volk. En Hij heeft de vloek van de wet weggenomen, maar ook het leven verworven door de onderhouding van de wet. Want de wet van het werkverbond is wel verbroken in zijn kracht om iemand te rechtvaardigen, maar die is nooit verbroken in zijn Goddelijke eis. Die eis van de wet is gebleven. En daar zegt de Heere Jezus van in Psalm 40, *dat Gods wet was in het binnenste van Zijn ingewand.* En dat Hij die wet vervuld heeft en dat Hij die verheerlijkt heeft, om die als een wet der liefde in het hart van Zijn arme volk terug te geven. En nu zal de scepter van Juda niet wijken, doordat de scepter van die Christus niet wijkt. Zodat, als dat volk onder de vloek van de wet komt, dat ze niet in de wanhoop zullen omkomen.

Er stond vanavond in de krant van een man, een advocaat, 46 jaar denk ik, die heeft zichzelf gisteravond doodgeschoten. En nu zouden wij zeker ons leven tekort doen, mensen, als die scepter er niet was van Christus. Want met die scepter slaat Hij dat volk wel op de grond, maar Hij zal dat volk nooit vernietigen. Nee, die scepter is tot behoud van de kerk. Die scepter is tot ondersteuning van de kerk. *Uw stok en uw staf die vertroosten mij.*

Smytegelt zou zeggen: *wij hebben een prachtig prentje in Esther en Ahasvéros.* Ja. En wat is dat? Esther die was in dertig dagen niet bij de koning geweest. Ze was benauwd, hoor! Ze was zó benauwd, want er was geen andere weg meer. Dus ze moest. Mordechaï zei: *kind, als je het niet doet dan is alles afgelopen. Misschien, misschien dat het nog meevalt.* En toen heeft dat schepseltje, dat heeft het gewaagd, mensen. En werkelijk, en werkelijk, die koning reikte haar de scepter toe. Ze mag komen, ze mag komen.

En nu die grote Heere Jezus, de Zoon van David, de Zoon van Juda, die gaat de scepter toereikend aan dat volk die hun ziel bij het leven niet meer houden kunnen. Bij dat volk dat in hun leven niet anders doet dan omkomen en schipbreuk lijden. Maar Christus heeft de pers alleen getreden en niemand van de volkeren was met Hem. Hij heeft ze getreden in Zijn toorn en vertrap in Zijn grimmigheid. Omdat de dag der wraak in Zijn hart was en het jaar Zijner verlossen was gekomen.

Het is van Hem wat wij nu samen gaan zingen uit de 89^e Psalm

*Mijn hand zal, hoe het ook ga, hem sterken dag en nacht.
 Mijn arm zal hem in nood, voorzien van moed en kracht.
 De vijand zal hem nooit door wreev'le handelingen,
 Door list of hels bedrog, in uiterst' engten dringen.
 Den booswicht, zal het geweld nooit tegen hem gelukken,
 Noch in- noch uitlands vorst zijn zetel onderdrukken.*

Het is psalm 89 het 10^e vers.

TOEPASSING

En nu staat er: *de scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt.* Dus door al de eeuwen heen, geliefden, heeft God dat geslacht en die stam van Juda en van David in het leven behouden; *totdat Silo komt.* En nu hebben we in het begin gezegd, dat Christus het overneemt en het opneemt en dat Hij het nooit meer uit Zijn handen zal laten nemen. En nu heeft Christus het in de eeuwigheid voor Zijn kerk opgenomen bij de Vader, in de Raad des vredes. *Zie, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands.* Christus is met Zijn hart Borg geworden om tot God te genaken.

Christus heeft door de rollen van het Oude Testament Zijn kerk en zijn volk beschermd; door al de donkerste tijden die er geweest zijn. Want toen Christus in de wereld kwam, was het in de kerk nooit zo donker geweest dan toen. De kerk was vol met een vleselijke godsdienst. Een godsdienst van doen en van laten. Maar de ware prediking van de gerechtigheid Gods en van de waarheid Gods en van de genade Gods werd gemist. Er waren zover als wij het weten, geliefden, er waren maar enkelen van Gods volk overgebleven. Die zaten daar als stillen in den lande, en als verborgen mensen op de wereld. Bij geen mens in tel, bij geen mens als het ware gekend. Johannes de Doper, de Heraut van Christus, heeft nooit in een stad of op een dorp gewoond, maar heeft dertig jaar in de wildernis doorgebracht. Er zal misschien wel geen mens hem gekend hebben, zo eenzaam was zijn leven. Totdat de tijd aanbrak God hem naar voren bracht. En zo is het ook inzonderheid met Christus Zelf geweest, Die in de volheid destijds gekomen is en Die het allemaal opgenomen en overgenomen heeft. Hij heeft de scepter in Zijn hand genomen, en heeft de wetgever ook voor Zijn rekening genomen. Zoals gezegd was: *totdat Silo komt.* En Silo betekent rust, Gelukaanbrenger, Zaligmaker, Heere, Behouder. Dat ligt allemaal opgesloten in de naam Silo. En nu kon Juda zichzelf geen rust geven, de stam van Juda kon het niet, ook niet één van hun koningen, maar alleen de Silo. Totdat Christus zal komen. En uit Zijn mond, volgens Mattheüs 11, werd gehoord wat nog nooit door een mens van tevoren gehoord was: *"Kom herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Mijn juk is zacht en Mijn last is licht".*

Totdat Silo komt. Want och, mensen als je bij dat volk van God mag behoren, dan kom je helemaal aan het eind met jezelf. Gods volk leert bukken. Misschien dat we nog gelegenheid krijgen om over dat andere stukje nog wat te zeggen, dat er staat: *en Dezelve zullen de volkeren gehoorzaam zijn.* Maar door die Christus is er een volk op de wereld dat hun knieën voor Hem leert buigen.

*Het woeste volk zal voor hem knielen,
 Zijn vijand lekt het stof.*

We hebben het al honderd keer gezegd, mensen, het is zo gelukkig als hij zijn eigen baas niet is, hoor. Want hij viel vanavond nog in de hel; hij zou vanavond nog in de hel terecht komen. Ik weet wel, er zijn zoveel mensen die dat niet meer willen horen, maar het is allemaal de waarheid. Het is allemaal de waarheid, hoor. Van het begin tot het einde toe. Maar, terug kunnen zij óók niet meer.

*Ja, elk der vorsten zal zich buigen;
En vallen voor Hem neer.*

Een behoeftige volk in hun noden, in hun ellenden en pijn. Want ze worden allemaal in het niets gebracht en ze komen allemaal in de dood met zichzelf terecht. Allemaal. En dan zeggen ze soms: zou er in Grand Rapids, zal er in Michigan, zou er in Amerika, zou er in Nederland, wel één mens wezen die zó dood is als dat ik ben? Zó dood, en zó koud en zó ongelukkig! Zou mijn hart, zou het nog wel eens ooit breken? Zou het nog wel eens ooit breken? Er zei vroeger een vrouw in Rotterdam, die van God zoveel had geleerd en ontvangen: *ik denk, dat al zou er vanavond een kanon op de preekstoel staan, dat afgeschoten werd, dat mijn harde hart nog niet zou breken.* Nog niet zal breken. Ja, ja! Dat volk komt allemaal in de dood terecht. Allemaal. Want de wet slaat ze neer en de wet ontnemt ze alle moed, maar het Evangelie richt ze op en dat beurt hen op. Ja, *het evangelie gaf aan mijn hart troost en geest en leven.* Als het maar een weinigje opgelicht wordt; als het maar een weinigje geopend wordt. Maar het is de meeste tijd zo gesloten, mensen. En je moet niet denken, dat ze het zelf open kunnen maken, hoor. Nee, je kunt het zelf niet openmaken. Ik kan er wel tegenaan kijken, maar er niet in kijken; en er niet dóórkijken; ook dat is onmogelijk. Maar, *totdat Silo komt.* En die Silo is gekomen in Bethlehem Efratha, en Hij is gekomen bij het Joodse volk.

Maar jongen en oud, klein en groot, Hij moet hier komen; hij moet hier, hier komen. (De spreker klopt herhaalde malen op zijn borst) Hier, in ons hart en in ons leven. Zitten er nog zielen vanavond die er nog een beetje hoop op hebben? Mm? Zitten er hier nog zielen die zeggen: van de week heeft God mij nog vertroost en bemoedigd dat de dag eens zal aanbreken. Of is het al jaren geleden dat je Gods stem hebt gehoord? Mm? Is het al jaren geleden, mensen? Want je kan wel eens bemoedigd worden, maar bemoediging is geen Godsontmoeting, hoor. En vertroosting is geen oplossing. En nu kan hij wel in het leven behouden worden, hier eens wat oppikken en daar eens wat oprapen en daar eens wat krijgen, maar hij mist de oplossing, mensen. Hij blijft in banden en gevangenis. Niet verlost, hé. Niet verlost. En als hij dan voor de dood geplaatst wordt, dan zegt hij: o God, o God hoe zal ik het maken? Als God mij nu vannacht oproept, heb ik dan grond onder mijn voeten? Heb ik dan zekerheid in mijn hart? Is het dan van onderhandeling afhandeling geworden? Heeft de Heere mij dan in Zijn verbond overgenomen? In het huwelijksverbond? Ben ik in geestelijke ondertrouw? Ja, dat zijn allemaal vragen.

En gemeente dat is de weg langs welke God zijn kerk geleidt en voert. Langs welke God zijn kerk leidt en voert, hoor. Onthoudt het maar. Er is geen andere weg om getroost te kunnen leven en om eenmaal zalig te kunnen sterven. We zullen tussen de wieg en het graf er wat van moeten leren. Er zullen toch punten moeten zijn, mensen, die de Hemel in ons leven heeft aangewezen en waar de Heere Zichzelf met ons bemoeid heeft. Waar God tot ons gekomen is. Waar Silo gekomen is. Niet waar wij tot Silo gekomen zijn, maar dat die Silo tot ons komt. En als die Silo tot ons komt, dan komt hij tot een onrustige ziel, dan komt hij tot een onopgeloste ziel. Dan komt hij tot

een ziel die God niet ontmoeten kan. Dan komt hij tot een ziel waar het recht voor voldaan moet worden, en die met God verzoend en met God bevredigd moet worden. Gelukkig dat het Evangelie nog verkondigd wordt, mensen. En dat die blijde boodschap nog gehoord mag worden. *De scepter zal van Juda niet wijken en de wetgever van tussen zijn voeten.* En nu zal Christus het nooit overgeven, nooit. Daarom mag Gods volk zingen:

*Geef het wild gediert' dat niets in het woen ontziet,
De ziele van Uw tortelduif niet over.
Laat, grote God, om een gehaten rover,
Uw kwijnend volk niet eeuwig in het verdriet.* Psalm 74:18

De Heere mocht die enkele woorden van vanavond nog zegenen. Och het mocht nog eens naar binnengaan, mensen. En de Heere mocht er Zijn handen eens opleggen, dat we vannacht de kracht en de troost ervan mogen ervaren. En dat we tot het bewustzijn mogen komen, als we het nog niet zijn, dat we onder die scepter onder die wetgever gekomen zijn. En dat wij er onder zullen blijven, omdat Christus betuigd heeft: "Uit degenen die Gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren". Niemand, *want niemand zal hen uit Mijn hand rukken.* Amen.

Dankgebed

Heere, Gij mocht dit enkel woord nog zegenen en heiligen en nog vruchtbaar maken tot lering en bekering, tot leiding en onderwijzing. Breng ons nog veilig tot onze woningen. Wil ons voorbereiden voor de sabbatdag, als het met Uw lieve raad bestaan kan. Wil al de noden persoonlijk, huiselijk en kerkelijk en maatschappelijk en in de wereld, ... och wil het vervullen. Dat we het onszelf nog eens aan mochten trekken, de benauwdheid der tijden. En dat u al de noden genadig vervullen mocht, uit en door Uzelf. Brengt ook straks een van onze kinderen nog terug, uit het oude vaderland, aan het einde van de week, als het met Uw lieve raad bestaan kan. Dat we elkander nog weer terug mogen ontmoeten. En dat Gij Uw aangezicht over ons en over al Uw volk nog genadig wil doen lichten, en al de noden vervullen, voor dag en nacht, voor tijd en eeuwigheid. In de verzoening van onze misdaden, om Christus' wil. Amen.

Psalm 97 het 1ste vers.

*God heerst als Opperheer;
Dat elk Hem juichend eer'.
Gij, aarde, zee en eiland,
Verheugt u in uw Heiland.
Hem dekt met majesteit
Der wolken donkerheid.
Hij vestigt Zijnen troon
Op heil'ge rijksgeboon,
Vol recht en wijs beleid.*

Ontvang nu de zegen des Heeren.

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u allen. Amen.

7. EEN BLIJDE OOGST NA DROEVIG ZAAIEN

Geschreven in 1952

Psalm: 126: 3

Lezen: Psalm 126

Psalm: 42: 2 en 3

Psalm: 68: 2

Psalm: 72: 7

Geliefden.

In Jacobus 5:7, 8 hebben wij *een vermaning tot geduld, en een opwekking tot lijdzaamheid*. De overheersing van de rijken over de armen was groot en schandelijk. Het rechtmatig verdiende loon van de werklieden werd verkort, en door de rijken maar opgestapeld, en gebruikt om wellustig te leven. Onrechtvaardig werden daarenboven de rechtvaardigen gedood. De armen hadden geen macht om zich tegen al dat onrecht te verzetten. Er werd geen weerstand geboden, en de onderdrukking van het arme volk van God ging door. Toch snelden de onderdrukkers het oordeel tegemoet. God zou op Zijn tijd wel recht doen.

Groot waren de moeilijkheden, waarin de kerk verkeerde. Jacobus wekt het volk op niet om zich te wreken, maar om te verdragen en ootmoedig te buigen. Jacobus wijst op de toekomst des Heeren. De omstandigheden waren benauwend, maar welhaast zal de dag komen, wanneer God de wereld rechtvaardiglijk zal oordelen. De dag van rekening en verantwoording, maar ook de dag van vergelding komt. God zal eenmaal recht doen. Zo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. De verdrukking van de kerk zal eindigen, en dan komt de heerlijkheid over het vertrapte volk van God. God komt eenmaal tot verlossing van Zijn volk, en tot redding uit de grote nood, waarin dat volk hier verkeerde. Die volkomen verlossing van Gods kinderen zal zijn wanneer hun gezegend Hoofd komt op de wolken des hemels. De lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, zal spoedig dus eindigen. In die wetenschap en zekerheid persoonlijk voor onze ziel kan alle leed gedragen worden.

Dat Jacobus het zo bedoelt, blijkt uit het beeld, waarmee hij zijn vermaning toelicht. Hoe komt de landman aan zijn kostelijke vruchten? Door zaaïen, maar ook door afwachten en het over te geven. Hij kan de regen, die het veld nodig heeft, niet zelf doen komen en verhaasten. Maar hij kan lankmoedig zijn, omdat hij weet (van rampen spreekt Jacobus niet, hij neemt het normale geval) dat de vrucht komen zal. Die hoop doet hem leven. Daarbij moeten ook de verdrukten leven. De zekere hoop, die niet beschaamd worden kan, moet al het leed verzachten, en het hoofd omhoog doen houden.

*Voor hen, die het heil des Heeren wachten,
zijn bergen vlak en zeeën droog.*

De Heere zal Zijn volk niet begeven, en Hij zal Zijn erve niet verlaten, Psalm 94:14. Hij heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde, en Hij heeft hen in Zijn beide handpalmen gegraveerd. Hij bemint hen als het zwart van Zijn oogappel. De wereld kan hier, onder de toelating, Gods volk wel benauwen, maar het geluk van de goddelozen is hun ongeluk. Gods volk kan hier als een veldhoen op de bergen vervolgd worden, zwart zijn van de dienstbaarheid en van het lijden, maar zal toch

eenmaal zegepralen over hun vijanden. Dat volk, door God gekend, van eeuwigheid gekocht en verlost met het dierbare bloed van Christus, zal eenmaal het loofhutfest in de hemel met blijdschap vieren. Hun heil, hun zaligheid, hun verlossing ligt in God eeuwig vast. Christus heeft als Borg voor al hun schuld betaald, en voor hen het eeuwige leven verworven. Het ga zo het ga, maar hun einde zal eeuwige rust, eeuwige vrede, en eeuwige blijdschap zijn. O, naarmate Gods lieve Geest die hoop daarop in hun ziel werkt, en versterkt, is er ook een gelovig en lijdzaam uitzien der ziel. Een stil betrouwen op die onveranderlijke en getrouwe Verbondsgod, Die Zijn beloften aan Zijn volk heeft geschonken.

En van al die goede woorden, die de Heere tot hen heeft gesproken, zal er niet één op aarde vallen. Christus heeft met een offerande in eeuwigheid volmaakt al degenen, die geheiligd worden. Hij voer van de Olijfberg op naar de derde hemel met bazuïngeluid, en Hij beloofde Zijn volk, hen geen wezen te laten. Nee, Hij zou wederkomen om Zijn kerk mee te nemen, *zodat zij dan de Heere tegemoet gevoerd zouden worden in de lucht en in de wolken, om altijd bij de Heere te zijn.* Heel de wereld moge omkeren, maar de liefde en de trouwe Gods over Zijn volk Zijn onverbreekelijk.

Zo zijt dan lankmoedig, volk des Heeren, in al uw druk en tegenheên. Uw Borg is er borg voor, dat God uw hart met een onwaardeerbare en onuitsprekelijke blijdschap zal vervullen.

De woorden van onze tekst vindt u opgetekend in Psalm 126:5-6:

Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. Die het zaad draagt dat men zaaien zal, gaat al gaande en wenende, maar voorzeker hij zal met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven.

Deze tekstwoorden spreken van: *een blijde oogst na een droevig zaaien, of: een troostvolle belofte.*

1. Geschonken aan het bedroefde Israël.
2. Gegronde in de vernedering en verhoging van Christus.
3. Bevestigd aan het Sion Gods.

1. Geschonken aan het bedroefde Israël.

In vers 1-3 van deze Psalm hebben wij de dankzegging van de verlost kerk. God had die kerk na zeventigjarige ballingschap weder doen keren uit Babel, en om dat grote wonder erkennen zij nu de God des verbonds. Hij had Zich immers daarin betoond als de getrouwe en onveranderlijke, Die Zijn beloften eenmaal aan Zijn volk gedaan, op Zijn tijd zou vervullen. In vers 4 hebben wij het gebed van de kerk. De verlost kerk smeekt om verlossing, om een volkomen verlossing. Het merendeel van dat volk was nog in Babel achtergebleven, en zelf hadden zij ook na hun terugkeer met zoveel moeilijkheden te worstelen. Nu hebben wij in de laatste twee verzen *een troostvolle belofte voor dat volk des verbonds.*

In het vorige vers is een natuurlijk beeld gebruikt. De nederzetting van het wedergekeerde volk had uit gebrek aan bevolking het aanzien van een dor en onvruchtbaar land, zij was gelijk aan dát Zuidelijk deel van Palestina, dat in de winter, in de regentijd, overvloedig gedrenkt werd door de jaarlijks wederkerende "waterstromen", "beken", maar die in de zomer geheel uitdrogen en het land dor laten.

Dat beeld uit de natuur werd door de dichter vastgehouden. De toestand van de eerst teruggekeerden is gelijk aan een dor land, en hun arbeid tot het vestigen van de

nieuwe kerk en burgerstaat was gelijk aan die van een landman, die zijn kostbaar zaaikoren in dorre aarde moest werpen, omdat hij de zaaitijd niet mocht laten voorbijgaan. Het zaaien met tranen was in Palestina zeer gewoon. Wanneer de Heere niet tijdig de hemel opende, en de zo vurig begeerde regenstromen deed neerdalen, dan was er geen hoop op blijde oogst. Het zaaien gebeurde in het Oosten met veel moeite en zorg, bekommerd en bedroefd. Het geschiedde met veel vrees. Gedurig was er vrees, dat de arbeid tevergeefs zou zijn, dat het uitgestrooide zaad verloren zou zijn. En niet alleen was er vrees met het oog op het inhouden van de regen des hemels, maar ook dat de vijand het gezaaide zou vertreden. Toch staakte men het zaaien niet. De zorgvolle zaaier, die ons hier beschreven wordt, gaat al gaande. Het is een uitdrukking die het standvastige van zijn aangevangen arbeid uitdrukt. Die zaaier houdt niet op, blijft niet stilstaan, maar gaat door. Hij gaat al gaande en wenende: d.w.z. hij is gebukt door allerlei zorg en bange vrees. Hij gaat al gaande en wenende: onophoudelijk, zolang hij met het zaaien bezig is, wenend en de voren, waarin hij het zaad wierp, met zijn tranen vullend. De zaaier draagt het kostelijke zaad. Hij wenst niet alleen ijverig te zaaien, maar ook goed zaaikoren te hebben. Dat beeld nu, in onze tekst gebruikt, wordt nu overgebracht op het wedergekeerde volk uit Babel. Groot was de blijdschap toen de Heere hun gevangenis wendde. Neen het was nooit het voornemen geweest van de vijand om dat volk nog eenmaal terug te doen keren naar hun eigen land. Het doel was geweest om hen op te lossen, en onder te doen gaan in dat grote wereldrijk. Echter Gods wil en raad kan de machtigste vijand van de wereld niet breken. De Heere zegt in Zijn Woord: *Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen*, Jesaja 46: 10. Uit dat volk zou de Messias geboren worden, nog zoveel eeuwen later, en Gods beloften aan Zijn oude volk gedaan, zouden haar vervulling niet missen. Nee, God zorgt voor Zijn eigen eer, en Hij zou Zijn volk niet eindeloos in het verdriet laten.

O wat is de verbondstrouw en de verbondsliefde van Jehova tegenover Zijn volk toch groot. Hoe ontrouw en liefdeloos waren zij geweest. Zij hadden het verbond geschonden, en waren zo trouweloos afgeweken. En nu had God hen wel bezocht met de roede en met bittere tegenheden, maar wendde Zijn goedertierenheden niet van hen af. Hij ontfermde Zich krachtens Zijn verbond in Christus over Zijn verbondsvolk. Dat Hij hen nu weer verlostte. was omdat Hij redenen uit Zichzelf genomen had.

Kores wordt verwekt, als Gods knecht, om de deuren der gevangenis te openen, en dat zolang onderdrukte volk in de gelegenheid te stellen om weer naar hun land te keren. Met grote blijdschap ging een deel van het volk terug. Met nieuwe moed begonnen zij de arbeid, om stad en tempel te herbouwen. het Was echter een grote beproeving. Jeruzalem lag verwoest, de tempel, het heiligdom, was met vuur verbrand. het Was niet anders dan een grote wildernis. Uitwendig en inwendig kregen zij grote tegenstand. De vijanden spotten met die amechtige joden, en velen van het eigen volk werden onwillig om voort te gaan, en lieten hun handen slap hangen. Twintig jaren achtereen hebben zij met tranen moeten zaaien. Immers toen kwam er weer een nieuw bevelschrift van Darius, de koning der Perzen, die hun vergunning gaf om voort te gaan met de herbouw van stad en tempel. Naar de mens gesproken stonden hun zaken hopeloos. Het ontbrak hen aan de nodige kracht om Sions muren te herstellen, en telkens moesten Ezra en Nehemia het volk opwekken, om de moed niet te verliezen. Ja God Zelf zond de profeten Haggai en Zacharia om het bedroefde volk te troosten met de Goddelijke beloften. Bij het optrekken had het volk nog gezongen van blijdschap, en nu kwamen de tranen van bezorgdheid. De teruggekeerden deden hun werk als wenende zaaiers. Zij zijn weer aan de arbeid gegaan, ondanks alle bezwaren

uit- en inwendig zijn zij toch doorgestaan met de bouw des tempels. In de ene hand hadden zij de truffel, en in de andere hand het zwaard, dikwijls van alle kanten benauwd. Maar zij hebben niet alleen tranen geschreid enkel van vrees, zorg en moeite, maar ook van verootmoediging en schulderkennis, van gevoel van eigen zwakheid en gebed om kracht en zegen van de Heere, de God des verbonds. En nu, voor dat wenende volk, dat zijn arbeid wenende, onder veel strijd moest verrichten, was de troostvolle belofte, dat zij met gejuich zouden maaien, dat zij voorzeker met gejuich zouden wederkomen, dragende hun schoven. Zij zouden ervaren, wat onmogelijk is bij de mensen, dat is mogelijk bij God. Israëls God is die Rotssteen, Wiens werk volkomen is. God van de hemel zou het hun doen gelukken. Hoe groot de tegenstand ook zijn mocht, en hoe moedbenemend alle raadslagen van de vijand ook waren, God Zelf zou aan de spits treden voor Zijn bedrukte volk. Hij zou niet laten varen het werk Zijner handen. De tempelbouw zou worden voltooid. Alle moeilijkheden zouden overwonnen worden; alle bergen worden gemaakt tot een vlak veld. Ja de dag zou aanbreken dat zij de voltooide tempel voor hun ogen zouden aanschouwen. Naar Ezra 6 zou de tempel, het huis Gods, *met vreugde worden ingewijd*.

Zij zouden dan het Pascha weer vieren, het feest der ongezuurde broden zeven dagen met blijdschap, want de Heere had hen verblijd. God Zelf zou dus hun tranen drogen, en Gods macht en goedheid en trouw hun vrees beschamen. De wenende arbeiders hebben gejuicht als zij, gelijk die zaaier, de rijpe en heerlijke vruchten van hun droeve arbeid aanschouwden. Zij zouden het erkennen dat God het gedaan had, en dat het Zijn eigen werk was. Zij waren in moedeloosheid onder de zware druk zeker bezwaken. Maar God richtte hen op, en gaf hun kracht tot de arbeid, en Hij was het die alle boze plannen van de vijand verijdelde.

God kroont alleen Zijn voor Zijn eigen eer. Ja, Zijn eigen werk en Hij draagt er zorg voor. Dat wordt nu de grootste blijdschap van Gods gunstgenoten. God gedenkt aan Zijn verbond tot in eeuwigheid, en Hij vervult Zijn verbondsbeloften, door die diepste en voor ons zo menigmaal tegenstrijdige wegen

Hij laat Zijn volk niet eindeloos in het verdriet. En nu zijn alle beloften Gods zoveel als er zijn in Christus Jezus, ja en amen, Gode tot heerlijkheid.

2. Gegrond in de vernedering en verhoging van Christus.

a. Ook deze troostvolle belofte is in Christus gegrond. In de weg van dat teruggekeerde volk uit Babel, in dat zaaien met tranen, maar ook in dat maaien met gejuich ligt getekend de weg van de Borg des verbonds. Het is alles maar een flauw afbeeldsel geweest van hetgeen *Christus als de Man van Smarten* geleden heeft van het begin Zijner menswording tot aan het einde Zijns levens hier op aarde. Zijn gehele leven is getekend in de weg van bloed en tranen.

- Denk aan de smartelijke besnijdenis ten achtsten dage, die Hij ondergaan moest.
- De verharding van ons hart heeft Christus al bloed gekost in het begin Zijns levens. Dat Hij vanwege het zwaard van Herodes het land Kanaan verlaten moest en vluchten naar Egypte, was een weg van tranen. Herodes heeft het uitgevoerd, die kindermoord van Bethlehem, doch in de grond was het omdat wij onszelf buiten God en Zijn gemeenschap gezondigd hebben. Het ging maar om dat éne Kind, dat als Borg vertoeven moest buiten Zijn vaderland. Hij moest doorleven, wat het inhield, vervreemd van God te zwerven in den vreemde.
- Welk een smart van de zonde heeft Hij gehad, in Zijn verblijf te Nazareth, waar Hij bleef tot Zijn dertigste jaar.

- Voor en aler Hij optrad in het openbaar werd Hij verzocht van de duivel. Ook die weg is voor de vlekkeloos heilige Jezus geweest een zaaien met tranen. Waren wij de duivel niet toegefallen, die vijand had nooit zulk een macht kunnen ontplooien, en had nimmer die drie scherpe pijlen op zijn ziel kunnen afschieten. Nee, nooit zal enig schepsel het kunnen uitdrukken wat het lijden van Christus geweest is, nademaal Hij nooit zonde gekend noch gedaan had. Onpeilbaar diep is dat lijden geweest. Overal rustte Gods toorn op Hem.
- In de staat van Zijn diepe vernedering heeft Hij gezaaid met tranen. Hij weende aan het graf van Lazarus, en Hij weende aan de poorten van Jeruzalem. Ziende op de ondergang, die de stad tegemoet ging, omdat zij Hem verwierpen in snood ongeloof en ontkenning dat Hij was de Zone Gods.
- En toen Hij optrad in het openbaar was niet anders dan verachting, smaad en hoon zijn deel. Na zijn eerste predikatie wilden zij Hem van de steilte afwerpen in de diepte. Hij kwam tot de Zijnen, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.
- De grote vijandschap van Schriftgeleerden en Farizeeën heeft Hij moeten dragen.
- Hoewel een Judas Hem verried, een Petrus Hem verloochende en al de discipelen Hem verlieten, en er geen vertrooster overbleef, is Hij voortgegaan. Welke verzoeking ook tot Hem kwam, Hij stelde Zijn aangezicht als een keisteen. Hij ging niet achterwaarts. Nee de duivel heeft het niet gewonnen.
- Maar in het bijzonder op het laatst van Zijn leven heeft Hij met sterke roeping en tranen Zichzelf geofferd. *Christus heeft met tranen gezaaid* toen Hij was in de hof van Gethsémané. De volle toorn Gods en de gramschap Gods ontbrandde daar tegen Hem in Zijn volle kracht. De macht van de hel werd op Hem losgelaten en de angsten der hel benauwden Hem. Het volle gewicht van schuld en de zonde der uitverkorenen drukten Hem. De vloek van de wet, en het oordeel des doods heeft Hem daar in het bijzonder aangegrepen. Daar werd Hij geperst totdat het volbracht was. Zijn zweet werd als grote druppelen bloeds, die op de aarde afliepen. Nimmer heeft de Zone Gods de strijd gestreden, gelijk daar in die nacht, toen Hij als zonk in de ravijnen des doods. Daar heeft Hij immers uitgeroepen: *Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe*. Volkomen verenigd met de wil des Vaders om tot de laatste druppel de drinkbeker te drinken die de Vader op Zijn hand gezet had, ging Hij Zijn vijanden tegemoet. Hij gaf Zich vrijwillig in hun handen, opdat zij aan Hem volvoerden, wat Gods eeuwige raad over Hem besloten had.
- Hij werd geleid van Annas naar Kájafas en van die Hogepriester naar Pilatus. het Was al gaande en wenende. O wat is Zijn reine ziel getroffen, toen al onze ongerechtigheden op Hem aan kwamen; toen Hij van God geslagen en verdrukt is geworden, omdat Hij in de plaats van Zijn volk aan het Goddelijk recht moest voldoen. Lichamelijk heeft Christus veel geleden, maar dat had toch geen vergelijk met Zijn zielslijden. O dat staan voor Kájafas de smaad Hem daar aangedaan, de verachting en bespotting van Pilatus en bij Herodes, wat hebben zij Zijn ziel doorwond.
- En wanneer Hij straks ging door de straten van Jeruzalem, dragende Zijn kruis, toen was het dat Hij uitriep: *Schouwt het aan, gij allen die over de weg voorbijgaat, is er een smart gelijk deze Mijne smart?*
- Op Golgotha hebben de lasteringen van Joden en heidenen Hem door de ziel gesneden. Het is van het begin tot het einde een zaaien met tranen geweest, ook toen Hij van God verlaten is geweest in de drie-urige duisternis. Toen heeft Hij de eeuwige verlating Gods doorleefd.

Nee, Hij bezweek niet onder het zwaarste lijden, maar Hij ging voort om tot de laatste kwadrantpenning de schuld van Zijn volk te betalen, en het werk te volbrengen dat de Vader Hem opgelegd had. Zijn Goddelijke natuur heeft de menselijke natuur ondersteund in het doordragen van de oneindige toorn Gods. Een engel heeft Hem ondersteund in de hof van Gethsémané. En de apostel Paulus schreef in Hebreeën 12 *dat Hij voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande heeft veracht.*

b. De strijd die Christus streed was niet hopeloos. Nee, in de eeuwigheid, bij de aanvaarding van dat grote Borgwerk, was de overwinning en de zegepraal Hem door de Vader al verzekerd en gewaarborgd. In de volste zin van het woord is het aan die Borg bevestigd: *Die met tranen zaaien zullen met gejuich maaien. Voorzeker, Hij zal met gejuich wederkomen, dragende Zijn schoven.* Hij zou op de weg uit de beek drinken, en daarom zou Hij het hoofd opheffen. Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zou hebben, dan zou Hij zaad zien.

Wat diep heeft Christus Zich moeten vernederen, maar wat is Hij ook uitermate verhoogd geworden. Het was al onder de oude dag geprofeteerd, dat God zijn ziel in de hel niet zou verlaten, en: *Gij zult niet toelaten dat uw Heilige de verderving zie* Psalm 16: 10. Christus ging wel in de dood, maar zou van de dood niet gehouden worden. De Vader zou Hem opwekken aan de morgen van de derde dag, en Christus zou door Zijn eigen Goddelijke kracht opstaan, en Zijn leven weder aannemen. Groot zou zijn blijdschap zijn, gelijk Hij de dood inging in het volle bewustzijn dat alles volbracht was, waartoe Christus Zich als Borg in de eeuwigheid had verbonden. Op de volmaakte wijze had Hij de Vader verheerlijkt, en al de geschonden deugden Gods opgeluisterd. O wat een blijdschap vervulde het hart van de verheerlijkte Middelaar.

- Hij zou terugkomen. *Wederkomen met gejuich*, mede nemend uit het graf Zijn volk, dat met Hem gestorven en begraven was.
- Hij zou voorzeker met gejuich terugkomen. Hij zou terugkomen als Overwinnaar van dood, hel, zonde, satan en wereld.
- Hij zou voorzeker terugkomen met de kwitantie van Zijn Vader, dat al de schuld betaald, en al de ongerechtigheid verzoend was, en dat uitverkoren volk nu dubbel zou ontvangen voor al zijn zonden.
- Hij kwam weder met gejuich, met een verheerlijkt lichaam, om er straks mee van de Olijfberg op te varen naar de hemel, en te zitten aan de rechterhand des Vaders.
- Met gejuich zou Hij wederkomen tot Zijn residentie, die Hij weleer verlaten had, om dan met de grootste blijdschap ontvangen te worden in de hemel der hemelen.
- Ook eenmaal in de voleinding der eeuwen zal Hij met gejuich wederkomen op de wolken des hemels, om dan te oordelen de levenden en de doden. O wat een blijdschap en gejuich wanneer Hij dan met Zijn ganse kerk zal wederkomen, betuigend: *Ziet hier Ik, en de kinderen die Mij de Heere gegeven heeft.* Dat zal de dag zijn van de grote oogst, wanneer door Hem al de verlost en als schoven zullen binnengebracht worden in de schuren des hemels, op grond van Zijn aangebrachte gerechtigheid. Satan zal dan met al zijn trawanten, en met zijn onderdanen geworpen worden in de buitenste duisternis, waar weinig zal zijn en knersing der tanden, maar Christus zal dan als Bruidegom met Zijn lieve Bruid de bruiloftsmaal binnengaan, om dan altijd bij de Heere te zijn. *Eeuwige blijdschap zal dan op hun hoofd wezen en treuring en zuchting voor eeuwig wegvlieden.*

3. *Bevestigd aan het Sion Gods.*

Zo komen wij als vanzelf tot onze laatste hoofdgedachte, *dat die troostvolle belofte bevestigd wordt aan het Sion Gods.*

In het begin van deze Psalm werd er gezongen van de gevangenen Sions. Met die gevangenen Sions worden daar bedoeld het wedergekeerde volk uit Babel. Dat dit allemaal bekeerde mensen waren mogen wij niet zeggen, daar Gods Woord het toch zelf zegt, *dat het niet alles Israël was, wat Israël genoemd werd.* Er is altijd kaf onder het koren geweest. Maar wanneer wij nu spreken over het Sion Gods, dan bedoelen wij daarmee al de uitverkorenen uit Joden en heidenen, uit alle volken, talen en natiën. Voor dat Sion is het hier op aarde ook een zaaien met tranen. Zeker, in de wereld wordt zeer veel met tranen gezaaid, zonder in vreugde te oogsten. Heel de wereld is na de verbreking van het Werkverbond een tranendal geworden. De waarheid zegt het ons immers zelf, *dat de mens tot moeite geboren is.* En Mozes betuigde in Psalm 90, *dat het uitnemendste van dit leven moeite en verdriet is.* De werkelijkheid van het leven is klagen en wenen.

Van Ezau lezen wij in Hebrëen 12:17: *Want hij vond geen plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht.* Orpa weende ook in Ruth 1:14, doch keerde weer terug naar Moab. Van Judas lezen wij ook, dat hij berouw had, in Matth. 27:3, doch hij is er in omgekomen.

Waar zouden wij beginnen en waar zouden wij eindigen om in deze ure al de verschillende tranen op te noemen, die hier op de wereld geschreid worden, doch die alle zonder vrucht zijn. Gods Woord spreekt ook van een droefheid der wereld, die de dood werkt, in 2 Kor. 7:10. Gods kinderen schreien ook altijd geen tranen, die in Gods fles vergaderd worden. Het is er verre, verre vandaan. God moet er door Zijn Geest maar eens licht over geven, dan zullen wij onszelf wel voor God verfoeien in stof en as. Er zijn wat tranen, die zij ook schreien in hun leven, die maar voortkomen uit eigenliefde, uit ongeloof, uit vijandschap, uit vleeselijk medelijden; en vermenigvuldigt het zelf maar.

Hier in deze tekst gaat het over tranen van waarachtige droefheid over de zonde, naar God en om God, als vrucht van de vernedering van Christus en de bediening van de Heilige Geest. Het gaat hier over dezelfde personen, waarvan Christus in de Bergrede gezegd heeft: *Zalig zijn zij, die treuren, want zij zullen vertroost worden.*

- Gods kinderen moeten met veel droefheid hun zaligheid uitwerken. Zo lang zij hier vertoeven, verkeren zij in een wereld die in het boze ligt. En omdat zij van de wereld niet zijn, daarom haat hen de wereld. Zij moeten ook zien en horen de ongerechte werken van de goddelozen, waardoor zij hun ziel kwellen. Dat Gods eer wordt geschonden en Gods Naam ontheiligd, Zijn geboden met voeten worden getreden, veroorzaakt hun smart.
- Maar niet minder, dat de kracht van hun verdorvenheid zo groot en sterk is, dat zij gedurig meegesleept en vervoerd worden. Ja verkracht, dan door het één en dan weer door het ander, waardoor de vrede met God wordt verstoord en zij de dadelijke gemeenschap met God moeten missen. Zij hadden soms wel eens gedacht, dat sommige zonden dood waren, maar hoe steken zij hun kop op, soms erger dan ooit tevoren. Dan is de klacht van Paulus in Romeinen 7 hun niet vreemd: *Hetgeen ik wil, dat doe ik niet; maar hetgeen ik haat, dat doe ik. Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?*
- En dan die macht des satans, waardoor zij gedurig geplaagd en gekweld worden! Ja, wat hun leven zo zeer terneer drukt.

- Daarbij: wat zijn de struikelingen gedurig vele! Jacobus schreef: *Wij struikelen allen in vele*, Jac. 3: 2. Tot hinken en tot zinken zijn wij ieder ogenblik gereed. O, dat af- en omzwerende hart, wat brengt het ons gedurig in vele ellenden. Wat heeft het Petrus tranen gekost en wat zal een ieder van Gods kinderen gedurig de droeve ervaring er van op moeten doen, dat het ons steeds met tranen doet zaaien!
- Tranen schreit dat volk ook, wanneer zij gewaar worden, welk een kracht het ongeloof nog in hen heeft en waardoor zij God verdacht houden in Zijn trouw, liefde en macht. Hoe ver het ons kan wegvoeren, dat zien wij aan Thomas. Wat kunnen wij ons daardoor van veel beroven en onszelf in het donker brengen!
- Zo kan ook het opmerken van de weinige toeneming in de kennis van Christus en de onvolmaaktheid van de heiligmaking ons smart veroorzaken. Waar wij God niet in kennen, kunnen wij God ook niet in verheerlijken.
- Zo veel hinderpalen, die ons steeds in de weg staan; uit- en inwendig, om ons van Christus af te houden. Dat nog gedurig zoeken in een ledig graf, in onszelf, wanneer God er onze ogen voor opent, kan zulks ons niet anders dan neerdrukken. Dat er zulk een eeuwige volheid in Christus is, en wij er zo weinig gebruik van maken. Dat ons leven niet beantwoordt aan hetgeen, waartoe wij geroepen zijn. *Hoedanige behoord gij te zijn in heilige wandel en Godzaligheid*. O, dat te kort, dat ze in zichzelf zien, en dat er zo weinig is een volgen en drukken van de voetstappen van Christus.
- Hoe moesten zij meer gezet zijn om te sterven aan alles, wat God mishaaft; en Christus te leven, Hem gelijkvormig te zijn. Zij moesten meer boven leven dan beneden, en zij worden gewaar, dat hun ziel zo kleeft aan het stof. Wat moeten zij menigmaal die dierbare tegenwoordigheid Gods missen.
- Wat zwerven zij vaak ver, ver van de fontein des heils af. Wat hebben zij nog vaak veel met zichzelf op en wat weinig oefening in de ware zelfverloochening en zelfverfoeiing. Ja, zo zouden wij voort kunnen gaan. Wat een oorzaken en redenen liggen er niet, dat zij met tranen moeten zaaien. Dat liefdeloze hart, die ongedode zonden, dat indrukkeloos en behoefteloos leven veroordeelt hen en is een oorzaak van gedurige rouw en smart.

Maar Gods volk krijgt *een blijde oogst na een droevig zaaien*. Er komt voor al Gods volk een oogsttijd. Nee, dat is geen twijfelachtige zaak. Er staat hier in de tekst, niet alleen, *dat zij, die met tranen zaaien, met gejuich zullen maaien*, maar er staat zelfs in het volgende vers: *Maar voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven*. God kroont Zijn eigen werk. In de ware geestelijke droefheid, gekend door het oprechte volk van God, ligt zoetigheid. Maar nu krijgen Gods kinderen een harte-lijke vreugde in God door Christus. Welk een blijdschap is het, wanneer voor dat overtuigde en bedroefde volk de waarheid, het Evangelie wordt geopend. O, wanneer Ruth uit Moab in Bethlehem kwam, heeft Gods hand haar geleid naar de akker van Boaz. Daar mocht ze veel oprapen. De maaiers hadden zelfs opdracht gekregen om bij handvullen te laten vallen. En, daarbij, zij mocht brood eten met de maaiers en haar bete dopen in de azijn. Toch was zij in zichzelf maar een vreemde en bleef een weduwe, die er buiten stond. De smaad van haar weduwschap lag op haar en de wet had zij tegen haar. Het was groot, dat zij Boaz mocht leren kennen, maar het gemis werd daardoor ook groter voor haar.

Met gejuich mocht ze maaien, na al haar zaaien met tranen, toen Boaz haar trouwde in de poort en zij niet langer meer alleen op de wereld stond. Met gejuich maaien toen als vrucht van de huwelijksgemeenschap Obed werd geboren.

En zo is het ook met Gods kinderen.

- (1) Met gejuich mogen zij maaien, wanneer God de zaken voor hen oplost. O, wanneer die blijde tijd aanbreekt, dat zij met Jacob Israël zijn geworden en de zon over hen opgaat, wanneer zij door Pniël gaan, God hun God geworden zijnde. Wanneer onder Israël de oogsttijd daar was, was er allerwege grote vreugde, maar veel groter is de blijdschap, wanneer die tijd voor Gods kinderen mag aanbreken. Dan zijn al onze gronden weggefallen, en het eeuwige soevereine welbehagen des Vaders is de grond, waarop wij mogen rusten. Die grondslag is niet bewegelijk, maar *onbewegelijk*. Het is oogsttijd, wanneer door de Vader die volle Christus ons wordt geschonken en wij mogen zeggen: *Hij is de mijne en ik ben de Zijne*.
- (2) Het is oogsttijd, wanneer de Heilige Geest daadwerkelijk onze ziel vertroost en verzekert van ons aandeel aan God en Christus, en wij die vrede in ons hart mogen ontmoeten, die alle verstand te boven gaat.
- (3) Het is een oogsttijd wanneer zij mogen doorleven, dat hun Godzaligheid niet tevergeefs is. In het houden van Gods geboden is grote loon. Nee, het is geen loon naar verdienste, maar uit genade. Het is alles de vrucht van Gods eigen werk in hun ziel, de vrucht van de bloedige arbeid van Christus, de vrucht van de bediening des Heiligen Geestes in hen. Dat volk ontvangt het zalig genot van de gunst en liefde Gods, welke zij mogen ervaren tot aanmoediging in de geestelijke strijd tegen zonde, wereld en satan. Wat zij gezaaid hebben, dat zullen zij ook maaien. God doet wedervergelding, zowel aan de wereld als aan Zijn volk. Die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderf maaien, maar die in de Geest zaait, zal uit de Geest het eeuwige leven maaien. Dat zaaien in geloof, in gehoorzaamheid, in zelfverloochening en in verootmoediging, allemaal vruchten des Geestes, zal straks met vreugde doen maaien.
- (4) Hier krijgt Gods volk de eerstelingen van de volle oogst. En wanneer die eerstelingen zo zoet zijn, wat zal dan toch de volle werkelijkheid eenmaal wezen in de dag der eeuwigheid. Daar zal dan ook de jubel des heils nooit verstommen. Als volle garven zullen zij in de hemelse schuren worden ingezameld, maar zullen ook al hun ontvangen genade en weldaden eeuwig schitteren en blinken tot roem van een Drie-enig God. O, wat een blijdschap, wanneer zij hun wens zullen verkrijgen, gelijk wij daar nu van zingen uit Psalm 68: 2.

Toepassing.

Dat wij toch tot onszelf mochten inkeren, mijn medereizigers naar de grote eeuwigheid, en onszelf de vraag stellen, of wij van *dat zaaien met tranen*, maar ook van *dat maaien met gejuich* iets hebben leren kennen. Vele mensen zijn er in deze dagen van godsverlating en godsverzaking, die aan een hel niet meer geloven, en op een hemel niet meer hopen. Zij hebben hun consciëntie met een brandijzer dichtgeschroeid en leven voort en door in de wereld en in de zonde, in de verharding van hun hart. O, wat een vreselijke wereld, waarin wij leven en verkeren, een wereld, die zich rijp maakt voor het beslissende oordeel der vernietiging en verdelging.

Maar hoe ver is het oordeel der verharding ook doorgetrokken in het midden van de zichtbare kerk, in onze huisgezinnen en in onze harten. Groot is het getal van degenen, die nog nooit geweend hebben over hun schuld en zonde, en nog nimmer bedroefd zijn geweest naar God. Wat weinig kracht doet toch de waarheid op de consciëntie van jong en oud, klein en groot. Wij moeten menigmaal denken: waar zal het toch eindigen? In de gemeenten van Klein-Azië nam God het licht van de kandelaar. Ook wij mochten vrezen wanneer het woord der prediking geen nut doet. Dat Gods Geest

nog eens krachtig werkte in het midden der gemeenten. Het welbehagen des Heeren zal toch door de hand van Christus gelukkiglijk voortgaan.

O, ouders en ambtsdragers in Gods kerk, dat wij niet mochten verslappen. Wij mochten door God Zelf opgewekt worden tot geduld en lijdzaamheid, om voortdurend kloekmoedig en ootmoedig te vermanen, te waarschuwen, en te arbeiden onder al de onophoudelijke moeilijkheden en beletselen. Dat wij de moed niet mochten verliezen, maar voortgaan in de kracht des Heeren. Wetende, *dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in de Heere*. Dat we maar veel met tranen mochten zaaien, de uitkomst in Gods hand overgevend en toevertrouwend. Het zal toch eenmaal een schare zijn, die niemand zal kunnen tellen, uit alle talen, volken en natiën, die als schoven door de Heere Jezus zullen worden binnengebracht.

O jong en oud, dat God u van de brede weg des verderfs door wederbarende genade plaatste op de smalle weg des levens, op die weg, die de verstandige naar boven leidt. Vele mensen menen, dat zij de weg naar de hemel bewandelen, maar met tranen zaaien, daar hebben zij de niet minste kennis aan Het is maar roemen, juichen en danken, maar het heeft geen grond. De leidingen zijn zeer zeker verschillend en onderscheiden, maar in welk een trap en mate het ook zijn zal, daar is er niet één van Gods arme volk, of zij hebben iets van dat zaaien met tranen leren kennen; en bij de voortduur wisselen droefheid en blijdschap voor hen af in dit ondermaanse leven Vreselijk zal het ontwaken zijn voor zulk een Christendom, dat nooit met God te doen kreeg, maar ook nimmer verenigd werd met Christus. Er zal in ons leven iets gekend moeten worden van de afsnijding van Adam, maar ook van de inplanting in Christus. Zonder dat wederbarende werk des Heiligen Geestes blijven wij in de staat des doods. Christus is de fontein van het ware leven, en door Hem alleen worden wij met God verzoend en bevredigd.

Alleen die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. Zo was de weg van Christus, maar dat is ook de weg van allen, die door het geloof met Hem verenigd zijn door de Heilige Geest. Bedroefd volk in ons midden, de dagen uwer treuring mochten eens een einde nemen. God mocht die ruimte, die in Christus is, voor uw ziel ontdekken, maar ook uw schuld en zonde wegwassen in dat bloed des kruises en die verzoening door voldoening in uw ziel bevestigen door de Heilige Geest. Wat zou het een blijde tijd zijn! Dat door recht verlost worden en in vrede met God gesteld worden. Die vergeving van ongerechtigheden en herstelling in de gemeenschap Gods, om dan te verkondigen de deugden Desgenen, Die u getrokken heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Dat verheffen van die vrije genade, dat verheerlijken van Christus, Die voor u bloed zweette en Wiens aangezicht bedekt werd met speeksel en met schande, om uw aangezicht te doen blinken van blijdschap en vreugde. Staat toch naar die genade, en naar die oogsttijd. O, ik weet het, wij kunnen geen el tot onze lengte toedoen, maar dat er toch een gedurig gelovig uitzien was naar de bevestiging van Gods werk, wat niet alleen tot vrede der ziel, maar bovenal tot roem van Gods Naam strekt.

En eindelijk, volk des Heeren, zo lang gij hier in Mesech zult zwerven, zal het blijven op en neer, een gedurig zaaien met tranen. Laat het u niet te veel ontmoedigen en bedroeven. Dat heeft God in Zijn eeuwige wijsheid zo besteld. Het leven van uw Borg en Middelaar was op aarde niets anders, en gij hebt daarbij de exempelen van de bijbelheiligen, die zodanig hun weg moesten voortzetten door dit leven. Eenmaal, ja

eenmaal zal God uw druk verwisselen in eeuwig geluk. Voor de wereldling, die hier geleefd heeft in weelde en overdaad, of in de genietingen der zonde, zal het eeuwig tegenvallen. Maar daar tegenover, voor u, die bedrukt uw weg moest bewandelen, zal het voor eeuwig meevallen. Neen, daar is geen twijfel aan, de zaligheid ligt in God vast en is gewaarborgd door Christus, Die als de Borg des Verbonds naar de eis Zijns Vaders door lijden tot heerlijkheid inging. O volk, dat uw oog steeds op Hem mocht zijn, op die overste Leidsman en Voleinder des geloofs Jezus. Hij heeft in Zijn diepe vernedering bij ogenblikken Zich verheugd in de geest; verheugd in het loon, dat de Vader Hem had toegezegd; verheugd bij het gezicht op de heerlijkheid, Hem bereid. Die ogenblikken zijn er toch ook in uw leven, dat uw ziel wordt opgewekt en dat uw nieren in uw schoot verlangen.

Eenmaal komt de grote dag van de oogst der aarde. De wereld zal dan beschaamd worden, maar uw ziel in God verheugd en verblijd. En al moest gij hier door vele verdrukkingen ingaan, de eerste stap in het nieuwe Jeruzalem zal alle moeite en strijd voor eeuwig vergeten zijn. Neen, daar is geen Sanballat of Tobia meer, die uw ziel bedroefden; geen Samaritaan, die u benauwde. Daar zal alles door de vrede bloeien. En dan storeloos en eindeloos in de volzalige gemeenschap met God Drie-enig. Met al de verlost en met al de engelen. *O, de God aller genade wekke onze zielen op en verlevendige onze harten om die oogstdag met blijdschap te verwachten, wanneer God zal zijn alles en in allen. Amen.*

8. Het teken van Gods eeuwig en soeverein welbehagen

Geschreven Adventspredikatie in 1960

Psalm
Lezen Jesaja 7
Psalm 89: 9
Psalm 2: 4 en 6
Psalm 111: 5
Psalm 86: 9

Geliefden.

Met rasse schreden naderen wij weer het einde van het jaar. In de natuur predikt ons alles de vergankelijkheid van dit tijdelijke leven. Alles roept ons toe: Het einde aller dingen is nabij. Wonderlijk, dat aan het eind van elk jaar Gods kerk wordt opgeroepen om gedachtenis te vieren van Christus' geboorte en komst in het vlees. Als de voldragen vrucht uit Maria nam de Heere Jezus, de Zoon Gods, onze menselijke natuur aan en is gelegd in Bethlehems kribbe. Hij, Die daar in Bethlehem geboren werd, is dezelfde Persoon, Die eenmaal tot Johannes op Patmos betuigde: *"Zie, Ik maak alle dingen nieuw."*

Hij kwam om de vloek van de wereld weg te nemen, maar ook inzonderheid de vloek, die lag op al Zijn uitverkoren volk. Hij schiept een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont. Hij vernieuwt Zijn volk, opdat zij nieuwe schepselen zullen zijn in Christus Jezus, geschapen tot goede werken. Die komst van de Zoon Gods op de wereld is van de grootste betekenis. Maar zal het wel zijn voor ons persoonlijk, dan moet Hij geboren worden in onze harten.

Buiten Christus is God een verterend vuur en een eeuwige gloed, waarbij niemand wonen kan. In Christus is God alleen genaakbaar en verzoend. Wij lezen daarvan zo duidelijk in Rom. 3: 25-26: "Welke (namelijk Christus) God voorgesteld heeft tot, een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die tevoren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods. Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degene, die uit het geloof van Jezus is."

En ook in 2 Kor. 5: 19: "Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende." Het ligt alles buiten de mens. Wij hebben in het Paradijs afscheid van God genomen, met het voornemen om nooit meer tot God terug te keren. Bij ons is er niets overgebleven, dat naar God vraagt en zoekt. Uit kracht van onze dodelijke vijandschap willen wij met God niet meer te doen hebben. God eerst verzoend met de uitverkoren zondaar, in en door Christus, en dan de uitverkoren zondaar, op grond van die tussentredende en intredende en schuldovernemende en -wegnemende Borg, verzoend met God en hersteld in Zijn volzalige gemeenschap. Daarom heeft ook de oude Simeon betuigd: "Mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien." Begrepen kan het nooit worden, maar wel bewonderd door de verlichtende toepassing van Gods Geest.

Gods levendgemaakte volk, dat door Gods Geest wordt overtuigd en ontdekt, heeft geen behoefte aan een kerstboom, die straks op de vuilnishoop terechtkomt, maar wel aan een levende Christus, Die door de Vader verkoren, beloofd, gezonden, verklaard en geschonken wordt in het hart. Helaas, wat zinkt alles diep weg. De herdenking van de dierbare heilsfeiten wordt zo verdonkerd, dat het hoe langer hoe meer op een

werelds feest gaat gelijken. Wat zal het nog zijn, ook onder ons volk? Een gemaakte pop in een kribbe zal ons niet baten. We moeten Christus in ons hart hebben, anders zal het een eeuwig omkomen zijn. Dat onze oren, onze ogen en ons hart door Gods Geest geopend mochten worden voor een rechte herdenking van Christus' komst in het vlees.

De vier zondagen voor Kerstfeest noemen wij *adventszondagen*. al van oude tijden heeft de kerk Gods die weken vooral afgezonderd om de gemeente voor te bereiden voor de heugelijke herdenking van Christus' geboorte.

Verschillende beloften, aan de kerk des Ouden Testaments gedaan, die betrekking hebben op de komst van Christus, worden dan gewoonlijk behandeld, of ook wel teksten uit het Nieuwe Testament, die in nauw verband staan met de geboorte van de Heere Jezus.

Wij wensen thans ook bij één van die beloften uw aandacht te bepalen. Mocht bovenal Gods Geest onze harten bewerken, opdat er plaats gemaakt worde voor Christus, daar Zijn komst toch alleen ons heil volmaken kan.

Onze tekst. vindt u opgetekend in Jesaja 7:14: ***Daarom zal de Heere Zelf ulieden een teken geven: ziet, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en Zijn Naam Immanuël heten.***

Aan de hand van deze tekst wensen wij te handelen, onder biddend opzien tot de Heere, *over het teken van Gods eeuwig en soeverein welbehagen.*

1. Door Achaz niet begeerd, maar verworpen.
2. Door God gegeven en verklaard.
3. Door de kerk ontvangen en met blijdschap aanvaard.

1. Door Achaz niet begeerd, maar verworpen.

Jesaja, de evangelische profeet, heeft geprofeteerd in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz en Hiskia, koningen van Juda.

Het waren droevige tijden. De afval van God en het verval van Zijn geboden kwam hoe langer hoe meer openbaar. Het was niet alleen het rijk der tien stammen, dat al maar dieper wegzonk in de zonde en in de ongerechtigheid, maar ook Juda handelde trouweloos en keerde zich al maar verder van God af. Het ging van kwaad tot erger. Het volk riep zelf de oordelen Gods over zich in, en het kon niet anders of God moest uitgaan uit Zijn plaats om de ongerechtigheid te bezoeken. Assyrië zou het rijk der tien stammen wegvoeren, en Babel zou de roede zijn waarmede Juda getuchtigd zou worden.

Hiskia had de gezanten der Chaldeeën ontvangen en dat was de aanleidende oorzaak, waardoor de Heere aankondigde de wegvoering van het volk naar Babel. Zo was ook het gedrag van Achaz de reden waarom Gods profeten spraken van de verdrukking door de Assyriërs. De ongerechtigheid vermenigvuldigde onder de volkeren der aarde, en Israël zowel als Juda volgde die machtige koninkrijken na in het bedrijven van de zonde. O, dat verzwageren met degenen, die met God en godsdienst spotten. Gods ongenoegen wordt er door opgewekt en het zal niet uitblijven: Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezten.

Israël was het door God verkoren en afgezonderde volk. God was in een huwelijksverbond met hen gekomen, en tegen alle vermaningen en waarschuwingen in verbrak dat volk het verbond des Heeren Heeren. Op droeve wijze was dat ook het

geval onder de regering van koning Achaz. Hij koos openlijk partij tegen de God des verbonds, en maakte een verbond met Assyrië. De dienst van Baäl werd gehuldigd en hij kwam zó ver, dat hij zijn eigen kinderen door het vuur liet gaan. O, die koning Achaz tastte de eer van God aan en schaamde zich niet om God te verwerpen!

Maar ziet, God liet het gevoelen, dat Hij een jaloers God is op Zijn eer, en dat Hij Zijn eer niet geeft aan anderen, noch Zijn lof de gesneden beelden. Achaz had wel met God afgedaan, maar God niet met hem. Pekah, de koning van Israël, en Rezin, de koning van Damaskus, trokken in bondgenootschap op tegen Juda. Zij zouden gezamenlijk Achaz van de troon stoten en het land onder zich verdelen. Ja, God is geen ledig aanschouwer. Het werd een bloedige oorlog en van Achaz' leger sneuvelden er 120.000 mannen, en daarbij werden 200.000 vrouwen en kinderen als roof gevangen. Ja, dat gaf toch beroering in het hart van Achaz en van dat volk, dat zich van God had afgekeerd. Hun hart bewoog zich gelijk de bomen des wouds bewogen worden van de wind.

Wanneer God aan het woord komt, dan komt het openbaar dat de mens niet doen kan wat hij wil. Zijn stem is met kracht en autoriteit. Daar moet alles voor zwichten. En zou God doortrekken, dan zal niemand voor Hem bestaan. Het scheen voor een ogenblik dat het gehele volk verpletterd zou worden, zodat het geen volk meer zijn zou. *Uw oordeel, Heer', kan niet dan vreselijk wezen.*

Dat het in die dagen bang was, kan een ieder wel begrijpen. Ogenschijnlijk ging Juda met zijn koning zijn ondergang tegemoet. En dat zou ook zeker zo geweest zijn, ware het niet dat God aan Zijn verbond gedacht had. O, dat verbond, dat zijn grondslag heeft in de eeuwigheid; dat verbond, dat welverordineerd en vast is en dat ook in Christus, de Verbondsmiddelaar, onverbrekelijk is, is de enige grond waarom God nog redt en verlost. Nee, het was niet om Achaz, of om dat volk, maar omdat God bewogen werd van barmhartigheid, zodat God in die bange toestand de profeet Jesaja tot Achaz zond.

Wat zijn de neerbuigende ontfermingen Gods toch groot over een alles verbeurd en verzondigd hebbend volk! Niet alleen dat Jesaja de reis moet doen naar die goddeloze koning, die waardig was geweest verworpen te worden, gelijk weleer een Saul, maar de profeet moest zijn zoon ook nog meenemen. De naam van die zoon was Schear-Jaschub, en die naam betekende: *Het overblijfsel zal behouden worden.* O, welk een bemoeienissen maakte die God des eeds en des verbonds toch! Nee, er zal van 's mensen zijde nooit enige verontschuldiging ingebracht kunnen worden. Gods goedertierenheden roemen tegen een welverdiend oordeel en zijn onnagaanbaar groot. Welgelukzalig zijn zij, die door de goedertierenheden Gods geleid worden tot bekering. God zou in Zijn toorn nog des ontfermens gedenken over dat zondige volk en over die goddeloze koning. God zou Zijn erfenis niet overgeven in de hand des vijands. De boodschap, die Jesaja zou brengen in de Naam des Heeren, zou meevallen.

Jesaja verkondigt het, dat de vijand niet verder meer gaan zal. Het plan van Pekah en Rezin zal verijdeld worden en de Heere zal Juda niet verder overgeven. De vijand wordt belet om verdere verwoestingen aan te richten. En nu zouden wij denken dat het hart van die koning wel zou breken bij het aanhoren van zulk een boodschap. Hij had zich met zijn volk waardig gemaakt om van de aarde uitgeroeid te worden.

Maar zie, daar openbaart God dat Hij nog gunstige gedachten heeft over hen. Maar neen, dat hart van Achaz breekt niet; ook niet wanneer de Heere nog lager buigt en het woord, gesproken door Zijn getrouwe knecht, wil bevestigen met een teken. Achaz

mag een teken eisen, hetzij beneden in de diepte, hetzij boven in de hoogte. Van die God, Die de Waarachtige is, Die niet liegen kan, mag nu Achaz een teken eisen, wat hij ook begeert, en God zal het hem geven. Wij zouden zeggen: *lager kan God toch niet bukken*. Zou Achaz het niet met beide handen aangegrepen moeten hebben?

Wij zouden het verwachten. Maar nee, Achaz is zó verhard door .de zonde, dat hij met God niet te doen wil hebben. In snode ondankbaarheid en verregaande goddeloosheid zegt die koning van Juda: "Ik zal niet eisen en ik zal de Heere niet verzoeken."

Bezien wij dat woord oppervlakkig, dan zouden wij nog denken dat Achaz beschroomd was, dat hij het niet aandurfde om een teken te eisen. Maar neen, zo was het niet. Achaz was een grote huichelaar, een monster in goddeloosheid. Neen, het kan niet erger, in zulk een bange tijd God en Zijn Woord te verwerpen. Geen wonder dat Jesaja van dat antwoord van Achaz ontroert en uitroept: *"Is het ulieden te weinig, dat gij de mensen moede maakt, dat gij ook mijn God moede maakt?"* Ja, God zal het moede worden en Zijn lankmoedigheid zal eindigen. Hij zal niet met Zich laten spotten. Wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien. Op Gods tijd zullen de oordelen uitgegoten worden over de goddelozen, tot hun eeuwig verderf. Maar eeuwig wonder van Gods soevereine genade, de schrikkelijke ongerechtigheid van de vreselijke verwerping door het ongeloof van Achaz zal Gods genade in Christus voor Zijn uitverkorenen niet teniet doen. Neen, al neemt Achaz dat droeve standpunt in, God zal toch Zijn raad tot zaligheid in Christus Jezus volvoeren en vervullen.

Achaz valt er buiten. Hij mag dan het teken, dat God wil geven, verwerpen en er niets mee te doen willen hebben, maar dan zal God Zelf een teken geven. Een teken, dat zal zijn tot lof van Zijn Naam en tot verlossing en behoudenis van Zijn kerk. God gaat door, hoe de hel ook woedt en hoe de goddeloosheid van het menselijke hart alles verwerpt en vertrapt.

*Niets kan Zijn hoog besluit ooit keren;
't Blijft van geslachte tot geslacht.*

Zie, daar ligt nu het behoud van Adams gevallen zonen en dochteren, voor zo ver en zo veel zij van God zijn verkoren van vóór de grondlegging der wereld. Van nature is het met ons niet anders gesteld dan met koning Achaz. Zeker, er is een groot verschil in de openbaring van het leven, maar niet in de grondslag van het leven.

De staat, waarin wij van nature verkeren, is een staat des ongeloofs. Wij hebben in de val satan geloofd en God tot een leugenaar gesteld. Ja, al belijden wij de waarheid uitwendig, inwendig liggen wij toch dood in de zonden en in de misdaden. Onze oren zijn toch gesloten voor de roepstemmen des Heeren en ons hart is gesloten voor Christus en Zijn eeuwig Evangelie. Er zal toch een wonder Gods moeten plaats hebben in ons leven, zal ons hart verbroken worden en zullen wij kunnen horen wat de Heere tot ons spreken zal. Uit de staat des doods en des ongeloofs moeten wij toch getrokken worden door de almachtige kracht van Gods genade, zullen wij ooit horen de stem van de Zoon Gods.

Zeker, het ongeloof blijft Gods volk bekampen en benauwen zo lang zij hier op de wereld zijn, maar nimmer zal dat volk vervallen in de staat des ongeloofs. Daar zal God Zijn volk voor bewaren. En die verlossing nu uit die staat des ongeloofs, en de bewaring in de kracht Gods tot zaligheid, liggen gewaarborgd in Hem, Die in Bethlehems kribbe is geboren, in die dierbare Immanuël, gelijk wij nu in de tweede plaats wensen te overdenken.

2. Door God gegeven en verklaard.

Dat teken, door Achaz niet begeerd, maar in snood ongeloof verworpen, werd door God gegeven en verklaard.

De Heere Jezus is de Vrucht van het welbehagen des Vaders; als zodanig is Hij ook aan de kerk van het Oude Testament beloofd. Achaz wilde geen teken vragen, maar God gaf Zelf een teken. O, die ingewanden van Gods eeuwige liefde en barmhartigheid. De apostel riep uit: "Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen." Uit het hart des Vaders vloeit de zaligheid. Ja, dan zal al dat volk, dat er hier door genade kennis aan krijgt, wel moeten betuigen dat het niet was om iets in hen, maar dat God van eeuwigheid bewogen geweest is in Zichzelf. Het geldt hier ook wel in het allerbijzonderst:

*Door al Uw deugden aangespoord,
Hebt Gij Uw Woord en trouw verheven.*

- Want wat blijkt toch in dat teken, dat God geeft en verklaart, de *algenoegzaamheid Gods* om in gunst weder tot ons te naderen. Wij hadden toch alles afgesneden en alle wegen afgesloten. Wij hebben ons van God afgekeerd om nooit meer terug te keren. En nu laat God Zichzelf door Zijn Zoon verklaren in de volheid en majesteit Zijner Goddelijke deugden. Joh. 1: 18 ; Psalm 38: 10.
- Ook blinkt de *wijsheid Gods* uit in het uitdenken van een weg en middel, waardoor Hij, met behoud van Zijn Goddelijk recht, in Zijn Zoon, verordineerd als Middelaar, wederom wil naderen tot de mens. "Want de Heere is een God der wetenschappen, en Zijn daden Zijn recht gedaan", 1 Samuël 2: 3. En dan Zijn almacht, om dat op zulk een wijze te doen, gelijk Maria in haar lofzang er van zong (Lukas 1: 51): "Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijn arm. Hij heeft verstrooid de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten.
- Maar ook de goedheid Gods, om Zich wederom uit te laten in die Borg tot Zijn vijanden; om de Eerste te zijn, Die weer bij hen kwam en vrede op aarde aanbood en in de mensen een welbehagen zocht, Jesaja 65: 1. O, die onbegrijpelijke en ondoorgrondelijke soevereine genade en liefde Gods, geopenbaard in de Zoon van Gods eeuwig welbehagen. Hij is toch immers het Voorwerp en de Inhoud van het teken, dat de Heere gaf aan het overblijfsel Zijns volks.

"Een maagd zal zwanger worden." al in Gen. 3: 15 was door God gesproken van het Vrouwenzaad, Dat de slang (de duivel) de kop zou vermorzelen. Dat meisje zal moeder worden, in de gewone weg, maar van een man en een huwelijk wordt niet gesproken, daar alle nadruk valt op de jeugdige moeder met haar Kind. Christus wordt hier beloofd. Hij, Die waarachtig God is en blijft, Die was eer Hij kwam, Hij zou de menselijke natuur aannemen uit een maagd; aannemen ziel en lichaam, zodat Hij behoorde tot ons menselijk geslacht. Had de Zoon Gods de menselijke natuur uit de hemel meegebracht, dan had hij buiten ons geslacht gestaan. Maar Hij heeft het vlees en bloed aangenomen uit de maagd Maria door de werking des Heiligen Geestes. Wij belijden daarom met onze vaders: *dat Hij een vrucht der lendenen Davids is, naar het vlees; geworden uit het zaad van David naar het vlees; een vrucht des buiks van Maria; geworden uit een vrouw, een Spruit Davids; een Scheut uit de wortel van Jesse; gesproten uit het geslacht van Juda; afkomstig van de Joden naar het vlees; uit het zaad Abrahams, aangezien Hij aangenomen had het zaad Abrahams, en is Zijn broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde* (Ned. Geloofsbelijdenis, art. 18).

Waarachtig mens dus is Christus geworden, met ziel en lichaam, behorende tot het geslacht Adams. Toch werd de zonde van Adam Hem niet toegerekend als andere mensen. De Heere Jezus had wel een moeder naar de menselijke natuur, maar geen vader. God was Zijn Vader. Hij is ontvangen van de Heilige Geest, en is dus niet, gelijk wij, in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren. In onze Catechismus wordt gesproken van *de heilige ontvangenis en geboorte van Christus*. Hij was waarachtig mens, gelijk wij dat op overvloedige wijze bevestigen kunnen uit het Oude en het Nieuwe Testament, maar Hij was ook rechtvaardig mens, zonder zonde, zonder erfzonde en zonder dadelijke zonde. Alzo is Hij in waarheid Immanuël, dat is: *God met ons*.

Dat Hij waarachtig God zijn moest, is zeer klaar en duidelijk. Wie, ja wie van Adams zonen was in staat geweest om de last van Gods eeuwige toorn tegen de zonde te dragen en anderen daarvan te verlossen? O, al was die Middelaar rechtvaardig mens geweest, en niet meer, dan had Hij eeuwig moeten lijden; nooit ware het recht van God voldaan geworden; nooit de schuld afbetaald, noch de kwitantie van voldoening gegeven. Een gewoon schepsel kan niet verlossen. Het was een eeuwige straf, die gedragen moest worden, en wie van de kinderen der mensen zou nu die eeuwige straf kunnen wegnemen? De toorn Gods zou op Hem rusten. Christus kon de straf dragen, maar ook in een kortstondig lijden die toorn Gods doordragen, zodat er een eind aan kwam. Zijn Godheid kon ook die aangenomen menselijke natuur ondersteunen in het zwaarwichtige lijden, zodat er geen sprake zou zijn van bezwijken, noch in Gethsémané, noch op Golgotha.

En daarbij, omdat de Heere Jezus waarachtig en eeuwig God is, was het ook in Zijn macht om een eeuwige waardij aan Zijn verdiensten toe te brengen. O, de verlossing is zó groot, dat God alleen haar maar kan uitwerken en volvoeren. De zondaar wordt door God met God verzoend. Die eeuwige Zoon Gods werd de Knecht, de gewillige Knecht des Vaders. De wil des Vaders was ook de wil des Zoons. Buigt met eerbied en met diep ontzag voor die volmaakte harmonie tussen de drie Personen in het Goddelijke Wezen.

Het was, zo heeft Christus toch Zelf betuigd, *Zijn spijze om te doen de wil Desgenen, Die Hem gezonden had*. Gedreven werd Hij daartoe door de liefde tot de deugden Zijns Vaders, maar ook tot de verlossing van Zijn kerk. De ijver van Gods huis had Hem verslonden. En omdat Hij God was, daarom verklaarde Hij in Jesaja 50: 7: "Daarom heb Ik Mijn aangezicht gesteld als een keisteen, want Ik weet dat Ik niet beschaamd zal worden." Hij week niet achterwaarts, maar heeft geleden wat er te lijden was, en gestreden de strijd op leven en dood, totdat Hij uitriep als Overwinnaar: "Het is volbracht."

Hij moest waarachtig God zijn. Maar als God kon Hij echter niet lijden en sterven. Hij moest mitsdien ook mens zijn. De menselijke natuur moest Hij aannemen, omdat Gods gerechtigheid dat eiste. Wij hebben in ziel en lichaam gezondigd, en ziel en lichaam lagen mitsdien onder het oordeel der zonde besloten. In die natuur moest de Borg dan ook voor de zonde betalen en ziel en lichaam weer vrijkopen en verlossen van het oordeel des doods. O, daarom de vereniging van de twee naturen tot de enigheid des Persoons. De menselijke natuur moest in de allernauwste en innigste vereniging met de Godheid worden gebracht. Vandaar moest deze ook zonder zonde zijn. "Verre zij God van goddeloosheid, en de Almachtige van onrecht." Daarbij, indien de Heere Jezus zonde gehad had, dan had die Middelaar niet voor anderen kunnen betalen. Hij zou voor Zichzelf hebben moeten lijden. En daarom roept de apostel uit: "Want zulk een Hogepriester betaamde ons: heilig, onnozel, onbesmet,

afgescheiden van de zondaren en hoger dan de hemelen geworden", Hebr. 7: 26. Onbevattelijk wonder Gods. Het gaat alles ons verstand oneindig te boven, maar welgelukzalig zo wij van die verborgenheden Gods iets leren kennen tot zaligheid van onze ziel, en tot aanbidding van die God, Die te prijzen is tot in de eeuwigheid.

En nu wordt door die Zoon, geboren uit de maagd Maria, de kloof, die in Adams val geslagen is, geheeld. Zijn Naam zou zijn: *Immanuël*. En Immanuël betekent: *God met ons*. Alleen Immanuël kan de verlossing van gevallen zondaren teweeg brengen. Hij alleen kon met Zijn hart Borg worden om tot God te genaken, Jes. 30: 21. Hij vermocht te voldoen aan Gods recht. Hij kon de vloek van de wet wegnemen, maar ook de wet vervullen en verheerlijken. Hij bezat de macht om al de werken des satans te verbreken, maar ook inzonderheid om satans kop te vermorzelen. De zonde zou Hij ontkrachten. Hij was de Held, Die verlossen zou. ***Immanuël***, zo zal Hij geheten worden. En dat betekent in de oorspronkelijke taal:

a. *Hij zal dat zijn, en b. Hij zal daarvoor erkend worden.*

Immanuël; niet wij met God, maar *God met ons*. God met ons; niet met de engelen of duivelen, maar met ons mensen; met mensen die stof en as zijn. Met Adams kinderen: verbondsbrekers, trouwelozen, goddelozen, ondankbaren, kinderen des doods, doemschuldigen. O, wat een tegenstelling toch. Geen woorden zijn er te vinden om de heerlijkheid van de Zoon naar waarde uit te drukken, maar ook geen woorden om de rampzaligheid van onze ellendestaat te beschrijven. Maar dat is nu het welbehagen Gods: door die Immanuël wordt een volk, dat van God gescheiden en vervreemd was, weer met God verzoend en bevredigd, hersteld in Zijn gemeenschap.

En die Immanuël *is geboren in Bethlehems stal*. Hij lag daar neder als Kind, in doeken gewonden. Hij is God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God. De Vader heeft het van de hemel betuigd: "Deze is Mijn geliefde Zoon." En Immanuël heeft het in Zijn omwandeling op aarde herhaaldelijk betuigd, dat Hij was de Zoon Gods. De Heilige Geest heeft het in Oud en Nieuw Testament laten beschrijven, door profeten en apostelen, dat Hij is de waarachtige God en het eeuwige Leven. Er blijft geen twijfel. De Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, hebben het getuigd, dat Hij is Gods eeuwige, eigen en natuurlijke Zoon.

God is geopenbaard in het vlees; de verborgenheid der godzaligheid is groot. Hij, de God der goden, geboren uit Maria; Hij, de Heere der heren, ligt neder in een kribbe. Gods beloften vervuld, Gods raad volvoerd, Gods liefde geopenbaard op de allervoortreffelijkste wijze. O, dat onze ziel in aanbidding voor Gods troon moge buigen. De Zoon is groter en ouder dan de moeder; de moeder is een dochter van haar Zoon.

Dat teken is nu door God gegeven en verklaard. Alleen in het geloof kan het aanvaard worden, maar ook door Gods Geest alleen maar verklaard in ons hart. Het is groot het te mogen lezen in de waarheid, maar zal het wel zijn, dan moet het een persoonlijke zaak voor ons worden, gelijk wij nu in de derde plaats daar nog bij wensen stil te staan.

3. Door de kerk ontvangen en met blijdschap aanvaard.

Achaz wilde geen teken vragen. In bruto ongeloof heeft hij het verworpen en veracht. Die goddeloze koning miste het ware geloof in God en Christus. En dan stuit alles af op de hardheid van ons hart. O, wat een droeve staat. Gods Woord is ons dan leugen, en satans woord is dan voor ons de waarheid.

Gods uitverkorenen worden uit de staat des ongeloofs getrokken door de krachtadige en onwederstandelijke werking des Heiligen Geestes. God neemt hun stenen hart weg en zij ontvangen een vlesens hart. Gods Geest wordt hun geschonken en God schrijft Zijn wet in hun harten.

Dat volk wordt door Gods Geest *overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel*. Zij worden ontdekt aan de breuk, die door de zonde geslagen is. De scheiding, die er ligt tussen God en hun ziel, gevoelen zij, maar ook Gods toorn, die op hen rust en op hen rechtvaardig eeuwig branden moet. De zulken krijgen er kennis aan wat David eenmaal uitriep in Psalm 116: "De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis." Hun bedstede doornatten zij met tranen. Neen, het is maar geen blote verstandskennis, doch het raakt hun hart. Het is van alle kanten donker en zij zien geen uitkomst. Het is een magor-missabib: *schrik van rondom*. Gods recht drukt hen bij dag en bij nacht. Ze gaan met een openstaande schuld over de wereld, en met een ongeredde ziel. De bloedwreker zit hun op de hielen. Hun schuld is zo groot; het is een register, dat reikt van de aarde tot de hemel. Geen kwadrantpenning hebben zij om te betalen. Ze worden ten einde raad. Is het wonder, dat hun ziel bezwijkt? Het komt op een punt, dat zij ten einde raad zijn. Al die tekenen, die zij gehad hebben, vallen weg. Zij kunnen er niets meer mee beginnen.

En dan, als alles aan het eind is, dan geeft God Zelf een teken. Christus is het einde der wet, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft. Dan krijgen ze te zien dat er hulp besteld is bij een Held, Die machtig is om te verlossen. De Vader verordeneerde, naar Jes. 42: 1, Zijn Zoon. En die Zoon kwam tussen God en dat volk te staan om die breuk, die er lag, te helen en die scheiding weg te nemen. Immanuël: *God met ons*. Hij nam de zonde weg; de dood verslond Hij tot overwinning en de hel heeft Hij gesloten. Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen. Hij heeft de vloek der wet weggenomen en door het doen van de wet het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht. O, in Immanuël heeft God een weg geopend waar geen weg meer was. En waar Hij nu ontdekt wordt in het hart, zou dat geen oorzaak van blijdschap zijn?

*Gij hebt mijn' weklacht, mijn geschrei,
Veranderd in een blijde rei.*

Elk kind, dat in een rechte weg ter wereld komt, veroorzaakt blijdschap, maar brengt ook zijn eigen liefde mee. En wanneer nu de maagd zwanger wordt en een Zoon baart, Wiens Naam Immanuël is, zou dat niet de grootste blijdschap verwekken in het hart van een verloren zondaar?

Wat waren de herders verblijd toen zij het Kindeke vonden. Maar niet minder is dat bij elk en een ieder, die er toe verwaardigd wordt om dat teken te mogen ontvangen en door het geloof te aanvaarden. Ze zien Hem als de eniggeboren Zoon Gods, vol van genade en waarheid. Zij aanschouwen Hem als de Schoonste aller mensenkinderen, op Wiens lippen genade is uitgestort.

Ja, alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk. En wat een weldaad bij die weldaad, wanneer zij Hem door het geloof mogen eigenen als hun Borg en Zaligmaker. Van Hem omhelsd te worden, en als dadelijke vrucht daarvan Hem te mogen omarmen, omdat de scheiding, die nog steeds gevoeld werd, nu is weggenomen. Zo lang het niet komt tot dat persoonlijk eigenen, is het in ons nog een bewegelijk Koninkrijk. Dan gevoelen wij de donder van Sinaï nog in ons en getuigt Gods recht nog tegen ons. O, wat een voorrecht wanneer de dag mag aanbreken, dat de banden van het ongeloof

verbroken worden en wegvallen, en wij door Immanuël mogen ingaan in de zalige gemeenschap Gods, met God verzoend, en de aanneming tot kinderen verkrijgend!

Dan omhelzen zij dat in die Immanuël ligt de verzoening met God, eeuwig en onwrikbaar vast. Van die Naam gaat zulk een Goddelijke kracht uit, zodat er voor Gods volk geen nood meer is. Zij hebben niet meer te vrezen. Immanuël verstrekt brood voor de hongerigen en water voor de dorstigen. Hij is hun Leidsman op hun pelgrimstocht door deze woestijn naar het Kanaän der eeuwige vrijmaking. Immanuël is de Bron van eeuwige vertroosting voor al degenen, die Hem alzo mochten aannemen door het geloof. Hij beschermt hen in het grootste gevaar en omringt hen telkens met vrolijke gezangen van bevrijding.

O, is het dan een wonder dat zij van die Immanuël gaan getuigen? Indien dezen zwegen, de stenen zouden gaan spreken. Neen, het kan niet anders: wanneer ons hart met die Immanuël vervuld is, en Zijn uitnemende liefde onze ziel vervult, dan prijzen wij Zijn Naam. Wat diep, wat oneindig diep heeft die Zoon Gods Zich willen vernederen, om die twee partijen, God en de mens, weer te verenigen en te bevredigen. "En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat." Dat wij dan die dierbare Immanuël mochten verheffen en Zijn liefde roemen, die toch beter is dan de wijn. Ja, door die Immanuël mochten wij opgeleid worden tot God. "Doch Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave", met de dichter van Psalm 111:5 het betuigend:

*'t Is trouw, al wat Hij ooit beval;
Het staat op recht en waarheid pal,
Als op onwrikb're steunpilaren;
Hij is het, Die verlossing zond
Aan al Zijn volk, Hij zal het verbond
Met hen in eeuwigheid bewaren.*

Toepassing.

En nu tenslotte, geliefden, is het voor ons persoonlijk de vraag of wij dat teken, door God gegeven, ontvangen en met blijdschap aanvaard hebben. Van nature zijn wij gelijk aan Achaz. Datzelfde ongeloof, dat in zijn hart was, is ook bij ons. Niet alleen bij de openbaar goddeloze, maar ook bij de uitwendige belijder der waarheid is geen behoefte aan Christus. Wij liggen dood in de zonden en in de misdaden, en slapen als in het opperste van de mast. Zeker is er wel enig onderscheid waar te nemen in de uitwendige belijder der waarheid. De één leeft gerust voort, en de ander heeft nog wel eens kloppingen in zijn consciëntie. Maar met dat alles blijft de mens in de banden van het ongeloof, tenzij er een werk van Gods genade door de krachtadige bediening des Heiligen Geestes in hem verheerlijkt wordt.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, de tijd is voorts kort. Buiten Christus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. En wat zal het vreselijk zijn, wanneer de dag der eeuwigheid voor u zal aanbreken en gij zonder Borg God zult moeten ontmoeten. Nu leeft gij nog onder het bazuingeklink van wet en Evangelie. Dat dierbare Evangelie, waarin nog een weg ontsloten wordt, waardoor gij met behoud van Gods recht verlost en gezaligd kunt worden. God opene uw blinde zielsogen voor uw diep ellendige staat buiten God en zonder Christus. Er is nog ontkoming voor de grootste der zondaren, en nog behoudenis voor degenen, die onder de vloek der wet en de brandende toorn Gods liggen. God Zelf heeft een teken gegeven, niettegenstaande de diepte van onze val, en de grootheid en snoodheid onzer ongerechtigheden. In de herberg was voor Christus geen plaats, maar in een beestenstal werd Hij geboren. Dat uw hart, dat vol is van

ongerechtigheid, nog geopend mocht worden voor Immanuël, en dat Hij uw hart reinigen en heiligen mocht, opdat het een woonstede Gods in de Geest mocht worden. Waar Hij komt, werpt Hij de troon des satans neer en richt Zijn Koninkrijk op, maar zwaait ook Zijn scepter, zodat Hij Koning wordt in dat hart.

Dat Christus toch nog eens waarde en betekenis voor u kreeg! In Hem is toch zulk een ruimte voor een verloren zondaar en zondares. Zonder Christus kunnen wij geen vrede met God hebben, maar ook niet in het oordeel verschijnen. Wie Christus mist, mist alles wat tot het leven en de godzaligheid van node is. De waarheid leert het ons duidelijk in Jesaja 64, dat al onze gerechtigheden als een wegwerpelijk kleed zijn. Wij kunnen aandragen wat wij willen, maar alle grond buiten Christus is zandgrond en drijfzand, wat in de ure des doods zal wegvallen en wegspoelen. Werp maar in de weegschaal van Gods recht wat gij wilt, maar het zal zijn: "Gewogen, gewogen en te licht bevonden." Al schreiden we emmers vol met tranen, het zal onze schuld niet wegnemen en geen voldoening geven aan het recht van God.

Die koopman verkocht in Matth. 13 alles wat hij had om die parel van grote waarde te bekomen. De Vader heeft de verzoening gevonden, naar Job 33, maar de Zoon heeft de verzoening teweeggebracht en bewerkt. Hij, en Hij alleen, redt maar uit satans heerschappij en der zonde geweld. Hij nam op één dag de ongerechtigheid van Zijn volk weg. Hij herstelt in de gemeenschap Gods. Wat zal het toch zijn, geen deel aan Christus te hebben en straks met al onze gronden voor eeuwig om te komen. De Heere beware ons voor zelfbedrog en zelfmisleiding. Geef alles prijs om Christus te kennen als de enige grond van zaligheid. Gods lieve Geest mocht het leren, want Hij alleen kan het maar doen.

Bedrukt en door onweder voortgedreven volk, vlucht tot die Immanuël, Die u alleen maar verlossen kan van het oordeel des doods. O, wat is er toch veel wat onze ziel gedurig van die Christus aftrekt! Alles en alles is er maar op uit om te bewerken dat wij verre van Christus blijven. De zonde, de wereld, de satan met zijn bestrijdingen en benauwingen, de kracht van het ongeloof, en het verkeerd gebruik maken van wat God schonk. O, die valse rust! Dat rusten waar God geen rust geeft. Wat zijn de twistingen van Gods Geest nodig om alles los te laten wat geen grond is voor de eeuwigheid, en ons te haasten en te spoeden om onzes levens wil, opdat wij in Christus alleen onze behoudenis zullen zoeken en vinden.

De kennis van Christus is noodzakelijk en onmisbaar. Stelt u niet langer gerust buiten Hem, maar zoekt Hem met uw ganse hart. En werd Hij u dierbaar, och, dat u niet langer van verre bleef staan, maar dat de Heere Jezus, gelijk eenmaal Noach, Zijn hand mocht uitsteken om u te grijpen, - waar u toch geen rust vinden kunt voor het hol van uw zielevoet, - en in de Ark der behoudenis u een plaats mocht geven. De beloften mochten ook voor uw ziel nog eens vervuld worden. Dan zou u *staan in de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods*.

Volk des Heeren, erkent de liefde des Vaders, waar Hij Zijn Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven. O, wat een oneindige diepte. De engelen zongen er van in Bethlehems velden, en de herders keerden weder, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden. Dat ons leven een getuigenis zij van Immanuël, Die ons tot God terugbracht, maar dat ook gedurig doen moet, zullen wij het vriendelijke aangezicht des Heeren aanschouwen. Hij is de Voorspraak bij de Vader en treedt toch gedurig voor al dat volk in. Verheft de Heilige

Geest, Die plaats maakte voor Immanuël en Hem gedurig in uw hart verheerlijkt. De grondslag van uw leven en de blijdschap van uw ziel liggen in God Drie-enig. Dat wij maar steeds weg mochten vallen, opdat onze ziel Zijn Naam prijze en wij op mochten wassen en toenemen in de kennis en de genade van de Heere Jezus Christus. Hij is het van God gegeven teken. En naarmate al onze tekenen wegvallen en verbranden in het vuur van Gods recht, zal dat teken in ons hart worden opgericht. Voor een verloren zondaar zal dat teken hoe langer hoe meer waarde krijgen. En een arme zondaar - want dat worden ze meer en meer in zichzelf - zal dat teken nodig krijgen. In de rechtvaardigmaking worden wij afgesneden, maar in de heiligmaking afgebroken, opdat Christus ons niet alleen geschonken zal worden tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking.

God geve, *reizigers naar Sion*, dat in de ure des doods onze ogen op dat teken mogen staren en onze harten daarheen getrokken zullen worden. Met dat teken zullen wij niet bedrogen uitkomen, want "*onze Koning is van Israels God gegeven.*"

De wereld viert feest, en de godsdienst volgt de moderne wereld na, maar dat Gods volk nog iets van dat teken in hun hart mocht ontvangen, opdat zij door de dadelijke bediening des Geestes Christus mochten verheffen als het hoogste van hun blijdschap, maar ook met die Gegevene van de Vader in God mochten eindigen. Ja, dat het op het naderende Kerstfeest de betuiging van ons hart moge zijn:

*Die God is onze zaligheid;
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is een God van heil;
Hij schenkt uit goedheid, zonder peil,
Ons het eeuwig, zalig leven;
Hij kan, en wil, en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.*

Amen.

Voorwoord voor de 2 preken over Jeftha

Geachte Vrienden!

Toen ik in Rotterdam-Zuid enkele jaren geleden preekte over Jeftha, gaven verscheidene leden der gemeente de wens te kennen dat die predikaties zouden uitgegeven worden. Het was echter in die oorlogsjaren niet mogelijk.

Nu onze weg leidde naar Amerika en wij in de gemeente van Grand-Rapids in de heilige bediening werden bevestigd, en ons aan die gemeente verbinden mochten, gaf men op de eerste kerkenraadsvergadering, die aldaar gehouden werd, de wens te kennen, om ook in de week een avond te preken. Ruim 25 jaar hadden die beide gemeenten een leraar moeten missen; zodat men het zeer op prijs stelde om ook in de week nog een keer te mogen opgaan onder Gods Woord. Het was voor ons niet zo moeilijk om een beslissing te nemen, daar wij ook in het oude vaderland in de week zo menigmaal de gemeenten mochten dienen.

In die weekdiensten heb ik ook een enkele maal over die geloofsheld gesproken. Ook uit die -gemeenten kwam spoedig het verzoek tot de uitgave van die predikaties, vooral ook met het oog op het opkomend geslacht, in de taal des lands.

Tijdens mijn verblijf in Rijssen had ik enkele artikelen over Jeftha geschreven, die ik oorspronkelijk bestemde voor "De Saambinder". De uitgever verzocht mij, deze nu uit te mogen geven in een apart boekje. Ik heb echter gemeend beter te doen ze als predikaties te doen uitgeven, daar zij dan tevens ook in de vacante gemeenten gelezen konden worden, zodat zij nu als zodanig u worden aangeboden.

De Heere verzoene het gebrekvolle in deze preken en stelle die geringe arbeid nog tot een rijke zegen voor degenen die ze ter hand mogen nemen. Het is mijn lust en begeerte om, waar wij nu lichamelijk zo ver verwijderd zijn van de gemeenten en vrienden die wij dienen mochten in het de oude vaderland, nog iets voor hen te mogen doen. Wij zijn ook hier overladen met werk, doch wij willen ook op aandrang van verscheidene kerkenraden nog doen wat in ons vermogen is, gedenkend aan het Woord des Heeren: "Werkt zo lang het dag is."

De Heere mocht Zijn zegen over deze predikaties geven en hen door Zijn lieve Geest bedauwen. Dat er nog velen, liggend onder het zegel der eeuwige verkiezing, toegebracht mochten worden tot de gemeente die eenmaal zalig zal worden. Het zijn toch de verkorenen van de Vader, de gekochten van de Zoon en de Heilige Geest zal hen toch op Gods tijd roepen uit de dood tot het leven. De eeuwige Jehovah mocht nog velen met Zijn genade begiftigen en vervullen met dat geloof waar de zoon van Gilead mee bedeed was, maar ook met die zelfverloochening die zijn dochter mocht openbaren, als een vrucht des Geestes.

God verwekke nog heilige jaloersheid en mocht Zijn soevereine genade nog groot maken en ons verwaardigen om de zonde af te sterven en der gerechtigheid te leven, tot lof en eer van die God, Die te prijzen is tot in der eeuwigheid.

Grand-Rapids, December 1948.

Uw heilwensende leraar,
Ds. W. C. LAMAIN.

9. Het leven van Jeftha en zijn dochter I

Zingen: Psalm 31: 17.

Lezen: Richteren 11: 1- 28

Psalm 113: 3, 4

Psalm 9: 18

Psalm 45: 8.

Geliefden!

In het zo dierbaar en kostelijk vers dat wij samen gezongen hebben, verheerlijkt en prijst David uit het diepst van zijn hart de eeuwige en onveranderlijke Jehovah. Allereerst mag hij terugblikken op hetgeen God uit soevereine genade en liefde in Christus gedaan had. God had Zijn genade groot gemaakt; niet David. Neen, wij worden door God vernederd en Hij brengt Zijn volk in het stof. De zondares kwam op de grond terecht en Maria zat aan de voeten van de Heere Jezus. Het is ook de zielszucht van David geweest in Psalm 119: 36:

*Geen meerder goed Heer' Gij mij geven moogt,
Dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine.*

Telkens en telkens worden wij maar gewaar, dat wij veel te hoog zitten en dat onze natuur altijd maar als God wil zijn. Gods kind zal er zijn leven lang wel mee te kampen hebben. O, dat inwonend verderf, die vijandschap, welke zich gedurig openbaart en die niet verenigt met de plaats die God ons heeft gegeven. Maar nu maakt God Zijn genade groot, Zijn vrijmachtige, soevereine, onbevattelijke genade, op grond van de gerechtigheid van Christus. Die genade maakt Hij groot in het hart en in het leven van degenen, die de eeuwige dood verdiend hebben.

- David had het grondig geleerd, en elk een van Gods kinderen zal er iets van leren aan deze zijde van het graf. Zij gaan God bewonderen vanwege de verheerlijking van Zijn genade door die hoge en aanbiddelijke weg, geopenbaard in Christus Jezus. Het is de genade van de roeping, rechtvaardigmaking en heiligmaking en die in de heiligmaking ten toppunt zal stijgen.
- Maar in de tweede plaats, David prijst en looft God niet alleen voor de genade hem in het verleden geschonken, maar ook voor de genade hem thans verleend. Hij zegt:

*Die voor mijn welstand waakt
Zijn oog slaat mij in liefde gade.*

Voorkomende, bijblijvende en achtervolgende genade heeft Gods kind nodig. O, wat zou het toch worden als die getrouwe Verbonds-God maar één ogenblik Zijn hand van hen zou aftrekken! Zij zouden niet alleen vallen, maar zeker vervallen van de genade. De apostel Paulus schreef: "Wie meent te staan." De duivel ligt altijd op de loer om ons te verleiden en af te trekken. De wereld lokt en trekt om ons tot het verloochenen van God te krijgen. En daarenboven ons eigen verdorven vlees, de grootste verrader, is maar steeds bezig om ons in de afgrond te trekken. Wat een zware strijd is er hier te strijden bij dagen en bij nachten. Wij zijn ons zelf niet één ogenblik toevertrouwd. Tot hinken en tot zinken ieder ogenblik gereed. Gods liefdesoog is te allen tijde over dat volk open. Het is ook de verbondsbelofte aan ware bondelingen: "Mijn oog zal op u zijn." En van de Heere Jezus staat er geschreven, dat Hij is de trouwe Wachter Israëls, Die nooit slaapt en nimmer

sluimert. Hij waakt aan alle zijden. Hij waakt voor de welstand van Zijn volk uit- en inwendig. Hij is een vurige muur rondom hen en Hij bewaart hen in Zijn kracht tot de zaligheid.

- Zie, daar zingt David nu van in de derde plaats:

*Hij wil mij heil bereiden,
Mij in een vesting leiden.*

Het eerste zag op het verleden, het tweede op het heden en het laatste ziet op de toekomst. Heil bereiden, d.w.z. verlossing, behoudenis, zaligheid. God Zelf is die vaste en veilige Stad. En zie, dat heil heeft God in Christus Zijn volk bereid. Zij hebben er zelf niets aan gedaan. O nee, zij vallen er geheel en al buiten met al hun doen en laten. Het is het werk des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes; het werk van een Drie-enig God. En nu is het de wil van de Vader, maar ook de wil van de Zoon en de wil van de Heilige Geest om die grote genade te bevestigen.

Gelukkige ziel die het met David mee mag zingen van ganser harte. Die genade is genoegzaam in leven en in sterven; voor tijd en eeuwigheid beide. Die genade zal eeuwig blijven. De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwlijk. Het wordt vooral dat volk al hier aan deze zijde van het graf een eeuwig wonder. In zichzelf zijn zij verwerpelijk en verdoemelijk; gans en al melaats. Maar in Christus en in Zijn volmaakt offer ziet God Zijn volk aan en ziet Hij geen zonde in Jakob en geen overtreding in Zijn volk Israël. Dat volk roemt die God aller genade. Zij kunnen Hem niets toebrengen, maar gunnen Hem alles. In de heiligste ogenblikken van hun leven lopen hart en mond over van Zijn lof.

Zeker, er komen wel andere ogenblikken. Wat kan het dan alles innerlijk veranderen. Wat een aanslagen kunnen er dan gedaan worden op het werk Gods. Wat kan alles gaan wankelen op zijn grondvesten. Maar wat David zong blijft waar:

*Die voor mijn welstand waakt,
Zijn oog slaat mij in liefde gade.*

O, in de handpalmen van die Jehova is dat volk gegraveerd en Hij zal hen staande houden; satan ten spijt. De beproeving van hun geloof zal veel kostelijker zijn dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt te zijn tot lof, eer en heerlijkheid inde openbaring van Jezus Christus.

Nu, dat alles zien wij zo duidelijk bevestigd in het leven van de geloofsheld Jeftha. Gods werk kwam in hem tot openbaring, maar het werd ook beproefd, zwaar beproefd, doch de uitkomst en het einde was tot lof van Gods Naam. Onze tekst kunt u vinden in Richteren 11:34-36:

Toen nu Jeftha te Mizpa bij zijn huis kwam, ziet, zo ging zijn dochter uit hem tegemoet, met trommelen en reiën. Zij nu was alleen, een enig kind; hij had uit zich anders geen zoon of dochter.

En het geschiedde, als hij haar zag, zo verscheurde hij zijn klederen en zeide: Ach mijn dochter! gij hebt mij ganselijk nedergebogen en gij zijt onder degenen, die mij beroeren; want ik heb mijn mond opengedaan tot den Heere en ik zal niet kunnen teruggaan.

En zij zeide tot hem: Mijn, vader! hebt gij uw mond opengedaan tot den Heere, doe mij, gelijk als uit uw mond gegaan is; naardien u de Heere volkomen wraak gegeven heeft van uw vijanden, van de kinderen Ammons.

Eerst wensen wij te handelen over:

- I. Jeftha's afkomst;
- II. Jeftha's opkomst;
- III. Jeftha's overeenkomst.

Onder de onsterfelijke helden, die op de zegewagen des geloofs door de wereld omgevoerd worden tot voorbeelden van de volgende geslachten, vinden wij ook in Hebreëën 11 de naam van Jeftha. Jeftha behoorde tot de helden des geloofs. Hij was dus niet alleen met het waar zaligmakend geloof begiftigd, gewrocht in zijn hart door de Heilige Geest, maar hij heeft in de oefening van dat dierbare, onmisbare en wereldoverwinnende geloof uitgeblonken op de aarde. Waar de genade valt, daar valt zij eeuwig vrij. Ziende op de grootheid en op de rijkdom van Gods genade in Christus, verheerlijkt in zijn hart, mogen wij wel uitroepen:

*Wie is aan onzen God gelijk?
Die armen opricht uit het slijk;
Nooddruftigen, van elk verstoten,
Goedgunstig opheft uit het stof
En hen, verrijkt met eer en lof,
Naast prinses plaatst en wereldgroten.*

In de tekst, die wij hierboven schreven, wordt ons meegedeeld in sombere woorden, wat de afkomst was van die geloofsheld. Zijn afkomst was niet veel. Hij was niet uit een wettig huwelijk geboren. De naam van zijn vader wordt wel genoemd. Hij was Gilead, de zoon van Machir, maar de naam van zijn moeder wordt verzwegen. Jeftha was een hoerenkind. Hij was een bastaard, te dien opzichte, dat hij naar de ceremoniële wetten, geen aandeel had in de vaderlijke erfenis; daar was hij van uitgesloten. (Deut. 23: 2) Naar de wereld was Jeftha veracht, maar eeuwig wonder Gods, door God uitverkoren en dierbaar. Hij lag in het eeuwig welbehagen des Vaders opgesloten. Hij lag onder het zegel van Gods eeuwige verkiezende liefde. Gods oog was van eeuwigheid op hem gevallen. Hij behoorde tot degenen die de Vader in de Raad des Vredes aan Zijn Zoon had gegeven als loon op Zijn Middelaarsarbeid. Christus had ook hem in de eeuwigheid aanvaard en zou in de volheid des tijds ook voor hem in de wereld komen. Ook Jeftha was er in begrepen, toen Christus betuigde in Psalm 16: 5: *"De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja, een schone erfenis is mij geworden."*

O, wie zal toch het wonder Gods en de liefde Gods ooit peilen? het Is alles ondoorgrondelijk en onbevattelijk. Het kan alleen maar bewonderd worden.

De Heilige Geest had zich ook in de eeuwigheid verbonden, om Zijn werk in de tijd des welbehagens aan en in Jeftha te volvoeren. Gods Geest heeft het in de tijd vervuld aan Jeftha, wat de waarheid zegt in Jesaja 56: 3-5: *En de vreemde, die zich tot de Heere gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: De Heere heeft mij gans en al van Zijn volk gescheiden. Ik zal hun ook in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan der zonen en dan der dochteren; een eeuwige naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden.*

Waarom ons dat nu beschreven is? Niet om de Antinomiaan voet te geven, en uit te leven, wat zij al spraken in de dagen van Paulus: *Laat ons het kwade doen, opdat het goede daaruit voort zal komen.* O neen, de verdoemenis dezulken is rechtvaardig.

De afkomst van Jeftha staat aangetekend allereerst tot de verheffing der vrijmachtige genade Gods. God geeft geen rekenschap van Zijn daden. *Het onedele, het verachte heeft God uitverkoren.* God raapt op, wat Hij wil, en niemand kan Zijn hand afslaan

en zeggen: Wat doet Gij? O, dat die vrijmachtige genade een stof voor ons was tot vernedering, maar ook tot opbeuring en vertroosting, bovenal tot aanbidding van die God, die met het heir des hemels en met de inwoners der aarde doet naar Zijn vrijmachtig welbehagen.

Ook heeft de Heilige Geest die afkomst laten optekenen om ons te leren, dat het allerverachtelijkste hoerenkind onder de mensen, een echt kind Gods kan zijn, opdat niemand door de zonde van zijn onechte geboorte mismoedig gemaakt zou worden, en al wordt men verstoten van de naaste betrekkingen, zo kan hij of zij evenwel in het geestelijk Koninkrijk van Israël toegelaten worden. Gods wegen zijn altijd hoger dan onze wegen. Een verachte, een uitgestotene wordt straks kapitein over Israël, naar de beschikking der Goddelijke genade.

En, geliefden, al zijn wij niet geboren in een weg gelijk Jeftha, toch is er geen reden om onszelf te verheffen. Gods woord spreekt duidelijk over onze afkomst. En die afkomst is zo, dat wij onze neus in het stof hebben te steken. Onze eerste ouders, die als het pronkjuweel van Gods schepping en als beeld dragers Gods in de hof van Eden geplaatst waren, hebben zich moed- en vrijwillig van God losgescheurd, en zijn de duivel toegevallen. Adam heeft het Verbond der werken dat God met hem, en in hem met al zijn nakomelingen, had opgericht, schandelijk verbroken en *daartegenover een verbond gemaakt met de dood en een voorzichtig verdrag met de hel*. Wat het gevolg daarvan geweest is voor ons? *Dat wij allen in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren worden*, Ps. 51: 7. *"Wie zal een reine geven uit de onreine? Niet één"* Job. 14: 4. In Ezechiël 16: 3 zegt de Heere tot Zijn volk: *Uwe handelingen en uwe geboorten zijn uit het land der Kanaänieten, uw vader was een Amoriet en uw moeder een Hethietische.*

Waar God Zijn volk gevonden heeft? Op de vlakte des velds, vertreden in hun bloed, onrein, mismaakt door duizend zonden. Geen woorden zijn er te vinden om uit te drukken hoe jammerlijk en rampzalig onze afkomst is. *Wij zijn voorwerpen van Gods vloek en toorn, al van het uur van onze ontvangenis af*. Het staat God echter niet in de weg om Zijn genade aan dezulken te bewijzen. Uit de diepste afgrond haalt God Zijn volk op. Door de diepte van onze val heen verheerlijkt God Zich in Christus in de harten der uitverkorenen tot Zijn ere en hun behoudenis. *Christus kwam op de wereld om te zoeken en zalig te maken wat verloren is*. Uit de modder van de zonde en uit het slijk van de ongerechtigheid trekt Hij hen met de koorden van Zijn eeuwige liefde. Wie zal ooit peilen de diepte dezer oneindige liefde Gods? Dat uitverkoren volk wordt begiftigd met de Goddelijke natuur en zij worden gereinigd en geheiligd door het bloed en de Geest van Christus, *om de Vader te worden voorgesteld zonder vlek en zonder rimpel*.

Telkens en telkens is het nodig om bij onze afkomst bepaald te worden. Wij zijn geneigd om te vergeten, waar wij vandaan komen. Vandaar dat God Zijn volk voortdurend er aan herinnert. Elke rustdag wordt in de samenkomsten der gemeente de Wet des Heeren voorgelezen, waaruit wij het vernemen: *Ik ben de Heere, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb*.

Wanneer Petrus in Mattheüs 16:16 de kostelijke belijdenis aflegt: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods*, dan spreekt Christus hem wel zalig, maar dadelijk herinnert Hij hem ook aan zijn afkomst, door zijn oude naam te noemen. Als diezelfde discipel op de hoogte van eigen kracht staat, en hoog van de toren blaast, zegt de Heere Jezus tot hem in Lukas 22: 31: *"Simon, Simon, ziet de satan heeft u zeer begeerd, om te ziften als de tarwe."*

Zijn de discipelen door Christus meegenomen naar de Olijfberg, van waar hun gezegend Hoofd met glans en majesteit opvoer naar de derde hemel en is hun oog naar de herviel gericht, hun hart vervuld met blijdschap vanwege de dierbare toezeggingen, dan krijgen zij bezoek van twee engelen in witte kleding, die tot hen zeggen: *Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel?*

Ook zelfs dus op de Olijfberg een herinnering aan hun afkomst. God keurt dat voor Zijn volk steeds nodig opdat wij ons maar nooit zullen verheffen, doch alleen Gods soevereine genade zullen erkennen en prijzen. We moeten telkens maar aan de grond gebracht worden; maar steeds in de diepte gelegerd; maar altijd een laag zeil voeren, dan blinkt de genade het kostelijkst en dierbaarst uit. Voor Jeftha is het ook een oorzaak tot vernedering geweest en wie van Gods ware volk zal die plaatsen en tijden niet kennen?

Zijn wij er vreemdeling van dan zijn wij ook te enen male vreemd van de genade Gods in Christus bewezen aan dood en doemschuldige zondaren. Dan zijn wij ook niet op de wereld om Gods naam te vermelden. Wat is ons leven dan toch doelloos, leeg en arm, al waren de grootste rijkdommen van de wereld ook ons deel.

Arme medereizigers naar de eeuwigheid, bedenkt toch nog heden wat tot uw eeuwige vrede is dienende. God mocht u nog wederbaren door Zijn Geest en Woord. Hij ontdekke u nog intijds aan de diepte van uw val. God stelle u voor de eis van Zijn heilige Wet, en doe het u omhelzen, dat u krachtens de overtreding van die Wet vervloekt zijt. Sinaï wordt door, velen voorbijgelopen, maar Gods Geest brengt er Zijn volk. Hij brenge u in het paradijs, waar de breuk geslagen is, maar voere u ook door Bethlehem en over Golgotha naar het Paradijs terug.

De Heere Jezus sprak tot die moordenaar aan het kruis, die zichzelf veroordeelde, God rechtvaardigde, en als een boeteling had leren smeken, zich vastklemmend aan Sions eeuwigen Koning: *"Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn."* Lukas 23: 43.

God nam redenen uit Zichzelf van eeuwigheid en Zijn ingewanden rommelden van barmhartigheid. God heeft een weg gebaand in Christus waar geen pad meer was. Gods uitverkorenen worden opgehaald en teruggebracht, met behoud en verheerlijking van al Gods deugden. *O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods.* Rijk bevoorrecht zijn wij wanneer we in ons leven iets van die afkomst mogen kennen. Neen, in die kennis ligt de zaligheid niet. Die ligt alleen in de kennis van de enige waarachtige God en van Jezus Christus, van de Vader gezonden. Maar wij moeten iets van onze afkomst leren kennen, als het eerste stuk, nodig ter zaligheid, gegrond in de waarheid Gods.

Jeftha kende zijn afkomst, maar had ook een opkomst, gelijk wij daar nu in de tweede plaats bij hopen stil te staan.

2. Jeftha's opkomst.

Jeftha is door zijn broeders verstoten. Met hem werd gehandeld als weleer met Ismaël en de zonen van Ketura, dewijl zij geen erfrecht mochten hebben met de wettige zonen des vaders. Die broeders handelden dus in strikten zin niet tegen de wet, en deden dus als zodanig geen onrecht aan hem, toch getuigde hun taal en hun daad niet van barmhartigheid.

Zolang Gilead; de vader, nog leefde, kon Jeftha wel in huis blijven, maar zodra de vader gestorven was, werd hij verstoten. Voor Jeftha was het een verschrikkelijke zaak. Denkt het u maar eens in, verjaagd en uitgeworpen te worden en dan als een balling op de wereld te moeten zwerven. *De barmhartigheden der goddelozen zijn wreed.* En van vrome lieden, die geen zelfkennis, Godskennis en Christuskennis

hebben, is niet anders te wachten. *De Heere Jezus heeft gezegd: Zalig zijn de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.*

Overgeleverd te worden aan mensen valt niet mee. David wist het wel, wat dat inhield, vandaar dat hij zuchtte: *"Laat mij niet in de handen der mensen, maar in de handen Gods vallen, want Zijn barmhartigheden zijn vele."* Hadden die zonen van Gilead nog maar menselijk gevoel gehad, dan hadden zij met deernis op Jeftha neergezien, maar neen, ook dat werd bij hen niet gevonden. Jeftha moet de deur uit en hij moet maar zien, waar hij terechtkomt. Voor Jeftha was het als mens een verschrikkelijke zaak. Maar eeuwig wonder,

*Wie mij veracht,
God wou mij niet verachten.*

Jeftha was een verkorene van de Vader, een gunsteling van God. En al was er nu niemand, die zich over hem ontfermde, Gods liefdesoog was over hem open. O, die God bewaarde hem ook voor wanhoop. Die God vergezelde hem, toen hij zijn land moest verlaten. Ja, dan is er geen nood, wanneer God met ons is. De Heere Jezus heeft als Borg des Verbonds in Zijn bitter lijden een vrijgeleide voor al Zijn volk geëist. Hij heeft gezegd tot de bende die gekomen was om Hem te vangen in Gethsémané: *"Indien gij Mij zoekt, zo laat deze heengaan."* Joh. 18: 9. Gods volk krijgt hier een respas door de woestijn van dit leven en eenmaal door de Jordaan des doods.

Jeftha wordt wel door zijn broeders verstoten, maar door God aangenomen. En dan kan de smart in ons leven wel groot zijn, maar de vertroosting Gods wegen op tegen alle droefheid. Zij zijn oneindig veel meer dan al de ellenden die ons hier overkomen. Christus is in alle benauwdheden met Zijn volk benauwd, en de engel Zijns aangezichts ondersteunt en verlost hen. De Heilige Geest geleidt al dat volk, door de Vader uitverkoren, in een effen land. Die Geest verzekert hen inwendig, *dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid die aan hen zal geopenbaard worden.* Dat volk krijgt in Christus gemeenschap met God, en die zalige gemeenschap verzoet en vergoedt alles. En al is nu Jeftha verstoten en veracht, hij is oneindig gelukkiger dan zijn broeders, en op Jeftha kunnen wij meer jaloers worden dan op de wettige zonen van Gilead. Zeker, zij hebben een dak boven hun hoofd, maar Jeftha heeft een open troon in de hemel en wordt bedekt door de gerechtigheid van Christus.

De broeders van Jeftha hebben de erfenis onder elkander gedeeld en Jeftha is uitwendig van alles uitgesloten. Hij zal geen effecten bij zich gehad hebben, en geen karavaan, beladen met allerlei leeftocht, maar Jeftha was rijk in God. Hij had een plaats in het welbehagen Gods, een plaats in het liefdehart des Vaders. Hij bezat de grootste rijkdom. Van God gekend, van God bemind, door God aangenomen, dat is alles, alles in voor en tegenspoed, in nood en dood.

Jeftha stapt niet alleen de deur uit. God gaat met hem mee en de Heere vergezelt hem op al zijn wegen. Zeker, Gods kind kan het altijd niet bekijken. Het kan in hun leven zo donker, zo benauwd zijn. De stormen in hun ziel kunnen zo verward zijn, de Heere Jezus kan wel in het achterschip slapen, maar Hij is toch de *trouwe Wachter Israëls, die nooit slaapt en nimmer sluimert. Hij heeft Zijn volk in beide Zijne handpalmen gegraveerd en hunne muren zijn steeds voor Hem.* Hij trekt Zijn oog nooit van hen af. Hij ondersteunt hen tot alle tijd -met de rechterhand, Zijner gerechtigheid en bewaart hen op al hunne wegen. Maar dat is het dan ook wat hen schraagt en staande houdt in alle beproevingen van het leven. Met David mag dat volk getuigen: *Zo ik niet had*

geloofd dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan, Ps. 27: 13.

Josef werd door zijn broeders verkocht naar Egypte, ja, kwam zelfs in de gevangenis, maar God was het steunsel van zijn hart. Later na de dood van zijn vader kan hij tot zijn broeders zeggen: Gijlieden wel, gij hebt het ten kwade gedacht, doch God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed gelijk het te dezen dage is, om een groot volk in het leven te behouden. Gen. 50: 20.

Mozes moest voor zijn eigen volk gaan vluchten en veertig jaar in Midian vertoeven, maar het raadsel is op Zijn tijd door God opgelost. In Psalm 90: 2 mag hij zingen: *Heere, Gij zijt mij geweest een toevlucht van geslacht tot geslacht.* David heeft ook de smart doorleefd, dat zijn eigen broeders van hem spraken als van de "*vermetele David*", maar God heeft hem genade en ere gegeven.

Zo ging het ook met Jeftha. De oudsten te Mizpa hebben zich aan de zijde van Jeftha's broeders gesteld, en Jeftha vloed voor het aangezicht zijner broeders en woonde met vrouw en kind in het land Tob, dat ten noordoosten van Palestina, naar de zijde van Syrië gelegen was, 2 Sam. 10: 6-8.

Daar bleef Jeftha niet alleen, maar werd het hoofd van een vrijbuitersbende. Hij werd hoofd, staat er in Gods Woord, van "*ijdele*", lichtvaardige mannen, die niets te verliezen hadden, van mislukten en uitgestotenen, gelijk Jeftha zelf was. Door het maken van strooptochten voorzagen zij zich in hun levensonderhoud. Jeftha ging dus niet graven, ook niet bedelen, doch leefde van zijn zwaard. Jeftha is vermaard geworden. Hij was een dapper krijgsman. Nergens lezen wij in Gods Woord, dat Jeftha en zijn mannen de zonde bedreven, integendeel, zij namen wraak aan de volken, die Israël verdrukten. Door zo te leven, werden zij gehard en moedig en verkregen zij krijgsmansbekwaamheid. Jeftha kreeg daardoor bekendheid als zodanig, wijd en zijd.

God gaf aan dat leven van Jeftha getuigenis. En in het land Tob is Jeftha door God voorbereid voor de grote taak, die hem wachtte onder zijn eigen volk. God volvoert Zijn Raad en Hij gebruikt wie Hij wil voor Zijn volk hier op aarde. Wat zijn Gods wegen ondoorgrondelijk. Jeftha heeft zichzelf niet op de voorgrond geplaatst, maar God gaf hem genade en ere. Door zulk een man behaagde het God Zijn volk te verlossen. Dat volk had zich door hun afgoderij tot kinderen der hoerijen gemaakt, zich vervreemd van God en Zijn Verbond en daarom zullen zij zich tot hunne vernedering en om hen te herinneren aan hunne zonde, wèl door God verlost zien, maar Hij verkiest als werktuig er voor een man die een hoerenkind en een balling is.

God neemt het voor Jeftha op. Lang heeft Jeftha niet moeten zwerven, want de waarheid zegt, dat na enige dagen, d.w.z. na enige tijd, Jeftha een deputatie bij zich kreeg van de oudsten van Gilead. Ook daar is God vrij in. David had in Psalm 40 de Heere lang in zijn druk verwacht, maar hier heeft het niet lang geduurd. De man, die met schande werd uitgeworpen, werd met ere teruggehaald.

Wat de aanleidende oorzaak daarvan was? Jaren had Israël al gezocht onder de overheersing van de Ammonieten. Het was al achttien jaren dat men door de vijanden verdrukt was. En waar zij nu opnieuw een krijgstoet begonnen, die ten doel had de uitroeiing en verdelging van dat volk des Heeren, kwam dat volk van Israël in banden. Het werd van alle zijden bang. Vandaar dat de kinderen Israëls tot de Heere riepen. Welk antwoord zij kregen is ons beschreven in Hoofdstuk 10: 11 tot 14. Zij hadden God verlaten en de Baäls gediend, de goden, die zij nagewandeld hadden, moesten hen nu maar verlossen. Het was een antwoord, dat niet meeviel, maar dat toch zulk

een gezegende uitwerking had. Het volk kwam in de schuld, zij gaven zich in de hand des Heeren over, doch smeekten om verlossing en bekeerden zich tot de Heere. De vreemde goden deden zij weg en te Mizpa vergaderden zij zich om te beraadslagen over een generaal, die het opperbevel zou voeren over het leger, dat tegen de Ammonieten ten strijde zou optrekken. Niemand was er in het midden van hen te vinden, die het opperbevel op zich durfde nemen.

Bijzondere heldenmoed is er wel nodig om zulk een taak te aanvaarden, temidden van het grootste gevaar. Eenparig werd het besluit genomen om Jeftha te halen en te verzoeken zich aan het hoofd van het leger te stellen. Het pleitte wel voor Jeftha, dat de oudsten van Gilead besloten hem uit het land van Tob te gaan halen om hun aanvoerder te zijn in de strijd tegen Ammon. Die stap, die hen een grote zelfoverwinning moet gekost hebben, doet hen ere aan. Zij hadden weleer als geslachtshoofden de daad van Jeftha's halfbroeders gebillijkt, en met hun gezag gedekt. Zij waren mede verantwoordelijk voor deze daad, door Jeftha als onrechtvaardige achteruitzetting beschouwd, die hem in de positie van een uitgeworpene gebracht had en zijn leven had gebroken. Te verwonderen was het niet, dat Jeftha, wanneer hij die oudsten ontmoet, dat onrecht hen voor de voeten werpt. Jeftha wijst die oudsten niet af, maar eist wel een erkenning van hun schuld tegenover hem en een volledig eerherstel jegens hem. Jeftha wil in een rechte weg met hen meetrekken, de weg moet vlak zijn. Nu, bij de oprechten is goedwilligheid.

De oudsten zijn schuldenaars voor God geworden, zij worden het hier ook voor Jeftha. Boete ontsiert een mens niet. Volkomen wordt opgeruimd alles wat er tussen die oudsten en Jeftha ligt. Gelukkig als er niets meer blijft zitten. Als wij mensen zaken oplossen is er menigmaal nog zoveel bedrog tussen, maar als God van de hemel het doet, dan blijft er niets meer tussenbeide.

Het was die oudsten ernst om te verzoenen en zij bieden Jeftha niet alleen opperbevelschap over het leger aan, maar tevens het oppergezag over hen en over geheel Gilead, dat is geheel het Overjordaanse, wanneer de strijd beëindigd zal zijn. Een erfelijk koningschap bedoelen zij wel niet, maar Jeftha zal toch hun hoofd zijn.

Jeftha aanvaardt het opperbevel en oppergezag, met een volkomen vertrouwen in zijn hart, dat de Heere door hem hulp en verlossing zal verschaffen. Voor het aangezicht des Heeren wordt een eed afgelegd door de oudsten van Gilead; en Jeftha belooft wederkerig te Mizpa, voor Jehovah, dat hij hun leidsman wil zijn, en geeft in Diens tegenwoordigheid zijn bevelen.

Jeftha is in zijn ere hersteld. God heeft Israël vergeven en daarom wil Jeftha het ook doen met een volvaardig gemoed. Jeftha heeft zijn aanstelling alleen uit Gods hand ontvangen. Door de Geest Gods vaardigt hij zijn orders uit en Jeftha geeft de ganse zaak in de hand des Heeren over. Hij is bewust van de rechtvaardigheid Gods, wanneer God de Ammonieten zou toelaten om over Israël te heersen. Hij vertrouwt ook niet op zichzelf en op zijn eigen krachten, maar hij geeft alles in de hand des Heeren.

Jeftha handelde de zaken af in de vreze Gods, maar ook in het geloof. Zulk een handelen geeft hope ook voor een land en een volk. *Die Mij eren, zal Ik eren*, zegt de Heere in Zijn Woord. O, dat de Heere ook in onze dagen zulke voormannen gaf. Er zou verlenging zijn van onze vrede.

Jeftha is er zelf ook goed mee. Hij krijgt de gunste Gods in zijn hart. Wij zien in zijn leven bevestigd: *Wie zijn weg wel aanstelt, zal Ik Mijn heil doen zien*. Maar ook,

wanneer iemands wegen de Heere behagen, zal Hij zijn vijanden met hem bevredigen. Dat gold bij Jeftha in dubbele zin; voor zijn eigen volk, maar ook ten opzichte van de Ammonieten.

Zie daar nu de opkomst van Jeftha. God kroont Zijn eigen werk. Hij vernedert wat hoog is, maar ook, dat vernederd wordt, wordt door Hem verhoogd. Daarom, zijt met ootmoedigheid bekleed, *want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade. Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd.*

Haman wordt vernederd en Mordechaï wordt verhoogd. De rijke man gaat naar de hel, de arme Lazarus wordt door de engelen gedragen in Abrahams schoot. Wat hoog is onder de mensen is een gruwel voor God.

Onbekeerden, bedenkt het, eer het voor eeuwig te laat is. In Adams val hebben wij het woord van satan: *Gij zult als God zijn*, geloofd. Helaas, in welk een diepte van ellende, en in welk een jammerlijke afgrond van rampzaligheid zijn wij gezonken, door eigen schuld en zonde. En nu staan wij krachtens onze val met hoog verheven schilden tegen de Heere. Wat is het noodzakelijk dat hier in dit leven onze ziel wordt vernederd en dat wij in het stof voor God terechtkomen, met erkenning van schuld en zonde, maar ook met omhelzing van Zijn Goddelijk, onkreukbaar recht. Hij verheft de geringe uit het volk, om te doen zitten bij de prinsen, de prinsen Zijns volks. Dat Christus Zijn pijlen daartoe in uw hart mocht schieten en dat zij treffen mochten zo, dat u als een verlorene aan Zijn voeten terechtkwam en door Zijn bloed verzoening en door Zijn gerechtigheid vrede met God mocht krijgen.

God zegene daartoe Zijn Woord door de bediening van de Heilige Geest.

Menigeen werkt zichzelf op in zijn godsdienst en eigengerechtigheid. De Farizeeër is zo onbeschaamd, dat hij zich indringt tot voor in de tempel. Daar klimt hij tot op de hoogste sport van de ladder. God laat hem staan, totdat hij van de top van eer, in eeuwige verwoesting neerstort. O, die droeve, dwaze, blinde zelfmisleiding, waarmede wij voor God nooit kunnen bestaan. God bekeert wel een Manasse, doch de rijke jongeling gaat bedroefd weg.

Hoevelen in onze dagen zijn bekeerd en gelukkig, maar .... God weet er niet van af. Het zal niet baten, zo wij tot God opklimmen, God zal tot ons af moeten dalen en Zijn bloed, het bloed van de Zone Gods, toepassen aan onze ziel.

Jeftha was verstoten, verworpen, van alles ontzet. Nimmer heeft Jeftha, toen hij verstoten werd, met zijn broeders getwist of naar de wapens gegrepen. Neen, hij geeft de zaak in Gods handen over. O, wat een groot voorrecht. Van nature willen wij ons recht zoeken en door allerlei wegen onszelf rechtvaardigen. Maar Jeftha was alle recht verspeeld. Jeftha was er van overtuigd dat hij nergens aanspraak op maken kon krachtens zijn geboorte. Toch bleef er in den vreemde wat voor hem over. En wat dat was? Zijn zaak aan God bevelen en aan Zijn troon neerleggen.

*Neem mijn zaak aan,
Wees mijns gedachtig,
Laat Uw macht verschijnen vrij.*

Wanneer wij onze zaken in God mogen kwijt worden, dan staat God over ons op. In stil zitten en vertrouwen zal uw sterkte zijn. Daar in den vreemde heeft hij zeker gezocht en geworsteld voor de zaak van Gods Kerk. In verborgen plaatsen zitten menigmaal de worstelaars voor Sion. Voor ons vaak onbekend, maar de Heere kent

hen en Hij hoort het geroep Zijner ellendigen. Hij bleef zwerven totdat hij werd gehaald en in een rechte weg terugkwam. Zie, dat leert God al Zijn volk. En voor dezulken wordt het ook een wonder, een groot wonder en een eeuwig wonder. Gods volk is een volk dat zelf niet terugkomen kan. Zij zijn gelijk weleer Hagar, zelf van God weggevlucht en nu zwerven zij daar over de wereld, zonder God en buiten Christus. Hebben zij er bekommernis over? O neen, dat komt pas wanneer God hun ogen opent door Zijn Geest. Dan gevoelen zij zich verre van God. O, wat een afstand. Weggelopen en nooit meer terug kunnen komen. Wat een smart en droefheid verwekt dit in hun hart en leven. Zij schreeuwen uit de diepte der ellende tot God om uitkomst. Zij erkennen het dat God recht is wanneer Hij hen eeuwig laat zitten en nooit meer naar hen omziet. Maar toch is er in hun hart soms een hope dat het nog eens mocht gebeuren, dat God redenen uit Zichzelf nam, om hen weder te brengen. Doch hoe langer het duurt dat zij daar moeten blijven zitten, hoe onmogelijker het voor hen wordt dat het nog ooit zal gebeuren. Zij zingen wel eens in hun hart

*Zou God Zijn gená vergeten,
Nooit meer van ontferming weten?*

Ja, de strijd kan zwaar zijn, en toch, hun leven, hun element is, teruggebracht te worden in de volzalige gemeenschap Gods. Het wordt dan ook een eeuwig wonder als het plaats heeft, *dat Sion door recht verlost wordt en haar wederkerenden door gerechtigheid*, Jesaja 1: 27. Ja, het gaat niet buiten een mens om. Paulus zou zeggen: *het is in geen hoek geschied*. Het heeft plaats niet met krenking, maar met behoud en met verheerlijking van Gods onkreukbaar recht.

En zie, daar is hun ziel zo mee verblijd, dat zij niet zalig willen worden, wanneer er maar iets van Gods recht moest worden aangetast. Neen, dan zouden zij zeggen: Heere, laat mij dan maar liggen en schenk mij genade om eeuwig Uw recht te verhogen. Maar eeuwig wonder, God vond de verzoening van eeuwigheid. *Hij had gedachten des vredes en niet des kwaads*. De Vader zond Zijn Zoon, uit souvereine genade en liefde, om dat grote werk der zaligheid tot stand te brengen. *Ik zal ze weder doen keren uit Bazan. Ik zal ze wederbrengen uit de diepte der zee*. Gelukzalig, die daar kennis en deel aan heeft. Zij zullen niet beschaamd worden. God verhoogt in Christus Zijn volk en verheft hen tot eeuwige heerlijkheid; en dan zullen zij altijd bij de Heere zijn.

In de derde plaats staat ons nog te handelen over

3. Jeftha's overeenkomst.

Welgelukzalig zijn zij te achten en kunnen zij genoemd worden, die in Jeftha's leven overeenkomst vinden met hun leven. Wat de toeleidende wegen betreft, is er een zeer groot onderscheid, doch wat de zaken betreft aangaande de orde des heils, daar is nooit enig verschil in. Gods uitverkorenen worden door één Geest bearbeid en geleid. Alle van eeuwigheid gekenden en uit God geborenen krijgen, wat het leven Gods betreft, overeenstemming met elkander. Wij kunnen niet geloven op gezag. Toen de Samaritaanse vrouw, na de ontmoeting met Christus, in de stad was teruggekeerd, en de lieden opgewekt had: *Komt, ziet een Mens, die mij gezegd heeft, alles, wat ik gedaan heb, zijn er velen met de vrouw meegegaan en hebben het woord van die bewelddigde vrouw geloofd*. Doch toen zij Christus zelf gehoord hadden en in aanraking met Hem waren gekomen, hebben zij tegen de vrouw gezegd: *Wij geloven niet meer om uws zeggens wil, want wijzelf hebben Hem gehoord en weten dat Deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld*.

Wij moeten in woord of geschrift vereniging in ons hart ontvangen met het werk Gods, om elkander over te kunnen nemen. *Zeker, God alleen is een Kenner der harten en Hij proeft onze nieren.* Voor ons kan er iets verborgen zijn, dat voor God naakt en open ligt. Maar in de gewone gevallen, dan drukt het werk Gods over en in.

Wanneer wij iets horen, waar wij niet jaloers op kunnen worden, dan heeft het over het algemeen niet veel betekenis. Het is groot te achten, wanneer wij een innerlijke vereniging krijgen met elkander in het werk Gods. En de meeste vereniging en verbinding valt in de vallei van ootmoed en in de diepte van zelfverfoeing en zelfmishaging.

Jeftha was van God beweldadigd. Van zijn afkomst en opkomst hebben wij gehoord. Nu, wanneer wij van die zaken geen vreemdeling zijn, dan behoren wij tot de geestelijke familie van die geloofsheld. Het werk Gods en de liefde Gods bindt ons samen, krachtens de geloofsvereniging met Christus, dat levende Hoofd van de verkoren gemeente. Zij zijn allen hetzelfde geloof en hetzelfde leven deelachtig. Zij hebben ook dezelfde hoop en dezelfde verwachting.

Wanneer wij echter thans van de overeenkomst van Jeftha willen handelen, hebben wij op het oog de overeenkomst die hij gehad heeft met Christus. Augustinus noemde Christus: *de geestelijke en voorbeeldige Jeftha.*

Zeker is er een grote ongelijkheid waar te nemen tussen Jeftha en de gezegende Heiland.

1. Ten eerste, Jeftha was geboren uit ontucht en hoererie, wij hebben er bij stil gestaan. Zo was het met Christus niet. Hij heeft nooit zonde gehad of gedaan. Christus was ontvangen van de Heilige Geest en heeft naar Zijn menselijke natuur nooit een vader gehad. Hij was heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren. Geen bedrog is er in Zijn mond ooit gevonden. Hij is blank van heiligheid, Hooglied 5: 10. Temidden van de grootste vijanden deed Christus de vraag: *Wie van u overtuigt Mij van zonde?* Jeftha was in zichzelf onrein en onheilig, melaats, schuldig en bedorven, gelijk een ieder die Adam tot zijn eerste vader heeft.
2. Daarbij, in de tweede plaats, Jeftha offerde zijn dochter, maar Christus heeft Zichzelf opgeofferd tot voldoening aan Gods recht en tot verlossing van Zijn kerk. *Met éne offerande heeft Christus in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden.*
3. In de derde plaats, van hoe grote betekenis de verlossing van Jeftha was, zij geschiedde alleen door de kracht Gods en het betrof maar een tijdelijke verlossing uit de hand der Ammonieten. Christus daarentegen heeft door Zijn eigen kracht, nademaal Hij waarachtig en eeuwig God was, een eeuwige verlossing teweeggebracht en een verlossing uit de heerschappij van satan en van al zijn trawanten. het Was een verlossing, gelijk eenmaal Zacharias zong, van onze vijanden en van de hand al dergenen die ons haten, Lukas 1: 71. het Was een verlossing, die betrof alle uitverkorenen uit alle talen en natiën.

Verder mogen wij met alle vrijmoedigheid Jeftha erkennen als een doorluchtig voorbeeld van Vorst Messias.

1. Allereerst toch, Jeftha's naam betekende: *openen of ontsluiten.* Christus is Degene, *Die opent en niemand sluit, Hij sluit en niemand opent. Hij heeft ook de sleutelen der hel en des doods,* Openb. 1: 18. Hij is die grote Gezant, die Uitlegger, die Eén uit duizend. Hij verklaart de Vader en maakt ons Zijn wil bekend. Wij zijn toch

door onze diepe val in Adam alle wezenlijke kennis van God kwijt en zijn door de zonde geheel en al verblind. Niemand in de hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde kon het Boek openen, noch het inzien. *De Leeuw, die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen om het Boek te openen en zijn zegelen open te breken*, Openb. 5: 3 en 5. Maar Hij is het die Zijn Goddelijke vinger in de dove oren onzer zielen steekt en opent ze opdat wij met Lydia acht zouden geven op hetgeen tot heil van onze zielen gesproken wordt. Die meerdere Jeftha is ook de poort des Heeren, waardoor eenmaal het rechtvaardige volk zal ingaan. Welk een dierbaar, onmisbaar en allervoortreffelijkst Persoon is toch die gezegende Middelaar des Verbonds. Buiten Hem is er geen zaligheid ooit te vinden. Helaas, van nature begeren wij Hem niet.

2. Jeftha werd van zijn broeders verstoten, evenzo ging het ook met Christus. Herodus, de Edomiet, kwam kort na Christus' geboorte naar Bethlehem om Hem te vermoorden, zodat Hij vluchten moest naar Egypte. In Matth. 8: 34 lezen wij dat de Gadarenen tot Hem uitgingen en Hem baden dat Hij uit hunne landpalen wilde vertrekken. Die arme mensen hadden meer met hun varkens op dan met Christus. Maar het waren niet alleen de heidenen, ook Zijn eigen volk had geen betrekking op Hem. In Joh. 1: 11 staat geschreven: *Hij is tot het Zijne gekomen en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.*
3. Tot de Joden sprak Christus Zelf: *Gij wilt tot Mij niet komen opdat gij het leven zoudt hebben*, Joh. 5: 40. Hij was de Steen die door de bouwlieden verworpen is. Zij wilden niet dat Hij Koning over hen zijn zou. Christus is zelfs door de Joden overgeleverd aan de heidenen, opdat zij Hem kruisigen zouden.
4. Jeftha is teruggehaald door de oudsten des volks, en tot opperbevelhebber van het leger en tot hoofd van het volk aangenomen, voor het aangezicht des Heeren. Jeftha was diep vernederd, maar wonderlijk verhoogd. Christus is ook diep vernederd, maar uitermate verhoogd. Vanwege het onkreukbare recht Gods en de schuld van Zijn volk moest Christus de hemel verlaten en hier zwerven op deze vervloekte aarde. De vlucht naar Egypte was borgtochtelijk; maar ook het terugkomen uit het land der duisternis en des doods, tot zaligheid van Zijn volk.
5. Christus is verworpen geweest, opdat Zijn volk door God zou worden aangenomen. Hij heeft Zich tot in de dood vernederd, om te voldoen aan Gods recht, maar ook om het leven en de onverderfelijkheid aan het licht te brengen. *Christus is door de Vader verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker om Israël te geven bekering en vergeving der zonden.* Onze natuur verwerpt Christus ook, en na ontvangen genade worden wij het gewaar dat wij meer met reddingsbootjes op hebben dan met de Ark. Diep ligt in ons hart de vijandschap om uit genade zalig te worden. Tegen Petrus die zulk een hartelijke belijdenis had afgelegd in Matth. 16, moest Christus een ogenblik later zeggen: *Ga achter mij, satanas, want gij verzint niet de dingen die Gods, maar die der mensen zijn.* O, onze natuur ergert zich aan een vernederde en gekruisigde Christus. *Dat kruis is de Joden een ergernis en de Griek een dwaasheid.*

Maar Gods liefde verbreekt onze vijandschap, en Gods genade overwint de tegenstand, die zich in ons hart openbaart tegen de gezalfde Knecht des Vaders. De oudste zoon uit Lukas 15 is tevreden met een bok, maar voor de verloren zoon wordt het gemeste kalf geslacht. Tegenstanders worden voorstanders. O, wat een ommekeer. Van nature de minste behoefte niet, integendeel in vijandschap er tegenover staan, maar door de allesoverwinnende kracht van Gods genade het beoefenen: *Morenland zal zijne handen tot God uitstrekken.* Zij leren roepen: *Zone Gods, ontferm U mijner* Door Hem worden zij gered, geholpen, gezaligd en Hij

krijgt de hoogste plaats in hun hart, zodat zij met Asaf mogen zeggen: *Wie heb ik nevens U in de hemel, nevens U lust mij ook niets op de aarde.* Blij met Christus wordt dat volk, zodat zij Hem vasthouden niet de Emmaüsgangers en Hem begeren als Koning in en over hun hart. Blij met Christus, dat hun zielszucht wordt

*Verhoog, o Heer', Uw naam en kracht,
Zoo zal ons vrolijk zingen
Door lucht en wolken dringen;
Zo wordt Uw heerschappij en macht
Door ons, nog eeuwen lang
Geloofd met psalmgezang.*

Psalm 21: 13.

6. Jeftha bracht eerst de Ammonieten onder en later de weerspannige Efraïmieten. Christus heeft aan het kruis getriomfeerd over alle machten en krachten der hel en des doods en zal eenmaal een volkomen wraak nemen aan alle weerspannigen. Christus zal het laatste woord hebben, *want Hij moet als Koning heersen totdat Hij alle vijanden onder Zijne voeten zal gelegd hebben*, 1 Kor. 15: 25. In Christus zijn ook alle uitverkorenen meer dan overwinnaars en bij het naderen van de dood zal Hij ook hen volkomen uitkomst geven. Al werden zij hier in de tijd verlost van de heerschappijvoerende macht der zonde, onder de kwellende macht der zonde hebben zij moeten zuchten zolang zij op de wereld waren. Al kon satan hun ziel niet uit de hemel houden, toch hebben zij vaak moeten ervaren dat hij de hemel wel hield uit hun ziel. Al was de wereld door Christus overwonnen, wat zijn zij er menigmaal door onderdrukt en benauwd geworden.

En boven dat alles, o die innerlijke vijandschap tegen God en Zijn wegen, tegen de vrije genade Gods, wat heeft het hen gedurig neergedrukt op de aarde en met Paulus doen klagen: *Wie zal mij verlossen van het lichaam der zonde en des doods*, Rom. 7: 24. Maar,

*Straks met den laatsten snik
Worden zij verlost van hun eigen "ik".*

En hier mogen zij het wel eens ervaren, wat wij nu samen zingen uit Psalm 9: 18.

TOEPASSING.

Ziedaar nu enige overeenkomsten van Jeftha met Christus. En waar in Jeftha alles maar ten dele was, is in Christus de Koning van de kerk, de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, alles volkomen.

O, dat onze ziel door de bewerking van de Heilige Geest Hem mocht benodigen tot al datgene, waartoe de Vader Hem al van eeuwigheid schonk. *Dat wij één plant met Hem mochten zijn in de gelijkmaking Zijns doods, opdat wij het ook mogen zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding.* Dat wij Hem mogen verheffen als het hoogste van onze blijdschap, door Hem, uit Hem en tot Hem mochten leven. Dan zal de vrucht zijn: *Doch Gode zij dank voor Zijne onuitsprekelijke gave.* Niemand zal ooit de waardij van die gezegende Christus kunnen uitdrukken. Zijn Naam is een olie die uitgestort wordt, daarom hebben U de maagden lief, Hoogl. 1: 3.

O, wat is de mens arm en te beklagen, die in dit leven geen kennis bekomt en nimmer betrekking heeft op die geestelijke en voortreffelijke Jeftha. Dezulken leven nog gelijk zij geboren zijn en liggen geheel en al besloten in de macht en heerschappij des satans. Nog nimmer werden zij overtuigd en ontdekt aan hun verloren toestand en nog nooit

heeft hun schuld en zonde hen gedrukt. Zij hebben nog nimmer last gehad van de banden waarin zij geboeid liggen.

Wat zal toch het einde eenmaal vreselijk zijn voor u, mijn onbekeerde medereiziger naar de eeuwigheid. Moed en vrijwillig u van God losgescheurd in de bondsbreuk van Adam en daarenboven het bloed des Nieuwen Testaments onrein geacht. Er is voor u niet anders te wachten dan te vernemen in die grote dag der dagen: *"Deze Mijne vijanden,, die niet gewild hebben dat Ik Koning over hen zijn zal, breng ze hier en sla ze voor Mijn voeten dood.*

En dan is er geen herroepen meer aan. Neen, bij de dood wordt ons lot voor eeuwig beslist. Hier aan deze zijde van het graf zullen wij het voor God moeten verspelen en als een verlorene in onszelf aan de voeten van de Heere Jezus terecht moeten komen. Sommige mensen die hun vlees aan de duivel gegeven hebben, willen in de laatste dagen of uren van hun leven nog bekeerd worden gelijk zij zeggen.

Maar, o geliefden, bedenkt toch, wanneer wij ons vlees aan de wereld hebben opgeofferd, dat God voor de benen bedankt. Wij lezen maar van één moordenaar, die in de laatste uren van zijn leven nog bekeerd werd. Dat is een krachtig en duidelijk exempel van de vrijmachtige genade; en een bewijs wat God nog doen kan. Voor ons echter geldt het: *"Gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap."* Dat wij de toekomstige toorn toch mochten ontvlieden en in Christus de verzoening met God mochten vinden. Hij staat nog met uitgebreide armen en wacht nog om genadig te zijn.

Dat God uw ogen nog opene eer het voor eeuwig te laat is. Dat u uw afkomst toch eens recht leerde kennen en dat gij het eens mocht beseffen dat Gods recht en wet u voor eeuwig moet verdoemen en buitensluiten. God kan van Zijn recht geen afstand doen, maar moet krachtens Zijn Wezen Zijn recht handhaven en volvoeren. *Vervloekt is toch een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen.*

Aan alle geboden staat gij schuldig; en onder het rechtvaardig oordeel Gods ligt u besloten, krachtens erf en dadelijke schuld. God mocht om Zijns Zelfs wil, in Christus, u nog genadig en gedachtig zijn. In die dierbare Middelaar, in Zijn bloed, ligt alleen de verlossing en de vergeving der misdaden, naar de rijkdom Zijner genade. O, bedenk dat in de kennismening van onze ellende, hoe noodzakelijk zij ook is, geen ademtocht en geen redding voor onze ziel ligt. Het huis Israëls betuigde voor de Heere in de bange nood waarin het verkeerde: *"Wij hebben gezondigd; doe Gij ons naar alles, wat goed is in Uwe ogen; alleenlijk verlos ons toch te dezen dage!"*

Zij bekenden hun schuld; gaven zich in Gods handen over; maar smeekten ook om verlossing. En zie, dat zijn de noodzakelijke zaken die geleerd en gekend moeten worden, zal ooit die gezegende Verlosser aan en in ons ontdekt kunnen worden. maar ook daadwerkelijk ons kunnen redden en verlossen. Zalig worden buiten Christus is uitgesloten en onmogelijk.

Velen grijpen Christus maar aan en menen gelukkig te zijn met een historisch geloof. Men is zo verblind en verdwaasd, dat men waarlijk meent en denkt dat er niets bijzonders moet gebeuren en dat er niets moet vooraf gaan om door Christus verlost te worden. Paulus zegt in Philipp. 3:12b: *"... waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben."* Bedriegt u toch niet voor die grote eeuwigheid, arme mens, want het zal toch zo vreselijk zijn op de hemel gerekend te hebben en in de hel terecht te komen.

Wij moeten van dood levend gemaakt worden en als vijand met God verzoend. Wij proberen onszelf maar te helpen en te redden, maar God breekt dat in het leven van Zijn volk af. De kracht van de vijandschap wordt verbroken en zij worden als

ellendigen door Gods Geest geleid tot Christus, om door Hem verlost te worden van de toekomstige toorn; gered uit satans heerschappij, om in de gemeenschap met God hersteld te worden. In die Christus vindt dat volk alles wat zij tot het leven en tot de zaligheid van node hebben. Hij alleen verbreekt de koperen deuren en de ijzeren grendelen van ons hart, om als Koning intrek te nemen en daar Zijn heerschappijvoerende genade te openbaren. Dat volk wordt het gewaar dat Hij het is en Hij alleen van Wie getuigd wordt: *Niemand heeft ooit God gezien; de Eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, heeft Hem ons verklaard, Joh. 1: 18.*

Hij heeft de gesloten hemelen geopend en is met Zijn eigen bloed ingegaan, een eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende. Hij ging hen voor, om hun plaats te bereiden en dan straks weder te komen om hen mee te nemen en op te nemen in eeuwige heerlijkheid. Door Hem mogen, zij hier al bij ogenblikken ingaan in het binnenste heiligdom en smaken die vrede met God, die alle verstand te boven gaat.

O, bedenkt, volk van God, dat gij van het einde des lands nog eens tot God mocht roepen, gelijk David in Psalm 61: 38: *"Leid mij op een rotssteen, die mij te hoog zou zijn."* Dat uw ziel toch geen rust kon vinden voor en aler gij rust in God mocht krijgen. Die dierbare toepassing des Heiligen Geestes is toch zo noodzakelijk, zal er een gelovige aanneming plaats kunnen hebben en een staan in de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods. Uw heilzon mocht nog eens dagen.

Volk des Heeren, mocht uw hart en mond maar steeds vervuld zijn met de lof en de verheffing van die allerdierbaarste Heere Jezus Christus. Hij deed een reis van de hemel naar de hel, om hellewichten te verlossen en te zaligen. Maar Hij keerde ook terug van de aarde naar de hemel, om daar te zitten aan de rechterhand des Vaders, om de ganse zaak voor Zijn kerk op aarde en in hunne harten te volvoeren. Ik heb geen mond en tong om het uit te spreken. Wij kunnen er maar van stamelen.

O lievelingen Gods en gunstgenoten van Jehovah, die gezalfde Koning zal alles rondom ons en in ons ten onder brengen, tot lof van Zijn Naam en glorie van Zijn deugden. Nog een weinig en wij zullen Hem zien gelijk Hij is. *Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen. Amen.*

Slotzang: Psalm 45: 8.

10. Het leven van Jeftha en zijn dochter II

Zingen: Psalm 38: 22

Lezen: Richteren 11: 29-einde,

Psalm 3: 2, 3

Psalm 145: 4

Psalm 102: 10.

Geliefden.

In aansluiting op onze vorige overdenking staat ons nu nog te letten op:

1. Jeftha's veelbetekenende gelofte;
2. Jeftha's grote ontroering;
3. Jeftha's gehoorzame volbrenging van zijn eenmaal gedane gelofte.

1. Jeftha's veelbetekenende gelofte.

En Jeftha beloofde de Heere een gelofte en zeide: Indien, gij de kinderen Ammons ganselijk in mijn hand zult geven, zo zal het uitgaande, dat uit de deur van mijn, huis mij tegemoet zal uitgaan als ik met vrede van, de kinderen Ammons wederkom, dat zal des Heerera zijn, en ik zal het offeren ten brandoffer. Richteren 11: 30-31.

Uit het gehele leven van Jeftha is gebleken dat hij bezet en vervuld was met de vreze Gods. De Heere Jezus heeft gezegd in Matth. 7: 16: *Aan hun vruchten zult gij hen kennen.* Dat betreft daar de valse profeten, maar zo is het ook met Gods uitverkorenen. De bewijzen van de kinderlijke vreze Gods zijn waar te nemen in het handelen van die geloofsheld.

Voor het aangezicht des Heeren te Mizpa wordt het verbond met Israëls oudsten bekrachtigd. Jeftha durft en kan niets doen, groot of klein, tenzij het geschiedt onder de aanroeping van Gods Naam en in de tegenwoordigheid des Heeren Heeren. Van nature houdt de mens met God geen rekening. Dan gaat hij in alles zijn eigen weg en pad. Dan leeft hij maar uit, *dat het de mens niet goed gedacht heeft, God in erkenenis te houden.* Het is het minste van zijn gedachten, de Heere raad te vragen. Hij steunt op zijn verstand en op zijn kracht. En al geschiedt het door de uitwendige belijder, dan is het alleen maar met zijn verstand. Zeker, het is niet af te keuren, maar toch ontbreekt het hart er aan en het komt niet voort uit de kinderlijke betrekking op God. Dat was bij Jeftha anders. Dat Jeftha zo handelde, was uit de liefde Gods. Het is een dierbare eigenschap van het leven Gods, om geen stap op de wereld te kunnen doen, tenzij dat wij God nodig hebben. Hoe meer de hoogheid Gods op ons hart gebonden is, hoe afhankelijker ons leven zal zijn. O, die tere vreze Gods, wat is het een kostelijk sieraad. Hoe ver zinkt het menigmaal weg in ons leven. Wat kan de liefde verkouden en de betrekking verkoelen. Steeds moeten wij gewaar worden dat God van de hemel Zijn eigen werk in stand moet houden en dat er een gedurige bediening des Geestes van node is om de Heere te kennen in al onze wegen.

Jeftha valt ook zonder meer de Ammonieten maar zo niet aan. In Deut. 24: 14-12 had de Heere bevolen: *Wanneer gij nadert tot een stad om tegen haar te strijden, zo zult gij haar de vrede toeroepen. En het zal geschieden, indien zij u vrede zal antwoorden*

en u opendoen, zo zal al het volk dat daarin gevonden wordt, u cijnsbaar zijn en u dienen. Doch, zo zij geen vrede met u zal maken, maar krijg tegen u voeren, zo zult gij haar belegeren.

Naar Gods eis stelt Jeftha eerst het recht van Israël tegenover het bedreven onrecht van Ammon. Dat vallen voor Gods Woord en dat eerbiedigen van Zijn bevel is ook een bewijs dat Jeftha God vreest. Jeftha kende Gods bevel, maar handelde ook overeenkomstig de eis Gods. Gods Woord was dus het richtsnoer van zijn leven. Zie, dat is ook een zaak waar wij wel op letten mogen. Wie het Woord veracht, die zal verdorven worden, maar wie het gebod vreest, die zal vergolden worden. Spr. 13:13. Waar de vreze Gods in oefening is, daar vallen wij onvoorwaardelijk voor Gods Woord en wensen niets te doen in strijd met de geopenbaarde wil Gods.

Jeftha viel dus maar zo niet in, doch bewandelde de koninklijke weg. Dat Woord had in Jeftha's ziel heerschappij gekregen, maar ook in zijn ganse leven. Jaren hadden de Ammonieten tegen alle recht in Israël onderdrukt, maar toch wendt Jeftha zich tot de Ammonieten om hen de vrede aan te bieden.

Alle eigen wil, zin, overleg en vleselijke overredingen moeten uit de weg en opzij voor de eis van Gods getuigenis. Maar dat wordt alleen gevonden waar Gods genade heerschappij heeft in het hart en onze ziel in eerbied buigt voor het Woord des Heeren. Voor dat Woord had ook Christus in Zijn omwandeling op aarde de grootste eerbied. En nu is Gods volk maar in zoverre navolgenswaardig als zij Christus' voetstappen drukken. Wij moeten hen laten varen zo hun leven afwijkt van het leven van Christus. O, dat wij er toch steeds nauwkeurig acht op geven en ons niet laten verleiden door allerlei vleselijke overredingen, die in de grond van de zaak in strijd zijn met de wille Gods. Dat wij onze eigen ziel er aan beproeven, met ernst en getrouw, of er in ons leven een ootmoedig buigen is onder het Woord des Heeren en een betrachten daarvan in de kracht van Christus. God ziet naar waarheid in het binnenste.

Die kinderlijke vreze bij Jeftha blijkt ook vooral in de gelofte die hij aflegt voor het aangezicht des Heeren. *Zal God de Ammonieten in zijn hand geven en zal hij met vrede wederkeren, dan zal het eerste dat uit de deur van zijn huis hem tegemoet treedt voor de Heere zijn, hij zal het offeren ten brandoffer.*

Door menigeen is de vraag gedaan of Jeftha wel beseft heeft wat hij gezegd heeft. Velen denken dat hij ondoordacht die belofte gedaan heeft en zich niet genoegzaam rekenschap heeft gegeven van hetgeen hij uitdrukte. Zouden wij het ook aandurven, Jeftha's gelofte te noemen en te bestempelen als ondoordacht en onvoorzichtig? Nee, en nog eens, nee. Het ging niet over het brengen van een mensenoffer. Dat had God ten strengste verboden in Lev. 18: 21 en Deut. 12: 31.

Het enige, wat Jeftha uit zijn huis tegemoet kon treden, was zijn enige dochter. Jeftha's gelofte zag hier niet op een beest, of op een onderhorige uit zijn huis, maar op zijn enig kind. In die gelofte gaf Jeftha zichzelf en zijn geslacht in de hand des Heeren. Jeftha was zelf een verstotene, een bastaard.

En nu is het de vraag van hem aan de Heere *of de Heere Zich over hem en over zijn geslacht zal ontfermen. Of zijn geslacht zal blijven voortbestaan en een plaats zal krijgen onder de stammen Israëls.* Jeftha stelt de beslissing daarvan in de hand des Heeren. Het is een veelbetekenende belofte.

Zouden wij het nu aandurven om die gelofte te noemen ondoordacht en onvoorzichtig? Nee, het is er verre van. Het Was een van de heiligste ogenblikken in Jeftha's leven. De Ammonieten hadden het toegelegd op het verderf van Israëls volk, op de uitroeiing van die natie, waar eenmaal de Christus uit geboren zal worden. De strijd, die hier gestreden zou worden ging om de ere Gods en het heil der kerk. In vers

29 staat met nadruk: *Toen kwam de Geest des Heeren op Jeftha*. Zou nu een mens vervuld met de Heilige Geest ondoordachte dingen doen? O nee, daar is geen gedachte van. Waar Gods Geest de overhand heeft, daar ligt onze geest er onder. En zie, nu staat voor Jeftha de ere Gods op de voorgrond, niet alleen wat het volk betreft, maar ook voor zichzelf.

Wij kunnen het wel noemen een hoogtij in het leven, als een kind van God zichzelf in de hand des Heeren mag overgeven, en dat God met hem doen kan wat Hij wil. Op zulk een plaats zijn we elke dag niet, in ons leven. Denk maar eens aan Abraham tegenover Ismaël. David tegenover Absalom. *Al wat iemand heeft zal hij geven voor zijn leven*. Onze natuur wil liever leven dan sterven. Wij doen alles wat in ons vermogen is om te blijven leven en om onszelf te handhaven. Onze natuur heeft geen betrekking op uitroeiing. Maar Jeftha kwam hier onder de Majesteit Gods en naar Gods wet stond hij buiten de vergadering Israëls. Hij gaf het in Gods hand over. Een duidelijk bewijs dat hij geen wil meer had en zich geheel onderwierp aan de soevereine beschikking Gods. Dat heeft hij gedaan uit liefde tot de ere Gods. Wat God doet is welgedaan.

Jeftha's dochter moet niet op het altaar sterven, maar zij mocht nooit trouwen. Zij zou niet sterven als een Molochsoffer, maar moest sterven aan de wereld. Huwelijksliefde en moederschap is voor haar niet weggelegd. Zij zal in afzondering leven en sterven naar de wereld. Voorwaar, het is een veelbetekenende gelofte, die Jeftha daar deed voor het aangezicht Gods.

't Is om er jaloers op te worden. Een bijzondere genade moet wel in ons hart verheerlijkt zijn om ons zo in de hand des Heeren te stellen, Wij zitten vol van eigenliefde en hebben zoveel met onszelf op.

Christus kan het ons alleen leren om onszelf te verloochenen en verenigd te worden met de wille Gods. Hij heeft dat Zelf op een volmaakte wijze beoefend in de staat Zijner diepe vernedering. In de eeuwigheid gaf Hij Zichzelf al over. En in de volheid des tijds is Hij gehoorzaam geworden tot in de dood, ja, tot in de dood des kruises. Nimmer zocht Christus Zijn eigen eer, maar de eer van Zijn Vader.

En zie, zulk een tijdstip zal er in ons leven eens moeten aanbreken, zal het wel zijn voor de eeuwigheid. Wordt een zondaar van God levend gemaakt en door Gods Geest overtuigd, dan komt er een ogenblik, dat hij zichzelf afvalt en God toevalt. Hij wordt overreed van de heiligheid en rechtvaardigheid Gods, maar ook van zijn eigen dood en doemwaardigheid. Het wordt in zijn ziel: *Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig*.

Toen God Sodom in brand zette en de Engel Loth met zijn vrouw en kinderen uit de stad dreef, heeft die vrouw omgekeken. Haar voeten waren wel uit Sodom, maar met haar hart was zij er in gebleven. Loth daarentegen keek niet om. Hij aanvaardde innerlijk de algehele verwoesting van die stad en van alles wat hij daarin bezat.

Zou God dat volk voor eeuwig verwerpen, zij zullen hun mond niet opendoen. Gods volk kan nooit betrekking krijgen op de rampzaligheid, wel op God en op Zijn deugden. Zalige plaats in ons leven om meer betrekking te hebben op God dan op onszelf. Dan heeft Gods Geest, als een Geest des oordeels en der uitbranding ons uitgebrand van onszelf en is het maar een uitzien en afwachten wat God met ons doen zal. Dan kan het niet anders dan meevallen. Dan zijn wij uitgeredeneerd en is het: *Uw wil geschiede gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde*. Daar wordt het eeuwig

welbehagen Gods in Christus volvoerd en wordt Sion door recht verlost. Alles wat van ons is moet er buiten gezet worden.

En waar Christus een gestalte in ons hart verkrijgt, en wij in de liefde geworteld en gegrond worden, naar die mate krijgen wij een heimwee en verlangen op de verhoging van Hem, die God is, boven alles te prijzen in der eeuwigheid.

Gelukkige stand in het zielenleven van Gods volk, als zij alles schade en drek mogen achten om de uitnemendheid van Christus Jezus de Heere.

De beslissing is in de eeuwigheid al gevallen. De Vader heeft een welbehagen genomen in Zijn Zoon.

*Hem heb Ik uit het volk verhoogd,
Hem heb Ik uitverkoren.*

Bij de doop van Christus heeft de Vader gesproken uit de hemel: *Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik al Mijn welbehagen heb.* In Joh. 12:28: *En Ik heb Hem verheerlijkt en zal Hem wederom verheerlijken.* Van ons moet alles er aan, wij moeten wegvallen, opdat Zijn Naam eeuwig de ere zal ontvangen.

Johannes de Doper heeft in een bijzonder ogenblik van zijn leven ook betuigd van Christus: *Hij moet wassen, en ik minder worden,* Joh. 3: 30. Petrus was ook op zijn plaats toen hij die dierbare belijdenis mocht afleggen in Matth. 16: 16: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.* Wij zijn kort bij God wanneer uit de reine betrekking van het zuivere Godswerk wij niet anders begeren, dan dat Christus verhoogd en verheerlijkt wordt in ons leven, tot al datgene, waartoe Hij van de Vader aan Zijn kerk is gegeven. Dan hebben wij een walg aan onszelf en spreekt het zuivere leven Gods, dat niets anders beoogt, dan dat God aan Zijn ere komt. Dan is het hart vervuld met de liefde Gods en begeren wij niets anders, dan dat wij niets en God alles zal zijn. Wij bankroet en uitgeschakeld, opdat God Drie-enig alleen geroemd en geprezen zal worden. Wij sterven, en God leven. Wij afgekeurd, en God Drie-enig alleen het doel van ons leven. Uit ons geen vrucht meer in der eeuwigheid, maar Christus alles en in allen.

Arme mens, die van dat alles vreemdeling is en nooit enige betrekking op God en op Zijn ere gekregen heeft. Wat zal het einde van dezulken droevig en rampzalig zijn. Zij waren niet om de Naam des Heeren te vermelden. Hun verdoemenis zal rechtvaardig zijn. Daarentegen, beweldadigd volk, dat met Jeftha mocht afzien van zichzelf en zich onvoorwaardelijk mocht overgeven aan de soevereine beschikkingen Gods. Nee, dat is geen ondoordacht en onvoorzichtig handelen, maar dat is een zaak, die welbewust geschiedt in de volkomen overgave van zichzelf. Dan heeft onze oude natuur geen stem in het kapittel, doch dan zijn alle hoogten, die zich verheffen tegen de kennis van Christus terneder geworpen. Dan is alleen het leven Gods aan het woord. Dat geschiedt in waarheid en oprechtheid des harten, en dat is een ogenblik, dat hij zichzelf niet leeft, maar Gods werk triomfeert in onze ziele. O, dierbare genade Gods! Beproof en toets uw ziele er aan voor de eeuwigheid.

2. Jeftha's grote ontroering.

Wij lezen daarvan in vers 35: *En het geschiedde, als hij haar zag, zo verscheurde hij zijne klederen, en zeide: Ach, mijne dochter, gij hebt mij ganselijk nedergebogen, en gij zijt onder degenen, die mij beroeren; want ik heb mijn mond opengedaan tot de Heere, en ik zal niet kunnen teruggaan.*

Jeftha heeft tegenover de koning der kinderen Ammons de in Gods wet bevolen weg bewandeld. Alle pogingen heeft hij in het werk gesteld om een oorlog te voorkomen,

en de zaak in der minne te schikken. Uit de opdracht die Jeftha gaf aan de boden die geroepen werden in zijn naam met de koning der Ammonieten te onderhandelen, blijkt wel duidelijk dat hij geen vreemdeling was van de leidingen Gods met Zijn bondsvolk. het Was een rede, vol van klemmende argumenten om die heidense koning te laten gevoelen, dat het onrecht aan zijn zijde was en het volste recht aan de zijde van Israël. Jeftha was doorkneed in de historie van zijn volk en overreed van Gods daden, bewezen door alle tijden aan Zijn Israël. Dat was het ook wat hem zulk een grote vrijmoedigheid gaf om voor de rechten van zijn volk op te komen.

Tenslotte betreft Jeftha Jehovah als de Grootste en Rechtvaardige Rechter in het zo ernstige geding tussen de kinderen Israëls en de kinderen Ammons. Jeftha neemt zijn toevlucht tot de God des Verbonds. In de handen van de grootste Rechter stelt hij de zaak van het onderdrukte Israël. O, als wij die rede met ernst lezen, dan zouden wij wel denken, nu zal de koning van Ammon wel zwichten en de vrede begeren. Maar och, de vreze Gods was niet in zijn hart en voor Gods recht wenste hij niet te vallen. Integendeel, hij verzette en verhardde zich er tegen in. Genade alleen leert bukken en in ootmoed vallen voor de Majesteit Gods. *Farao verhardde zich, dat hij het volk niet liet trekken.*

Balak, de zoon van Zippor, kwam van zijn hoogten niet af, en de koning der kinderen Ammons hoorde naar Jeftha niet. De arme mens meent, dat hij het tegen God wel vol kan houden, maar hij strijdt niet anders, dan om verslagen en verdelgd te worden door die God, *Die de twistzaak Zijns volks zal twisten en hun recht zal uitvoeren aan het licht.* God neemt het voor Zijn volk op, al hebben zij het nog zo verzondigd aan hun zijde. het Zijn Zijne uitverkorenen, naar Zijn eeuwig welbehagen in Christus Jezus, die Hij verlost met een eeuwige verlossing op grond van Christus' volmaakte gerechtigheid. *Wie Zijn volk aanraakt, raakt Zijn oogappel aan.*

O, wat maakt God Zich toch vrij van een mens. Welk een arbeid laat God aan hem ten koste leggen. God laat door middel ook van Zijn knechten de arme mens bidden: *Laat u met God verzoenen.* Gelukkig zijn degenen, wier zielsoren doorboord worden door Gods Geest en wier harten geopend mogen worden om de roepende stem van God te mogen opmerken en er onder mogen vallen als een verloren zondaar en zondares en de behoudenis in Christus te mogen zoeken en vinden.

De koning van de Ammonieten wilde oorlog tot elke prijs. Vervuld en aangegord met de Geest Gods trok Jeftha door Gilead (waarmede wij hier niet alleen verstaan moeten het gebied van de stam Gad) en Manasse, het gebied ten Noorden van de Jabbok, om zoveel mogelijk alle daar wonende Israëlieten achter zich ten strijde te verzamelen. Die tocht, die ongetwijfeld met de gewenste uitslag bekroond werd, eindigde daarmede dat Jeftha in het kamp te Mizpa terugkeerde, waarna hij met zijn ganse versterkte legermacht op de Ammonieten aantrok. Een tot de stam van Efraïm gericht verzoek had geen resultaat gehad. (12: 2). Zo blijft er hier altijd wat over. Er is niets nieuws onder de zon. het Was voor Efraïm wel een schande, doch voor Jeftha weer nuttig. Bij God zijn geen abuizen en ook zulke wegen acht God nodig voor Zijn volk, om aan de hemel gebonden te blijven en ons betrouwen alleen op Hem te stellen. Wij zijn zulke gevaarlijke schepselen, veel meer dan dat wij het zelf wel beseffen. Wij zijn nergens meer blind voor dan voor onszelf. God is zo goed voor Zijn volk.

Jeftha trekt tegen de Ammonieten op en brengt hen met de hulpe Gods (God trok uit met de heirkrachten) een zware nederlaag toe. De slag moet uitgelopen zijn op een langdurige vervolging, want Jeftha veroverd op die tocht twintig steden. Maar het

voornemen van Israëls Richter was niet om de Ammonieten te verslaan, doch hij wilde het wederrechtelijk bezette gebied aan hen ontrukken en daarbij hun de lust tot voortzetting van de strijd voorgoed benemen. Daarin is hij volkomen geslaagd. Jeftha heeft zulk een overwinning op hen behaald, dat zij niet alleen van de Israëlitische bodem verdreven waren, maar tot ver binnen de grenzen van hun gebied waren teruggedrongen. God had de Ammonieten in Jeftha's hand gegeven. God had dus voor Israël gestreden en het volk verlost van de zware druk waaronder het zovele jaren had gezocht. Als God maar met ons optrekt, dan worden wij niet beschaamd.

*Gij zijt Verwinnaar in de strijd
En geeft Uw volk de zegen.*

Wie zal toch uitdrukken wat dat voor Jeftha geweest zal zijn, toen hij de Ammonieten zag verslagen voor zijn ogen. Hun hoogmoed had God vernederd, en hun gedaan onrecht vergolden in de nederlaag die zij geleden hadden. De stille hope was niet beschaamd en de Heere had daardoor ook aan Jeftha getuigenis gegeven van Zijn Goddelijke ontferming en bijzondere gunst. Ja, die op de Heere vertrouwen zijn als de berg Sions, die niet wankelt, maar blijft in der eeuwigheid, Ps. 125: 1. Ja, God geeft aan Zijn volk genade en ere.

Jeftha mag als overwinnaar nu terug gaan naar zijn woning. Wat zal zijn ziel gesteld zijn geweest bij de gedachte aan alles wat God gedaan had. Hij had toch Zijn volk verlossing gegeven en de vijanden beschaamd. Blijdschap is er zeker in Jeftha's hart geweest jegens de God Israëls, Die zulke grote wonderen had verricht. God had niet gedaan naar de zonden en niet vergolden naar de ongerechtigheden. Hij had aan Zijn Verbond gedacht en Jeftha als instrument willen gebruiken. Met groot verlangen naar zijn achtergelaten betrekkingen keert hij nu uit de strijd terug. Straks hoopt hij weer in het midden van de zijnen te mogen zijn en dan met hen Gods daden te gedenken. Zijn voeten zijn als die der hinden. het Is, een ieder kan het wel begrijpen na zulk een slag, een blijde tocht op huis aan.

Ook thuis is al de blijde tijding van de overwinning ontvangen. Allerwege is er grote vreugde. De druk is weg, de vijand is verslagen, God heeft Zijn volk bezocht. Jeftha's dochter kan ook niet thuisblijven. Het is haar dierbare vader, waar zij met dubbele banden aan verbonden is en die door God gebruikt is geworden, gedreven door de Geest, om de kinderen Ammons te verslaan. God heeft zo duidelijk en krachtig gesproken, zou zij nu thuis blijven zitten? Zou zij nu stil afwachten, totdat haar vader is thuis gekomen? Nee, dat is voor haar onmogelijk. Er brandde een vuur van liefde in haar beenderen. Vergezeld van andere jonkvrouwen, met trommelen, gaat Jeftha's dochter uit, om de overwinnaar te begroeten en te verwelkomen. Wie kan zich dit niet indenken? Veelmeer dan natuurlijke en oppervlakkige blijdschap vervulde haar hart. Jeftha's dochter is in God verheugd. Wat had zij thuis meegeleefd en ingeleefd met de toestand, waarin haar volk verkeerde. Welk een worstelingen zal het haar gegeven hebben in het verborgene voor het aangezicht des Heeren. Wij kunnen gerust geloven, dat het in haar ziel geweest is

*Zou God Zijn gena vergeten?
Nooit meer van ontferming weten?*

En wij kunnen wel geloven, dat ook in haar ziel geleefd heeft wat eenmaal Mozes betuigd heeft voor Gods aangezicht in een zeer kritiek ogenblik van het leven zijns volks: *Heere, wat zult Gij dan met Uw grote Naam doen?* Zal de zaak van Gods kerk

op een bankroet uitlopen? Zullen Gods beloften, aan Zijn kerk gedaan, hun vervulling missen?

En zie, nu de Heere de zaken heeft opgelost, nu is het voor Jeftha's dochter onmogelijk om maar stil te blijven zitten. Zij moet de deur uit en getuigenis geven van de grote blijdschap die haar hart vervult. Heeft zij over zichzelf gedacht? O nee, zij was zichzelf daar kwijt, en de ere Gods vervulde haar hart. Jeftha's dochter is blij met God geweest en .... dan is er geen plaats voor andere dingen, dan denken wij ook het allerminst aan onszelf.

Gelukkig moment in ons leven. De meeste tijd van ons leven, dan staan wij met onszelf maar op de voorgrond. Dan leven wij uit, wat de duivel in het Paradijs ons wijsmaakte: *Gij zult als God zijn*. O, dan ontdaan te worden van onszelf en Gods ere op het oog en in ons hart, dat is het leven van het nieuwe leven. Gelukkig kind, dat door God gekend en geliefd, God mag kennen en beminnen als het hoogste goed, dat alleen onze ziel genoeg doet.

In Jeftha's hart was er blijdschap, toen hij zijn huis naderde; maar welke diepe ontroering maakte zich van hem meester, toen hij daar eensklaps zijn dochter zag. Eensklaps denkt hij terug aan zijn eens gedane gelofte voor het aangezicht des Heeren afgelegd. In hevige smart en in diepe ontroering roept hij uit: *Ach, mijn dochter, gij hebt mij ganselijk tenedergebogen, en gij zijt onder degenen, die mij beroeren*. Hij wil eigenlijk zeggen: *je verplettert mij, je doet mij neerzinken; je werpt mij neer*.

Had Jeftha dan berouw van de gelofte, die hij afgelegd had in dat heilige ogenblik van zijn leven? Had hij het dan niet in waarheid gedaan? O nee, daar is geen gedachte van. Maar, nu moet het praktisch worden, wat hij beleden heeft, en nu gaat het stormen in zijn ziel. Ontzaggelijk scherpe pijlen zijn op Jeftha's ziel afgeschoten. De vijand ligt altijd op de loer en elke gelegenheid neemt hij waar, om Gods volk te benauwen en te doen wankelen. Hij maakt er een gretig gebruik van, Gods kinderen in de gewichtigste momenten van hun leven aan te zetten tot ontrouw en verloochening, O, laten wij zijn macht maar niet geringschatten. Het is zulk een sterke vijand, het is een doodsvijand, maar ook een verbonden vijand. Hij is nauw verbonden met de wereld, maar ook met de grootste verrader, die wij altijd met ons meedragen, namelijk ons verdorven vlees. Ons vlees onderwerpt zich der wet Gods niet, maar blijft zich verzetten tegen de soevereine en vrijmachtige beschikkingen Gods.

Een ogenblik ontroert Jeftha bij het zien van zijn enig kind. De beslissing is gevallen. Aan zijn geslacht is geen plaats in Israël gegeven; zijn geslacht zal uitsterven. Van tevoren was het altijd nog een open vraag voor Jeftha, wat de Heere met hem en zijn geslacht doen zou, maar nu, op dit kritieke moment wordt het werkelijkheid. Gods doen is majesteit en heerlijkheid.

Hier zien wij nu het grote verschil tussen inleven en uitleven. Toen Jeftha zich overgaf aan de Heere, mocht hij een ogenblik inleven uit kracht van de betrekking op de ere Gods, dat God boven alles stond in zijn hart en hij mocht God liefhebben boven alles. Maar nu moet hij het uit gaan leven en dan komt de eigenliefde en vijandschap, dan komt de gruwelijkheid van ons bestaan naar voren. Dan worden wij gewaar van hoedanige geest wij zijn.

Doodgewaande zonden en vijanden steken hun kop op als wij een ogenblik wegzinken in onszelf. Toch kunnen wij bemerken, dat God rondom Zijn volk een vurige muur is *en dat Hij de ziel van Zijn tortelduif niet overgeeft aan het wild gediert', dat niets in het woën ontziet*. Christus, die grote Hogepriester is in alle benauwdheden met Zijn

volk benauwd en God bewaart Zijne uitverkorenen in de bangste uren van hun leven. Het liefdesoog des Vaders is over Zijn gunstgenoten en onder Zijn trouwe zorg worden zij bedekt. Gods Geest blijft in hen bidden met onuitsprekelijke zuchtingen:

*Heer, ik voel mijn krachten wijken,
En bezwijken.
Haast U tot mijn hulp, en red;
Red mij, Schutsheer, God der goden;
Troost in noden;
Grote Hoorder van het gebed.*

Een ogenblik ontroert Jeftha en wankelt alles in zijn ziel, maar het andere moment is het: *Want ik heb mijn mond opengedaan tot de Heere, en ik zal niet kunnen teruggaan.* Opnieuw gaat voor Jeftha leven, hetgeen hij de Heere beloofd heeft. Hij wordt geplaatst voor de alwetendheid Gods en de vreze Gods heeft de overhand in zijn ziel. Herroepen kan hij niet meer, teruggaan is onmogelijk. Genade triomfeert. O, wat is God getrouw en goed voor en over Zijn volk! Jeftha mocht dat wel uitspreken, maar het was geen vrucht van zijn akker. O neen, was hij aan zichzelf overgegeven, dan was hij wel teruggedaan, maar Gods arme volk moet niet terug. Dat voorrecht is Gods ware volk beschoren. God houdt hen staande, en schenkt om Christus' wil hun genade om het verbond met God te vernieuwen. Het geloof kan wel beproefd worden, doch Gods werk zal eeuwig triomferen. Het geloof overwint de wereld van binnen en van buiten. Ons werk kan de toets, de vuurproef niet doorstaan, maar Gods werk behoudt de overhand. Op dat zuivere Godswerk komt het aan in onze harten.

O, beproeft uzelf er aan, jong en oud, klein en groot. Straks wordt het eeuwigheid, en dan zal alles wat het stempel Gods mist, wegvallen; maar wat verzegeld is door Gods Geest zal de eeuwigheid verduren.

Bij Gods kind kan het stormen, o zo stormen, maar de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, zal Gods werk bekronen. Satan wordt beschaamd en zal geen voordeel behalen, maar,

Al wat Gij wrocht, zal juichen tot Uw eer.

Komt gemeente, zingen wij dat nu samen ter verpozing uit Psalm 145: 4.

Tenslotte staan wij nog stil bij:

3. Jeftha's gehoorzame volbrenging van zijn eenmaal gedane gelofte.

En het geschiedde ten einde van twee maanden, dat zij tot haar vader wederkwam, die aan haar volbracht zijn gelofte, die hij beloofd had; en zij heeft geen man bekend. Richt. 11: 39.

Eenmaal sprak Christus tot Zijn moedeloze discipelen in Lukas 18: 27: *Wat onmogelijk is bij de mensen, is mogelijk bij God.* Wat wij niet vermogen, wat wij nooit zouden kunnen volbrengen, daartoe bewerkt God Zijn volk, door Christus, die hun kracht geeft. Nee, de duivel wint het nooit. In de hemel is zijn toeleg verijdeld; in het Paradijs is zijn aanslag mislukt, en op Golgotha moest hij de grootste strijd, die ooit gestreden is, verliezen.

*Maar eeuwig bloeit de gloriekroon,
Op het hoofd van Davids grote Zoon.*

En omdat Christus overwon, zijn al degenen, die in Hem begrepen zijn, meer dan overwinnaars. Dat zien wij ook in het leven van Jeftha. Scherp waren de pijlen, die

satan op hem afschoot, en verwoed de aanslagen, die de vorst der duisternis op hem had ondernomen, maar Sions eeuwige Koning laat de Zijnen niet verzocht worden boven vermogen. Jeftha is niet verdronken in het water van moedeloosheid, en niet verbrand in het vuur der vijandschap. God Zelf is aan de spits getreden voor Zijn kind en knecht en in Zijn kracht mocht hij overwinnen. Ja, God houdt getrouw Zijn Woord voor al de Zijnen en Zijn dierbare beloften zullen niet feilen.

Jeftha's dochter is volkomen ingewonnen voor de Goddelijke beslissing. Met voorbeeldige zelfverloochening en onderworpenheid antwoordt hem zijn dochter, dat het haar goed is, zo hij haar doet naar zijn beloften. Grote genade heeft God in die dochter verheerlijkt. O, stellen wij ons eens een ogenblik voor, dat die dochter zich afkerig had getoond, in tranen was gevallen aan de hals van haar vader en gesmeekt dat hij toch niet volvoerde, dat hij beloofd had. het Zou menselijk wel te begrijpen en te verklaren geweest zijn.

Als enige dochter van zulk een voortreffelijk Richter en van zulk een beroemd kapitein, had zij wel een huwelijk kunnen aangaan, waardoor de schoonste toekomst voor haar verzekerd was, voor zover wij als mensen het bezien kunnen: Dan was de beproeving voor Jeftha nog groter geweest. Maar nee, zo was het niet. De vreze Gods woonde ook in het hart van dat kind, en de betrekking op de ere Gods was sterker dan de vervulling van haar eigen belangen. Al de plannen voor haar tijdelijk leven moest zij nu prijsgeven, en haar aardse verwachtingen zag zij de bodem ingeslagen. het Was voorwaar geen kleine en geringe zaak. Doch dat alles viel voor haar weg. Had God nu besloten en gewild, dat het geslacht van haar vader zou uitsterven, en dat voor haar geen plaats op de wereld zal overblijven, zij wenst er zich niet tegen te verzetten. Ootmoedig wenst zij te buigen onder de beschikkingen van Gods soevereiniteit, ja, daarenboven, zij is ermee verenigd, met haar ganse hart. *Wat God doet is welgedaan.* Zij begeert niet anders dan:

*Stil te berusten in Zijn beleid,
Van nu tot in all' eeuwigheid.*

De ere Gods stond bij Jeftha's dochter op de voorgrond. Wat haar vader beloofd heeft, moet hij volbrengen. O nee, zij zou niet verlangen, dat haar vader terugtrok. Zij brengt bij haar vader in zijn gedachten terug de kostelijke en volledige overwinning, die de Heere hen gegeven had. Voor een ogenblik was dit bij Jeftha op de achtergrond gekomen. Levendig en klaar stelt zij Gods daden haar vader voor. O, laat dat nu voor hem een spoorslag, een aandrang zijn om zijn geloften de Heere te betalen. Laat nu voor hem het zwaarste offer niet te groot zijn om God te erkennen en dank te bewijzen. Zij is bereid te doen, wat van haar gevergd wordt. Zij is door God Zelf geheel en al ingewonnen om haar leven de Heere op te offeren. Zij heeft er niets meer op tegen. Geheel verenigd is zij met Gods doen. Neen, niet omdat het toch niet anders kan, maar omdat haar ziel door de inwinnende genade niet anders begeert. Wat vermog Gods genade toch. Waar de vader als een ogenblik stilstaat in moedeloze overdenking, geslingerd tussen de vraag: Zal ik teruggaan of doorgaan? Daar is het door de overwinnende genade van de Heilige Geest in haar hart:

*Ik zal blijmoedig henentreden
In 's Heeren mogendheid.*

Zij moet de ware zelfverloochening beoefenen en zich onvoorwaardelijk aan de Heere overgeven. Hier zien wij het vrije van Gods werk. De dochter gaat in deze haar vader nog voorbij in de ware zielspraktijk Inderdaad, God is vrij.

Eén verzoek doet zij nog aan haar vader, *om twee maanden naar de bergen te mogen gaan, en daar haar maagdom te bewenen met haar vriendinnen*. Wij moeten dat verzoek niet zo bezien alsof zij berouw had van haar gesproken woorden en het nog maar zo lang mogelijk wilde uitstellen, wat haar vader beloofd had, neen, er was een zalige stilte en rust in haar hart. Zij vraagt het slechts ootmoedig aan haar vader, opdat zij in deze twee maanden geheel zal leren breken met gekoesterde wensen en met gevormde plannen en daarna zich gewillig en blijmoedig de Heere over te geven.

Opmerkelijk is het dat door haar gesproken wordt van *haar maagdom*. Zij zegt niet, *mijn leven bewenen, of, mijn jeugd bewenen*. Dat is voor Jeftha's dochter onmogelijk. In haar leven is God verschenen; en in haar jeugd heeft zij zoveel genade van God ontvangen, dat de wereld was weggevallen met al zijn begeerlijkheden en dat de ere Gods haar leven was geworden.

Nee, daar krijgt Gods volk nooit berouw van. Hebben zij hun leven verbeuzeld, verzondigd, dan is het wat anders, dat kan niet anders dan met hete tranen beweend worden. Maar zijn zij in hun leven en in hun jeugd met de vreze Gods bedeed, en met de kennis van de enige waarachtige God en van Jezus Christus, dan is dat hun tot zaligheid. Jeftha's dochter was het in haar leven met God eens geworden. Zijn recht en ere beminde zij boven alles. Neen, daar schreit zij geen traan over. Met blijmoedigheid ziet zij daarop terug. Gods werk verheerlijkt in Christus Jezus, door de Heilige Geest, is een gedurige oorzaak van blijdschap en vreugde voor al Gods gunstgenoten. In het licht van des Konings Aangezicht is er vreugde en blijdschap door de Heilige Geest. Gods goedertierenheid is beter dan dit tijdelijk leven en Zijn gunst sterkt meer dan de uitgezochtste spijzen. Het leven van het leven is de verlustiging in God door Christus.

Maar *haar maagdom bewenen* betekent niet anders dan haar geschiktheid om in het huwelijk te treden. Kinderloos sterven was voor elke Israëlitische vrouw, gelijk voor iedere vrouw in het oosten, een grote oneer. Een maagdelijk leven is een leven zonder naam, gelijk Jeftha's dochter zonder naam in de Schrift wordt genoemd.

Jeftha heeft dat billijke verzoek van zijn dochter toegestaan.

Wij zien hier een kind, dat haar vader gehoorzaamt, uit kracht van de vreze Gods. Het vijfde gebod, ook door Christus vervuld, werd door Jeftha's dochter betracht en ook aan haar bevestigd. Haar aandenken is niet teniet gegaan, in het boek van Israël, noch in de hemel Gods. Welk een beschamend voorbeeld voor vele kinderen. De revolutiegeest komt in vele kinderen tot openbaring en het gezag van vader en moeder wordt hoe langer hoe meer ondermijnd.

Kinderen, vreest God en eert je ouders; gehoorzaamt hen en wees je ouders zelf tot steun en opwekking in de wegen Gods. *In het houden van Gods geboden is grote loon*.

Jeftha is een vader die zijn kind niet tot toorn verwekt, maar steeds meer aan zich verbindt. Vader en kind zijn één in Christus Jezus, een band, die niet gebroken wordt, ook niet door de dood. In de eeuwigheid zal het geen vader en kind meer zijn, maar broeder en zuster, verenigd in en door de Oudste Broeder, verheerlijkt aan de rechterhand des Vaders.

Jeftha heeft zijn dochter laten gaan. Ook de onstuimige zee in zijn gemoed is gestild en in zijn hart is het geworden: *Immers is mijn ziel stil tot God*. De houding van zijn dochter, haar kinderlijke overgave, haar krachtige geloof en haar vurige liefde tot de verhoging van Gods Naam, heeft voor hemzelf medegewerkt om de vrede zijns harten weer te herstellen. Boven alles, God heeft Zijn werk in hem versterkt en bevestigd.

God heeft zijn voet geschraagd en hem omgord met kracht uit de hoogte. Satan heeft het niet gewonnen. Gods werk is bekroond.

Twee maanden laat hij zijn dochter op de bergen om haar maagdom te bewenen. In die twee maanden had Jeftha's dochter genoeg gelegenheid gehad om de belofte die haar vader gedaan had, te ontgaan. Maar nee, zij kwam terug om de last op haar te nemen. Zij keert terug en haar vader volbrengt aan haar, wat hij de Heere beloofd heeft.

Van beide kanten is er nu een kinderlijk buigen onder de soevereiniteit Gods. God heeft er hen toe in staat gesteld. Christus heeft hen door Zijn kracht daartoe bewerkt, Hij, die Zichzelf in de eeuwigheid en in de tijd overgaf aan Zijn Vader. Gods lieve Geest heeft hen daartoe bekwaamd. Het is alles Zijn eigen werk, en dat zal juichen tot Zijn eer.

God heeft aan Jeftha de belofte bevestigd: *En de vreemde, die zich tot de Heere gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: De Heere heeft mij gans en al van Zijn volk gescheiden, en de gesnedene zegge niet: Ziet, ik ben een dorre boom. Want also zegt de Heere van de gesnedenen, die Mijne Sabbatten houden en verkiezen hetgeen, waartoe Ik lust heb en vasthouden aan Mijn Verbond; Ik zal hen ook in Mijn huis en binnen Mijne muren een plaats en een naam geven, beter dan der zonen en dan der dochteren, een eeuwige naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden.* Jeftha's geslacht zal nu uitsterven in Israël, maar in de burgerlijke stand van de hemel is zijn naam en de naam van zijn dochter geschreven. Hun namen zijn te vinden in het Boek des Levens des Lams. Geen duivel, geen wereld, geen zonde zal die namen ooit uitwissen. Dat Boek ligt boven het bereik van elke vijand. En Jeftha's naam is te vinden in de registers der nooit verstervende helden des geloofs.

Jeftha's dochter mag wel nooit trouwen, doch zij heeft de beste Man gehad, die wij ooit op de wereld kunnen krijgen. *Uw Maker is uw Man, Heere der heirscharen is Zijn Naam*, Jesaja 54: 5. Met Christus is zij in ondertrouw gekomen, *met Hem die blank en rood is en de banier draagt boven tienduizend.*

- Dat is die Man, waarvan de Waarheid zegt in Jes. 32: 2: *En die Man zal zijn als een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed; als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land.*
- Dat is die Man, Die de hemel verliet, om hier op deze vervloekte aarde Zijn Kerk te kopen met Zijn dierbaar bloed, te verlossen, maar ook te voeren in het huis van Zijn Vader.
- Het is die Man waar wij overal mee door en over kunnen.
- Die Man, Die Zijn volk nooit begeeft en nimmer verlaat.
- Die Man, Die het voor Zijn Bruid opneemt. Hij is hun Pleitbeslechter en Bezorger.
- 't Is een Man Die nooit sterft. *Zijn haarlokken zijn zwart gekruld als een raaf*, Hoogl. 5: 11. Een Man Wiens jaren nooit zullen ophouden.

O, wat heeft die dochter een gelukkig deel gekregen! Gelukkige dochter, die in het maatschappelijke leven wel geen plaats meer heeft, en alle wereldse gedachten moest laten varen, maar die van eeuwigheid een plaats bij God heeft en die plaats eeuwig zal houden.

Van jaar tot jaar gingen de dochteren Israëls heen om de dochter van Jeftha aan te spreken, vier dagen in het jaar. Het werd dus een vaste regel dat de dochteren Israëls (schijnbaar dus de jongere dochters uit wijdere kring dan alleen uit Mizpa) heengingen, *om Jeftha's dochter te bezingen, of, zoals men ook wel vertaalt, te prijzen,*

namelijk in hun liederen. De bedoeling daarvan was, om Jeftha's dochter te eren vanwege de zeldzame bereidwilligheid, waarmede zij zich had overgegeven en opgeofferd om de vervulling mogelijk te maken van wat haar vader de Heere beloofd had. Het was ook zeer zeker om door dat jaarlijks bezoek van vier dagen, haar lot te verlichten en te verzachten.

't Is voorwaar een opoffering geweest, doch meer dan door de dochteren Israëls, is zij door de Heere Zelf gedurig aangesproken, en toegesproken geworden. Dat heeft haar bewaard voor wanhoop en bezwijken. God Zelf heeft haar druk verlicht en Zijn Goddelijke ondersteuning haar geschonken.

*Hun geeft Hij moed en krachten,
Die hopen op Hem wachten.*

Die dierbare Heere Jezus is voor haar geen dorre woestijn geweest, noch een land van uiterste donkerheid. Dat opofferen van haar leven hield in een levenslange overgave voor de dienst van het heiligdom. Daartoe was zij nu ook afgezonderd. Zij heeft een eenzaam leven gehad, maar toch zeer zeker met Christus verenigd, door het geloof mogen belijden en beleven: Ik geloof een heilige, algemene, Christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen; vergeving der zonden en het eeuwige leven.

Hier op aarde was zij maar vier dagen in gezelschap van Israëls dochteren, en verder van alles afgezonderd en afgescheiden, als een eenzame mus op het dak. Haar leven was maar een gestadige dood, een sterven aan al het zien- en zinnelijke, maar allereerst innerlijk aan alle begeerten en alle verlangen van vlees en bloed, opdat Christus in haar leven zou. Doch wat haar ziel menigmaal heeft getroost en opgewekt

*Ik loof eerlang U in een grote schaar,
En wat ik U beloofd' in het heetst gevaar,
Betaal ik op het heilig dankaltaar;
Bij die U vrezen.*

Welgelukzalig zijn al degenen die in dat leven aansluiting, kennis en vereniging hebben. Oneindige diepten en verborgenheden Gods liggen er in verklaard. *Ontdek mijne ogen, opdat ik aanschouw de wonderen Uwer wet.* Wij zijn niet anders dan blindheid en dwaasheid. God is de Wijsheid Zelf. Hij mocht ons uitwinnen en inwinnen om elke dag te sterven. Maar om dat te beoefenen moeten wij hier gestorven zijn. *Ik ben door de wet aan de wet gestorven, opdat ik Gode leven zou.*

Jeftha heeft Israël maar zes jaar gericht en toen stierf hij; die dochter stierf altijd, d.w.z. ze had een stervend leven. God mocht het ons ook leren. Dan zal Zijn Naam eeuwig de eer ontvangen.

TOEPASSING.

O, dat ieder met de overdachte waarheid eens tot zichzelf mocht inkeren. Jeftha was een rijk begenadigde man, maar zijn dochter niet minder. Wat valt de genade toch vrij. Wij kunnen Gods wegen niet bedillen. God is vrij en soeverein. Jeftha was een bastaard, toch moest hij op de wereld komen en uit zijn huwelijk ook nog een kind geboren worden, dat eeuwig Gods lof zou verkondigen.

Wie zal toch de vrijmacht Gods bepalen. De zonde is en blijft een eeuwige schande; doch voor Gods kinderen moeten alle dingen medewerken ten goede. *Het verachte en het onedele raapt God soms op*, om Zijn Naam er in en door groot te maken. Christus heeft tegen die eigengerechtigde en verwaande farizeeërs en Joden gezegd: *Hoeren en*

tollenaars zullen u voorgaan in het koninkrijk Gods. In het leven van Jeftha kwam die vrijmachtige genade openbaar en in zijn dochter blonk zij duidelijk uit. Velen van Gods volk hebben in hun ouderdom nog niet geleerd wat die dochter van Jeftha in haar prille jeugd mocht beoefenen. Het kwam voor haar al vroeg op een kardinaal en beslissend punt. De ere Gods had voor haar meer aantrekking dan haar eigen leven en toekomst. Zij mocht gelijk haar vader, aan de zijde Gods vallen; van alles afgesneden, om alleen in God te rusten; maar dan ook zich in God te verblijden. Diepe wegen voor vlees en bloed, maar de genade triomfeerde en het geloof leeft in hun hart; de wereld overwonnen.

O nee, denkt maar niet dat Jeftha en zijn dochter in moedeloosheid en in wanhoop zijn weggezonden. Nee, verre van dat. Het is niet uit te drukken welk een sterkte en welk een kracht dat zij in God gevonden hebben. Nee, God laat Zijn volk niet verzocht worden boven vermogen.

*God laat Zijn kinderen diep ter nederzinken,
Maar nimmer hopeloos geheel en al verdrinken.*

Waar hun vlees gekruisigd en hun natuur ten onder gebracht werd, daar heeft God zoveel tegenwicht gegeven, dat zij niet bezweken. Hun ziel is gesterkt met de hoop des eeuwigen levens en hun hart verkwikt door de verzekering van dat grote goed, dat God weggelegd heeft voor degenen die Hem vrezen. Ja, het is om er jaloers op te worden, de grote genade, welke God de beide mensen, vader en kind, geschonken had.

En nu zullen wij er ook iets van moeten leren eer de dag des doods komt aan te breken. Wat weinig vernemen wij thans van die vrijmachtige genade. Het zijn veelbetekenende tijden. God houdt Zijn hand zo stil. Het behoort tot de zeldzaamheden dat God nog zondaren begiftigt met genade. De een gaat door in zijn zonde en de ander in zijn eigengerechtigheid. Ook vooral onder het opkomend geslacht staat het er droevig bij. Die dochter van Jeftha is zeer waarschijnlijk nog zeer jong geweest, maar toch zulke duidelijke tekenen van zaligmakende genade.

Jongens en meisjes, staat er toch eens bij stil en overdenkt het toch eens ernstig. Velen van jullie gaan daar onbekommerd hun weg, geen gedachte meer aan dood en eeuwigheid. De wereld in, de zonde dienen, genieten van het leven, zoveel u er maar van krijgen kunt, geen betrekking op God en op Zijn eer. O, wat zal uw einde toch droevig zijn, als je zó de eeuwigheid in zult moeten gaan. God mocht je nog eens stil zetten en heilig verontrusten, om in je jeugd en jonkheid God te leren kennen in het aangezicht van de Heere Jezus Christus. De deur is nog niet op het nachtslot. O, dat er een haasten en spoeden zij om uws levens wil. Met God verzoend en bevredigd door het bloed des Lams, is toch het allergrootste om hier deelachtig te worden. Dat met God eens te worden en Gode tot heerlijkheid te mogen leven.

O zielen, die geen vreemdeling zijt van de genade, maar nog nimmer beleefd hebt, wat Jeftha en zijn dochter beleefd hadden, dat Gods lieve Geest u die stukken eens mocht leren. Op een aardse academie is het niet te leren, maar alleen op die hemelse hogeschool waar Christus de opperste Leraar is. *Die zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen, maar die het zal verliezen, die zal het behouden.* Die grote Koning kan al onze vijandschap verbreken en door Zijn liefde inwinnen om te beleven, dat er van ons niets meer overblijft en niets meer komt, ja, dat wij geheel en al in de dood moeten. Het is een moeilijke les, volk van God. Een weg van zelfverloochening van zelfmishaging en van zelfverfoeiing. *Alles schade en drek te achten om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus.* Afgebroken te worden in

onzelf, niet alleen in de weg van rechtvaardigmaking, maar ook van vernietigen in eigen zin en wil, opdat God-drieëinig in ons en door ons verheerlijkt zal worden.

Jeftha is er voor gevallen; is er mee verenigd geworden; en zijn dochter niet minder. Vier dagen in het jaar werd zij aangesproken. O, wat een zaak toch. Ja, God laat dezulken niet zitten. Nee, de hemel gaat er wel eens voor open. Dan spreekt de Heere Jezus dat volk wel eens toe en dan mogen zij zeggen: *Dat is de stem mijns Liefsten, ziet Hem, Hij komt, springende op de bergen en huppelende op de heuvelen.* En wat er dan op volgt? O volk, dat er kennis aan heeft, stemt dan met Jeftha's dochter in: *"Ik geloof een heilige, algemene Christelijke Kerk; de gemeenschap der heiligen; vergeving der zonden en .... het eeuwige leven."* Amen.

Slotzang: Psalm 102: 10.